

Lögbok

Islendinga/ Hueria saman

Hefur Sett Magnus Noregs Kongr/ Lofligrar minningar/ So sem hans Bref og Formale vottar.

Yfirlesin Epter þeim Riettustu Lögbokū sem til hafa fengizt.

Og Prentud epter Bon og Forlage Heid arligs Mans Jons Jons sonar Lógmans.

1 5 7 8

153

MAGNUS med Gudz Myſkun/ Noregs Kõgr/ Son Hakonar Kõgs/ Sonar ſon Suris Kongs/ Sẽder óllum Gudz vinũ og ſijnum a Iſlande/ Kuediu Gudz og ſijna. Þier vitid ad hiner ſkilrijkuſtu mñ a Iſlande hafa jdugliga gietid fyrer oſſ ad þier hafid ſpurt/ ad vier hófum hlut j ætt/ ad bæta nockut vm fleſtar Lógbækr j Noregs Kongs rijke mz hiña beſtu mañæ rade/ og bedit oſſ ad ydar Lógbok ſkyllde eigi hlutlaus vera þeirra vmbota. Eñ þier ſkulut vita ad oſſ bar ædur vel fyrer ad ſia/ eñ einckanliga nu beſt/ þar ſem þier treyſtud ſuo mikid a vora forſia/ ad þier dæmdut hana alla j vora ſkipan/ þar af ad taka/ og þad vid ad leggia ſem oſſ þætte bera/ med hiña beſtu Mañæ rade/

Og

Og af þui höfum vier nu jdugliga ſkodat
hana/og lizt oſſ ſuo ſem vnda mætte mz
færrum ordum fullañ vrſkurd giora/þar
ſem hun talar ædur geyſe langt vm/ Eñ j
ſumum ſtödum þyrfte hun ſañliga til lau-
gu/þar ſem hun var ædur huergi lioſare/
enn margier þyrfte þeir ſem ædur voru
fakuñuger. Nu þo ad vier kieñū oſs miög
fakuñiga til ſlikra ſtorræda/ þa höfū vier
þo þſſa Bok Rita latit/ſm̄ vier ſendū ydr
med Herra Jone Lögmañe/ epter ſlykum
1280 hætte ſem hū vottar/ Treyſtande a Myſkū
Drottins vors Jeſu Chriſti/og frra ſkyn-
ſömuſtu Mañā til laugu ſem þa voru hia
oſſ/ Eñ ad þier ſkiliet þui giör/ þui vier
höfum ſuo Balkunum ſkipad ſem nu er/
þa greiner þeſſe hattur fyre ydr ſem hier
ſeiger.

Þingfarar Balkur er nu ſem fyrr at
tunduerdu Ritadur/ fyrr enn hefur ſialfa
Bokina/ Þuiat ædur hæfer at ſkipat ſie
Þingit/nefnder ſkodadar/Lögriettu Meñ
komner/Eidar flutter/Grid ſett/ og Sid-
ſemdū

semdum lyst/ ad þui betur verde Bokiñe blytt og Domum/sem Þingit er betr side ad ỽ stillt.

Fyrste hlutur Bokarinnar er Kristins doms Balkur/ad meñ skilie Kristeliga Tru vera Grunduóll og vpphaf allra godra hluta/ỽ Heilagrar Kirckiu frelse ỽ hlydne/ og heñar Formeñ vera lysing og leidtoga til allra Riettinda/ og skynsamligra rǫgsemda.

Næst Kristins dõs Balke er vm Konga Þegnskylldu/at Alþydañ skilie þañ sama Gud hafa skipad Kõg dominñ til Veralldligs valldz/sem Byskup til Andligs.

Epter Kongs Þegnskylldu er Mañhelge/þuiat næst þessu hæfer Hǫfdingiũ og ǫllum vti fra/ ad hallda og hallda lata Gudz frid/ og godra Manna frelse a mille Kristiña Maña/og þeim med Lǫgũ og þo hofsamliga epter atuikum ad refsa semad ǫdru verda brotader.

Næst Mañhelge er Erfda tal/ med þui fleira sem þar fylgier ỽ hefer þ med

Kuēna giptingum/ þat myklu vardar þm sem til arfaña kalla ad þeir sieu j lógligū Hiuskap gietner.

Epter Erfda tal er Landa brigde/ þt j þañ tijma sem Madur Erfer nockrar Jarder / þa hafer hm̄ ad skoda vm̄ sijn odul og añara maña/ ad halldi ongra maña ódulum med laugum soktum/ og kusie sialfs sins Odulum med Lógum ad brigda.

Epter Landa brigde er Landz leigu Balkur/ Þuiad þeim hafer med Lógum sinar Jarder ad byggia/ sem med Lógum hafa ad komist,

Epter Lādz leigu Balk er Kaupa Balkur/ Þuiat so skal epter laga soknum lausa aura sækia/sem epter Landa brigde Lōd og Jarder.

Epter Kaupa Balk ero Farmaña Lóg/ Þuiat þeim hafer med riettum Kaupskilū ad fara/sem sitt vilia med Kaup ferdum a varta.

Epter Farmaña lóg er Þiofa Balki/ Þuiat

Þuiad Þad hefer fyrer önguum ad fortis
na/sem eigande hefur med lógum at koms
izt/Enn sa er ödru vijs giorer mun Lags
refßing fyre faa.

Sijdast j Bokinne ero Konngs Riettar
Bætur/ At sa Kongur sem til er skipadur
epter ad sia lógunum/ epter dæmum sinna
forelldra/ a eigi sijdur ad hugga sijna sids
sama Þegna med linkindum og Riettar
botum/Enn ad tempra ospaka med hirtigs
um og lógligum refßingum.

Erßder þær sem til hafa fallit vm
Landz brigde og Vijga felle/ og öll aunnur
lagamaal/vnder huerium lógum sem þau
vrdu/ þa skulu þau epter Þui vera sem þa
gecngu laug j Lande er þau maal giordust/
eß eigi hefur ádur lóglig skipan a komit/

Bidium vier ad þier vorkyñit oss þad
sem a skorter / Þuiat meir hefur valldit
kiolskyllda og vankuñende/ eñ vilia leyse
sem ætla ma/ Þo ad vier hefdum miña j
ved sett/ og oss tæke sialldnar Þetta epne
eñ oss tekur. Finst og nockud nytsamligt

Magnus Kongs]
i/ Þanckum þad aller JESV CHRJ-
STO Drottne vorum/ hans Nafn
ſie Bleßad vm allar Allder Veralldar.
AMEN.

Hier hefur Þingfarar balk
Og Seiger/ Vm Alþingis skickan/ og Neffndar Men̄/ Vm Vitne/ Vm Domroff z Laga Steffnz

Cap. I.

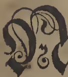
SKJDVR Og Blezan Vors HERRA JESV CHRJSTJ sie med oss aullum Løgþingis mønnum nu og jafnan. Enn vier skulum Laugþinge vort eiga/ ad Auxar á/ á Þingstad riettum/ á Tolff manudum huerium/ og koma þar a Peturs Messu aptan. Þar skulu aller komner af norfalla lausu/ þeir sem til Løgþingis eru neffnder. En̄ Valldzmen̄ skulu neffna haffa til Alþingis fyrer Pasker so marga Men̄ vr Þinge huerin/ sem hier vottar/ edur þeirra løgliger vmbodzmen̄/ þing þ. z.

 Og

Og nefne þa er forverks meñ eigu/ og þeim þikia vænaster til skula/ z sie færir ad Þingmaña dagleidum/ suo ad þeir meige þat med eidum saña. Enn þañ Eid skulu þeir sueria fyrer Logmanne/ fyrstann særann Dag er þeir koma til Þings/ med þessum Eidstaf. Ad til þess leggur hañ Hond a Helga Bok/ z þui skytur hñ til Gudz/ad þa meñ hefr hañ til Þings nefnda ad þui siñe/ sem hm̃ þotte vel til fallner/ z vænaster til skila epter siñe Samuisku/og ei tok hñ þar adra mune til/og so skal hañ jafnan giøra a medan hñ hefur þetta starf/ Þeña eid þarf eingi optar at sueria eñ vm̃ siñ.

Cap. II.

Vm Nefndar Maña Kaup.

V skal Valldzmadur nefna vj. menn vr Mula Þinge/skl huer

huer Nefndar madur fyrer nordan Auxar heide/ hafa xviij. aura i Farar eyre/enn tuær Merkur fyrer sunnañ. Ur Skapta fellz þinge skal nefna Sex meñ skl huer Nefndar Madr fyre austañ Lomagnups sand hafá xij. Aura j farar eyre/eñ x. Aura fyre vestañ. Ur Rangar þinge skl nefna viij. meñ/ skal huer Nefndar madur þadann hafa vj. Aura. Ur Arnes þinge skl nefna xij.m̃/ skal huer Nefndar madur þadann hafa halfa Mørk. Ur Kialarnes þinge skal nefna jx. meñ/skal huer Nefndar madr þadañ hafa halfa Mørk. Ur Þuerar þinge skl nefña viij. m̃/skl huer Nefndar Madur þadann hafa halfa Mørk fyrer suñañ Huita/ eñ v. Aura fyrer Vestan. Ur Þornesþinge skal nefna vj. meñ/skal huer Nefndar madr þadã hafa Mørk j farar eyre fyrer Sunnañ Huams fiørd/eñ x. Aura fyre vestan. Ur Þoska fiardar þinge skal nefna v. menn/

meñ/ skal huer Nefndar madur þadan
hafa/ fyrer suñann Slamu j farar eyre
xij. Aura/ eñ tuær Merkr fyre vestan.
Vr Huna vatz Þinge skal nefna Sex
meñ/skal huer Nefndar madur þadann
hafa j farar eyre vij. Aura. Vr Hegra
nes Þinge skl nefna viij. meñ/skal huer
Nefndar madr þadañ hafa mørk. Vr
Vødla Þige skl nefna vj .meñ/skl huer
Nefndar madur þadan hafa x. Aura.
Vr Þingeyiar Þinge skl nefna iiij.m̃/
skl huer nefndar madur þadan hafa xij.
Aura. Skal huer Syslu madur j sinne
Syslu/þetta greida sem nefndar møñū
er ætlad/med godum greidskap af sinū
hlut þingfarar kaups. Eñ huer sem þat
gielldur eige Nefndar møñum er þeim er
skipad/ þa er sa sekur vj. Aurū/ halft
eiganda/eñ halft Løgriettu møñum/og
sækie sem vita fie. Nefndar meñ aller
sklu med Løgmañe a Alþing rijda/ þeir
sem samleid eigu vid hañ. N.B.S.K.
Enge

Eige ſkal hãdgeingna meñ til Aurar at þings nefna/ nema fyre Kongs erinde. Nu ef Valldz madr nefner ei ſuo menn til þings ſem hier vottar/ edr hñs løgligur vmbodz madur/þa er hañ ſekur xij. 18 aura
Aurum fyre huern þñ mañ ſem onefndur er/edr rangnefndur/halft Konge eñ halft Løgriettu møñum. Aunguañ ſkal til lauſnar nefna/ꝫ þuiat eins vmſkipte a giøra/ad þeim gange løglig forføll til er adr var nefndur. Valldzmeñ aller og ſoknar meñ þeirra eru ſkyllder at kõa til Løgþingis/edr ſkilrijker vmbodz meñ þeirra/Skulu þeir vera vmfrañ nefndar meñ og taka ønguañ farar eyre. Eñ ef þeir kõa ei forfalla lauſt/ ſekiſt huer þeirra iij. Mørkũ/halft Kongi/eñ ha- 3 merk
lft Løgriettu møñũ/og Rite Løgmadur til Kongs ſlik tilfelle. Huer Bonde er ſkylldur/ ſa er a x. Hundrud edur meira fie/ ad fæda þa meñ er til Laugþingis reidar eru ſkyllder/halfu færre hionum/

bæde er þeir rijda til þings/og fra/ella er hañ sekur ij. Aurū fyrer huerñ þañ mañ sem ei er alíñ epter løgum forfalla laust. Nu epter þui sem adur var greit/ þa skulu Þingmeñ aller til þings komner fyre Peturs Messu ꝛ Pals/a Løgmadur þar fyrer ad vera forfalla laust. Eñ hu Nefndar madr sem sijdar kiemr til Løgþingis eñ Sære eru flutt/ sekur xij. Aurum/nema naudsyn bañe/ Mete Løgmadur og Løgriettu meñ þær naudsyniar.

Cap. III.

Um Sidu og skickan a Alþinge.

Þing skal standa so leinge sem Løgmadr vill/og Løgriettu m̄ samþyckia. Løgmadr skl lata giøra Vebønd a Løgþinge/i Þingstad riettū/suo vijd /at þeir menn hafe ruum at sitia fyre iñañ sem j løgriettu

riettu eru neþnder/þad skulu uera þrennar Tylfter Manna. Skal Lögmadur og Balldzmenn neþna þria Menn vr Þinge hueriu/þa sem þeim þikia best til fallner. Þeir menn sem j Lögriettu eru neþnder skulu eid suerta þyre Lögmanne adur þeir ganga j Lögriettu med þessum Eidstaþ. At þui skytur hann til Gudz/at hann skl suo til allra manna mala leggia/ sem hann veit sannast þyre Gude/ epter Lögum og sinne samuisku/ so med sökudum sem sikniudum/og so skl hann saþnan giøra þa hann er j Lögriettu neþndr. Fyrstann tijma skl hann þenna Eid suerta/ er hann er til Lögriettu neþndr/enn ei optar/þo at hann sie neþndur. Ginge þeirra manna sem ei eru j Lögriettu neþnder/skulu setiast jnnan Vebanda vtan orloþ. Enn eþ hann setz og geingur ei vt þegar vid hann er mælt/þa sekizt hann halþre Mørk. Aller menn eiga ad ganga til Lögriettu þegar Lögmadr lætr hringia hinne myklu Klu-
cku/og

Lögrietta manna
½ mörk.

eku og ſitia þar ſuo leinge ſem Løgmadr
vill Þing hafa. Eñ huer ſa madr er ei
kiemur til Løgriettu ſem nu er mællt/ er
ſekur halfre Mørk. Enn ef nockr madr
ſlæſt j mat edur mungat/ og ræker þad
meir eñ Þingit/ hañ ſkl øngua vppreiſt
eiga ſins mals a þeim Deige/huad ma-
le ſem hñ a ad drifa a Aurar ar Þige.
Dryck ſkl einge madr til Løgrettu bera/
huorcki til ſølu nie til añars/eñ ef bor-
inn verdr þa er hñ vppnæmr/ og eigu
Þingmeñ hann. Aller þeir meñ ſem j
Løgriettu eru nefnder/ſklu ſitia ſuo ſem
nu er mællt/nema þeir gange vt ſaukū
naudſynia erinda ſinna. Enn ef menn
ganga vr Løgriettu vtan Vebanda naud
ſynia lauſt/ þa er huer þeirra ſekur ij.
Aurū. Þeir menn ſem eru vtan vebā-
da/ꝛ giøra þar harck edr hareyſte/ſo ad
Løgmenn og Løgriettu meñ meiga eigi
nadugliga geyma Doma ſiña/ ella þeir
meñ kiæra mal ſin ſem Løgmeñ ꝛ Løg-
riettu

riettū meñ hafa orlof til gi fit/ ſekur er huer Eyre er ad þvi verdur ſannur/ ef honum er til ſagt adur.

Cap. IIII.

Vm Vitne/ og þau Mal er a Alþinge ſkulu dæmazt.

Eptir Sognum og Vitnum ſkal huert Mal dæma. So er ef einn ber vitne med Manne ſem eige bere/ eñ tueir ſem Tiu/ ef madur ugger ei Anduitne i mote koma. Nu eru þau Vitne er ei ſkulu Anduitne i mote kōa/ Þat er Heimſtefnu vitne/ Þingſtefnu vitne/ Kuødu vitne/ Forſagnar vitne/ ꝛ Naudſynia vitne er vitnad verdꝛ vnder mañ/ og þau vitne er meñ bera vm Deilld maña a Samkundum. Þeir meñ ſem i Løgriettu eru nefnder/ ſkulu dæma Løg vm aull þau mal ſem i Løgriettu verda kiærd/ og þar

eru løgliga fram̄ borin̄. Þau mal skal fyrst dæma er til Løgþingis eru laugd/ epter þui sem Løgbok seiger og stærst eru. Epter þat þau sem þangat eru stefnd/ ⁊ aull þau mal er men̄ leggia hendur siuar saman fyrer vottum tueimur edr fleirum /ef þau Mal ⁊ Vitne koma þar fram̄ a þinginu/ Sijdan̄ þau er þar verdr a sætt ⁊ smæst eru. En̄ allt þat er Løgbok sker ei skilrijkliga vr/ þa skal þat hafa af hueriu Male/sem Løgriettu m̄ verda aller a eitt satter. En̄ ef þa skilr a/ þa skal Løgmadr rada og þeir sem honū samþyckia/ nema Kōge synizt an̄at løgligra med vitrøstu man̄a rade.

Cap. V.

Vm Vopnaburd/ ⁊ Þinguijste.

ALler þeir men̄ sem j Auxar ar þingfør eru/þa skulu j gridū vera huer vid annann þar til þeir koma heim til sins Heimilis. En̄

ilis. Enn ef einhuer geingur a þesse grid /og vegur Mann /edr veiter Lemstrar Sar/ þa hafe sa fyrre giort Fe ꝛ Fride/Lande og lausum Eyre. Enn ef men verda særder a Auxar ar þinge/edr ba einhuern vansa edr ohlut af manna olldū og vilia/ þa eyfst at helminge Riettur þeirra/en Konge xiij. Merkur. Ef menn bera Vopn a Auxar ar þige/ þa giallde þeir halfa Mørk/ og late Vopnin/ eigi Kongur half Vopnin og halfa sektina/En þingmen half ꝛ sekt halfa. Þuiat i aullum Stødum hæfer monnū at giæta Spektar ꝛ Sidsemdar/ en þo einckanliga j þeim Stødū mest/ er til Sidsemdar ꝛ Sætta eru skipader fyrer Onduerdu af godum monnum/ og flestum verdur mestr skade at ef nockud skierst j. Hueruetna þar sem men verda vijtter a Auxar ar þingi/þat fe a halft Kongr/ en halft Løgriettu men/ vtan Þegngillde og xiij Marka mal/edr meira/

ar/ Þad a Kongur. Eñ ell þinguiste þau er til þalla/ og eigi greidazt a þui Þinge/þa dæme Løgþigis meñ at greid dizt a ødrū Auxar ar þinge/ og take þa vid Syslu madr huer j siñe Syslu/ og þære þat þie til Auxar ar þings. Enn þeir meñ sem þetta þie greida eigi þyrer Prioſku ſakier/þa ſie þm̄ ſialþſteþnt til næſta Auxar ar þings/ og ſuare þar Sektum ꝛ Domroþū eþ þa greidizt ei/ og haþi Kongr helming/ eñ Þingmenn helming/ og haþe þañ helming er þing menn eigu/til þeſſer Valldz møñū med Løgmāz rade þiker meſt Naudſyn a vera þa ꝛij. Manude. N. B. E. K.

Þinguiſte ſkulu leggiazt til Þinghus giørdar ſo leinge ſm̄ þarþ. Nu eþ madr ryþur þañ Dom ſem dæmdr er a Auxar ar þinge/og Vopna tak var ad att ſnn añ Løgrielttu og vtañ/þa er ſa ſekur iij. Morkū vid Kong/eñ Mørk vid Sakar abera. Þui ſkal Syſlu madr huer lyſa

a Auxar

Þinguiſte

natak

na ſumi

a tak

verkur

rþ

a Auxar ar þinge/huerſu marger mañ. draparar edur adrer Odada menn vrdu j hñs Syſlu a næſtu Tolſmaunudum/og ſeigia ſkil a vm vøxt þeirra og yþer lit/ ſem hinum yrdu ad ſkada/ad þeir meigi þui helldur ad likiudum kiender verda/ huar ſem þeir kuña fram ad koma.

lÿſing obota m

Cap. VI.

Vm rietting Mala þeirra ſem rangliga eru vppborin.

EF Auuar tueggi fryr a ſinn hlut/ þa er hñ kiemur heim j Hierad/og kallar rangt haſa verit vpp borit fyre Løgriettu mønum/ þa ſkal þo ei þeim Domi brigda ſekta lauſt. Eñ hñ ma ſteſna hinum er mal a vid hñ/hid næſta ar epter til Auxar ar Þings/ og haſe þa huortuegge ſitt mal vppi. Eñ eſ Mal proſaſt ſem fyrr/ þa haſi hiñ aſ hm̄ Koſtnad ſiñ

nad sin halfu aukin / sem ydde hann til rangs Mals / en Ronge Merk / & sækie sem adrar fiarsokner. Profazt og so ad hn hafe rangt vppborit fyrer Løgmanne & Løgrettu monnum er fyr dæmdizt Malit / & dæmizt þa hinum / þa hafe sa kostnad sin halfu aukin / og Mørk Rōge / og sæke sem Vita fe. Og so skal hvervetna þar sem Løgmadr og Skynsamer menn sia / ad menn verda rangliga edr aflaga sotter / og til laga stefnder / huert sem þad er til Løgmanz / edr adrar Þig stefnur / edr laga sokner / og dæmizt þeim a hendur er sottur var huørke Fie nie Eidar / nema hn er sokti sverie Eineide at hn hugdizt hin epter riettu male sækia. N. B. E. K. Þat sk stāda vm Melracka veidar sem Løgriettu menn skipa / og alldre meire sekt vid enn Sex alner fyrer eirn.

Cap. VII.

Vm

Vm̄ Leidar þing.

SO er mælle at Syslū meñ skulu Þing eiga a leidū er þeir kōa heim aþ Auxar ar þinge/ꝛ lysa þyrer mønū þui sem talad var a Auxar ar þinge/einckanliga huer lykt þiell a þeirra manna Mal sem vi Hans Syslu voru. Syslu madur a þui þar at lysa/ad Løgþingi skal vppi vera ad Petyrs messu huert Sumar. Þui skal-hañ og þar lysa/at meñ skulu ei taka þa menn j Bygder til sin/er hlaupa Nordan edur. Suñañ Austan edꝛ Vestā/nema þeir viti adur skil a ad þeir sie skila menn/ þuiat slíker meñ eru þui vaner/ at vera nockurn lijkt eiñn Vetur/ edur Tuo/eduꝛ Þria/og hylla sig so vid m̄/ sidañ skiliazt þeir eige betur vid/eñ so/ at añad huort stela þeir Fie Maña/edꝛ hlaupa burt med Frændkonur maña edꝛ Nustrepiur. Enn huer ed þessa m̄ tekꝛ

fᴿamar eñ Løg lofa/þa er fa ſekr Mo-
vid Kong/ ef hiñ profaꝫt ad illum
mañe.

Cap. VIII.

Vm Domrof

A Clarþa Doma ſem vm̃ Viſga
ferle ſkal ſetia/edr vm̃ þeirra
Kueña legord/ſem fyrer eigu
ad koma full Mañgiølld/ edr
halff/þa Døa ſk alla mꝫ Løgũ ⁊ Griðũ
ſetia til fyrſta Sals. R. B. G. K.
Þar ſem madr ſeiger ſig vr Løgſømdum
Dome forfalla lauſt/løgliga til fraſdur
af Riettaranũ/ſa er ſekr halfre Mørk/
halft Konge/eñ halft þeim er Mal a/
vtan ſo mikid Vanda mal ſie ad dœma
at þeir fa eigi yfer tekid/Þa leggi þeir
þad mal heima til Løgmanꝫ/ella til Al-
þingis. Eñ Sa madr ſem ryfur Dom
løgſamdann/forfalla lauſt/fyrer Sal/
...dur

edur a þyrstum Sølum/þa geingur sa a grid sin/og er Tryggroþe/og hefr þyrer giørt Fie og Fride. Eñ þær ero naud-synlar/og. þorþaull þess er greida a/ ef hñ er Siukr edur Sar/ edur emhuerlar adrar stornaudsyniar bere til med hønu/ ad goder meñ bere vitne vm/at hñ matte ei til komazt j Eindaga. Eñ Sal þat hid þyrsta skal þramkoma jñañ þess mā-adar er Domuriñ var Dæmdr/ z þlytia heim til þess er taka a/ og sie honu þar bodit vid Votta tuo edr þleire/eñ hann take þa vid edr vmbods madr hans/ vtā sa vilie jndælla giora er taka a. Eñ øll auñur Laga mal/þau er meñ setia sin j mille Løgdoma/ þa sekizt sa Mørk vid Sakar abera er þañ Dom ryþur þor-þalla laust/og hallde þo Dom sem adr/ enn iiij Mørkū vid Kong/z sæki Sy-slu madr huorumtueggia til handa/ og take hiñ þyrst Skullð sina slika sem do-mur dæmdi henum/Eñ sektar Fe huors
 tueggia

Bauga S
Kaup. b.
þixsta
Mañh
þ rkta
þiaxst
te med
ge og h
te, te
L.k.b.

Tueggia ſie ſijdan ſkipt epter þiarmagne þeirra j mille/eþ ei vinſt til huorstueggia. Enn eþ hñ vill eñ ei Dom hallda/ þa ſkal Syſlu madr hm̄ þing ſteþna/ z giora hñ vtlægañ/nema hñ giallde ſlikt ſekta þie vpp/ſem nu var talt.

Cap. IX.

Nuerſſu langar Lagaſteþnur ſklu vera.

Heruetna þar ſe m̄ giøra Laga ſteþnur ſin j mille a Þinge/ edur heima til Løgmanz/ þa ſkal giøra Halfsmanadar ſteþnu/eþ hann er vtan Hreps og jnnann Nieradz. Manadar Steþnu/eþ hann er vtan Nierads enn jnnañ Fiordungs, Tueggia manada Steþnu vtan Fiordungs og jnnañ Lands. R. B. H. K. Til Noregs ſkal giøra Tolf manada ſteþnu/ So ad þar meige riett aþ giøra.

þeim Malum er Løgmeñ og Syslu meñ
ba ei hier yber tekid/Erbinge edr Vm-
bodz madur Løgligur skal suara malum
hñs/ eb hñ er vtan Landz. Nu er Erb-
inge edur Vmbodz madr hans skylldr at
giøra hønum bod/ella Þing meñ/ eb ei
er Erbinge edr Vmbodz madr, a Þinge/
þuiat vidurmælis er hú madr verdr. A
þessum timum skal ei til Løgmans steb-
na. Fra Mariu messu j Faustu/ og þo
hana bere allnær Paskum/ þa skal eigi
nær edur sijdar stebna eñ halbū manude
byre Pasker/og bram vm Fardaga. Fra
Seliumaña messu og braman til Kross-
messu a Haustid/ og ei nær Jolum eñn.
Stebndur meigi vera byre Løgmañe iij.
Nætz byrer stundar saker/ og heim koīn
ad Jolum borballa laust. Ei skal vm
Jol stebna/Eñ aller adrer tijmar eñ nu
eru vndā tekner/ ero rietter til Laga steȝ-
pnu. Huer madur sa er rybur Løgmanz
Vitskird borballa laust/ er sekur iiij.
merkum

Mørkum vid Kong. Enn þat sem sa madur stefner manne til Løgmans/ med riettre Laga stefnu er løgligt Mal/ hefur a hende hn̄/ edur hans løgligur Vmbodz madur/þa sekizt sa Mørk vid Kong er stefnt var/ef hn̄ kiemr ei forfalla laust/edur hans løgligur Vmbodz madur. Enn ef Stefndr kiemur enn Stefnande ei/þa sekizt han̄ þuiliku vid Kong sem hin̄ er stefnt var/ nema løgligur Vmbodz madur hans kome/ edur sie þar fyrer j riettu laga Stefnu. Eñ sa þeirra sem þa helst ad male/þa hallde hn̄ allt þat sem Løgmadr hefur skilat þeirra j millum/ og gialde þeim Kostnad sem Mal dæmizt/allan̄ halfu aukin̄/þan̄ sem han̄ hafde fyre þui Mali/ sidann Løgmadur sagde og skilde fyrra sin̄ þeirra j milli. Nu skytur nockr sinu male yndan Løgmañe og til Auxar ar þings/þa ransake Løgriettu men̄ snuirdugliga þad mal/og þo þeim synist øllū

sa Vr=

sa Vrskurdr er Løgmadur hefur giort/ vera eige løgligr/ þa skulu þeir þo ei þn̄ Vrskurd riufa mega/ en̄ rita skulu þeir til Kongs huad þeim synizt riett j þui mali/ ꝛ slikt ransak sem þeir hafa framase profad þar vm. Þuiat þan̄ Vrskurd sem Løgmadr giører a/ ma einge madur riufa/ nema Kongr siae at Løgbok votte s[illegible]te/ edr sialfr Kongr siae ad annad sie riettara/ og þo mz hinna vitrustu manna rade og samþycke/ þuiat hann er yfer skipadur Løgun̄. Nu fær madur ei riettinde sin j bygdum heima/ edur fyre Løgman̄e/ þa ma Sakar aberi stefna þeim man̄e til Auxar ar þings/ er han̄ fær ei riett af. Og ef hn̄ hefr til þess løglig Vitne/ ad hann hefur hm̄ þangat stefnt er mal a vid han̄/ og þad an̄ad/ at mal hafe so farit þeirra j milli sem þa hefr hn̄ hermt/ Þa sklu þingm̄ døma þat mal at løgfullu / huert sem nær eru bader / edur sa ein̄ sem fram=

ber/

ber/ og Løgmañe og Løgriettu mønnum þiker byre bita/nema bull Nandsyn ba- nne þeim at koma er stefndr var/og kõe þau Søgn og Vitne þar braṁ/og suo skal vera þo at heima sie stefnt til Løg- manz. R. B. N. K. So ma giøra Laga stefnur til Syslu mãz sem til Løg manz/og halbu minne Sekt vid. R. B. N. K. Syslu men meiga giøra stundar stefnu til sin/Andsuara mønnũ þeirra manna/sem lauglig Mal haba a hende þeim/ og so Vitnum þeirra/og giore þeim riett ab sem mishalldinn er/ þo at stefndur kome ei j riettañ stefnu Dag borballa laust. R. B. N. K. So vilium vier ad riett sie at meñ gio- re stundar stefnur til Løgmanz/þa er hñ ridur vm Land at skipa Malum mañа/ so þo at stefndur meige audvelldlega til koma Søgnum sinum og Vitnum.
R. B. N. K. Eige vilium vier ad nockur madur meige skiota male sinu vndann

vndann Logmanni og Syslu manne/ad talma med þui riettinde maña/eþ skynsomum moñum synist ad þeir þat yþer tekid.

Hier hefur Christinsdoms Balk/ og Seiger vm Christeliga Tru/ Og vm þa hlydne er Meñ eiga at veita Konge og Byskupe.

Cap. I.

AT Er Vpphaþ Laga vorra Jslendinga sem vpphaþ er allra godra hluta/at vier skulum haþa og Nallda Christeliga Tru/ Vier skulum Trua a eiñ Gud Faudur Allzualldanda/Skapara Nimis og Jard

Jardar. Vier skulum Trua a Drottiñ vorn Jesum Christum hans eiñka son/ er gietiñ er af Helgum Anda/og fædd af Mariu meyiu/Pindur vnder Pilatus vallde / Krossfestur Deyddur og Grafiñ/For niður til Heluitis/og leysti þadā alla sijna vine. Pridia Dag epter hñ var Deyddur sinum Mañdome/ ofkøddum sinuñ Guddome/reis hañ vpp af Dauda/og var sidan med sinū Lærisueinum xl. Daga/fra Paska deige til Vppstigningar-dags/ og steig þadan til Himna. Og þadan skal hann koma a Efsta Deige/ad dæma Lifendr & Dauda/huern epter sinū yerduleikū. Vier sklum Trua a helgann Anda/ ad hñ sie Sañur Gud sem Fader og Sonur/ og þær þriar Skyllyngar er eirn Gud. Vier skulū trua þui er truer øll Kristiñ Þiod/og Heilagra Mañā samband/ og heilog Kirkia hefur samþyckt med obrigdiligre stadfestu. Vier skulum Trua ad

Synder þyre gieþazt aþ Nad og Myſk-
un Gudz/þyre verdſkulldan Jeſu Chri-
ſti/eñ ei þyre nein vor god verk. Vier
ſkulum trua ad huers Mans Likame/er j
er komiñ Heimiñ edr koma kaſt til Dóms-
dags/ſk þa uppriſſa/og þadan aþ ſkulu
þeir ed jlla giørdu/ꝛ ei jdruduſt þeſſa
Heims/ haþa endalauſañ oþagnad med
Fiandanum og hans erindrekum j Hel-
viſte. Eñ þeir ſem gott haþa giort þe-
ſſa Heims/ ſkulu þa haþa eiliþañ þag-
nad/med Gude og hans Helgū moñum
j Himeriſke.

Cap. II.

Vm̄ Kongs Valld ꝛ Byſkups.

NV med þui ad Gudz Myſkū
ſier til þeſſ þorþ huers Dags
liga otalligs Lyds og ymiſligs
þiolmeñis/ Þa heþur hñ ſkip

at sinum Tueimur vnder mīn og þionū
ad vera audsyneliga hn̄s vmbods meñ/
og hallda þessa Heilaga Tru/ og hans
heilagt Lögmal/ Godum m̄m til vernd-
ar og riettinda/ eñ vondum monnum til
Refsingar og Hreinsanar. Eru þesser
Tueir annar Kongr eñ annar Byskup.
Hefur Kongur af GUDI Ver-
alldligt valld til Veralldligra hluta/enn
Byskup Andligt valld til Andligra hlu-
ta/og a huor ad styrkia annañ til riettra
mala lögliga/og kieñast vid sig/ad þeir
hafa Valld og yfirbod af Gude sialfū
enn eigi af sier. Og fyrer þui ad þeir eru
Gudz Vmbodz meñ/ hins og annars/
at þeirra ma onguañ veg missa/þess hīs
pridia/ ad sialfur GUD virdizt ad
kalla sig þeirra Nöfnum/ þa er sa sañ-
liga j mycklum Hasku vid Gud / er þa
styrcker ei med fullkominne ast/og goda-
uilia/ & riettuisi/til sins vallds þess sem
Gud hefur þeim giefid/allra helzt þar
sem lög-

sem Logiñ votta so/ med stoddum endemørkum/ ad huorcki mega Nøbdingiarner/ef þeir geyma þeira/ad anødga edr þreyngia Bolkiun med obmikille agirnd/ og ad ei meige Bauitrer m̃ Syma Nøbdingium riettrar Þegnskylldu byrer þrioskü sakier og skam̃synrar Duiskit.

Cap. III.

Vm Lydskylldu vid Kong

NV af þui at Landzbolkit a mykla Lydskylldu ad veita Konginum / þa være þat þarbligt ad meñ vøruduſt þa miklu villu þoku er meſtur hlute Noregs Bolks hebur blindat verit so hørmuliga ad j ongu Lande ødru biñaſt dæme til/ þar sem tekner haba verir Ymser meñ/ og kallader Kongar rangliga j mote riet tum Kongum og Løgum hins heilaga

Olafs Kongs/og aullum þeim riettind um sem huer Bonde villde vña af audrum vm sijnar erfder/ og þionudu opt velborner meñ þeim er varla mattu vera Knapar þeirra/ sem eñ vottar j Dag/ huort þeir misstu fleire Odala siña/ edr hiner sem þeir kølludu Konga sina/ og so hid sama vm Maña missurnar. Nu at meñ þurfti ei griplāde hende edr leitandi epter ad fara Huer at riettu a Kōgur ad vera ad Noregi epter Løgum/ Þa sie þad kuñigt øllum Nordmoñum. Ad Magnus Kongi son Hakunar Kongs stadfeste so og liet j Løgbok setia a Frostu þinge huer ad riettum erfdum a ad vera Noregs Kongur epter Løgum hins heilaga Olafs Kōgs/Og þui jatudu.og samþykktu Noregs meñ fyre sig og sitt afspreinge vid Noregs Kong ꝛ hans Afspreinge med riettu Þingtake/ ad þesse skipan skal standa æfinliga sem þa var gior ꝛ hier fylger.

Cap.

Cap. IIII.

Huer Noregs Kongr vera skal

Nafne Faudur og Sonar og Heilagz Anda/ eins Gudz j Þrenningu/ sk eirit Þion hans Kongur vera yfer ollu Noregs Vellde Innann Landz og so Skattlondum.

Fyrsta Erfd.

NV epter fraFall Kongs vors þa er su hin Fyrsta Erfd Ad sa skal Kongur vera yfer Noregs Kōgs velldi/ sem Kongs Son er/ Skilgietinn/ hinn Ellste eirn.

ÞV er aunnr Erfd/ Ad sa sonar son Kongs sem skilgietinn er skl

Kongur vera/ hiñ ellſte eirn ſem Fader hans er Skilgetiñ.

SV er hi Pridia Erfd/er Broder Kōgs ſkilgetiñ/hiñ ellſte eirn ſkal Kongur vera/ ſa ſem ſamfæddr er vid Kong/ ef einge er hiña til ſem adur eru talder.

SV er hin Fiorda Erfd er Faudurbroder Kongs/ Samfedre og Skilgetiñ hinn Ellſte eirn ſkal Kongur vera / ſa ſem Fader hans var Skilgetinn.

SV er hin Fimta erfd er Broderſon Kongs Skilgetiñ hiñ ellſte eirn ſk Kongur vera/ſa er Fader hans var Skilgetiñ/ og Samfedre vid Kong ef einge er hiña til.

SV er hi Sietta Erfd at Brædrungur Kongs hinn Ellſte eirnn ſkal Kongur vera/ſa ſem Fader hans var Faudur broder Kongs/Sam-

fedra

fedra og Skilgietiñ / ef einge er hinna til.

SU er hĩ Siøũda Erfd af Kongs son skal vera hiñ ellste eiñ / þo ad hã sie eigi skilgietiñ / So þo ad huorke sie gietiñ j Nerdome / nie Frændsemis spiollum edur Sifiaspiollum / Og Kongr sialfur hefur vid geingid Faderne hans / og sagt sialfr skilrikũ mønnum Aucæne til fyre samuistu sinnar sakir og Moder hans / og suare su stund er Barnit var fædt þeirre tiltølu sem̃ til hæfer / og hefur Moduriñ ecke tuennt til sagt Fadernis at þui Barne / epter þui sem Løgbok vottar um slik mal.
Þessu sklu þeir er vitu eigi Leyna yfer Manad / Nema þeir ottizt Ofrijke / Þa sklu þeir þo til þessa seigia einhuerium skilrijkum Mane edr fleirum so at þeir meige þar vitne umbera.

S(ad) er hin Attunda Erfd / Ad Dotter sor Kongs Skilgietinn / hinn ellsti eirn skal Kongr vera / sa sem Moder hans var skilgietinn / ef einge er hinna til.

S(ad) er hin ix. Erfd Ad Systur son Kongs Skilgietinn hinn ellste ein sk Kongr vera sa sem Moder hns var Sambedra vid Kong / ef einge er hinna til.

S(ad) er hin x. Erfd Ad sa skal Kongur vera hinn ellste eirn / er næstur er epter Brædra syne vid Kong Skilgietinn / og var Fader hans Skilgietinn / og kominn fra Sambœddum Brædrum og Skilgietnum / ef einge er hinna til.

S(ad) er hin xj. Erfd Ad sa skal Kongur vera hinn ellste eirn skilgietinn er Syskina son er vid

Kong

Kong/og komiñ ffá þeim Systkinum er bæde voru samfedra og skilgietiñ/og af riettre Konga ættiñi komeñ/ ef eingi er hiña til sem adur ero talder.

S V er. hin xij. Erfd Ad sa skal Kongur vera hiñ ellste eirn/ er Skilgietiñ er Systrungur vid Kong og Mædur þeirra voru samfedra og Skilgietnar/ og af riettre Konga ættiñe komnar/ef einge er hiña til.

N V ef einge er þessara til sem adr eru taldir/ þa skl sa Kongr vera yfer Norege hinn Ellsti eirn er Erfdum er þa næstur/ epter þui sem Landz lagabok vottar j almeligu Erfda tale/Karl eñ ei Kona/ og þo af riettre Konga ættiñe komeñ.

Cap. V.

Vm Kongs kostning.

NV eþ so Þungliga kann ad atberast/ad einge er þessara til/ þa sie sialþskeþnt Nerk-uga eþ hñ er til/edr Jalle/ Byskupum ollum og Abotum/Baronũ aullum og Hirdstiorum med hird allre/ ad sækia nordur til Nidar os/ til ym-rada vid Erchibyskup / og neþne huer Byskup vr sinu Byskupsdæme/⁊ Sy-slu meñ Kongs þar sem þeir eru/ rij. þina vitrustu meñ med sier epter sinne Samuisku/og sie a þaur innann þess Manadar er þeir spyria þraþall Kongs. Suo skal og huer Byskup og Syslu madur skipa til þegningar ad giæta Lãds med Bændum þyre Þioþũ ⁊ Illþyde/ so marga aþ Baronum og Systu mm̃ j huerium Logum/ sem þeir sia ad best

þæþer

hæfer. Skulu þeir ed epter sitia / jafn-
heimiler til giætzlu so yfer ødrum Sy-
slum sem sialfra siña / ella eru þeir sañ-
er landrada menn / ef ei helldur Landid
Fride sinum fyre þeirra vangiæslu. Eñ
i þañ tima sem þeir eru Nordur komner
er til þess eru nefnder / þa gange Olærd-
er meñ med suerdum eide til þess vm-
dæmis / ad þeir skulu þañ til Kongs ta-
ka / er þeim synizt fyre. Gude ad best sie
til falliñ / Eñ þeñan Eid skulu jafnuel
Byskupar abyrgiast vid Gud þo ad þeir
sueri ei / sem hiner er eid viña / ad þeir
leggi Sannindu vmrædu til þessa Mals
so sem Gud giefur þeim vit til riettilig-
azt fyre at sia. Enn ef þa skilur a / þa
skulu þeir rada sem fleire eru saman og
skilrijkari / ꝛc. Erchibyskup og adrer By-
skupar fylgia / og saña þad med eidum
sinum. Nu ef nockur lætz sig ødru vijs
til Kongs taka eñ nu var mællt / þa ha-
fe hañ fyre giort fe og fride Lande og
lausum

Lauſum Eyri/og ſie j Bañe og forbodi allra Heilagra Manna / og ſie eigi ad Kirkiu græfur/og ſo huer er hm̃ fylger til þeſſ. Nu ef Hirdſtiorar edur Hirdm̃ fyrer næmaſt þeſſa Ferd / þa eru þeir Lãdrada meñ vid Kong/nema full Nauðſyn bañe. Enn huer bonde er fyrer næmiſt þeſſa ferd/ þa er ſa ſekur viij. Ortogum og xiij. Mørkum ſilfurs vid Kong/ eñ Kongur meti Naudſyniar m. beſtu Maña rade. Enn þeſſa ferd fare huer a ſinn koſtnad/ Enn Kongr inne þeim fyre koſtnad ſiñ ſem ei hafa adur Kongs fie.

Cap. VII.

Um erfder Kongs Frænda

EN ef Dotter edꝛ Sonar dotter/Syſtꝛ edꝛ Moder/edꝛ þær konur adrar ſem ſtanda j erfda

tale j Landzlagabok/Suo þeir kallmenn sem j Erfda tale standa og eigi eru af Konga ættiñe komner/og eru þeir edur þær nærmeir ad skylldu til annars Arfs enn Kongdomsins/epter þui sem Almeligt erfda tal vottar/ þa skal epter þui huer til ganga/sem hm̃ votta Løg j Almennilegu Erfda tale/Og at þui Liosara verde þa mega þeir þetta fyrst erfa/ Eigner þær allar er Kongur erfer epter adra frændur sina/og þær sem hn̄ kauper med Lausa fie/ þær þo ad hann selie ecki Kongdomsins Jarder til/ edur skipter þeim j hinar/Suo skulu þau og Erfa Lausa fie/ꝛ Gripe þa ei Neyra Krunuñe til/ nema Kongur hafe adra skipan a giort fyrer skilrijkum moñū mz Vitnum og Jardteiknum sier til Saluhialpar edur Sæmdar/edur sinum holl-ustum m̄m̄ med godra Manna til løgu. Og er þat høfud Rad/ad huer bue vel fyre sier sialfr vm sijna Lifdaga/helldr

Les arfa ꝛs

høfud r

skeill ex iars uin atta

keill eñ siukur/Þuiat voskeytt er añars vinatta ⁊ eptergiörd þo allskyllt sie vm.

Cap. VII.

Vm Kongs Eid.

EN ad Kongur vite sig þui helldur skylldugañ vid Þegna sina Løg ad hallda/og vm at bæta/ þa skal hañ þessu iata Folkinu mz þullre stadþestu epter þat er hañ er til Kongs tekiñ. Þat Jata eg Gude/og hñs Helgum moñum/og þui hans þolke sem eg er Oüerdugr yþerskip/ adr ad eg sk þau Christiñ Løg hallda sm hiñ Heilagi Olaþur kongr hoþ/og adrer hans reitter epterkomendr haþa Nu sam þyckt millum Kongs og þeirra sem Landid byggia med huortueggiu samþycki/ og med godra mañá Rade vmbæta epter þui vite sem Gud lier mier/ Er Kögr ei ad eins skylldur Løg ad hallda vid þa

Þegna sina sem þa eru a Þingi hia honum/helldur vid alla þa sem i hans Þegnskylldu eru/ Alna & Obyrna/ En̄ þann tima sem hn̄ verdur Koronadur/ þa skl hn̄ sueria m̄m Løg & Riettinde/ med þeim Eidstaþ sem Kongs vigslu þylger.

Cap. VIII.

Um Eid Hertuga edur Jarls.

En Hertuge edur Jarl eþ þeir eru til skulu þen̄a Eid sueria a þui Þinge er Kongi er Kōgs naþn gieþid. Þess legg eg hønd a Helga Doma/ og þui skyt eg til Gudz/ ad eg skal vera hollur og trur minum Herra N. Noregs Konge/ bæde leyneliga og opinberliga/ og þat Lien sem Kongur veiter mier/ skal eg truliga hallda/ med þeirre hlydne og epterlæte sem Magnus Kongur Son Hakonar

Kongs skipade mille Kõgs og Hertuga edur Jarls / Veita skal eg hm̃ alla þa hlydne sem godum Hertuga edur Jarle ber godum Konge / Styrkia skal eg hañ og hans Rike bæde med heilum Radum og øllum minum Styrk / Hallda skal eg og Eida þa alla sem Kongz heþur jatad øllu Landsþolke epter þui vite sem Gud lier mier / Gud sie mier so hollur sem eg satt seige / Gramur eþ eg lyg.

Cap. IX.

Vm Lendra mañа & Hird-
stiora Eid.

VM skulu Lender meñ & Hird stiorar þenna Eid sueria. Þess legg eg Hønd a Helga Doma / og þui skyt eg til Gudz / At eg skal vera hollur og trur minum Herra N. Noregs Konge bæde

leyniliga og opinberliga/Styrkia skal eg hañ og hans Rijke/bædi med heilū radum og aüllum styrk minum/Hallda skal eg Eida þa alla sem Kongr hefur jatad aullu Landzfolki epter þui vite ꝛ Synsemd sem Gud giefr mier/Gud sie mier hollr ef eg satt seige/Gramr ef eg lyge.

Cap. X.

Vm Logmaña Eid.

NV skulu Logmeñ sueria þeña Eid þañ tima er Kongur vill. Til þess leggr eg hønd a helga Bók/og þui skyt eg til Gudz/ad eg skal vera hollur ꝛ trur minū Herra H. Noregs Konge/þau Log skal eg seigia þeim m̄m̄ sem miñ Herra skipar ı mina Logsogn sem hiñ Heilage Olafur Kongur hof/og adrer hans rietter epter komendr hafa samþyckt vid þa er Lan-

 dit bygg-

bit byggia/En hueruetna þar sem Lög-
bok skier eigi skilrijkliga vr/ þa skal eg
epter þui hvers Mans mal Dæma/sem
eg vil Andsuara fyrer Gude a Doma-
deige ad riettelıgast sie epter mine sam-
uisku/og þo med þeirra Vitrustu mana
rade z sampycke/sm þa eru j hia mier/
So vm Rikan sem vm þatækan/Vngā
sem vm Gamlann/ Sakadann sem vm
Sijkiadan/Skylldan sem vm Oskylldā/
So sie mier Gud hollur sem eg satt sei-
ge/Gramur ef eg lyg.

Cap. XI.

Vm Bonda Eidstaf.

EN ad Bændr og Alþyda vite
sig þui skylldare til Hollustu z
Þegnskylldu z hlydne vid Ko-
ng/Þa skulu þeir þenna eid su-
eria Konge/suo margier men af huerıu

Fylki

Fylke sem honum lijkar. Til þess legg eg Hond a helga Doma / og þui sver eg til Gudz / ad eg skal vera hollur ꝫ trur minum Herra N. Noregs Konge / bæde opinberliga og leyniliga / med øllū minū matt og megne / so sem godur þegn skal godum Konge / Veita skal eg honū alla Løgliga Þionustu / ꝫ rietta Þegnskylldu epter løgum / ꝫ þeim hlunnindum sem hin̄ Heilage Olafur Kongur skipade mille Kongs og Bænda / og þeirra manna er Landit byggia / med huorutueggia sam-þycke / So sie mier Gud hollur sem eg satt seige / Gramur eþ. eg lyg. Abyrge eg mier þeña eid og øllum þeim sem i Noregs Kongs Rike eru / ølnum og Obornum / og Kongs eids eiga at mota. Eru eige ad eins þeir skyllder at abyrgiazt þeña Eid er suerja / Helldur aller þeir sem j Kongs þegnskylldu eru alner og oborner. So eru og aller men̄ j landino skyllder til Truleiks vid Kong sin̄ /

þo ad ei ſuerie hm̄ aller Trunadar Eida a Þinge/ Þuiat Noregs Kongr er Jafnſkylldr ad fylgia þeim til riettra Mala ſem heima Eru/ ſem þeim er þa eru hia hm̄ a Þinge er hañ Truloꝼar edur ſuer Løg og Riettinde at hallda og dæma Þegnum ſinum. Þat vite og aller meñ/ad þat Barn ſem fædt er a ſidaſta Deige edur Are Kongs æfi/ad Kongr er jafnſkylldur þui riett ad giora / ſem þeim er hann for Eida a fyrſta Þingei So eru honum aller ſkyllduger til allrar Løgligrar Þegnſkylldu þeir ſem Laga vilia niota/ og þeirra vilia verder vera. Enn Kongr og Byſkupar/ Lærder meñ og Barōnar og Alþyda med þeim ſkal fylgia hinum Heilaga Kroſſe og Helgū Domum aptur til Kirckiu/ Sidan ſkal Kongur ganga til Altaris og take þar Blezan/og gange ſidan til Herbergis ꝛ fylge honū aller hiner beſtu Meñ.

Hier

Hier hefur annan hlut Log-bokar/ Og seiger vm Þegnskylldu vid Kong/ og Skattgialld.

Cap. I.

I Nafne vors Herra JEsu Christi/ þess sem vor er Verid og Vardueisla/ Lif og heilsa/ skulū vier Konge vorum edur hans Løgligū Vmbods mañe ei synia slijkrat Þegnskylldu sem vier hefum hm̄ Jatad. Ad huer sa Bonde er skylldur ad gialllda Skatt og Þingfarar kaup er hn̄ a fyre sialfañ sig og huert Skullda hiøn sitt/ Ku edr Kugillde/ Sip edur Not/ og skal hann eiga vm̄fram̄ Eyk/ Vxa edur Hross/ og

 alla

alla Bus buhlute ſem þad Bu ma eigi
þarnaſt. Enn ſkyllda hiu hans eru þeir
meñ aller ſem hañ a ad ſkylldu ꝼram ad
ꝼæra/ꝛ þeir verkmeñ ſem þar þurꝼu at
ſkylldu ꝼyrer ad viña. Eñ þetta eru allz
xx. alnar/aꝼ huerium bōda. Skal Kōgr
taka x. alner/ enn adrar x. alner ſa ſem
Kongur ſkipar Syſlu/ med ſlikre aꝼ-
greidzlu ſemLøgbók vottar/ aꝼ þeim x.
alnum ſem Þingꝼarar kaup heiter /Eo
ſkal og huer madꝛ giallda ſkatt einhleypr
Kall edꝛ Kona/þo ad hañ ſie Bulaus/
eꝼ h. a x. hundrud ꝼyre ſialꝼañ ſig ſkulld
lauſt. R. B. N. K. Og hundrad ꝼyrer
huern Omaga ſiñ/ og eitt Hundrad vin
ꝼram. Eñ ei ſkal meira gialldaſt eñ ein-
ar xx. alner þar ſem Bōdi edꝛ Huſꝼrey-
ia andazt ꝼra/og hallda Fedgin/Syſki
edur Mædgin edur adrer arꝼar/ſamann
þeim bunade huort ſem hñ er meire edꝛ
minne/ Eñ ſa ſem j burtt ꝼer med ſinn
hlut/giallde ſem ꝼyrr vottar. Eñ huer
ſem

ſem þetta gielldur ei ƀorƀalla lauſt/adur meñ rida til Þings/ſekur vj. aurum vid Kong. Skal þetta ƀie greidazt i Vadmalum/og j allre ſkiña vøru/j Vllu ꝛ Nudū/ꝛ. þar giallda ſem hñ heƀur hei-ile att ƀyre næſtu ƀardaga/ þo ad hann ƀære heimile ſitt j añann ſtad. X. V. N. K. Sa ſkal ſkatt giallda ſem Bunad reiſer/ eñ ei ſa er bregdur Bue/ eƀ hñ heƀur miña ƀie eñ x. hundrud ſkullđ-lauſt og omaga lauſt.

Cap. II.

A Nuerium timum Syſlu ſkal reka

SVo er tekid ad Syſlu madr ſk eige ƀiolmeñare reka Syſlu ſina eñ vid hiñ Tiunda mañ. A þeſſum timum ſkal ei Syſlu reka hier a Landi/ Fra Alþinge og til Mario meſſu ſidare / Fra Martteins

Messu/ ꝛ til Halluardz messu/Og þara Manud vm Austfirdiga Fiordūg/ Fra Halluardz messu til Þings framan/og manud mille sidare Mariu Messu og Marteins messu/og so j audrum Fiordungum a þessum timum þa ed Syslumadur vill vm siñ a huerium xij. Manadum/nema bændum siaister beidist optar/edur naudsyn bere til ad Þinga sie optar/Og skal reka Syslu Manad sidā hañ kiemur j Nordlendinga fiordung/ꝛ Manad vm Suñlendinga Fiordung/ vj. Vikur vm Vestfirdinga Fiordung sidan hñ kiemur j Syslu sina epter riettre tal tolu/ þo ad fleire sie Syslumeñ j huerium Fiordūge eñ eiñ. Eigi Skulu Soknar m̄ Syslu maña fleire eñ iiij. j Fiordunge huerium/eñ Tueir þar sem Syslu madur situr j Fiordunge. K. B. H. K. Þat er fyrer bodit ad þeir sie Liens meñ sem ei eru fulluedia aptur at bætā þat sem þeir taka Oriettiliga vtā

Bændur samþycki annad.

Cap. III.

Vm Riett Vtlendra manna.

EF Vtlendir menn vanuirda menn og skiemma / edur Frændkonur Manna/og med hueriu mote er vorer Landz menn eigu sins riettar at krefia af Vtlendum monnum/ þa er vel ef þeir sættast sialfer sin j mille/ ella kiære sa sig fyrer Syslu manne sem misþalldinn er. R. B. N. K. Enn hann giøre riett af hinum Vtlenda Manne erbrotligr vard/fyre Olafs Messu fyrre. Suo sie hinum vtlendum monnum riett giørt/ef þeim er rangt giørt. Enn ef Syslu madur afrækizt Riett ad giora þeim sem vanhalldinn er/þa suare hann Sektinne & dæme Lögmadr & skynsamer menn med honum þeirra j mille/ og slikt

Manb.

sim Dæmist/taki sa aþ þigþarar kaupū
nær sier/ slikt semSyslumadur a þrialst
þar til er hann heþur sitt þullt / Enn
Syslu madur heimte sitt aþ hinum /edr
misse ella. Enn styremadur sa er þa þlytr
burt j þorbode sekist iiij. Mørkum vid
Kong/huert sem velldur eiru edur þleire/og
takizt j Norege su sekt Konge til
handa/ med þui at Syslu madur villde
þier ei riett aþ giøra K. B. H. K.
Þad er þullkomliga þyre bodid/ad Styremeñ
edur Landzmeñ taki adrer huorer
samhellde mz sier/med þiesektū/at kaupa
edur selia Dyrra Varning sīn/eñ so
sem Kaupe edur Sale semia sin j mille.
Enn sa er at sliku verdur vitnisþastur
fiári slikri sekt Kongdominum þyre hün
sem hū sette vidurlogu a einhuern. K.
B. E. K. Steþnu sk leggia vid Skip/
þyrer heyanner og epter til Kaupa vid
Køpmeñ/z selie þar hønd hende. K.B.
E. K. Vm Skullder Kaupmaña/sekizt halþre

markad ð king

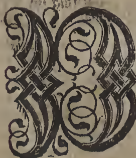
ð far anal. cap.

itt halfre Mörk fyrer Hundrad hũt þat sem ei er golldit ad Olafs Messu hinne fyrre forfalla laust / halft Konge enn halft þeim er skulld a.

Hier hefr Mannhelgi/ Hinn Þridia Nut Løgbokar.

Cap. I.

Vm Þegngillde og Bætur

At er fyrst j Mañhelgi vorre / ad vor Lande huer j Noregs Kongs Rijke sk Fridheilagur vera vid añañ vtan Lāds og innañ. Enn ef Madr vegr Mañ/ huort

huort sem Kallmadur Drepur Konu/ edr Kona Kallmañ/Þa bare sa Vtlæ-
markz gur/Eñ Kongur take Þegngillde xiij.
Merckur af Fie edur Eigunum vegand-
ãs/nema hñ veige skiemdar Viig edur
la Eign giøre Nidigs verk/Ef Eign er i Þegn
gillde: greidd / þa skulu arbar eiganda
lausn a eiga ef þeir vilia leyst hafa iñ-
an x. Vetra / Eñ erfinge skal taka bie
hins Vtlæga til vardueitslu. Og af bie
veganda dæme xij skynsamer meñ Log-
liga til nefnder af Riettaranum/ slik
giølld epter Laga skilorde sem þeir sia
riettiligast byre Gude epter ãtuikum/og
Mala vexter eru til Erfingium hins
Dauda/einum/Enn allar adrar Frænd
bætur z Saktal' balle nidr/so ad huor-
kis frændr adrer taki nie giallde framar
enn nu var skilt. R. B. E. K. Bondi
a Vigs bæti halfar epter Husfrþiu sina.
Nu ef ei vinst Fie veganda bæde til
Þegngilldis og Bota/þa skal so skierda

þyrer huorium sem tala reñur til epter Fiarmagne. Enn eþ nockur geingur a þetta/ þa heþur hañ þyrer giort Fie og þride Lande og lausum Eyre/ og verde alldre bota madur sidañ/og so aller þeir sem Rad leggia med honum til þess ad su skipan sie roþinn/ edur a hana geingit. Alldreige skal Erþinge sel-ia. þær Eigner er hann tekur ept-er hiñ Utlæga/ medan Utlagiñ liþer/ Enn giallda skal þ allar Logligar skulld-er/aþ Eignuñ eþ ei er lausa þie til. Nu kañ sa einhuer adburdur til at gioraſt/ ad Kongur gieþr Mansbana Landzuiſt mz bænastad Hoþdingia edr añara god-ra maña/edr kiemſt hañ a Kongs þund og þær grid aþ hm̃/ Þa skal hñ sig so i þrid kaupa vid Kong sem hñs er myſkun til/og bæta þat sm̃ epter stendr sem go-der meñ sia ad þ meige orcka/ Og med slikum Salasteþnum sem þ þær vnder stadit/nema adur sie bætur allar gollo-

nar/

Manh. x

obatu m

Landzl.

nar/ Sidã skal þeirra Mal bara til sæ-
sta, sem epter lþa, epter godra manna
Dome/ Eñ þeirsem Fie hñs varduettu
mzañ hañ var j vtlegd/ greidi hm̃ slikt
sem þeir toku j Eignum og Lausa fie/
vtañ Landskyllder.

Cap. II.

Vm skiemdar viig og Nidings verk

Engi madur ma Jordu siñe
fyrer giora/ nema hañ veigi
Skiemdar Viig edur giore
Nidings verk. Pad er Nid-
ings verk hid mesta ef Madur rædur
Laund edur þegna yndann Kongi sinum
Ef Kongur kienner mañe Landrad/ þa
skal hann nefna mañ vr Hird sinni til/
jafnborinn þeim er mali a ad suara. Eñ
ef arfboriñ madur a þui Male at sua-
ra/ þa skal Nefna Bonda son vr Hird
ef hñ

eþ hñ er til/og haþe rit og jñsigle Kõgs til/og sækie þad mal at løgum/ Enn sa er arþboriñ er kominn er til alls riettar. Þat er og Nidings verk eþ madur vegr mañ j Gridum edur trygda mann sinn/ Nuernetna þar sem madur a a sialþum sier Auerka ad heimta/edr þeim Omaga edur Fulltijda mañe er madr a Vmbod a ad Løgum/edur stendur til Arþs/ og allra þeirra maña er hñ a sialþur riett a ad Løgum/ edur heþur hann til þess Løgligt vmbod tekit/ þa skal sa sialþur grid selia/og veita Trygder med sætt ꝛ Vottum/Eru aller þrændr vnder þeim gridum og Trygdum sem sialþur veitte huer. Þat er og Nidings verk eþ madur vegur Løgmañ þyre rietta Løgsøgn/þañ er til þess er skipadur ad seigia moñum Løg/Þutat sa hoggur nidur Riettinde maña/þar sem hñ a jaþnskylldr at vera Rijkum sem Fatækũ til Laga vrskurdar þar sem hañ er yþer skipadur. Þad er ꝛ

Nidings

þramþ.b
Manb.
Dräþug
vgamans
sakir a
nanastu
er Lullty

Nijdings verck eþ madur Myrder mann Pad er ꝛ Nijdings verk eþ madꝛ breñer mañ jnne. Pad er og Nijdings verck eþ madur heþner Pioþa/Pat er ꝛ Nidings Verk eþ Madur hoggur Haund edur Fot aþ Manne/ edur stingur vt Augu manz/edur skier Tungu vr hoþdi Mañe/eda Giellder Mañ edꝛ Meider mañ ad vilia sinum sialþs. So eru þeir og obota meñ/er hallda mm þyre þessu einshúiu/sem sa er giører/Nema Kógur late reþsa til Landhreinsanar/Eñ eþ þat verdur j Vopna vidskiptū/þa þark epter þui sem Kongs Vmbodꝛ madur skipar med beztu manna radi. Enn eþ madur Drepur Fødur sinn/edur Son/ Brodur edur Moder/Dottur edur Systur/þa er hñ Obota madur/ nema odꝫ manꝫ Vijg veige / Suo og eþ Madur Drepur Konu sijna edur Kona Bonda sinn þad er Obota mal. Pad er og Obota mal eþ madur Vegur mañ jñann Stocks/

Stocks/ edr a taudu velli vte/ edur j sk-
ann gardz þess er hverþur um Akur edur
eing ad heimile stalþs hus/ ⁊ a veg til ⁊
fra/ nema hann verie hendur sinar. Suo
⁊ þeir menn er ad slikum Okynttum ver-
da kiender/ ad þeir hlaupa burt mz eigin
konr manna/ þa eru þeir Obota menn bæ-
di fyrer Kongi og Karle Dræper og
heyndadi. Menn þeir sin lata lif sitt fyrer
Vtilegu Þyfsku edur Ran/ huort sem
helldr ræna þeir a skipum edur a landi/
og so fyrer Mord ⁊ Forrædu/ ⁊ For-
neskiuskap og spaþarat allar/ og vtisetur
ad vekia Troll vpp edur fremia heidni.
Suo og þeir menn semgiorast Flugumenn
til ad Drepa þa menn er þeir eiga ongvar
saker vid og taka Fie til/ nema Kongur
lati refsa til Landhreinsanar og Fridar.
Suo ⁊ þeir menn er konur taka Naud-
ugar med Rane edur Herþangi/ j mote
Gudz retti ⁊ Manna/ huert er þeir taka
eigin konur Manna/ edur frænd konur

edr Dætr/þyrer vtan vilia þeirra maña er þorrædi eigu a þeim at Løgum/og ſo ſialþra þeirra/ huerſu ſem ſidan giorizt/ vilie þeirra er Samuiſta þeirra verdur/ Og ſo þeir ſem heþna þeſſara obota maña/edur heimta giolld þyrer ſo ad Vitne vitu þat/þa haþa þeir þyre giort Fie ⁊ Fride Lande og Lauſum eyre/ Og eru þeir aller Fridhelger er þie ſitt veria edr eiginkonur edur þrændkonur þyre þeim/ eñ hiner allir ogillder/ er til ſækia/huort helldr þeir þa Sar edr baña/bæde þyrer Konge og Karle. Þat er og Obotamal eþ madr þalſar Breþ edur Inſigle Kongs/edr Stedia Kongs j Norege. Þat er og Obotamal eþ madur Drepur þañ mañ/er hñ heþur þyre ſier Breþ ⁊ Inſigle Kongs til Landzuiſtar/edr til Ranſaks/eþ ſa viſſe þat er hñ tok aþ. Pad er og Obotamal eþ Madur tekur Konu Naudga/eþ þar eru tuø Løglig vitne til ad þat er ſatt. Nu ero eigi Vitne til/

uthen logb. 3. b. 2. 4. ... ad full ...
... xviij ... þad ... xviij ...

en hun seigist naudig verit haza/ z seig
er hn þat Sädægris/þa dæme xij. hier
Skynsomustu Men epter þui sem þeim
þiker likide til bera/og huort þeirra þm
þiker likara til sanninda. En þo ad Kona
giete varit sig fyrer Godkuensku saker/
so ad hn kome ei vilia sinum fram/þa
ber med ongu mote ad hn haze ei Ref-
sing fyre epter Dome/ef sanprofast ad
han haze fullan vilia til þess borit/ og
halldi þo lifinu. Ef madr stendur man
a Konu sine med Logligum Vitnum/
gialldi sa full mangiolld bondanum/slijk
sm han er madr til er Konu la/ef hann
være þa saklaus Drepin. En half Man
giolld ef madur stendur mann a Modur
sinne/Dottur eda Systur ef þær eigu
sier ei bændur. Skulu þessr giolld dæma
xij skynsamer men logliga til nefnder af
Riettaranum.

full m
ud.
Manh. z

half m
lld
Manh. z

Cap. III.

Vm Rans Mell

NV Ræna meñ edur Heria/ þa eru aller meñ skyllder til epter þeim at fara þeir sem meign/ nema fiormeñingur at frændseme edr mægdum/ þeir sem Syslu madur krefur til/ edur sa er fyrer Rane edr Hernade verdr/ huort sem þeir hlaupa j Hella edur Holma eda Virki/ edur eru a Skipe/ ꝛ huar sem þeir hafa haft er Hernad giordu. Sekur er huer vj. Aurum vid Kong sa er ei fer Logliga til krafdr. Pad er hernadur er þeir taka meñ edur Fie Maña af þeim naudgū/ Beria meñ edur binda edur Særa. Jeu roa meñ Skipe skipødu ad Bonda/ edur geingur flockur maña ad garde hans/ ꝛ bera hñ Ofrijke/ edur briota Hus bonda/ og bera vt Fie hañs/ Pa er þat vtlegdar verk/ Eñ huer sa j Lande vill vera af þeim/ fære aptur fie bonda alle

þad er þeir toku / og gialldi Kongi x. Merkr / eñ þeim Fullrietti er þyre Rani edr Hernadi vard / epter xij. Maña Domi / edr þare vtlægur.

Cap. IIII.

Vm Vægd a Obotamalum

MM hueruetna epter Norrænum Logum þeim sem skipadi hiñ heilagi Olafr Kongur / & hans rietter epter komendr hafa sijdan samþyckt / Ad þat sm̃ madr vegur skiemdar vijg edur giører Nidings verck / þa þare hn̄ Vtlægur & Oheilagur / og hafe þyre giørt Fie & Fride Lande og lausum Eyre og sa þnuel Odals Jordum / og kome alldre j Land aptur / nema hann heri hersøgu saña / þa sem Landzmeñ vitu eigi adur / Þa nae hann Landzuist m3 sliku þridkaupe & Myskū

sem Kongur leggur a. Enn þyrer saker
þatæktar Landsins / og hins Añars ad
miøg voktar so þorn. Løgbok hier/at þa-
tæker þrændr Vtlagans eigniſt allt þad
halþt er hñ atte/þa giørū vier þa vægd
og skipun a vm-alldr ⁊ æþi vm aull O-
bota mal vtan Landrad ⁊ Drottiñssuik
vid Kong/ þare epter þui sem Løgbok
voktar/Ad løgligur Erþinge take halþt
vid Kong bæde j Føſtu og Lauſu / ad
þeir hialpe þui þramar og betur aþ þui
þie Løglıgū Omøgum og þatækū þræn-
dum Vtlægans/Þott hier til haþe þess
ei med løgum geymt verit/ Og þo med
þui mote/at eþ nockr þellur j ſlyk obota
verck/sem Gud late ønguañ henda/ þa
ſkal þyrſt bætur aþ luka/ Eñ eþ Mıña
hlevpr aþ eñ Þegngilldi / þa ſkierdi ſuo
þyrer huorum sem tala reñur til epter
Fiarmagne. Eñ huerge ſkal Kongur edr
Erþingiar þyrr taka Fie Mans hana/⁊
aungvañ annañ vtlægann eyri/ enn adr

sie

ſie golldnar allar Løgligar ſkullder/ þær
ſem fyrre voru gioruar enn fie eiganda
fiell j þa Søk. Ef madur tyner ſier
ſialfur/ þa take Erfinge halft fie hs
med þui ſkilyrde ſem vottar vm aunnur
Obotamal/ en̄ halft ſtandi j vmſia Ko-
ngs vmbodzmans/ til ſlikrar Myſkunar
ſem Kongur vill a giora epter atuikum.
Einge madur ma meira Fie fyrer giora
at einu ſiñe en̄ þui ſem þa er hn̄ Eig-
ande ad ordiñ/ Enn ef Manne tæmizt
Arfur a medan hn̄ er j Vtlegd/ þa ſklu
frændur hs þn̄ arf taka/ En̄ ef Kongr
giofur hm̄ Landzuiſt/ þa ſkulu frændur
hs hm̄ þat allt aptur gialld med fyrra
ſkilorde ſem þeir toku og hann atte þa
er hann fiell j vtlegd. En̄ ei eru frændr
ſkyllder aptr ad giallda þad er han̄ atti
edr erfdi/ z han̄ giordi vndann ſier med
Skiemdar viigum edr Nidings verkum/
nema ſijdan hafe med erfdum vnder hn̄
borid.

ef mañe mist arf dañ han i utlegd Mañs. Arfpat:

Cap. V.

Ef nockur selur mann af Lande burt.

marka mäl,

EF madur selur frialsan Mann af Landi j burt / þa er hann sekr fyrer Mørkum vid Kong / og koine mannenum j Land apter / og bæti hm̃ epter Løgligum xij. Manna Dome slikum sem hann er madur til. En ef hann ma honum ei apter koma / giallde þã manni fullum giollduñ slikū sem hann er madur til / en ef hann synar hallde fyrer Siettar Eide.

engiolld hijn var dur til, gielldur,

Cap. VI.

Vm hysing Utlags manns.

8, k.b. 14.

EF madur Heimer edur hyser vtlagann mann / eller ma honum edur Dreckur / Bondi edr einne

huer annara maña/ þa er ſa ſekur mørk vid Kong þyrer xina Nott/enn Tueimr þyrer tuær Nætur/ Enn eþ hañ er iij. Nætur medur honum / z er hann giør innan þeſſ Nierads Vtlægur/þa er hañ ſekur xii. Mørkum vid Kong / Nema honum ſie Ouijſa vargr er hyſer. Alldrei ſkal þeſſ ſøk meire er hyſer/ enn hins ſøk var þa hñ var vtlægr giør. Eñ Syſlu madur er ſkylldur ad Lyſa Vtlegd hans ſamdægris a Þiñge/er hñ veit af hñ heþur Vtlegdar verck vñit.

Cap. VII.

Ef madur er Særdur a þinge

EF madr er hogguinn edr Loſtiñ edr ſærdur a Þingi edur Samkundu / Þa ſkulu aller menn epter reña þm er Vijg vakte til ſkogs edr ſkips/ þialls edr þiøru/ Enn ſa er ei reñr epter/ ſekr halþre

Mørk vid Kong/og so sa er epter reñr
ꝛ vill ei taka hann/ og ma hañ/ ꝛ eru
til þess Loglig Vitne/Eñ eꝑ ei eru vit-
ne til/synie mz eins Eidr. Fiormeñig-
ur edr nanare ad Frændseme edr mægdū
eru ei skyllder epter ad reña nema vilie.
Eñ huer sem Biørg veiter veganda/þa
er hū Utlægur/nema honum sie ouyssa
vargur/ꝛ sverie þyre eins Eide. Eñ eꝑ
madr er Særdr a Þingi edr samkundu/
ꝛ renna aller epter til fialls edr fiørū/
Skogs edr Skips þm̄ er Vijg vakte/
og verdr hañ fundiñ / og eꝑ hū vill ad
Løgum veriazt þa legge hū nidr Vopn
siñ/ og er hañ þa fridheilagur medan
hiñ Sare liꝑer. Binda skal þañ mañ ꝛ
færa Syslu mañe/ Eñ hū a ad vard-
ueita hū/og so Umbodz madur hūs eꝑ
honum er færdur/Eñ eꝑ Syslu Madr
þarꝑ lids vid ad giæta hans/þa skal hū
neꝑna so marga bændur til med sier sem
hañ þarꝑ þa sem næster eru. Enn eꝑ
hann

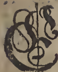
hann kiemst j burt fra Syslu mañe/ og verdur hinn sare Daudur/þa er Syslu madur sialfr j Vedi til Kongs Vrskurdar/og skipe hañ epter mala vøxtum m:z hiña bestu maña rade þeirra sem hñ kall ar til med sier. Eñ ef Syslu madr siniar honum Vidtøku/þa skulu þeir hafa Vitne vid/ og setia hañ bundinu a Flet Vmbods mans/þa vardar hm̃ slikt hid sama/nema ofriise take af hm̃. Eñ hu̇vetna þar sem Syslumadur tekr Vtlegdar fie/þa skal hñ fa mañ til ad refsa þeim Manne epter Dome Þingmanna. Eru Bændur huervetna skyllder ad fylgia til refsingar / Sekur er huer halfre Mørk vid Kong er ei vill fylgia.

bænd:r ski[...] ad pilgia t[...] refsinga[...] ella sekir [...] ½ mørk [...]

Cap. VIII.

Vm Þios Mans Verk

Ef Þiofur

an 3.1 EF Odur madr bryzt vr bøn-dum og verdr Mansbane/þa skal bæta af fie hans fullum Botum ef til er/Eñ ef fie er ei til/⁊ verdr hiñ Odi heill/þa fare hñ Vrlendis þar til hann hefur fullum Botum Bætt fyrer sig/ Enn ef menn sia ædi a mañe/þa bindi hñ ad O sekiu huer ed vill/ og hafi til þings og biodi frændum/Sijdan Leysi hñ þar/⁊ seigi af sina abyrgd/og taki Kostnad sinn O aukiñ af fie hins Oda ef til er / Enn

p.b.2. aullũ mm̃ ødrũ eigu meñ vørd ad veita ad osekiu. Enn Odur madur er omage Arfa sins/ og þo ei fyrri enn hañ veit ad hñ er odur/og hann ma koma høpt a hann ef hñ vill/Enn ef Sakar aberi kieñer arfa hins Oda ad hñ vill ei vard

neyde, veita hñ/hallde fyre eins Eide/Enn ef Odur madr særer mañ / þa Lati Arfi vppi Læknis fie ⁊ Sarbætr af fie hins Oda/ Enn ecki a Kongur a þui / Nu

er þat

er þad þuiat eins Odz Mans verk/ ef hann brystr vr Bøndum/ edur skynsamer menn meta edr vita sanna ædi a hm̄.

Cap. IX.

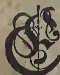
Huer vera skal mansbane

SA skal vera Mansbāe er Nauistar menn bera Vitni vm/ og þeir seiga a hendr/ & ei eidum fyrer koma / nema þuiat eins ad hann hafi suo fiarre staddur verit a þui Dægre er Vijg var vegit/ ad hann matte ei samdægris tuiuegis til Vijgs fara og fra/ og være hn̄ staddr at Kirkiu edur a Þinge Skipe edur Samkūdu/ þa beri þeir xij. Þegnar hn̄ vndann er þa voru j hia honum/ frialsser menn & fulltijda/ Enn ef hann er j aungū þessū stad staddur/ og þo so fiarre sem nu var mællt/ þa færist hn̄ vndan mz Tylftar eide.

eidi. Eñ ef Nauistar menn meiga ei til Þings fara/at bera vitne hier vm/fyre einhueria Naudsynia saker / Þa skulu tueir menn Boka søgu þeirra a Þingi. Enn ef Madur er særdur ꝛ ma hann mæla þa er menn koma ad honum/ þa skal sa vera Bane hans er hann seiger þad verk fyrst a hendur/ef hann mæler af vite ꝛ ma hann kienna hañ/ ꝛ kiemr saga hanns bokud fram̃ a fyrsta Þige/ nema hiñ fære sig vndan med løgligum Tylftar eidi.

Cap. X.

Vm Viiglysing

F madr er afrekinn / þa skal sa vera mãsbane er viigi Lyser a henndr sier/Enn lyst sk vera Viige samdægris innan Nieradz/ og nefna sig a Nafn og Natt stad sinn/ og Nierat þat er hann er vk/ og lysi

og Lysi fyrer Frialsum manne & full-
tyda/ og sk þad a Auruar þingi fram
koma vm Nattstad hans/ og so skal hus
bondi Sueria ad hann nefnde sig suo a
Nafn/og ad hn̄ var ad hans vm Nott-
ina/Viglysing skal og þat fram̄ koma
a Þinge. Enn ef madur vill eigi bera
Viglysingar vitne/edr sueria Nattstad/
þa fare til Erfinge hins vegna/& giori
þeim fimtar Stefnu til Þings at bera
þad Vitne sem framast veit hann j þui
male epter Logum og sinne samuisku &
engu leyner hn̄ af/ En̄ ef hann vill þa
ei Vitne bera/ gialldi mørk halfa Kō-
gi enn halfa þeim er sæker/ & suo skal
vm aull vitne vera. Vpplykt fiar þessa
skal greidd vera a Fimtar þinge /edr at
før adtaka halfu meira. Eigi skal Veg-
andi ganga vm iij. bæi so at ei sie vijge
lyst/fra þeim er Vijg var veigit/Ne-
ma þar sie fyrer. Fiormen̄ingur edr na-
nare ad frændsemi edur mægdum hins

vegna

Vegna / ednr biandmenn Veganda bue
þar byrer / þeir er hm̃ ligge libs Naske
vid / Eñ ef hann lyser ei suo Vijgi / þa
er hañ sañur Mordinge / og heþur byret
giort bie og Fride. Enn ef bædi kiemur
brañ a byrsta Þinge Viglysing & saga
hins Sara suo boriñ sem nu var skilt /
þa skal saga hins sara standa enn eige
Viglysing / og ber þa mord af Vegäda
þo ad hann sie Vtlægur / Enn ef eigi
kiemur brañ saga hins Sara a byrsta
Þinge og kiemur bram sionar Vitne / og
Vijglysingar vitne / þa sk sionar Vitne
standa ef þad bera Tueir meñ brialset
og bulltijda þar a Þinginu / eñ ei Vijg
lysing. Enn erbingi hins Dauda sk þara
j þat Nierad er sa madur liest vt vera /
Og ef hñ hitter þañ mañ er so heiter
og hm̃ þiker likastur til vera þess verks /
Og ef hann geingur j giegn / þa skal hñ
honum til Þings stebna / og a þui Þige
skulu xij. menn Frialser og Fulltijda af
honum

hm̃ bera þad verk / z eigi Nefndar vitne og fære þar fram̃ a Þinginu / Enn ef hann vill ei vndan færast þa er hñ sañr ad Male / Eñ ef hñ hefr vndan færst / þa fare Erfinge hyns Dauda og sæfie suo marga meñ sem hañ vill þa er hia voru til Tylftar eida / med hinu fyrra skilorde. Enn ef madur er Lostiñ edur Særdur suo ad hann ma ei mæla / Þa skieri hñ Auruar vpp þegar hñ ma mæla / z sk þat Auruar þing þa jafnfullt sē þat er samdægris eru Auruar vppskornar / Eñ ef hñ verdr Daudur / þa skiere Erfingi Auruar vpp / og late Þing stefna / enn Syslu madur ef Erfinge er einær.

Banum mäle /

Cap. XI.

Vm Bana rad

EF madr færer frialsan Mann j Skier edr vt Enair / og huar sem hañ kiemur honum suo ad

hañ vill hñ þai bana aþ/edr rædur ma-
75. ñe banarad edr Sara/og allt þat hinn
-þær skom aþ edr vañuirding aþ hñs rad-
76. um/Eñ Þad eru Rad/ eþ madr mæler
þeim Ordum/ edr giorer þat nockud ad
hinn sie Liþþe sinu ad þirr. / edur nockri
skom/ ad nær/eþ þat væri giørt er hañ
mæler/suo ad hann villde ad þat kiæme
þram / hæte epter Laga domi þullum
bötum þeim er þad mal a ad Løgum ꝛ
so Rögdominum/nema hiñ þærist vndã
ad Løgum/ Þad er og Rad/eþ madur
gilldrar til þess ad Vopn skuli þalla a
mann sialþ edr þliuga ad honum / edur
vodi nockur/ edur vissar mañe a Forad
edur þar sem Olm Kuikinde eru þyrer/
Suo og eþ madur vissar ad mañi Ali-
birne/ edur Olmum hunde/ edur þæler
Nross at mañe edr Nauit edr auñr Kuik-
inde/suo ad hañ villde at hiñ þeinge aþ
skøm edur skada / bæti sem þyrr seiger.

Cap. XII.

Um rett þess sem ei er j Fødur ætt komiñ

Ef sa madur verdur veginn sẽ ei er j Faudur ætt kominn ad Løgum/ þo ad hñ sie nockrũ mañe kiendur at syne/ þa eigu Modur brædr hans Bætur og so Arb epter hñ/ Enn ef hann er bardur edur skiemdr/ þa tekr hann riett epter modur baudur sinum.

Cap. XIII.

Um Bodauerk

Boda Verk eru med mikilli Skynsemd & Mykun greinandi medur huerium Atburd er þau kunnu til ad falla/ Þuiat þar sem madr tekur manne blod/

edur leggur elld a mann/ edur þad añad mz lækningu/ er huortueggi hyggr Heilsu bot skuli aþ verda/ Þa er þat botalaust/ huert er þeir þa þar aþ mein edur bana. Enn i aullum Stodū ødrū þeim er meñ skulu sier til þarþinda viña/ og monnū til hagligra hluta lid veita/ þa eru þesse voda verk meir virdāde eñ hin sem ecki dregur. Naudsyn til nema Saleyse z mikid skamsyne. Nu þo ad tueir meñ þare j Skog saman/ og skyst Aux añars a añañ ad ouilia þess er a skapte hiellt/ og Deyr hiñ aþ þui/ Þa sk sa er þad giordi bæta þann mañ Fiordungi bota Erþingium hins Dauda/ og syne vilia sins mz Siettar eide ad hañ villdi þat Verk ei giort hafa/ Og so sk hueruetna þessi Voda verk bæta / eþ þeir haþast þat at er til Nyttsemdar heyrer/ huort er meñ þa aþ Mein edr Bana at ouilia þesser giorde / og er þetta sektalaust vid Kong. Enn ell ønnur Vodauerk

uerk/so sem er ad skiota edur kasta yþer Skip Hus edur Nædir/ edur adra þarþ leysu at giøra/ huert sem meñ þa mein aþ Sar edr bana ad ouilia þess er giør-de/þa skal þad bæta halþum botum/ og synie þo vilia sins mz Siettar eide/Og er þetta sektalaust vid Kong. Ecki a Kongi a voda verkū. Þad ma eigi voda verk kalla/eþ madr høggur edr lystur til mans/þo ad a annañ komi enn hñ vill-di/mz þui at hañ villdi einhuerium illt giøra. Nu helldur Madur a vopni enn annar rasar ad/og skiemist edur meidist þar a/bæti epter dome/og atuikum/og þo alldrei meira enn Fiordungi bota/eñ mikla eþ suo dæmist. Enn eþ añar hri-dur manne a vopn/bæte sa halþum bot-um/ og synie þo vilia sins mz Siettar eidi. Enn huar sem madr heþur komit Vopni sijnu/ og heþur hañ ei sialþur a halldit/Og Suer hñ þess ad hñ hugde þar skyllde øngum mañe mein at verda/

Þa bæte øngu þo ad meñ ſkiemiſt a/néa ſialþt þalli oþan eþ madur heþur vppþeſt / þa bæti ſa er vppþeſte þiordungi bota/ꝛ ſynie vilia ſins/Eñ eþ añar madur kiemur vid / þa bæte ſa þiordunge bota/og ſynie þo vilia ſins mz Skettar eide/ Enn hinn ſie vidſkildꝛ er vppþeſti vopn. Jðu geingꝛ madꝛ til leiks þangs/ edur ſkindrattar at vilia ſinū/þa abyrgiſt hann ſig ſialþur ad øllu/ þo ad hann þae mein aþ edur ſkada/ Eñ ſa ſem liek vid hañ ſkal ſynia vilia ſins mz ſiettar eidi/edꝛ bæti epter Dome.

Cap. XIIII.

Vm Skot Kniþa leg ꝛ Kikingaburd.

Ad er øllum moñum kuñigt ad Kykingar eru þyrer bodner ad bera/Enn ſa er ber er ſekꝛ iij. Aurum vid Kong. Enn

sa er Kniifi bregdur ad audrum mañe og kiemur eigi fram/þa skal hann bæta fullrietti þeim er hann bra ad/epter vs. maña Dome enn Konge iij. Aurum/ Enn ef madur leggur mann mz kniifi/ þa er sa vtlægi/ og bæti þeim er hann lagdi epter xij. Maña domi sem þeir sia ad hiñ sie vel sæmdi af er lagdur var/ Eñ Kongs Soknare skal taka þñ mañ er lagde og færa a Þing/ Og Vmbodz madur Kongs take Kniif þañ er hann lagde mz/og feyre þar a Þingiu j giegu num hønd þess er lagde/og skal hann sig so j frid kaupa vid Kong med þessare Refsing ef hiñ lifnar/ & abyrgist sialfr Sar sitt hvernin hm tekst til/ Eñ ef sa Deyr af Lagmu er saklaus var lagdur/ þa er sa dræpur og Deydande er lagde/ Enn ef sa kiemst vndan er lagde/þa fare hñ Vtlægur og kome alldri j Lãd aptur/nema Konge syniist nockrar naud synar til þess geingit hafa/ Eun fie

 veganda

veganda þare epter þirra skilordi bædi þegn ꝛ bætur/ Medꝛ sama skilordi skal og vera eþ madur-skytur ad manni þo ad ecki taki/þa bæti Kongi iij. Aurum sa er giørdi/Enn þeim þullrietti er hañ skaut ad epter vj. maña Domi/ Eñ eþ madur særer mann med skoti/þa skal sa er skaut slika reþsing þyrer taka/sem hiñ er lagdi mꝫ kniijþe/ og vnder sama skilordi/og so þo ad sa deyie er skotin var/ þa skal sa er skaut vnder sømu reþsing sem hinn er lagdi/ bædi þegn ad greida ꝛ so bætur.

Cap. XV.

Vm sekt a mansbite

NAd er ouidurkuæmiligt ad m̄ bitist vm̄ sem hū dar edꝛ hestar/ Nu sa Madur er bitur mañ/þa skal Syslu madur

taka

taka þann mann er mañ beit/og færa a
Þing z briota, framan tenn vr høfdi
honum/og sie sijdan sektalaust vid Kõg
fyrer. Þessa refsing vm þetta mal/ nema
Skynsomum monnum virdist nockur su
naudsyn til hafa geingit ad hann meigi
botum fyrer sig koma/ þa bæti hañ og
suo þeim sem hann beit epter þui sem
xij. menn dæma,/og þeir vilia suara fyr
er Gudi ad hñ er vel sæmdur af er bitiñ
var.

Cap. X[illegible]I.

Vm epter Kør. [illegible]da

SVo er mællt og stadfastliga
tekid vm allt Landit / ad ef
madur vegur mañ/edur veiter
þær a fuomur/edr giorir nock-
ur þau verk er hann a ad lata fyre lijf
edur limar ad Løgum/ þa skulu þeir er
næstir verda staddir/edur þeir meñ fyrst

megu na/taka þañ mann og færa Sy-
ſlu manne byndiñ edr fiotradann/ Enn
ef þeir giøra ei ſuo og megū þeir þui
vid koma ſuo ad þeir meigi ønguã ſkom̃
edur ſkada af hm̃ fa/ þa er huer þeirra
ſeckr halfri Mørk vid Kōg/nema Fiorm̃
ingar ad frændſemi / edur mægdum og
nanari/þeir eru ei ſkyllder ad taka þann
mañ edur færa a þing nema þeir vilie.
Syſlu madur er ſkylldur ad taka þann
mann & færa a Þing/ Enn Bændur
eru ſkyllder [illegible] Dæma þann mañ epter
Løgum a [illegible]/ Eñ Syſlu Madur er
ſkylldur [illegible]ta Refſa honum epter dō-
mi at Løgum/ Nu er þeſſu fyrer þui ſo
ſkipat/at þetta mega aunguer ſyndalauſt
giøra/nema ſa ſem Domare er/og Kō-
gur hefur til þeſſ ſkipat / þuiat Løgin
refſa einn ei hñ/þo ad hañ giøre ſkylldu
ſina epter þui ſem Løgin bioda honum/
Enn adrer giøra med heipt og øfund/
Og þui veiter þat opt/ ad þeir fa fyrſt

[illegible] mann
[illegible]

mannskadann/ enn suara sidan storum Skriptum med frekum Fiegiølldum/ Enn huer sem ødru vis giører /og pro⸗pazt ad hañ matte þessu vid koma/ þa er hñ vtlægur þar til er Kongur giører adra skipan a epter mala vøxtum/ huad Naudsyn edur vorkynd til rak þann er giørde/ Nu hefur sa ei lids kost til/ til ad taka hñ sem ad telur/þa skal hñ seig ia Syslu mañe / og ef Syslu madur krefur lidz med sier/þa er huer sa sekur Mørk vid Kong er ei fer/ nema Fior⸗menningar Vtlagans ad frændseme edr mægdum edur skylldare. Nu eru þeir aller Fridhelger er til sækia/ enn hiner aller Vtlæger er veria/huort þeir fa af Ben edur Bana/ ꝛ Oheilog hus þeirra ef broita þarf. Nu hlaupa Vtlaga meñ i Audnu hus/edur þau hus er þeir meñ eru fyrer er ei vilia Veria þa/ þa eiga þeir er ad sækia ad briota. Hus ad osekiu til þeirra ef þarf/ Og bæta þim

fyrer

pyre skada er hus atte/epter þui sem vis-
M.b.-3. skynsamer meñ meta. Nu verdur Sys-lu
madur/edr hans vmbodz madur þar vid
staddur sem madur er hogguin/ Logtinn
edr Særdur/ og vill hañ ei epter renna
þeim er Vijg vakti/ þa fellur hann mz
þui þa Kongs sekt sem vid liggur/ huer
sem þa vill ei epter renna.

Cap. XVII.

Doma Cap.

NV aþ þui ad Løgbok vottar
suo vijda/ad þa menn sem til
Refsingar hafa giort skal a
Þing færa og Dæma epter
Løgum/og epter þeim Domi Refsing
a leggia / þa ber þeim jnnirduliga ad
Ransaka/ og med mikilli Skynsemd og
hofi ad meta er til Domaña eru nefn-
der/hůt misgiort er vid saklausan mañ/
Fra [illegible] eru vidsion skam̄ og Bijla. edur
1. Einord: 2. Snogur ad heijra [illegible]
3. ad [illegible] Sakarabera [illegible]
[illegible] 4. ad lata [illegible]
[illegible] 5. ad [illegible]
[illegible] ad [illegible]

edur fyrer litlar Saker ꝛ þo nockrar/
Edur fyrer myklar saker/ og þo ei no-
gar/edur fyret suo nogar ad full naud-
syn og vorkun þiker til hafa Rekid þess
verks þann er giørdi/so ꝛ huort nockur
hafa Laga bod j mille komit edr einge/
edur þat sem hardast er/ ad sa hafe bo-
ta beidzt er misþyrmt var/ og ønguar
fengit/ So og huort nockud var kiært
fyrer Riettaranũ er laga Vrskurdurinn
sialfur er skipadur yfer þeim moñũ er a
saklausum m̃m̃ viña. Eñ þui er Dom-
uriñ til nefndur/ ad þa skal Rannsaka
Saker og Misgiørninga/og tempra suo
Domiñ epter mala vøxtum/sem Þing-
menn og Riettarinn sia riettast fyrer
Gude/og þeir vilia suara fyre Gude a
Domá deige epter siñe Samuisku/ Eñ
ei sem margur Snapur suarar/ ad þeir
dæma ecki vtã Løg/ þuiat sañliga skulu
þeir þui fyrer suara sem Løginn vorta
þm̃ a hendr/ er Bonda m̃ lata odæmda

edur

edr vanreþſka vndan ganga/Suo og eþ vanreþſt er aþ hendi Domarans/og ſuo eþ oþreþſt er þeim ſem Myſkunar eru verder/aþ þarnan þeirra tillogu. Fiñaſt eg nog dæme til þeſſ/ad þeir men̄ haþa hlotid hardar heþnder aþ Gude ſem van dæmt haþa/Enn þo hiner hardare ſem oþdæmt haþa/Og þui eiga Domendur Domini hueruſtna til betra vegar ad ƀæra / eþ þeir vitu jaþnuiſt hnortueggia/og er allmiott mundangs hoþit/Eñ þui miorra ſem þat er/ þa eru þeir þui Sælle ſem ſuo ƀa hæþt þeirra ƀiogra Syſtra hoþe ſem j ollum riettum domſt eigu at vera ad Gudi lijke enn m̄m̄ hæþe/ Eñ þat er Myſkun̄ og Sannindе/ Riettuiſi og Fridſeme. Myſkun a ad varaſt ad ei kome grimd edur heipt j domа. Sañinde ber ad geyma / ad eigi verdi logit ƀrañborit. Riettuiſi a ad varaſt/ad eige verdi mȝ rangindum hall ad riettum Dome. Fridſemi a ad vard

ueita.

ueita þar til er riettur Domur fellur a/ ad eigi verde med. bræde akafur afellis Domur a lagdur/Og þui geymi Domarar þeſſa ad þ etta er æ þui þurftuligra j øllum domum ſem giør verdur ad teynt. Eñ ad menn varyſt þui meir ranga doma/ þa ma varla jllt varaſt nema vite. Og þui miñiſt meñ jafnan-a/ ad med fiorum hattum meiga verda ranger domar/ Añad huort med hrædſlu giedi/ þar ſem madur ottaſt þañ ſem hañ ſkal vm dæma/ Elligar med. fie girnd/þar ſem madur ſniker til nockrar fiemutu/ edur med Vinattu/ þar ſem madur vill lid veita Fielaga ſinum/ edur med heipt þar ſem madur hatar þñ mañ ſem hann ſkal vm dæma/ Og er þa jlla ſkipad/ ef þeſſum Norhornum er jñuijſad/ Enn hinar ſkilgietnu Syſtr eru a burt reknar Þar ſem adur eru taldar/ þuiat jlla man ſa domur virdaſt fyrer godum moñum/ enn allra verſt fyrer Gudi/ Er z æ þui

bekur sem þessi Capituli er optar lesinn/ þar sem vm slor mal er cd dæma. Minn yt menn z einkanliga ad þa þeim monū Prest er til Bana edur Lima latz eru Dæmder adur eñ þeim er refßt/Og gefi til þess goda kem,kund/ þuiat ille verk ske hata/enn elska mañiñ af natturligu edli/enn Salina allra helst sem siñ jafn- Krystiñ.

Cap. XVIII.

Vm þa Vægd sem a er giør vid Mañdrapara

Ef Madur verdur manni ad skada/ edur giorer oñz vt legdar verk/ þau er so virdist Løgmanni og Syslumañi og ødrum Skynsømum monnum/ ad fy Naudsyn edur vorkun hafi til geingid/ þeim er giørde/ at hañ meigi fyrer þad hallda Lyfi edur Limum/Og hafi hann

bodum

bodum j mille komit/bædl vid Erþingia og so Kongdomiñ/þa skal þann mañ ok, vsekm þlytia vtan/til slikrar Myskunar sem Kongur vill a giøra vid hañ/ Enn huer so madur er manni verdur ad skada þa sk vtann þara sem þyrst ma hanu/þo ad hñ hafi nockur Naudsyn til dreigid þess verks/hueria Myskun sem Kongur vill a giøra vm Landzuist hans þa er hñ kiemur a Kongs valld. K. B. N. K. Suo er og stadfest ad alla þa vandrædamenn sem komast a Kirkiu Nader/ skal sekta laust þlytia til Notegs / og koma þeim þar j Kirkiu epter Løgmans radi/ vtan þa sem Kirkia a ei ad hallda epter Løgum.

Cap. XIX.

Vm bardaga Sekter a Þingum.

Ef meñ beriast ꝛ Aurar ar Þinge/ þare sem þyrr vottar Løgbok

þoll er so Feskipte/ er so ek m̄ verdavers ...er edur Særder/ lemstrar sarum/ ... ... vollar vm ønnur Obota mal. Enn ek med ... ...ast a audrum Þingum edur Fimtar- ... ... / ... Løgmanne/ edr j Brullaupū/ ... Jol edur Skirdag og pram vm ... ...ka viku/ þa eykst Riettur þeirra ad ... ... er ... Skiemdum edr Sars- ... verda/ Suo eykst ... ad Helminge/ ... vid Rēgdomin/ ... ... fialp sett eru ... j þessum stodum aullum og a þessu ... . Enn ek madur ... ... edur ... / edur skiemmer ... Verckum ... Heimile sialfs hans/ þa eykst ad helm- inge Riettur þeirra er þyre Skiemdum edur Sarsaukum verda / Suo eru þeir og halfu meir sekir vid Kong er Heim- sokn veita eda Heima þridinn briota ek hinner lifna / Enn med øllu Vtlæger ek þeir Teyia.

Cap. XX.

Ef madur bindur Man

Ef madur bindur frialsan mann at osyniu/gialldi Kegi v. Merkur enn hinu fullriette er bundin var epter xij. Manna Dome þeirra sem riettarinn nefner til Logliga. Binda ma madur Þiof at osekiu/og alla þa menn er hann tieñer ad Odada verck. hafa giort/ og hefur hañ Vitne til ad hann gat ei ødruuijs: fært hañ mann til Riettarans/ Eñ ef hñ hefr ei vitne til/ Sÿkie eins eide.

Cap. XXI.

Um Hogg og Lemstrar Sar

Ef madur Lyster Mañ mz hei-lugri hendi/ þar sem eigi eru Gridastader/ med Auxi/ Lurki edur Steine/ Þo er hogg ad madi reider fra manne/ er hañ veit ad

fialft man hlaupa ad hm̄ ef hañ lætur laust/ſuo ⁊ ef madur feller a mann þad er hiñ fær hegg af. Nu ſkal hañ bæta Kongi Mørk fyrer hid fyrſta Nøgg/ Eñ ef hañ ſlær annad ſamfleytt bæte Kongi ij. Mørkum/ Enn ef hañ ſlær hid þridia Samfleytt/ bæte Kongi iij. Mørkum. Enn ef hañ ſlær hid fiorda Samfleytt/ bæte Konge v. Mørkum/ Enn ef hann ſlær hid fimtta Samfleytt/bæte Kongi xiij. Mørkum/Eñ þm̄ ſem fyre vard bæte epter xij. mañа dōe Løgliga til nefndum af Riettaranum/ huort ſem er eitt Nøgg edur fleire. Enn ef madur Lyſtur j Nøfud manne / edur høggr/edr hrindr a kaf/edr huelfr Skipe vnder mañe/edur brytur Farkoſt mans/ ſuo ad hm̄ er hætt a Diupi/ edur ſærer Mañ Lemſtrar ſarum/hůt þat er Nøgg edur Sar/bæte Kongi ij. Mørkū fyrer huerta grein þeſſa/Enn hinum ſem fyre vard bæte epter xij. manna Dome Løg-

liga til-neþndum aþ Riettaranum. Enn þat eru Lem̃lrar Sar/ er madur er ſidã verr þær enn adur/ edur eigi hylur Nar edur Klæde og jaþnan ma a ſia. Enn eþ ſa vill ei bæta er miſgiørde Løgliga til ſottur/þare Vtlægur ſo langt ſem þing meñ Dæma. Nu vill ſa eigé bætr taka er þyrer Vanuirdingu vard/ edr Syſlu madur/þa þridhelgar hiñ ſig til Doms/ huort ſem þeir taka vid edur ei/ Nu eþ einn Madur Lyſtur høggr edur Særer ij. meñ edur þleiri ĩ einu Atuiſgi/gialldi ſinn riett huerium þeirra ⁊ ſuo Kõgi ſlika ſekt ſem þyrr var ſkild/Enn eþ ij. meñ edr þleiri ſæra eirn mañ edr lioſta/ þa er huer þeirra ſekur þullri-ſekt þyrer ſig vid þann ſem þyrer vard / enn vid Kong ſliſkum rietti ſem adur var ſkilt. Nu eþ annars ſar groa enn annars ei/ og þær ſa aþ þui bana/ þa er ſa vtlægr er þau Sar veitti er eigi vilia groa/og þañ eirn halldé ÿÿÿ þullum Botum og mañ-

lemst sax

þingi

S... 14

manngiolldum slikum sem xij menn dæma epter Løgum fyrer þañ mann/og so Kongi þegngilldi. Enn þeir menn sem moñū veita lid til edr fauruneyti/ hylla edur samþyckia med þeim þann hug ad taka meñ af/suare sliku fyre Kongdōm inum og Erfingium hins Dauda sem Riettarin Kongdomsins og skynsamer meñ xij. dæma med hm̄ epter atuikum/ Enn Landzuist þeirra sie vnder Kongs myskun.

Cap. XXII.

Vm sætt og sekt a Misgiordum

NV vill sa ei bæta er misgiorde/þa sk sa er misgiørt er vid fiæra fyrer Kongs Vmbods mañe/ þm̄ sem hañ hefur sitt Riettinda Valld j hendur feingit/þa sk Riettarinn stefna badum fyrer sig til Þings/ Og nefna þar xij. skynsama m̄ ad dæma

Ad dæma þeirra j mille/ ad adur leſnu
profe/og ſetie a ſalar ſtefnur/Og ef ſa
vill þa eigi giallda er miſgiørde þat ſem
dæmt var/þa ſæki ut med Domrofum
og atferdum. Nu vill ſa ei bæta er miſ-
giørde/ enn Kongs Umbods madr ofe-
rækiſt riett ad giøra þeirra j mille/ Og
hefner ſa ſidan er miſgiørt var vid ſiñ
ſuiuirdinga/ og verdr hefndin meire eñ
hinn giørde til/Enn þat ſem j mille ber
epter ſkynſamra manna dome/þa er þeir
ſættaʒir/ þa ſkal þat giallda halft ſa er
hefndi ſiſu/ eñ halft Kongs Umbods
madur/bæde Kongi og ſo þeim er fyrer
vanuirdu vard/ þuiat hñ afræktiſt riett
ad giøra. Enn ef ſa hefner ſiñ ſuo ad
hefndin verdur ei meire eñ adur var til
giørt/þa er hñ ſaklaus vid Kōg um þat
mal/þuiad hann beiddi riettar ſins adr
z fieck ei/ Enn ymbodz madur Kongs
gialldi einſamann ſlikann ſakar eyri
Kongi ſem a þeim verkum edr afſkilnadi

 ſtod/

Rod/þuiat hañ afræktyr riett ad giora. Huernetna þar sem sa kiærer sig fyrer Riettara er misgiort er vid/þa a riettarinn fyrre ad giora þeim riett sem mis hallduit er enn taka Kogi sekt til handa. Og huernetna þar sem Domurinn dæger epter mala vortum þeim er misgiort hefur/ og feller riett þess er fyrer Banuirdu vard/þa ber betur Riettorum Kongdomsins ad fella epter þui Kongs sakeyri/ef þeir vilia riett mz fara/þuiat so giorer Kongr sialfur vm þegngillde.

Cap. XXIII.

Vm blak og smærre misgiorninga

EF madur hrijfur mann suo ad blædir/edur klyper suo ad blatt er/edur Lystur mann pustur edr hnefa hogg/edur ryskiast meñ/ edur beriast mz hnefum/og med hueriñ hætti

hætti madur pellir mañ aþ baki/ edꝛ hñ rijdur a mann/edur eys elldi a mann/ ſo ad hñ brennur eda har edur klædi aþ honum/ Og ſuo eþ madur ſtingur øxar ſkapti edꝛ ſpiotſkapti ad manni mz heiptugri hendi/ bæti þeim er miſgiørt var vid epter vi. mañna dome/ Eñi Kongi halþa Mørk þyrer huerta grein þeſſa. Enn vm blak allt/ og ſo eþ madur hrind ur manni/ edur drepur hroſſ vnder manni/ edur hnycker til ſijn edur þra/ edur a huerta lund madur þeller mann/ edur hnycker hettu ad halſe manni/ edur ryþꝛ klædi aþ mañe/ edꝛ byrger mann j huse ſuo ad hñ kiemſtei j burt nema hñ brióte huſit/ edur talmar þerd mans/ edur eys a mann ſaur edur vatu / edur ſkier Har edur Klæde aþ manne med heiptugre hende/ Og allt annad þad mañi verdꝛ med oþundo miſþyrmt / med þeim hætte ad ſa gieþur ſøk a er þyrer verdur / Og haþa Skynſamer menn ſied a/ þa ſkal
 ſa er

ſa er miſgiørde bæta epter Lagligum vſ.
manna Dome / þeim er ẜyrer vard / enn
Konge iij Aura ẜyrer hůa grein þeſſa /
Enn þo at eingin ſie Vitne til / þa eigi
hann koſt ad verda vt riettar ſins þegar
hann vill / Enn eẜ ſa madur ſyniar er
ẜyre ſøk verdur / ſynie m3 Lyrittar eide /
edur bæti ſem adur var ſkilt / Enn eẜ
madur hleypur ad manne m3 heipt / og
verdur halldin̄ / bæti epter domi hāſ ſem
hann hliop ad / enn Konge iij Aura / Enn
eẜ madur hleypur ad manne og helldur
ſier ſialẜr / þat heiter Argaẜas / Aunge
vann a Kongur riett a þui / Sakar aberi
ſk vera ẜyrer ſøk hiuerre / Enn eingin
ſøknare ſkal geẜa ſøk a annars ſæmdum
edur ẜiarhlutum / nema heimilis kuidar
Vitne ẜylge / Og þo huart eins eẜ vere
da Lenytrar ſar edur þadan aẜ ſmærre /
Enn eẜ minne eru / þegar ſa gieẜur ſok
a er mal[illegible]ne a / þo ad hann ſættiſt og
gieẜe vpp ſidan / þa a Kongs riett ſin[illegible]

og meiga hans Soknarar sækia þegar
þeir vilia honum til handa/Augguañ a
Kongur rett a þeim mañe semønguañ
a sialþur a sier. N. B. E. K. Ef
madur særer mañ/Bindur edur ber edur
Skiemer þullriettis orðum edur verkū/
og vita þat Vitne & kreþr sa Lagaþesku
og riettar er þyre vanuirdu vard/eñ hiñ
neitar/þa sekist hñ halþre mørk/ halþt
Konge enn halþt þeim er mal a.

Cap. XXIIII.

Ef þienadur verdur mañe at skada.

NU er Gradungr j Vxnatali
þar til sem hañ er þrieuetr/
og abyrgist sem þyrer annan
Fienad/Enn ef Gradungur
edr Vxi verdur manni at skada/ þa skal
erþingi beida vt Vxa edur Gradungs/
Enn eigandi leggi band vid & þai hiñ i
hendr

hendr edur hans vmbodz madur. Eñ ef eigandi vill þad ei/og fæder hann sijdã Gradung edur Vxa/ bæti þeim ed fyre vard edur hans erfingium x. Mørkum og Vxañ edur Gradung a ofan/& fellr nidur Kongs riettr. Ef Nestr edr Nross bijtur mann/ edur Lystur / edur stangar Naut/edur Suin høggur/bæti sa er þñ Fienad atti/ halfum Sarabotum/ þar til er bot er sliks verd sem þad Kuikindi er vert/er hiñ fieck mein af/ epter vi. manna dome / nema þeim synist af þess volldum vordit hafa er mein fieck/hafe fyre epter Dome. Enn ef Hundr bijtur mañ/þa krefie sa hunds er bitinn var/ enn hiñ legge band a og fai hm̃ j hønd er bitiñ var/nema skynsømum m̃m̃ virdist sa valldit hafa er bitiñ var/þa bæti fyrer epter Domi/Enn ef hann fæder hund sijdã/& bijtur hã mañ optar/bæti sem sialfur hã hafe giørt.

Cap.

Cap. XXV.

Vm Fullriettis ord

Jngi madur skal þat vid añan mæla/ad hañ hafi þeigit skom̃ a sialfum sier/ huorki Syslumadr nie annar madur / nema honum fylge x. menn til þings/og sañe mal hans sem mællt er j Løgum, at ij. skulu sueria eñ viij. sanna mal hañs/ Og þeir ij. skulu hafa Bok j hendi og sueríe suo/ Til þess leggur hann hønd a Helga bok/ og seiger þat Gudi/ at þat høfum vid heyrt/ eñ ei vitum vid huad satt er/ Eñ ef hann misser þeirra votta þa er hañ sekr iiij. Mørkum vid Kong/ Enn bæti þeim er hañ mællti vid epter vj. manna Domi Løgliga til nefndum/ Enn hinn er til var mællt skal þo hafa fyrer sier Lyrittar eid/þo ad hinn hafi þessa votta alla. Ef madr mæler þat vid

Mann

mann/ at hann radi Land edr þegna vndañ Kongi sinū/ þat skal huorki mæla Sysslu madur edr añar madur/ nema Heimilis kuidar vitne ßylgi/ Enn sa er þad mælir er sekur iiij. Mørkum vid Kong/ Og hinum sem vj. skynsamer menn dæma. Enn eß madur mæler þa skøm vid Konu mans ad hun ligge mz ødrū manne enn Bonda sinum/ edur kienner þad Dotter Mans / edur Systur ad þær ligge med manne/ þad skal einge mæla nema heimilis kuidar vitne ßylge/ nema hann giøre sig sekan iiij. mørkū vid Kong/ enn hinum epter Laga dome. R B. N. K. Enn eß madur kallar mann Drottins suikara/ Fordædu/ Mordingia/ Þioß/ Huinn/ Putuson/ Horkōuson/ edur aunnur jaßnskiemmilig ord/ þa er sa sekur ßiorum mørkū vid Kong/ enn hinū epter Domi er vid var mælt. R. B. N. K. Enn øll oñur ßiolmæle þau er smærre Dæmast/ og til minna hueyrla

þorßa

hyrpa Bulu epter doma gånga/hvadr sekt vid Kongdominn/ og riettur þeirra sem talad er til. Enn ef mádr talar Okuæ=dis órd vid Karlmann/ edur kónu/ þad er þesse sekt liggur vid/ Þa skal þo þullriette vppe epter vijmanna dome vid þann er vid var mællt/ þo ad hinn helge sig med hemillis kuidar vitne/ nema hin eige ad Løgum sokn a þui male/ þa er þar ei riettar þar a/ og so skal vm øll þiolmæle og þullriettis ord.

Cap. XXVI.

Vm Rogs menn

SVo er mællt vm Rogs menn alla/ ad sa madur sem hinn rægder mann vid Kong/ edr Byskup Jarl edr Syslu mann/ suare sliku þyrer sem sa ætti er rægdur var ef hann væri þess sann/ nema sa er rægdi synie og haþi

og hafe fyrer sier siettar Eid/. Enn ef madr kenner manni þann Rog/ ad hann hafi helgit ofocka Rogs af hns ordū/ halldi fyrer eins Eidi/. edur bæti epter vi. mañа dom Sakar abera/ Eñ eingū a sok a sonnum Rogi.

Cap. XXVII.

Vm Kuedskap.

EF Madur yrker vm mann þad sem moñū virdist til hadungar/ edur Nijds fiordungi leingra/ þa sk. sakar abere kuedia þigs/ og Kueda a Þinge/ eñ hiñ færist vndā med Lyrittar eidi ef hñ er fær til þess/ ella gialldi Kongi fiorar merkr eñ hinū riett sinn epter vj. mañа Dome. Nu Kueda fleiri enn eirn fiordunge leingra þa sekist huer fyrer sig fullre sekt vid Kongdominn/ ꝛ þñ sem vm var kuedit/

Nu kuedur madur skalldskap til hadūgar manni þo vm annañ sie ort/edur synr a hønd honū nockru orde/bæti þeim epter Sex maña domi/enn Kongi ij. Merkr/ Nu mal huert er mæler madr vid añañ/ suo ad honum horþer til hneyxsla / edur kienner mañi huinsku edur þordæduskap oz a hann ei sialþr sokn a þui male/ þa er hann þiølmælis madr nema hañ haþi heimulis kuidar vitni a hendr honum þa skal hann sueria þyre Lyritar eid/Eñ eþ hñ missir heimulis kuidar vitnis a þingi/ þa er hann sekur iiij. Mørkū vid Kong eñ bæti hinū rietti sijnū epter vj.maña domi/Suo sk ord huort vera sem mællt er/ R, B. G. K. Þau ord eru vr tekiñ bokenne ad ei skal ad skalldskapar malum rada. Eingi madur sekist a þui ordi sent þærast ma til Godz z Illz. Jaþnt sekist madur huort sem mællt er vid mann a heyrandi edur aþ heyrandi/eþ þad er vituis þast.

ij mrk · Mañ · þiølm madr · Lyrittar eidr · 4 mrk

Mañhelge

Cap. XXVIII.

Um Nordom

EF madur gιører ſo mikit ohæ-
þu Verk ad hñ leg,t med eigin
Konu Mans/ þa ſkal hñ bæta
Bonda heññar ſlijku ſem xij.
menn dæma Løgligá til neþnder/ Eñ eþ
hann er þær til vndan þærſlu ſynie med
Tylþtar eide. Nu eþ madur ſættiſt vid
þañ mañ ſem leigit heþur Konu hans/
þa ſkal ſa vexa trygder er Konu a/Eñ
eþ Madur tekur Konu ſina j Hiuſkap
aptur/ z liggur hiñ hana añad ſiñ/ mz-
an þau ero ſamã/þa er hñ Tryggroþi/
ſem hiñ er vegur a trygder Oſpilltar.

Cap. XXIX.

Um Tœdzlettur

Enn

En þeir meñ sem til þess vilia haþa sig/ at gänga j samkundr manna Obodner aþ þess hendi sem veitsluna a/ og situr þar stýrnu setu/Og þo ad hann verdi hardliga burt Rekiñ edr misþyrmt þar nockut þa skulu þeir vera halþriettis menn/ r sekur eyrir vid Kong/ Er þetta þyrer þui suo giort / ad marger goder menn haþa þeingit Skiemdir r Vandrædi aþ þeirra obluruendi

Cap. XXX.

Vm heilbrigda husgangs men

Advur huer þullttijda er geingr husa a medal r þiggr ølmusu/ hañ a aunguan riett a sier þo at hann sie naudugur burtu rekiñ medan hann geingur a vonar vøl/ eþ hann er heill madr og verkþær/nema

Nb - 30 halfre 15 mer

Kongl. Ao. 1553 riettla madur

hañ helde sier Vistar ⁊ þat ei/ Eñ þeg-
ar hann fær sier sialfur matar og klæda
edur vopna edur frændur hanns/ þa er
hann þegar rietnæmur/ R. B. E. K.
Þeim monnum sk ei giefast olmusa sem
ganga Husa a medal og bera Vopn/
R. B. N. K. Eñ ef þeir meñ sem a
vonarvöl ganga ⁊ þiggia olmosu / Na-
urda Bændur edur adra Dugandi meñ
þa sem heimilis faster eru/ mz ordū edr
verkum suo ad þat verdi vitnisfast/ þa
suari fyrer likamligri Refsing epter Log-
ligum dome/ vtan þeir fai fullan borg-
unar mañ ad luka fyrer þa slikt fie sem
dæmt verdur j riettra salasteknu/ R. B.
E. K. Ef madur særir mann/ bindr
edr ber edr skiemer Fullriettis ordum edr
verkum/ og vitu þat vitni/ og krefur sa
Lagafestu og riettar sins er fyrer van-
virdig vard/ eñ hinn neitar/ þa sekist sa
halfri Mork/ halft Kongi eñ halft þeim
er mal a/ R. B. N. K. Nu ef þeir
sem

sm̃ misgiordu/vilia hlaupaſt vndan ddi/
krefþie ſa grañа ſijna til er þyrer vaurdu
vard/ ef Kongs vmbods madur er ecki
nær/ ad taka hañ mañ ⁊ piotra/ ⁊ flyt-
ia hañ vnder Logligan dom/ vtan ſa þat
borginar mann ſem brotligr vard ad hm̃
ſkal huergi vndan hlaupa.

Cap. XXXI.

Vm Kuenna Legord og Riett.

Nu ur þær allar er mõnum ero
ſkylldar/ og menn vilia onguа
rægt a leggia/ þa take einginn
meira riett a þm̃ eñ lagariett
vj. Aura/ Eñ ef frændr Konuñar vilia
leggia til hennar heian fylgiu ſlijka ſem
vj. Skynſamer menn ſia ad hiñ meige
vid henne taka er Konu hefur leigit/
Og vill hann þa ei feſta hana/ þa ſkal
hañ gialldа ſlikan Riett fyrer þa Konu

piofab: 16 / 12 aura

ſem xij. menn Løgliga til nefnder vilia dæmt hafa/ Enn ef frændur Konuñar vilia ecki til leggia/ þa ſkal ſa er Konu hefur leigit bæde bioda og bæta Laga riett/ Enn ef hañ vill eigi vidr taka ſem þañ riett a med løgum ad taka/ og viñr hann a þeim ſem Konu hefur leigit/ þa viñur hann a ſaklauſum mañe/ og ſuare ſliku ſem løg votta/ Enn allar Meyiar og Konur er meñ leggia rægt a/ ꝛ verda þær legnar/ þa ſkulu þat Dæma xij. meñ bæde Riett og Radſpiøll/ epter þui ſem þeir ſia at hñ ſie vel ſæmdur af er riettinn a at heimta. Nu væniſt madur þui ad hñ hafe leigit med Konu/ Og ef hun færiſt vndan ad løgum/ þa giallde hñ ſlikan riett fyrer þa Konu ſem hann ſie þeſſ ſañur/ heite ſnapur æ ſidañ/ og þui heiter þeſſi riettr ſnaps giølld/ Erfingi ſkal riett taka a konu huerre ef hun er leigin/ Karl madur enn ei Kona þo ad hun ſie erfinge/ ſo ſa ſem j omegd er

ſem fulltijda/ og take vmbods madr hn̄s
h n̄ til handa/ nema hun eigi ſier bonda
þa tekur hann riett a konu sinne. Kona
ſialf a riett a ſier ef hun er ꝺord/ og a
hun ſier eigi bonda. Hueruetna þar ſem
kona verdur barns hafandi/ þa ſkal ſa er
þat barn a ſinna þeim fyrer koſt er konu
an̄adiſt medan hun var i þeim ſiukleika/
og ſuo fyrer barnfoſtur. Nu ef ſa madr
er andadur er konu hefur leigit/ þa ſkal
erfingi ſuara þeim rietti og koſtnadi ſo
myklū ſem hann hefur fie tekit eptir hn̄
en̄ ei meira/ En̄ onguo a hann ad ſuara
þar ſem han̄ erfer eckı.

Hier hefr Hinn Fiorda Hlut

Løgbokar ſem er vm Kuen̄a giptingar
med almennilıgu Erfda tale og
Arfføku.

Cap. I.

Um Giptingar mann

FÁDer og Moder skulu rada Giptingum Dætra sinna ef þau eru til/ Enn ef þeirra misser/ þa skulu faudur frændur og modur frændr hier nanustu Giptingum rada. Nu eru Brædur til nanaster/ og skilr þa a/ Pa skal sa rada sem hennar radi fylger/ ef þad þiker Jafnrædi/ og so skal hueruetna þar sem fleiri eru Jafnkomner til. Giptingar madur skal skilia Heimanfylgiu og Tilgiöf fyre frændkonu sijna/ so sem þeim kiemr a samt/ þeir sku eindaga ꝛ þa nær Brullaup skal vera/ .R. B. N. K. Eigi skal hier a Lendi giefast meiri til giöf mey edur Konu enn til lx. hundrada

rada þo ad menn sie ryker/ og huerge meira enn Fiordungr vr bie hans/ Enn ef madur giefur j beztu Eign sinne/ þa skulu erfingiar hŭs leysa til sin ef þeir vilia. Nu ef þa skilr a vm Maldaga/ Þa lati Festar madur bera tueggia manna vitne/ vm Heiman fylgiu/ þeirra er hia voru/ huad mællt var / Enn ef þa skilur a vm Til giof/ Þa mote Giptigar madr tueggia votta mz fyrra skilordi. Eigi skal j klædum meira heiman giefast mz Konu enn Þridiungr/ enn þat sem meira giefur Giptingar madr/ skal vera j þarfligū Peningū/ at þat meige verda þeim til þarfa edr afla er Konu bær. Eñ ønguą heiman fylgiu ma Arfi Giptingar mans riufa þa er so er giør sem nu var skilt / Enn ef Kona edur Mær/ vtan Eckia/ giptizt fyrer vtan Rad Faudur og Modur edur Brodur sins/ edur þess sem er Giptingar madur er fyrer Rade hennar/ hafe fyre giørt

Arfe epter Giptingar mañ þañ ſem hũ
ſtod til/nema hañ vilie meiri Myſkun a
giøra, Vtan giptingar madr vilie firra
hana Jafnrǽde þa ma hun Giptaſt
mz añara ſkynſamra frænda ſinna radi/
ef þeim ſijſt jafnrædi edur betur/ og
meigu þeir þat mz eide ſinum ſanna/og
a þo ad leita þeſſ adur vid Giptingar
mann. Eñ Giptingar madur er fader/
annar Broder Samfæddur / þar næſt
Moder ſkilfeingin ef hun er til/ Þa er
Kallmadur Tuitugur edur elldri ſa ſem
næſtur er Erfdũ epter þa konu er Gip-
tiſt. Enn ſa ſem ſlijks Dirfiſt gialldi
fullrietti Giptingar manne epter xij.
Manna domi/edr fari Vtlægur af þiñ
Fiordungi/nema ødrũ Frændum virdiſt
jafnrædi vera. Eckia ma gipta ſig ſialf
hueriũ ſem hũ vill mz nockurs frænda
ſijns radi. Enn konur þær ſem liaſt til
þeſſ ad Locka til ſliks edr añars Saur-
lijfis bœrn manna edur Frændkonur/og

verdur

verdur þat vitnisbaſt/þa bæti epter riſ=
manna Dome Peningum ſu ſem Fie
Arbur til/enn hin habi rebſing epter
Dome.

Cap. II.

Vm heiman=bylgiu Kuenna

EF Dætur verda Fødurs ſins
Arbar/ Modur edur Brodur/
edr hverſkis Arbar þær kunnu
at verda/ſumar giptar eñ ſum=
ar Ogiptar/ þa ſkulu þær ſem ogiptar
ero taka ſo mikid bie ab oſkiptum Arbe
ſem þær høbdu er heiman voru giptar/
Enn þo allar ſieu heiman giptar/og er
ei ſkipt Heimā bylgiu til jabnadar þei=
rra ſiñulle/þa take þær ab oſkiptū Arbi
jabnmikid ſeni ſu er meſt habde heiman
æ medan Fie vinſt til/Enn eb Fie edur
Arbur vinſt ei/ legge aptr til jabnadar/
nema ei være meira heiman giebid enn
ſlikt

slijkt kiæme þa a huerrar hlut. Griper þeir aller sem tiener eru til Neimanþylgiu/ og eru þeir Metner og mynder hendur þeim sem Konu þær/og a hann þa jafnheimila sem Fader edur Moder hefe heiman þylgia/En ef Madur seig er ad hn liede ei til þess þeirra Gripa/
eide þa sueris hann Eins eide so Karlmadur sem Kona/og sækie til jafnmikils Gipt ingar mann Konunar/og skierde þad til giøf hennar epter riettri Tiltølu. Eingi Mær skal hafa forræde Fiar sins fyrr enn hun er xx. vetra gømul/ þo ad vnder hana hafe borit/ nema hun sie gipt ad frænda Rade/ og a sa er hennar þa fær bæde Forræde fyrer henne og sue Peningum hennar. Huer sem Giptingar madr er riettr ad Konu/Late allt heimillt vera i Neimanfylgiu hennar/ Enn allt þat er sækia þarf med Løgsoknum/ þa skal eingi koma Tilgiøf a mote/ og gialldi þat sem skierdur tilgiøf hennar

af fie þeſſ er Heiman fylgiu hielltt. Enn ef Eckia gipter ſig ſialf heimann/ og læti hũ meta añara maña Fie j Heiman fylgiu ſijna/ og liet hinn til er atti/ þa a ſa er hennar fær þad jafnheimille ſem þat er Eckian atti/ Enn ef madur ſeigyſt ei til þeſſ lied hafa/ Þa ſynie mz Eins eidi/ Enn Heimanfylgia hennar eine þui minne. R. B. N. R. Huar ſem madur fær Mey edur Konu ad Gudz Løgum og Landz/ og eru hollum Lieder Peningar edur j Borgan gelngit fyrer hann/ad hann a ſo myckla Peninga ſem þa eru talder og a nefnder/ þa ſk a þa leid fara ſem Bok vottar vm þat ſem konu var lied/ Enn ef hann vanræker ſæki giptingar madur edur vmbodzmadr konunnar vt/heñi til handa/ ꝛ taki þar af fyrer ſinn ſtarfa ſuo ad hann ſie vel halldinn af.

Cap. III.

Vm Fielag Hiona a mille

Q.m. l. iz

F*Je Konu sinnar sk eingi madr færa af Landi burtt nema hun vilie/Rada skal hann Fie þeir ra aullu til þarfa þm/Huorki þeirra skal fyrer mæla nie fyrer giøra annars Fie/ N. B. E. K. Enginn

ann b. 51 madur skal selia Eigner Konu sinnar/ edr þær sem þau eigu bædi saman utan nz samþycki hennar/nema full Naudsyn gangi til/og þo mz Skynsamra manna rade. Slikann riett a huer Madur a Konu sinne sem a sialfum sier/ ef henni verdur med aufund misþyrmt. Eigi a Kona ad synia Bonda sijnum Fielar/ Enn med þui megu þau leggia Fielag sin i mille/at huort þeirra leggi til Fielar allt þat sem þa a/edr eigandi verdr/ med Erfdum edur adrum hlutum/Enn ef sidar falla omagar til annars huors/ þa skal þad jafnt beggia þeirra kostnadr

þo

þo aunguer konte á äimárs Fie/ Enn ef Mÿsdaudi þeirra verdi/ þa skulu Omagar þeirra huerþa þm̃ a hendur sem þá á þyrer Laga sæker þram̃ at þæra/ Enn þat hiona sem meira lagdi til Fielags sk meira upptaka/ edr þess Erfigiar/ Siþdan sie skipt j Helmiŋga þo at eydzt haþi/ Enn ef aflast hefr/ þa sk Kallmadr edr hãs Erfingi taka tuo hlute afla/ enn Kona þridiung / þurfa þau aunguan Mañ ad þessu Fielage ad spyria / Enn ef þau leggia a annañ veg/ þa skal þat ei halldast þo ád Erfinge kunne edur vilte ei þad Fielág riufa/ þuiat Logunn riufá þad Fielag/ N. B. E. K. Riett er ad þrændur giøre Køpmala sin j millum og Helmings fielag epter þui sem þeim semur. Nu er ei Fielág Hiona j millum/ þa skal su tilgiøf Konu heimit vera sem til hennar var giefin og vottar vitu og lyst var a Giptingar deige ef hun lifer leingur. Lysa skal Giptingũ
Kueña

fielagiörd, um fli K.B.H

Kueñar

a. t. z Kuenna og Tilgiøfum ſiñ a huerium
x. Vetrum og lyſa j fiølda/ a Pinge/
eda vid Kirkiu/ Eñ ef hañ miſſer hen-
nar vid/ þa taki Arfar hennar Heiman
fylgiu hennar/ enn Tilgiøf fellur nidr.
Nu þo ad Mær hafi Fiarhalld Brodr
ſijns/ þa ſkal hun ei taka af Fie hans
fier til Heimanfylgiu / Enn ef Arfi
giefur þa Søk þa er hann er fulltijda/
ad Giptingar madr hafi giefit Fie hñs
gl. B. z med Syſtur hans / þa ſtandi ſa fyrer
Emeidi er ſu ſøk kiemur a hendur/ Enn
b. x ef hann verdur ſañur ad þui/ reidi ſlikt
vpp Sueninum ſem hann gaf hans/ z
heiti dreingur ad verre.

Cap. IIII.

Vm fiar ſkipte epter annad huort Hiona

NV ef annad tueggia Hiona misser annars vid / z bryta Brullaups Vitne / þa sk þad hiona sem leingr lifer leggia fram Fie / og skipte suo j sundur sem þad vill annsuara fyrer Gudi / ad riett er / epter þui sem j Gipting þeirra kom / z huorki er þa vanhalldit af ødru / og suerie ad fullan Eid og ij. Skilrijker men mz þui. Ef Madur kauper Jørd med Gripum edur Lausa fie edur bufie Konu sinnar / og lifer hun honum leingur / þa skal hun þad eitt hafa vr Jørdu af Arfi hans sem hun hafdi heiman / og þad eina meira er Erfingi vill / Enn ef hun tekur fie j Erfd sijdan er þau komu saman / z verdr þat fie fyrer Jørd greitt / þa skal su jørd hennar. Nu ef Aureigar tueir koma saman ad Landzløgum riettum / og Aukist þeim fie / þa hafi þat tuo hlute sem leingur lifer / j Landi og lausum eyre ef vid vtarfa er ad skipta / Enn helming ef vid

born þeirra er ad skipta.

Cap. V.

Ef Kona horast.

EF Kona legst med manne audrum enn Bonda sinum / edur skilr hū vidr hn̄ saklaust mote gudz Logum ꝫ Rietti / þa hefr hun fyrergiort Tilgiøf sinne / Enn ef Bondi bydur henne samuyst / en̄ hun vill eigi / þa skal Bondinn vardueita aullum Fiarhlutum þeirra medan hun lifer / En̄ sidan hun er daud / taki sa Heimanfylgiu hennar sem Arfi er næstur / og ongua Tilgiøf / Enn ef þau sættast a mal sin og tekur hann mz heñe / þa fari þat sem mal hennar væri ospellat / Enn ef henne verdur sa glæpur optar fyrer þa skal hn̄ vardueita fiarhlutū heñar medā hun lifer / þo ad hn̄ vilie ecke optar vid henne

taka/ enn sidan fare epter þui sem fyrr seiger. Eñ ef hũ hefr ei fyrr vid þñ glæp kiend verid / og heiter hun yfirbot vid Gud og Bonda sinn/og bydur hun bo-
nda sinum samuistu/Enn ef hañ vill ei eiga hana/ þa hafe hun heimanfylgur sina/enn aungua Tilgiof/Eñ ef bonde hennar vill firra hana Heimanfylgiu sinne/og seiger ad hana hafe fyrr meir sa glæpur hendt / og var su sakar gipt ei fyrre af hans hende vid hana so ad monnum være þad kunnigt þa stande hun fyrer ellu Eide/og hafi hun Hei- eineidr
anfylgiu sina/ef hañ vill ei vidur heñ taka/enn et Tilgiof sina. Nu ef giolld koma a hendur aoru huoru Hiona/þa a þad med sinu fie ad bæta misuerka sina sem giort hefur/ Og ef þau hafa lagt Fielag sin j mille/ þa a þad þeirra sem ei hafa Giolldin a hendur borist/ hafa iafnmarga aura af oskiptu auaxtalaust/ edur þess Erfingiar/ þañ tijma er mis-

hande heirra verdur / edur þau skiliast
Løgliga / Nu kiemur legord sauk a þa
Konu sem madur heþur sier Festa edur
Handsellda/þad Legord sem þyrr giørd-
ist/t eþ hn̄ þær heirrar Konu/þa a hn̄
Radspell/enn Giptingar madur Riett-
in̄/En̄ eþ siidan er lagst med henne enn
han̄ Handselur sier edur Fester/ Og eþ
hn̄ þær hennar/þa a han̄ bæde Riett og
Radspell/ Enn eþ haim þær hennar eþ
þa a sa Kallmadur bæde sem þyr skilur.
Eþ madur geingur i Sæng til Konu/
t vill koma Legorde a hana / og þo ad
han̄ kome ei vilia sinum fram̄ þa bæti
hn̄ epter xij. manna Deme.

Cap. VI.

Um Meinbuge.

EF Meinleike sundrar samt-
Hiona/mz þess Radi sem t/ þa

a ad Gudz Logum/ þa hafi huort þeirra sitt fie/ Enn ef þau skiliast fyrer þï Sifskap at Kallmans volld hafa til koit/ og vissi hann þat þa er hann Festi konu/og leyner hann þui þa bæti hann fyrer suik sijn epter xij. manna Dom/ Hafi konan halft enn Giptingar madur halft/ Enn fyrer huern annann Meineleika sem þau Skiliast/ þa fari sem fyrr seiger/ Eñ ef madr fær konu mz Landz Logum rettum/ og giefur j moti henni Tilgiof / og fellur fra sijdã/ þa skulu henne lukast sijdan Þijng sijn ꝛ Heimãfylg a/ af sialfs hans fie medan þat vinist til/ Eñ ef þat fe vinst ei til/þa sku Erfingiar ecki luka af sijnu fie/ þuiat eingin skal sier Konu Kaupa med annears fie.

Hier Hefur Almenneligt

Erfdatal

Fyrsta Erfd

HVer hī fyrsta Erfd er Børn skilgieti taka arf epter Fødr sīn ⁊ Mødr skilfeigna at Gudz Log um og manna / og sa sonar Son er hā er skilgietīn ⁊ so Fader hās nema fader hans hafi adur haft allann sīn hlut af arfe / ⁊ tekr þa sa svar so arf fyrr eñ j adra erfd gāgi. En so sk fie skipta epter Fødur og Modur ad ij. Dætr skulu taka Jafnt vid einn son / og slikan hlut skal taka Sonar son af arfi / sem Dotter ef hañ er til. Nu er einn Son og eiñ Dotter þa tekur hun þridiung eñ hañ tuo hlute. Enn ef Fader a Jarder epter / þa skulu Syner snuast til Høfud bola / enn Dætur til Vtiarda edur Laus afiar / ef ei ero Jarder til / og skal hiñ ellste einn eignast Høfudbol / ef hinum bletnast adrar Jarder jafngodar j sinn hlut

hlut at Logligri virdigu/ Enn ſóar ſó j ſin hlut þar ſarder ſē Faden hs ſtod til/ þar til er hū hefr jafnt móte dotter. Enn þau Odul ſem meire eru ꝛ Fader hns ſtod til þa leyſe hū ꝛ ef hū vill af Fodur brædrū ſinū Fimta hlut mina ē ā verd eru/ Enn er ſk h fyrr leyſa af Faudr Brædrum ſinum/ enn Fodur fader hans er andadr/ nema faudur fader hns verde omage Barna ſinna/ Enn ef fader miſſer Sonar ſins edur Dottur/ edur Sonar Sonar/ þa tekur hū Arf epter þau ef þau eiga ei ſkilgietin Børn epter ſig/ Og þo tekur Barn Arf epter Faudr ſinn ꝛ adra m̄/ ad þad ſie gietid enn ei fætt/ ef þad kiemur med lyfe j lios og verdur Skirt. Slikt Fie ſem Moder leggur til Barna ſinna/ ꝛ andaſt þau Barnlaus/ þa erfer hun þat allt epter þau/ Enn ef Moder er aundud þa eiga Born hennar Skilgietin ad taka þat Fie fyrr enn Fader. Nu er Dotter Leiginn j Faudur

Garde edr Brodur/þa a hū huorcki af
taka Arf epter Faudur sinn nie. Mod=
ur/vtan hafi slika Mysfun sem Fader
vill giørt hafa/edr Broder ef ei er Fa=
der til. Nu er ei sonur til arfs/enn til
sie Sonar son suo til kominn sem fyrr
seiger / og su Dotter sīn ei er Leigin/
þa take su er j Faudr Gardi edr Brodr
var. Leigin halfu minna enn huort hi=
una/Eñ ef einginn þeirra er til sem adr
eru talder/þa takr hun so allā Arf sem
M:al hennar væri ospellad. Nueruema
þar sem fielag er hiona j. millum / þa
skal Gipting Dætra og heimanfylgia
greidast af beggia þeirra fie, epter þui
sem fielag þeirra var giørt/Eñ ef ei er
fielag hiona j millum/þa skal epter fiar
magne huort þeirra leggia til Barna
siña. Eigi a Fader edur moder at Ku=
onga Son sinn edur gipta Dottur sijna
med meira fie/enn slikt kome þa a hus
hluta þeirra sem epter ero ef þa være
Erfdiñe

Erfdife skipt/utan þeir lofe sem næst- Arfat
er standa arfe/Enn ef meira er heiman
Giefit þa jafnist þad þa er Arfur lær- kuena
mist/Enn ef arfr vinst ei til/legge apt-
til jafnadar huer sem meira hafde heim-
an enn Lög votta. R. B. N. K. Sijd
er stadfest ad þar sem madur fester sier
Mey edr konu ad Gudz Lögum og beg-
gia þeirra samþycki / þa er þau Börn
öll sem hann a mz þeirri konu Lögliga
til Arfs komin/huort sem þau eru gie-
tin fyrer Festing edur epter / utan þau
sem j hordomi hafa gietin verit/R. B.
N. K. Enn su ein er Löglig festing
epter þui sem forn Lög votta enn eingi
annur/er madur tekur j Hönd mey edur
konu ad nærverundum skilrijkum vitn-
um/og fester hann hana mz þeim ordū
sem þar til heyra/Enn huerier sem añ-
an veg Binda sinn Hiuskap þa skulu
þeirra Börn eigi Löglig til Arfs vera.

Annur Erfd

SJe. Þer aunnur Erfd er tekur ættleidingur sa er med Løgum er til arfs leiddur / og Sonar son skilgietinn þo ad fader hans sie ei skilgietinn / og Sonar Dotter skilgietin ef fader hennar er skilgietinn / og Dottur son skilgietinn ef moder hans er skilgietinn / sinn fiordung huort þeirra bædi j Landi & Lausum eyri. Enn þo ad sonar Dotter sie ein enn þeir allmarger / þa tekur hun þo fullann hlut vidur þa. Nu þo ad einn sie þeirra til enn þau allmørg / þa tekur hann þo fullann hlut vid þau / þo at fleiri sie j ættkuslinne annari / Enn ef eitt er þessara til þa tekur þad hann arf allann. N. B. N. K. So & er nu stadfest / ad ættleidings son skilgietinn tekur næst epter ættleiding & þa sem honum standa jafn frammi til / þann arf sem ættleidingur var til leiddur ad Løgum / ef hann er andadur / N. B. N. K. So er & skipad þo ad Sonar synir sieu

Tueir.

Tueir edr fleire / þeir sem Fader þeirra var Skilgietinn / þa take þeir ei meira arf enn Fader þeirra stod til / ef þeir eigu vid þa at skipta sem jafn fram þm standa til. Nu ef þesser ero onguer til sem fyrr voru talldet / þa tekur Dottur dotter Skilgietinn ef moder hennar er skilgietin.

Þridia Erfd

SU er hin þridia Erfd er Brodr verdur Brodur arfe og ero þeir Samfedra og Skilgietner / enn ef Brodur misser / þa tekur Systur samfedra og skilgietin / Nu er Systur eige til þa tekr Moder Skilfeingin arf epter Barn sitt / Enn ef hun er eigi til þa tekur Frillu sonar dotter Skilgietin / og frillu dottur Son skilgietinn / Nu eru þau ei til þa tekur frillu Dottur dotter Skilgietin / En ef hun er ei til þa tekr Modur fader og Faudur moder skilgietin / En ef hvorcki er þeirra til þa tek.

Modur moder skilgietinn/

Fiórda Erfd

SV er hin fiorda Erfd er tekur faudur Broder Skilgietiñ samfedra/ ef fader hñs er Silgietiñ / og Brodur Son Skilgietinn af samfedra brodur kominn og var hann skilgietiñ/og broder sammædr skilgietinn ef Moder hans er skilgietin / sinn þridiung huor þeirra ef aller eru til. Skal æ sa fyrri taka Arf er skilgietiñ faudur a edur skilgietna Modur/huort sem helldur leider hñ til þess Arfs fader edur moder/þa hinn næst jafnskylldur/ þo ad fader hans sie frillu Son edur moder frillu Dotter, Enn ef faudr broder er einn enn brodur syner fleiri/ þa skal hann einn taka jafnt vid þa/Ðiu er brodur son einn eñ faudur brædr fleire/ þa sk hanñ einn taka jafnt vid þa alla/ Sama mal a broder sammæddur/ og so skal hueruetna upp hedan/at jafn mikit

skal

skal taka huer einn j sina ættkuisl/þo at allmarger sie j adra ættkuislina til sins hlutar/Enn eff einn er þessara til sem nu voru talder/þa tekur sa þann arff allann. En er einginn þeirra til sem adur eru neffnder/þa teke ffaudur Syster skilgietin samffedra/ eff fader hennar er skilgietinn/ og brodur dotter skilgietin aff samffedra brodur kominn og var hann skilgietinn + syster sammædd skilgietin eff moder hennar var skilgietin sinn þridiung hu er þeirra mz ffyrra skilorde/Enn hueruetna þar sem Odals Jord er j Skipte þa skal þat Odal taka þat sem til er borit enn hinn lausa ffie.

ffimta Erffd

SV er vm ffimta Erffd er tekur Moder broder skilgietinn samffedra og systur son skilgietinn aff samffedra systur kominn/En eff þeir eru [illegible] til þa tekur modur syster Skilgietin sam-

samfedra og systur dotter skilgietin af samfedra systur kominn.

Sietta Erfd

SV er hin sietta Erfd er brædra synir takast arf epter skilgietner ef fedr þeirra ero Skilgietner/ og Samfedra/ þa þeir þar næst þo ad fedur þeirra sie frillu Syner. Enn ef þeir eru ei til þa taka brædra dætur skilgietnar mz fyrra skilorde / Nu eru þær ei til þa take syskina syner skilgietner/ Nu eru þeir ei til þa taka Syskina dætur skilgietnar/ Nu eru þær ei til / þa taka Systra syner skilgietnir. Eñ ef þeir eru ei til þa taka systra dætr skilgietnar ef sāfedra systrū kōnar/ Nu er eigin þessara til sē fyrr voru talder þa tekr frillu Son einn edur fleire ef til ero/ og ei j Hordome gietner edur frændsemis spellum edur sifia spellum nær meir eñ lofad er ad Løgum. R. B. N. K. Eñ ef eingi er þessara til þa tekr Moder oskilgietin

arf epter Barn sitt / þad sem hun gat j frilluliꝼnade og er i Nordome gietid eda sifia spellum / Enn ef hun er ei til þa tekur frillu dotter so til kominn sem vm frillu son.

Siounda Erfd

SV er hin vij. Erfd er tekr fodr broder skilgietinn samfeddur og brodur son skilgietinn af sammæddum brodur kominn / Nu eru þeir ei til þa tekur faudur syster skilgietin sammædd & brodur dotter skilgietin af sammæddum brodur kominn. mæddur

Attunda Erfd

SV er hin attunda Erfd er tekur modr broder skilgietinn sammæddr & Systr son Skilgietinn af sammæddri systur kominn / Nu eru þeir ei til þa tekr modr syster skilgietin sammædd / og systur dotter skilgietin af sammæddri

systur komen/Verdr huor akarar arfi/
Og suo er huernetna þar sem tueir edur
fleiri standa til eins arfs ef eingin er sa
til er adur er taldur.

Niunda Erfd

SV er hin jx. Erfd er madur tekr arf epter brædrugs barn sitt af samfeddum kommer/nema mann skylldari finnist/þuiat j þessari Erfdinni nemur hinn nanari / Þar næst tekr jafnskylldur af syskinum kominn ꝫ taki fyr j karl legg enn kuennlegg/ Enn ef þeir eru ei til þa tekur madur arf epter systrungs barn sitt.

Tiunda Erfd

SV er hin x. Erfd er taka þeir inn sem eru epter brædra børn skilgiet ner ꝫ komin af samfeddum/ Nu eru þeir ei til þa taki þeir sem epter eru Syskina børn Skilgietner/ Enn ef þeir eru eij

eru ei til/ þa take þeir menn sem epter eru systrasyner skilgietner/ þar næst þeir sem epter eru systradætr skilgietner þrid-ia manni ad frændseme/og take æ fyrir safnskyllder Karlmadur enn Kona.

Ellefta Erfd

SV er hin xj. Erfd er takast bræ-dra syner arf epter skilgietner ef fedur þeirra eru sammædder og skilgietner / þa hiner næst þo ad fedur þeirra sie frillu syner/Enn ef þeir eru eige til þa taka brædra dætur skilgietnar mz sama skilordi/Nu eru þær ei til/þa taka syskia syner skilgietner/þa Syskia dætr/þa systra syner/þar næst systra dæ-tur skilgietnar af sammæddum Systrum komnar.

Tolfta Erfd

SV er hin Tolfta Erfd er madr tekur arf epter brædrungs barn sitt af sammæddū fedrū komner

 neina

nema manne nanare finnist/ Þuiat hier nemur hiñ nanare Þar næst tekur jafn skyllour af sammæddum Syskinum/þa af systrum komiñ/Þar. næst tekur madr arf epter Systrungs barn sitt/Þa taka þeir meñ sem epter eru brædra børn skilgietner af sammoddū komner/Þar næst þeir sem epter eru Syskina børn skilgietner /fyrr j Karl legg eñ kuennlegg/Þar næst þeir sem epter eru systra børn þrimenningar ad frændseme/ take fyr jafn skyllt Karlmadur enn kona.

Þrettanda Erfd

SV er hin Þrettanda Erfd er tekr frilluboriñ Sonar son/eñ ef hũ er ei til þa tekur Sonar Dotter frilluboren / Nu er hun ei til þa tekur Dottur son frilluboriñ/ Enn þar næst Dottur dotter frilluborin/þa tekr brodrer sampedri/ þa tekur brodr sammædre/ þa Systur sampedra/þar næst Systur same-

sammædd frilluboꝛnar/ Nu er hun eigi til þa tekur faudur broder ꝛ broder son fyrre samfedra eñ sammædra/ þa hiner næst/ Nu ero þeir ei til þa tekur faudur systur frilluboꝛin og brodur dotter med sama skilordi/þar næst Modur broder ꝛ Systur son/þar næst Moder Syster og Systur dotter. Eñ ef ei ero þær til þa taki Brædrungar / þar næst Syskina børn/þa Systra børn fyrre Karlmadur enn Kona. Enn ef þessara misser allra/ þa take þeir sem ad fiorda manne ero at frændseme nema nanare fiñist skilgiet-ner. Enn ef eingi er til fiormeñingur ad frændseme edur nanare Skilgietner þa take Frilluborner. Tekur madur þa fyrst arf epter Brædrungs barn sitt ne-ma manne skylldare finnest / þar næst iafn skyllt af syskinum/ þa af systrum/ skal sa fyrre arf taka er af samfeddū er/þa hiuñ næst frilluboꝛinn/þessu næst taka þriñeñingar frilluborner/þar næst

 manni

manne oskylldari/þa þiormenningar þrillu borner þyrr enn vnder Kóng gange.

Cap. XIIII.

Ef kyn Mans er Villt.

EF sa Madur tekur Arf epter mann sem menn hyggia riettann erfingia/ ꝛc. prófast kyn annars tueggia þeirra annad sidar sann ara/ þa skal hann greida erfingia er þad prófast Fie þat allt sim hann tok j eignum edur lausa fie/ vtan Landz skyllder edur annann Auoxt/ og so skal hueruetna þar sem ádrer taka fyrr arf enn erfingi riettur/ og þeir þottust eiga fyrer þui ad Kyn hins var villt.

Cap. XV.

Vm ættleiding

NU ma madr bæta Rad sonar sijns og leida hañ j ætt ef hañ vill / ef sa jatar sem Arfi er næstur. X. B. N. K. Nu g hann Sonu skilgietna til arfs sins / þa ma sa huer jata fyrer sig sem hañ er ett vetra gamall edr elldri / en eckr fyrer þa sem Oaluer ero edur Yngre en tuitugar / Ma og sa einge madur jata Arfi vndan sier sem hann er Yngri enn Tuitugur / En sa er Tuitugr sem hañ hefur xx. Jolanætur hinar fyrstu / Tekur ættleidingur þa slikan riett sem sa stod til er jatadi arfi. Nu skal sa sem Mann ættleider og sa er jatar arfi / og sa sem ættleiddr er ganga aller samt fyrer Kirkiu dyr / og hallda aller a einni Bok / þa skal sa madur sem ættleider suo mæla / Eg ættleidi þennan mann N. til fiar þess sem eg giefur honum til gialldz og til Giafar ꝥ til Sess og til Sætis / og til allz þess Riettar sem ættleidingr a at fr: f. B.

hafa epter Løgum. Suo skal Konu ætt-
leida sem Karlman/ Nu ma leida broder
brodr j ætt/ z Fødr broder/broder son/
So megu z fleiri m̄ man̄ j ætt leida sem̄
nu var̄ talt/ Og suo ma Kona ættleida
sem Korlmadur ef sa satar sem Arfi er
næstur ef hann er fulltijda og Løgrad-
andi. Nu skal haun þad fie allt hafa
sem̄ hn̄ er til leiddr epter Løgum a medā
þeir lifa er ættleiddu hann allt til þess
er arf ber vnder han̄/ Sijdan ber Arfr
honum vitne vm Alldr og æfi/ Hann er
og skylldr ad fæ ra fram̄ alla þa Oma-
ga sem Løgkomner eru adur a þat fie/
Hann er og skylldur ad lysa ættleiding
sinne sin̄ a huerium x. Vetrum til þess
er han̄ tekur Arf. Enn huer sem ødru
vijs er ættleiddur enn nu er mællt þa er
sem ogiørt sie z skal ei halldast.

Cap. XVI.

Ef mad

Arfa tøkur
Ef madur Vegur mañ til arfs

EF madur verdur fyrer þeirri villu ad hann Vegur mann til Arfs/ edr Rædur manni Banarad fram komnn/ þa hefur hann fyrer Vergit þeim Arfi/ eñ arfur ſa fare ſidan at riettum Erfdum ſem ſa væri eingi til er mann Vegur til arfs.

Cap. XVII.

Vm arfa ſkipte Brad daudra mañа

EF Menn falla j Orustu og kemſt eingi j burt/ edur drukna ſeñ aller/edur jnne brenna/eda verda fyrer Skridū/ þari arfr þeirra ſem þeir hafi aller ſenn latit lif ſitt/nema añat profiſt ſijdar medr Løg= ligum vitnum.

Um

Cap. XVIII.

Huorsu fara skal Fieskipti epter dauda menn fielitla

p. B. 8 ÞAd er nu þui næst ad eingi
at: 20, madur ma giefa arf vndan
ødrum/ vtan þær giafer sem
sidar skilur/ Viela kaup skal
ad vettugi hafa/ Eingi skal audrum arf
suik giøra/ Nu er madur daudur/ þa skal
arfi j aunduegi setiast/ og giøra skulldar
monnū stefnu ad þeir komi þar aller at
siøund/ og hafi huor sijna skulld j burt
slika sem vitne bera honum/ Enn ef ei
er fie suo mikit þa skulu aller þarnast
suo sem tala rennur til / Sa skal meira
þarnast er meira atti fie ad honum/ Enn
sa er ei kiemr ad siøund / sækie sitt ad
Løgū ꝛ mz vottū og stefni Erfingia til
upa B. 8 votta saugn ef fie er til/ Enn þeir sem
4-19. fyre naudsynia saker koma ei at siøund/

og er

Arfa tok[redacted]
og er fie ei meira eñ [redacted]kit er
fyrri komu/þa gialldi[redacted]r fyrri
toku og misse aller sem[redacted]ennur til/
Eñ erfingie sie vidskildur ef hñ baud
til ad Logum.

Cap. XIX.

Huersu fara skal vm Omaga eyri og Mala Konu

NV er omaga eyrer j gardi ꝛ male konu/þa er vel ef þm̃ vinst badum fie/Eñ ef þm̃ vinst eigi badum fie/þa skal hun þarnast Gagngialldz og Giofar/ Eñ ef ei vinst fie j alla stadi/þa skal sa mest þarnast er mest atti ad honũ/ So Kona hans sem adrer hñs skulldunautar/Taulu skal hafa til þess/nema madr ætti ved j einshueriũ grip þa a hann þañ fyrst ad hafa. Helldur skal Kona

K v. þarnast

þarna [redacted] enn þeir meñ ſem
fyrr [redacted] enn hann fieck
heñar / [redacted] ſkal ſier konu kaupa
mz annars fie / Nu ſkal hu̅ hafa heim-
an fylgiu ſiſtra eñ omagi ſitt fie / Nu
er ei fie ſuo mikit / þa miſſe ſuo huor-
tueggia ſem tala reñur til epter fiarmag
ne. Eingi a ſkullder ad giallda epter þñ
ſem hañ tekr ecki fie epter / huorke ſonr
nie annar madur / Nu eigu hion fielag
ſaman og deyr aunnad tueggia þeirra /
þa ſkal ad helminge huert þeirra ſkulld-
um gegna. Suo ſkal og omøgum þeim
ſkipta er þau hafa mz arftaki edur mz
fulgu tekit a fied / Eñ ef þeir omagar
hafa komit a fied ſem þñ var arftake
epter ef þeir ætti fie epter / þa ſkulu
þeir arfi fylgia æ mzan ſa arfr vinſt.
Sydan huerfi þeir omagar til þeſſ ſim̄
fa a fyre Laga ſaker fram̄ ad færa. Þa

Cap

Vm

Cap. XX.

Huor vardueita skal omaga og ꝼie hans

EF sa Madur andazt er hann a baurn j omegd/þa skal sa veita vørd børnum og ꝼie sem Arꝼi er næstr/huortsem helldr verdr ꝼiarhalldz madur Kalmadur edr Kona/ Hann skal lata virda Fie þat allt vj. skynsama menn/ og haꝼa Vitne til vid huertu hann tekur/Hann skal þar aungu aꝼ looga adur virt er/nema hun daudi haꝼe Eu att og þurꝼt j buit ad kaupa annad huort Hey edur Mat/ þat skal huorutueggia kaupa eꝼ þarꝼ. Fiar vardueitzlu madur er ei skylldur ad taka vid abyrgd a Bunade ꝼyrr enn ad næstum ꝼardøgum epter er hinn er Andadur/ Fiar vardueitzlu madr skal ei ꝼæra ꝼie omaga vr Fiordunge/nema hann ꝼae ꝼullann vørd

slu mann

Arꝼa t. 24

Farm: 23

kaupab.

Nu mañ þñ er þar eigi Jarder z Lausa godz ad þar sie Fie golldit sem hñ tok/ þa er Omage er Riettnæmr/ utan Fie sie j fleirum Fiórdungum/þa ma Fiar- halldz madur þangad færa ad ofekiu sem mest er fie/edr þangad sem Jarder eru. Nu ef sifiña ber arf edr riettar far under hinn unga mañ/edr kiemr Hualz a reka hans uppa skal þat virda/ og er Instæda þui meire/Eñ ef hañ sest j o- virdan Omaga fyre / þa skal hinn ungi madur hafa fie sitt suo mikit sem hann fær vitni til/z allan auoxt a fie sijnu/ Nu hefur hann ei vitne til leggi hinn fram slijkt fie sem hann vill/ og suerie fullañ eid ad þa hefur hiñ ungi madur allt slijkt er hann a/z ij. skilrijker menn med honum.

Cap. XXI.

Huu su mikid fie skal standa fyre Omaga

NV virdiſt þar fie ſuó at þat er jn̄ſtadu Eyrer full fim̄ Nundrud fyrer Omaga huerñ j Jørdu edur þui fie er han̄ma Vortu edur nyttſemd af hafa / vel er ef meira er þa ſkal hn̄ þat fie taka / Skal þad fie huorcke vara nie þuerra / Gialldé ſlikt fie ſem hn̄ tok / nema Omage eige ſuo miklar Jarder edur Lauſa godz / ad frændum hn̄s virdiſt hn̄ hardliga hallđin af þeim forlags Eyre ſem fyrr ſkilr / þa ſkal ætla hm̄ Klæda verd / og vel ad hallda hn̄ / z þeim fyrer ſtarf ſitt er fiarhalld hans hefur ſo at hn̄ ſie vel halldin̄ af / og a þa Omage allatin a uøxt fiar ſins / Eñ frændur hn̄s hygge ad a huerium Tolf manudum huerſu med fie er farit / z fae ødrū ef ſa dugar ei til med fullū vørdſlum er adr helldur / og ad ſa leggi fullar vørdſlr j móte er vid tekur / Enn ſa a fullar vørdſlur er ſafnmikit fie a ſkulldlauſt ſem Omagiñ

a sa er þiar halld þarf .X. B. E. K.
Erfingia er riett ad hallda omaga eyri
ef hann vill/þo ad hann eigi minna þie
eñ Omagiñ a/ ef skynsømum mønnum
virdist hann ohættur skulldunautur. Nu
erú omagar áðrer a þienu/þa skulu þeir
neyta auaxtaña/ nema þeir verde miñe
f. B. 1. þa skal minkast Instædan. Eñ ef Fader
edur Moder/ Brædur eda Systur koma
a þie hins vnga mans/og ef hñ er arf-
tøku Madur þeirra/edur þeir hans/ef
þau ætti þie epter/þa skal ætla honum
þorlags eyri þar til hann er xvj. Vetra
gamall/ Enn þau hafi sier til atvinnu
sem þau þurfa þat sem auk er/ Enn ei
er þiarhalldz madur skylldur at taka adra
omaga eñ nu eru talder a þie hins vnga
mans/mzan hñ a þiarhalld hans.

Cap. XXII.

Vm Omaga/Eyre

NV ef ei vinst jnstædu eyrer til Fim hundrada/þa skal omagi neyta x. Aura a xij. manudū hueriu̅m þar til hann er xvj. Vetra gamall/þa er hn̄ matlauna mad-ur/Sijdan skal þat minka Jnstædu sem vid leigu þarf ad leggia til þeirra x. Aura er fyrer omaga skal leggiast á hu̅-ium xij. Manudum. Nu þo ad omagi eigi ecki annad fie enn Jord þa er Tiu aurar takast af j Landskylld/ þa skal þo ecki minkast jnstæda/ Enn su virding sk standa vm̄ Jardarleigu sem hid fyrsta Ar var vird / huertt sem leiga vex eda þuerr. Fiarhalldz madur skal eigi selia audrum fie ad hallda/Enn ef hann selr audrum mañi fiarhalld omagans j hen-dur/ þa á hinn vngi madur heimtt fiar sijns ad huorum er hañ vill/Fiarhalldz manne sijnum/edur hinum er af honum tok. Enn ef madur lætur Omaga eyre laysañ/nema dæmdur sie vr hendi honū Laga

Fr: ß. Kaup: 3

Løgliga/þa skal hañ setia sitt bie j ved byrer. Nu ef bondi er daudur/enn kona hans lifir epter/ og er ei fie meira enn hun a ad hafa/ þa skal hun veita vørd børnum sijnum fielausum/Enn ef hun a auñur børn þa huerfi þau til þaudur frænda sinna epter Løgum.

Cap. XXIII.

Huersu vm̃ arfa skal fara ef Erfingi er ei nær

Veruetna þar sem madr andast/og er Erfingi eigi nær at kalla til Arfs/þa skal sa arfr standa virdr j þess hemile sem Arfur er ad / þa er madur er Dañn/ med fullum vørdslum og auextum/ þar til sem riettur erfingi kiemur til / edur sa er med Løgum a þess Arfs vidtøku madur ad vera. Nu andast Vtlendskur madur

madi hier /af Noregs Kongs Rijke/þa skal þann arf taka hier til burtt flutni-
ngar epter hann hinn skylldasti frændi hn̄s þeirra sem þa eru hier/ Eñ ef ofky-
lldari madur tekur eñ þrimenningur/þa skal hann fullar vørdslur j møte fa / at
sa Arfur skal ad skilum fara. Nu er einge Frændi til /þa skal taka Fielage
hans Arf/sa sem Løglig vitni hefr til þess ad þeir attu fielag saman er hiñ do/
Nu er sa ei til þa skal taka Styre madur Eru þeir fleire enn einn þa skipte
þeir ad jafnadi sijn millum / Skal allt þat fie virda sm̄ eigi taka erfingiar vid/
huert sem þat er arfur edur viigs bætr/ edur aūnat fie / og flytia suo j hendur
eiganda/og abyrgist ad ønguu/enn var-
dueiti sem sitt fie/ Sijdan skal erfingi vnbuna honum fyrer starf sitt suo ad
hann sie vel halldinn af / Nu eru þeir aunguer til sem adur eru talder /þa skal
bonde sa sm̄ hañ er a vist mz / taka þat

L fie

Fie virt/og abyrgiast/ og hafa vortu af þar til sem erfingi kiemr epter/edur hns Løgligur Vmbods madur/ Suo skal og fara vm arf Danskra manna og Suenskra ef þeir andazt hier/Enn af ødrum Tungum enn Danskre/skal einge madr ad frændseme Arf taka hier/ nia Fader/Sonur edur Broder/nema þeir hafi Løglig vmbod til/ En ef eingi kiemr til innan x. Vetra þa take Kongur þan arf allan ad riettu.

Cap. XXIIII.

Vm Vmbod ad løgum & Fie þeirra er Vtlandz deyia

EF vor-Landi vill fara af Landi i burt/ þa skal hann fa Vmbodz mann til allra mala sina/ suara og sakia og so varduetta fie sijnu þui sem hann a hier a Landi epter

epter/ Skal þat vmboð halldast iij. Betr enn eigi leingur / Og þo ad þeir hafi leingra maldaga a giorua / þa sie sialf tekid vmbod af og takt erfingi vid/ R. B. E. K. Endur nyia ma vmbod at Kaup: lidnum iij. Betrum/ huert sem hann er Vtan landz edur Innann / Nu andast hann fyrre vr/ Þa eigu arfar hñs vid ad taka er þeir sannfrietta andlat hñs/ Eñ ef vmbodz madr fortrygger frafall þess er af Landi for/ þa hafi arfi eins Vitni til þess er sueria vill ad hñ hyggr þad satt vera. Nu ef vor Landi andast vtan Landz / huar sem þad er/ þa skal sa madr taka þad fie er þar er sem skylld astur er þeirra manna er vtferd eigu/ Nu er eigi frændi til þa skal taka motnautur hans til vthafnar sa er vt ætlar/ Eñ ef eigi er sa til/ þa take sa madr er af þeim Fiordunge er med fullũ vord slum/ ad sa arfr skal ad skilum fara/ hñ skal ongua mutu til þess giefa/ og ongu

 af þui

aſ þui ſie looga/ nema þui ſem þarf til vtferdar epter þuiliſkan mann/ epter ſidvanda/nema hn̄ haſe ſialſur annad tad ſyrer giørt/ Han̄ ſkal lata virda ſie þat vj. Skynſama men̄ þria Iſlendſka ꝫ þria Huſſaſta/nema ei ſie Iſlendſker menn til/þa virde Huſſaſter menn ein-er/ Hn̄ ſkal lata þar ſie virda ſem meſt

nat:20

er ſaman/ꝫ ſæra ei vr þeim Gardi adꝛ ſie er virtt/Med ſama hætte ſkal hann lata virda þat ſie ſem an̄ars ſtadar er/ Skal allt virda til gangs ſilſurs/ ſliks ſem þa ſellur aſ Kongs ſtedia/ Hann ſkal veria þui ſie ſem ouarit var adur/ til þeirra hluta ſem hingat er vartt/ og geyma ſem ſijns ſiar/og abyrgiſt ad øn-gu/og haſi ſyrer ſtarſ ſitt þa er hann kiemur vt ſuo ad hann ſie vel halldinn aſ epter vj. manna virdingu/Enn eſ eingi er ſa til ſem adꝛ er taldur/þa ſkal Gardz bondi hans taka þad ſie vartt ꝫ og abyrgiaſt ſem ſitt ſie/ og haſa gagn

rm.l.23

nat. 23

up.b.20

aſ þar

af þar til sem Erfingi kiemr epter edur hans Løgligur vmbodz madur / og gialldi honum þa slijkt fie sem hann tok / En huorgi kiemur til Løgligur vmbodz madur nie Erfingi hins Dauda jnnann v. Vetra þa eignast Kongr þann arf allann / Nu andast madur a Saxlandi / edr sunnar a Englandi / edr j Eyium vestr / edr j Dyflinne / þa er madr ei skylldr ad lata virda þat fie fyrr enn j Noregi / Nu er þar vanare madur fyrer / þa skal sa taka vid fienu og flytia til erfingia / enn hinn skal hafa afla þann sem a er ordenn huar sem hann tok fied.

Cap. XXV.

Huersu Arf skal sækia ad Løgum

Arf skal sækja j þeim Fiordungi sem Arfur er Daim / Enn ef madur leider vottar ødrum

odrum Fiordungi enn Arfur er Dañ/ þa hefur hañ þeim fyre ſkotid/ Nu ſitr madur j Arfe ⁊ leggur Dom fyrer/ eñ annar kallazt til kominn ad Løgum/ þa ſkal ſa Stefna hinū Heimſtefnu rietta/ og krefie hñ Arfs ⁊ vtfarar er j ſitr/ Nu vill hann ei vr Arfe fara/ þa ſkal hann Stefna hm̄ Ꝥing fyrer Ran og ſetu/ Og ef þa fullnaſt honum Vitni ⁊ gaugn øll til ſins mals/ og kiemr ecki Anduitne j mote/ þa eigu Ꝥingmeñ hm̄ Arf ad dæma/ eñ hñ ſkal giallda Kōgi vj. Aura fyre þad hñ lagde Dom fyre arf þañ er hñ atte ecki j/ Nu vill hann eigi vr arfi fara/ þa ſkal hinn æſta ſier þingmenn lids/ ſo ad hann ſie full lida ad færa hann vr arfe ſinum/ Sekur er huer Eyre vid Kong er honum ſyñiar til farar/ Nu koma þeir þar og ver hñ arf Oddi edur Eggiu/ þa er hann ſekur r. Mørkum vid Kong/ Enn hinn huer ſekur vj. Aurum vid Kong/ er forſtod

veitet

veiter mz hm/ Nu berioſt þeir þa er hver
Vilægur ſa er fyrer ſtendur arfi dæm-
dum/ enn hiner aller. fridhelger er. til
ſækia.

Cap. XXVI.

Vm Arf ſokn

Heruetna þar ſem madr kall-
ar ei til arfs fyrer faſrædis
ſakier/og er þo til komiñ/ þa
hafi hñ ſottann arf ſinn jñañ
Fe. Vetra þeirra ſem hñ er jnnan Lands
og vr Omegd/ ef hann hefur Vit til/
nema ſkylld naudſyn bañe. Nu eigu men
arfi ad ſkipta / þa er vel ef þeir koma
aller til er hlut eigu j ad ſkipta þm ar-
fi/Nu koma ſumer enn ſumer vilia eigi
fara / þa ſkal giora þeim ſtefnu til ad
ſkipta/z þo ad þeir komi þa ei til þa ſk
ſkipta fyrer vottum og hluti a leggia/ Lands L. 2. 47
þa ſkal hann þñ hlut hafa er þa hlyte

 hañ/

hann/Nu kallar hann miskipt edr seiger ad hann hafi leynt fie/þa skal hn̄ synia med Lyrittar Eide.

Cap. XXVII.

Huersu madur skal rydia sig til Arfs

NV leikur a tueim tungum hůr madr er arfgengr edr eigi/þa skal hann stefna þeim Þing er honum stendur fyrer Arfi/ þa skal hann niota votta sinna ad hann stefndi honum þangat/ þad skulu og so vottar hans bera/Vier vorū þar j hia ad Moder hans var fest Løgliga j þeim stad/og nefne stadinn/þa eiga þingmen̄ honum arf ad Dæma/ Hueruetna þar sem madur vill sig til arfs færa / leide votta sijna til z stefni þeim audrum til er þeim arfe eru næster/ Enn ef hann stefnir honum eigi til/þa er vottum hn̄a

fyrer

fyrer skotid/ Þat skal vm arf hæfna sin
arfur er Daintt/ edur Jarder eru/ edur
bu hins Dauda/ R. B. N. R. Ef
annad huertt Niona kann fra ad falla/ *kuena*
þeirra sem f. Vetur edur lengur hafa
saman verit/ og hafa þau jafnan halldit
sig fyrer Loglig hion/ þo ad hiuskapur
þeirra hafi eigi skilrijkliga verit lystur
edur a malgadur/ og eigi helldur bygdar
kleygit verit medan þau lifdu bædi at
hun være hans frilla edur Notkona/ þa
skal Barn edur Baurn epter verandi/ i
arf setiast og halldast fyrer Skilgietin/
þo ad ei life feстar Vottar. Einge ma-
dur skal fie skipta edur Arfe epter ann
ann fyrr enn þess er leyfe til er adur a/
nema menn siae ad med spiollum fer/
Enn ef madur hefr vit til/ og er hann heill
fær og Aul fær og ma hann rada Bue
sijnu og Kaupum / þa skal hann sialfur
Fie sijnu rada/ og ma þui einge madur
skipta/ Enn þott nockur skipte þa skal
 þat

Um
þad eige halldazt.

Cap. XXVIII.

Hueriar giafer halldast meigu at Logū

NU skal þær Giafer telia er halldast meiga/ Þær giafer skulu halldast sem Kongur giefur oss edur vier giefum honū/ Giefa ma madur og Vingiafer ad sier lifanda/ Nesta eda Nyt/ Vopn eda þuilijka Gripi/ Suo og Klædi/og afsifiar hann sier/ þo suo ad vj. skynsømum mønnū virdist eigi arfsuik giørt vid Erfingia/og ef so er giefid/ þa ma þa Giøf eingi madur riufa/Eñ ef hiñ heiter launū fyrer þa ma þad heimta/ Huer madur ma giefa Fiordungs giøf af fie þui aullu sm̄ honum hefr aflast/ suo ad meira er enn hann hefur ad erfdum tekit/bædi j Lande ꝛ j Lausū eyre/

huert

huert sem hann vill Bornum sijnum skil-
gietnum edur audrum monnum/einn ef
hann vill þad / Enn Tiundar giøf af
suo micklu fie sem hañ hefur at erfdum
tekit bædi j Landi og Lausum eyre/ þo
ad hñ spyrie ecke erfingia ad/huert sem
hann er heill edur siukur ef hann mæler
af vite/ Enn af Fiordungs. Giøf edur
Tiundar giøf skal þat fyrst luka er ma-
dur giefur Gudi fyrer Sal siñe/ huer-
ium manni sem hann giefur Loggiøf
sijna fyrr.

Hier Hefur Framfærslu Balk/huerier Omaga eiga med Logum fram ad færa

Cap. I.

pat: 21

HVER MAdur a fram ad færa Fedr sinn e Modur/ hůt sem hn̄ er Skulgetinn edr Frillu borinn / og suo Børn sijn. Nu a hañ eige suo Fie ad hann meige annast þau/ þa skal hann þo til leggia alle slijkt sem hn̄ þarf et til Matar sier og Klæda/ Og sie þau færd med þessu til lagi þeim a hendur er þa er næstur Arfe og Forlags eyri a til. Ef madur a sier tueggia Missera biorg og þeim er adur ero a Fienu/ þa skal hañ fram̄ færa Systin sijn/ ef hann a og fyrer þau tueggia Missera biørg er þa biodazt a Fied/ ef þau eru hans arfar edr hn̄ þeirra arfi/ Fra þessum Daugū skal madur ei seliast

arfsale

Arþsale/ꝛ ongum þeim er adꝛ eru kom⸗
ner a þied/edur hann er Arþtoku madur *Arþat.*
epter edur þeir hans/og sie þeir þa O⸗
magar/ Eñ þo ad hann Seliest þa skal
þat ei halldast/ og seigia Løg þad Arþ⸗
sal laust / Enn þa er tueggia Missera
biørg er halþt Fiorda hundrad er ættlad
Karlmanni enn halþt Þridia hundrad
Konu/huert sem madur er Vngur edur
Gamall/þegar skal honum þullañ For⸗
lags eyre ættla er hann mä ei vinna sier
þulla þædu þo ad hann meigi nockut til
Gagns vinna þeim er hñ er mz / Enn
eþ Omagar er þirnari þa skal sa þrañ⸗
þæra er arþi þeirra er næstur eþ hann a
Forlags eyri til/ Nu þarþ sa Madur
Framþærslu er oskylldare er enn þyrr
seiger/edur Primeñingur ꝛ þar j mil⸗
le/ þa skal ættla honum þiøgra missera
biørg/Enn eþ Omagi er oskylldari enn
Primenningur þa skal ættla honum vj.
Missera biørg/ Eñ eþ Omagi er Fior⸗
menn⸗

meðingur þa skal ætla hm̃ viij. Missera
biorg/so mikit a huerium xij. Manudũ
sem þyrr seiger/bæde þeim er þyrer ero
a Fienu og so þeim er þa kiem̃ a þied/
Skal allt til virda vtan Busgogn og
Verkþære ꝛ einþolld Klæde bæde Dag
og Nott / Nu er nockur þessara Arþe
añars huers sijn j mille/þa skal ei meire
Forlags eyrer þyrer þeim standa adr hañ
er skylldur hañ fram at þæra eñ þiog-
ra Missera biorg / þar minne sem þyrr
seiger/ Nu minckar Forlags eyre þyrer
manni sijdan Omagi kiemur a hendur
honum/þa huerþi Omagar aþ Fie hñs
epter riettri til Tølu/þeir þyrst sem O-
skylldaster ero. R. B. E. K. Eigi skal
Omaga telia þramar enn a þess Fie
Kiona sem Omaginn er skylldur/ꝛ hu-
þi aþ þienn þegar hañ er xvj. Vetra/eþ
hañ er heill og Verkþær.

Cap . II.

Um Hiona framfærslu sijn a mille og um Þrot

SKyllt er huert Hiona annad
fram at færa á Fie sijnu/ hũt
Hiona sem þat er ad framfær-
slu þarf/ verdur Ott/ edr fær
annañ Krankleika. Eñ ef þau hafa mz
minna Fie saman komit enn þau ætti
til þriggia hundrada hædi samañ/ ⁊ all-
dre vrdu þau so Rijk ad þau ætti Kō-
gi Skatt ad gialldá/ þa sie huert añars
Handbiargar Omagi/ edur flytiest med
Hrossi ef þau fa ei fyrer vñist/ ⁊ þeir-
ra Børn skulu ei a Hreppa seigast/ æ
medan þau fa flutt mz fyrra skilordi/.
R. B. H. K. Þar skal Þrot heita
sem Omagiñ er / þa er sa andast fra er
med handbiørg sinni atti Omagan fram̃
ad færa edur fyrr søgdum flutningi.
Nu sæker Þrot Bonda i Hieradi / þa
skal skipta Omøgum þeirra epter þui
sem

sem fielag þeirra var giørt/Skal Ma-
der færa Omaga sijna a Hendur frænd-
um sijnum þeim er Arfi eru næster/ ef
þeir eigu fie edur forlags eyre til suo
mikiñ sem fyrr skilur/Enn ef af geinga
forlax eyrer af þui fie/þa skal hann ta-
ka Omaga suo marga sem hann a forlax
eyri til. Eñ þeir sem vmfram eru/fære
þeim a hendur sem arfi eru næster/ ef
þeir eigu forlags eyri til. Enn ef sa a
er forlags eyri til/þa skulu omagar fara
fram j ætt/til þess er a forlags eyri hit-
ter. Suo skal og fara vm þa omaga er
fyrri taladi vm/ at þeir skulu fara fram
j ætt/Mz sama hætti skal ꝛ skipta þe-
im omøgum er fedrū fylgia. Nu fester
madur Omaga j vist/þa skal þad halld-
ast/Enn ef hann vijsar honum vr vist/
og lætur hañ ganga a fatæki bæa j mil-
le/ þa skal hann giallda Kongi vj. Au-
ra/ og vardueite þo Omaga sem mællt
er. So skal og huer giallda/sa madur er
ganga

ganga lætur sinn Ómaga á þat ætt[illegible]
j mille sem nu var skilt. Enn ei er madr
skylldur ad bæda edur þülgu þyrer ad jna Man. b.
þyrr en han veit ad han er hans Ómagi
Suo skal og Ómögum j ætter skipta eþ
annad huort Niona er andat.

Cap. IIII.

Nüsu men skulu skipta Fielausu omogum

NU skipta men þielausum o- Fr. þ. B.
mögum sijn j mille/huar sem
þeir skipta/og hluta sijdan/
þa skal þad skipte halldast
þeirra j mille sijdan / mz huerium sem
Andast/þa skal þad þess Nyt/Suo þo
ad meire Ómage verdi enn þa er skipt
var/þa Abyrgist sa þad er hlaut/ þeir Cri: Arþ.
skulu Aurþu þylgia eþ sa er Ómagi er 15–19
Fre[illegible]

Cap IIII

M Nuersu

Hversu Gamall Madur a Fiarhallð sitt

B.E.K. Ef Madur kiemr j Omaga skipti þa er hañ er vr Omegð/ er hañ þa xx. Vetra gamall/ og a ad taka vid Fie sinu og þa Fiarhallð sitt hverium er hñ vill/ ef hñ kann ei sialfur fyre ad sia/ og suo aull ann forrǽde fiar sins/ Eñ ef Kallmadr Kuongazt yngre eñ Tuitugur / fyrer vtan Frænda sinna Rad/ hafe fyre giert Landzskylldum sinum/ og aullum avexti fiar sins vid Erfingia edur Fiarhalldz mañ/ Nu kiemr sa Omagi a hendur manne er hñ a ei ad varduelta/ þa skal hann þeim heim Stefna er varduelta a/ Suo skulu vottar hans mæla/ Nier er sa Omage er þu att fram ad fœra enn ei sa er hingad færde/ þa skal hñ fela honum a hendi Abyrgd þess Omaga. K. B. N. K. Eigi skal þurfa

Lögbioda omaga. ad Løgbioda Omaga fleirum enn einū/

vtan

vtan ſa ſyne med Skilriſke j Logligann Stefnu dag / ad nockr ſtandi jafnfram honum þeirra ſem fullann forlags eyri eiga / Skal þat þa ecki Dæmaſt framar a han enn epter Riettri til Tolu. Nu kiemur Omagi a hendur manni vtan Log mans Vrſkurd edur Þingmanna Dom / giøre huert er vill / lati fara aptr a Næl ella til Þings / og mete Þingm̄ huert fara ſkal / enn ef a hæl ferer / þa flytie aptur ad ſømu̅ Rattſtødum ſem þangad for til hans / Sekur er huer Eyri vid Kong er ei vill vid taka / Nu ſa er eigi vill vid taka / Bæti epter Laga dõi full- at bætur og ſuo Vegit ef hinn Deyr af Biargleyſe / N. B. E. K. Ef Madur Rang færer Omaga / gialldi þeim full- ann Koſtnad er til var færdur / allann ſliſkan ſem hann hafdi fyrer. Nu eigu menn Omøgum ad ſkipta / ꝛ vill annar ſkipta enn annar ei / þa ſkal ſa er ſkipta vill ſtefna hinum til Omaga ſkiptis / ꝛ

 ef hin

eþ hann kiemur þar þa er vel/ Enn eþ hann kiemur ei/þa leidi hiñ Votta sijna ad hañ heþur honum þangat steþnt a þñ dag/ Sijdan skipti vj. skynsamer menn þeim Omøgum/og leggi hluti a/ z haþi hñ siñ hlut j burt/enn abyrgi hmũ siñ hlut er ei kom til.

Cap. V.

Vm Omaga framþærslu/ z eþ hann a Fie epter.

EF Madur, þærer fram þann Omaga er hann er skylldur til þyrer Laga sakier/þo ad añar sie Erþinge/og bere sidan Arþ edur Riettar þar vnder þñ Omaga/ edr med huerium hætte hm̃ aþlast þie/ Og eþ sa a þie epter er fram er þærdur þa er hañ andazt/ þa skal sa er Omagann þærde fra ñ edur þess Erþinge/taka A-uaxta

vartalaust slikt sem hñ lagde fyrer hñ / enn Erfinge slikt sem auk er. Nu veiter Madur manne fyrer Gudz sakier / þm er hñ et fyrer Laza sakier ei skylldi fr. am ad fæera / þa skal Gud þat aumbuna hönum / eñ koma ei Fie fyre huorke vid hann nie vid hñs Erfingia.

Cap. VI.

Um Born Utle(n)skra maña hier a Lade.

Ef sa madur a barn Omaga vt Frilluborinn hier / er hann er Norrænn edur Hialltlendskur / Orkneyskur edur Færeyskur / e(dur) huadan sem hann er vr Noregs Kongs Ryke / Og ef Barn er fædt adur hann fer j burt / edur veiter hann vidgaungu ad hann er fader þess Barns þo ad þat sie sijdar fædt / þa skal hañ leggia epter Peninga / so ad Barnit hafi fulla hialp.

fer til Fosturs næstu xij. manudi/ Nu fædist barn sijdan hann er j burttu / og hefur adur eckj rad fyrer giört/ þa skal Rita j þan̄ Kaupstad er sa madz Sigl- di af er þad barn a/ z skal Syslu mad- ur/ Radzmadur edur Gialldkeri j þeim Kaupstad senda Peninga j mote þui Barne / og suo fyrer þann Kostnad er adur hefur fyrer þui hafdur verid/ af sialfs hans Fie/ og suo j mote þui bar- ne er adur var fædt. N. B. N. K.

Þad er Stadfest j Lögum/ ad aller þeir Fatæker menn sem med Vonarvöl gan- ga og þiggia Aulmusu/ eru skyllder ad leida Börn sin/ edur an̄ann veg ad fly- tia epter þui sem skynsamer menn sia at þau fa orkat/ og so Fodur sin̄ og Mo- der/ Vtan Son edur Dotter vinne sier adur tueggia Missera biörg/ þa eru þau rige skylld ad ganga a fatæke medz þim̄ Fodur edur Modur.

Cap. VII.

Um flutning fatækra Manna.

Fatæka menn þa alla sem frændi þeirra hafa ei forlags. Fyri fyrer þa ad leggia / og sialfer eiga ei fie fyre sig ad leggia/ ⁊ ei eru færer ad flytia sig/ þa er hu̅ Bo̅di skylldur ad flytia þa og fæda/epter þui sem Hreppstiornar menn giöra rad fyrer/ Einuirki er skylldur ad flytia sem fullur Bondi/ Suo þarf Fatækur madr Gud̄ sem hinn er meira a/ ⁊ flytie epter bod, burd aller/ huer vr sijnum Bæ/ sa fyrsti er fremstur situr a Bodleid/ og flytie til næsta bæiar / Sekur er huer Eyre vid Kong ef hann flytur ei suo. Nu flytur hann j Audn edur þangad sem hinn fa, tæki deyr af hu̅s fylgd/ edr Skynsomu̅ mönnum virdist af hans Völldum ordit hafa/ og so ef hn̄ vissar fatækum mañe

fra ſier og vill ei Herbergia hn̄/og deyr
hin̄ fatæki af þui/Sa er ad ſlijku ver=
dur Vitiiſfaſti/ſem Gud lati ei verda/
þa ſkal hann bæta þann mann fullum
botum / Erfingium hins Dauda epter
dom̄i ſkynſamra mañа epter Atuikum/
an. b. 17 og ſuo Kongi Þegn / Og ackti þeir er
dæma Jnnuirdiliga dom̄ ſinn þar vm/
at ſlijkar Ohæfur meigi ei ofmiøg j O=
venіu dragaſt. Nu vill hinn ei vid taka
er fyre ſitr/edr jnn lata leida/ þa nefni
ſa Vitne til er flutte/ og abyrgi hinum
ſidan er vid ſkyllde taka/ þa er hn̄ vid
ſkildur. Enn ef hinum fatæka manne
verdur ſidan/annad huort ad hañ Deyr
af froſte / edur Viſta dyr edur Hundar
til bana þa er þat þeſſ böda abyrgd er hn̄
liet vti liggia. Eigi ſkal Fatæka im̄ flytia
r: p. b. 10 ſidan Solu er ſett/Sol ſkal vm Sum=
ar rada/enn Dagr vm Vetur. En̄ þeir
andzl. b. ſem ſig flytia ſialfer/ hafe Hus heimil
45. a Veturiñ þa er halfrockuid er/Sekur
er hu

er huer ij. Aurum vid Kong er syniar/ nema hinn Fatæke deyie vte/þa sie vnder laga dome/nema sialfur hafe j fyrstu visad sinum Omaga af hende sier/ þa Abyrgist hann ef hañ hefur fullañ Forlags eyri fyrer hann ad leggia/Þad er og einkanliga bodid/ef fatækur madur verdr Siukr og beidist Prestz fundar/ þa er Bonde skylldur ad fara epter Preste/ & flytia ei hiñ Siuka vr Husū sijnum/fyrr eñ Prestur kiemr til hans/ Sekur er Bondi iij. Aurum vid Kong ef hañ fer ei epter Preste/ nema naudsyn banne. Enn ef Prestur vill ei fara þa abyrgi hann honum mz vitnū. Nu skal fatæka menn herbergia vm nætur/ enn reka ei vt sijdan Solu er sett/ Eñ ef nockur Ryfur þa skipan vm fatæka menn/þa er sa slijku sekur sem adr vottar / og gangi til Skripta / og bæti vid Gud er hann villdi ei hialpa Christnum manni.

Cap. VIII.

Um Arþsals Kaup ad Logum

Engi madr skal kaupa Arþ vð ad audrum/þuiat optast verdr þad nockrum Viela kaup/En þo ad nockur kaupe þa skal ei halldast/nema sialþur leyse sinn Arþ til þess ad ættleida þrænda sinn/þuiad þū Arþ á hver ad haþa sem GUD vill ad hann verdi Erþige ad. Seliast ma madur Arþsale eþ hn vill/ eþ einginn er sa Omagi er hann á fram ad færa/ edur fær þeim adur stadþestu/medr þui mote ad vj. Skynsemer men giore þad kaup med honum og þeim er vid tekur/ so ad þeim þiker ei Arþsuik giør vid Erþigla/Og so þo ad adrer giøre ei þad kaup med þeim/eþ Erþingi loþar/og sie han þulltyda madur og kaupum sinum radande/ En sa er Arþsale vill seliast/skal

fyrst biodast, hinum Nanustum frændum
sinum vid Vitne/vid sier at taka/þeim
sem fullar vørdslur hefur / nema hann
vilie giefa j Klaustur/ eda til Byskups
Stola/þa ma hañ giora þad þo ad hū
biodist ei frændum/ og suo þo ad adrer
giøre ei Kaup/ef Erfinge lofar/ef hū
stadfester Omaga sijna adur.

Cap. IX.

Vm Laghreppa og Hreppstiornar menn.

LAughreppar skulu vera sem at
fornu hafa verid/ Eigi færri
Bændur j hrepp enn xx. Skal
eingi þeirra eiga minna fie en
x. Hundrud/ Rett er ad skipta hreppum
smærra til Tiunda og Matgiafa ef þeir
vilia/ Fim̄ meñ þa er best hafa til falle,
ner skal nefna til ad hafa Stiorn og
forsia fyre þui er Hreppnum vardar/

og ad skipta Tiundum øllum og Matgiøfum þeim er fatæker menn eiga / Og af Heilagra daga veidum / Þeim mønu skal fyrst Tiunder ætla er aungua eigu framfærslu menn / z eru þo þar Hrepps menn / Sijdan þeim er þeim þiker mest Þørf / ef þeir villst. Enn þeir eru þar Hrepps menn sem þar hafa vppfædst / edur þar sem Erfingi hans er vistfastr Þrimenningur edur nanare / Enn ef þeir Omagar eru framfærslu lauser sem øngvann eiga Þrimenning edur nanare þm̄ sem vistfastur er / þeir eiga jafnheimilā flutning sem fyrr seiger j aullum Hreppum / þar sem þm̄ þikier sier mest hialpar von. Ef Omagi er færdur a hendr manne edr settur nidr j Hrepp ad Ologum / edr hvert annad mal er madur þikest Þings vid þurfa / þa skal sa Þingi rada er Þings þikist þurfa / þa skal þat bod hver bera ein eingi fella / og a þad ad fara m̄ Vetur husum epter Bodburdā

rettum

tiekkum/enn ei mz Sætrum/Enn sa ef feller sekur eyre vid Kong/R. B. N. K. Ef fatæker menn skiota nidr Børnum sijnum aflögliga/þa er riett Hreppstiora þeim sem næstur er/og Bændum mz hm ad taka þann mann og binda ef þarf/og fæ ra aptr og binda barn a bak honum og lata hann sialfan bera burtt af Hreppnum/ R. B. N. K. Þeir menn sem ei vilia hallda þad sem Hreppstiorar skipa Løgliga gialldi halfa Mörk/halft Kongi en halft Hreppstiornarmm og leggist þat til fatækra manna.

Cap. X.

Um Bodburd

SA skal Bod bera bæia j mille er byggia kann fyrer Ordi og Eidi/ Bonda skal bod j hendr fa ef hann er Heima/ en Hus

freyiu

frendu hans ef hañ er ei heima / Syne hans ef hñ er fulltijda madur / Dottur hans ef hun er varin / þar næst Bryta edr hinum besta Manne er j bæ er stad/dur / Enn ef Niu eru øll af bæ geingin/ tu hus þa skal ganga j Setu Hus bonda ef þat er opit / og setie nidur j Aundugi so ad ei falle / eñ ef hñ ma ei jñkomast/ þa skal Bod binda yfer midiar Dyr / so ad huer meige sia sem jñgeingur / Enn sa bonde a at ganga til þeirra manna er Bod baru hñ / og spyrja þa huad bod seiger / og bera sidan til næsta Grañа a bodleid / Nieradz menn skulu reida natt/stade ad bode / Þãgat skal Bod bera fyr/stan Dag sem riett er / Og ei seirna vpp skiera eñ Bod meige vel nattstad na / og suo annañ og hinn Þridia. R. B. N. K. Sa madr sem bod feller suare sekt fyrer alla þa sem a þeirri bodslod kom ei bod til forfalla laust / Nu skal sa sem fyrer situr vita huern tijma Dags bod kiemr

kiemur til hans mz Vitnum ef til eru/ Eñ ef ei eru Vitne til/þa skal sa synia mz Lyrittar eidi er þangad bar/ Nu kallast madur borid hafa bod til Granna sijns enn hinn kuedur nei vid et fyrer situr/þa skal sa er þangad bar sañа mz Lyrittar eidi/ad hann bar bod ei seinna enn hann atte ad Løgum at bera/þa skal sa giallda bodfall er fyrer situr Eyrer Kongi/R. B. E. K. Ef madur feller bod þad/er stefnt er þig at heyra Kōgs bref/eda Mandraps Þing/edur Mañkals Þing til jafnadar a Vorll / edur Hreppstiornar Þing a Hausst sekt ij aurum vid Kong fyrer huert. Nu er þegar bodfall er ei saker bod nattstadt / og þad annad ef ei verdur borid/ Þad hid þridia ef madur fær j hendur Omaga edur yngra mañe enn xv. Vetra/ Ef madur flytur Hus sijn af fornum topstum/og a þær topter sinar er hm̄ hagar betur jnnañ Gardz / þa skal til þeirra Husa

Lyrittar eidu

bodfall fr. b.

ij aura

tvifalld

Nusa bod bera og Fatæka menn þlytia/ Enn eþ hañ þyrr setur nidur Abyrgist sialþur ad ollu / Eingi skal bod bera a Naund audrum sidan Solu er sett vm Sumar/enn Deigi vm Vetur/ og suo Fatæka menn hid sama.

Cap. XI.

Vm Eydi Jord

Heruetna þar sem madr flær edur Sær Eydi Jord sitna/og eru Nuus a þau sem meñ meiga j vera/þa skal hann hallda vpp bodburd aullum/Nu vill sa ei bod bera edur þatæka menn þlytia er Eydi Jord a/ þa þlytie sa sem næstr byr eydi Jordunne/ þangat sem meñ eru þyrer/ z haþi ad heimilu Lod halþa/nema hiñ komi audru kaupe vid. Enn eþ þleire menn bua a eirni Jordu / þa skulu þeir

skipta ad jaßnadi sijn i mille epter bænda radi bædi bodburd og Þørus manna Þærslu/epter Þui sem huer hefur aß Jørdu enn ei epter Þiarmagne/Enn a nylendū aullum innann Hrepps beidi sa bændur bod greidslu a Þinge er Jørd a ✗ edur Vmbodz madur hans.

Cap. XII.

Vm Hreppstiora Þing og Mannelde.

M V skulu bændur aller til Þings fara Þegar bod kiemur til huss/nema Einuirkiar eiskyllder ad sækia/Þad Þing sem Kongs breß skal upplesa/og Mañdraps Þing/ Og mantals Þing til jaßnadar/og Þad Þing er Hreppstiorn heyrer til/Eñ aullum Þing skulu Einuirkiar heima sitia eß Þeir vilia/Sa er Einuirke er honum

þylgier yngri madur til verks enn xvj. Vetra/huort sem hann er Son hn̄s edr annars Mañz. Eckia og oþær Londe skulu þuiat eins til Þings þara eþ þau vilia/Enn aller bænd̄ur adrer skulu þara til Þings þegar Bod kiemr til Bæiar/ella giallde Þinguiste epter Legum Eyre Konge/ Nu eþ Bod kiemur suo sijdarla til Bonda/og er so long Leid til Þings ad Bonde ma ei til Þings koma ad midlun̄ Deige / og heþur hann til þess loglig Vitne/þa ma hn̄ heima sitia ad osekiu. Enn eþ þleire men̄ verda þyrer einne sok eñ ein̄ vm Þinguiste / þa ma Bod, steþna þeim Þing er adur eru a lagder þyre vottum. Riett er ad Bodi biode vm audrum manne/þa er Tiundar skiptis þundur skal vera/ad hañ man giegna slijku sem meñ verda þar asatter/eþ hon̄u er ohentt ad þara/ Og skal hn̄ seigia a huerssu morg Hundrud þagat er ad skipta Mañellde/Eþ meñ vilia

lata

lata vissa edur pæda Fatæka menn/Og suo pyrer huersu marga menn þar skal Matgiøp giepa/ og huersu mikil þar er Tiund. Skyllt er Eckiu og oparum Bonda at seigia Vmbodz manni sijnū/ huersu mikil Tiund og matgiøp þar er/ þa er Tiunda skiptis pundur skal vera/ R. B. N. K. Suo skulu Hreppstiornar menn skipta Manneldi ad þar verdi jaþnmikil Gisting þeirra manna er þar eru Hrepps menn / Nott a huerium rr. Hundrudū þar til at er Hundrad Hundrada/ Enn sijdan Nott a huerium rr. Hundrudum þar til sem eru ij. Hundrud Hundrada/Enn þo ad pie sie meira þa eykst þad ecki til Manneldis nema Hreppstiornar mønnū synist annad sannara/Þa menn skal suo Ala er þar eru Hrepps menn og onguann eiga Frænda þā er porlags eyri hapi til ad pæra hann pram̄ so ad men̄ vite/ella pæri til præn da/R. B. N. K. Tulauser menn ep

 Pen-

fr: f 6. 9.

Framþærſlu
Peninga eiga/ ſuare Manneldi og øllu Hrepps nauðſynіū að jaþnaði epter þui ſem Hreppſtiornar menn giora rað fyre.

Cap. XIII.

Um oſið Klæðaburðar hier j Lande

Hað er øllum m̄m̄ kūnigt vm̄ þañ mikla oſið er menn haþa hier meir j Dueniu dreigit j þeſſu Lande eñ øngu øðru ſuo þatæku/ vm̄ Ekrutklæða bunað/ So ſem marger haþa raun aþ med ſtorum Fiar-ſkulldum/ og miſſa margier meñ þar fy-rer marga aðra þarþliga hlute/ Eñ hiñ Fatæke þarþnaſt ſiñar hialpar og fyre það liggur margur til Dauðs vté froſ-iñ/ Þui giørum vier øllum moñum kūn-igt/ að huer ſa maður ſem hñ a tuttugu Hundrud Fiar ᴛ ei miña/ huort ſem hñ er Kuñgaðr eðr ei ma bera eina Treyiu

med Kaprune af Skrude / Enn sa sem a xxx. Hundrada ma þar med bera eitt Skrud kyrtil/ Sa sem a Attige hundrada /ma bera þar med Olpu edur Kapu tuidregna/fyrer vtan Grafkin/Enn sa sem a c.Hundrada hin ma ad Frialsu bera þesse Klæde öll/ Lærder menn mega bera þau Klæde sem þeir vilia/ og þeir Handgeingner menn sem sier eigu Skylldar vopn/So og þui mm sem vtan hafa farit er lofat at bera þau Klædi er þeir flytia sialfer vt medan þau vinnast/þo ad þeir eigi minna Fie enn fyrr skilur/ Enn eigi skulu þeir kaupa hier a Landi sier til Burdar framar enn fyrr seiger/Nu ef nockur ber Skrudklædi sa er minna fie a/ edur audruvijs tilkomin enn hier vottar/þa er sa sekr ij. Aurum fyrer huert vid Kong og Klædin vpptæk Kongs Vmbodz manni/ vtan honum sie giefin/ nema Konur bere.

Hier Hefur hinn Fimta Alut Løgbokar sem er Landa brigde.

Cap. I.

Huernen madur skal Brigda Jørd þa sem Fiarhalldz madur hefr sellt.

Var sem Vngum mañe Tæmist Lād j erfd/edr ad giøf/ edur j Vigs bæti/ edur Riettar far/ þeim er ei a sialfur vardueislu Fiar sijns/og selur Fiarhalldz madur hās j bu-rtu/þa a hañ brigd til þess Landz huert sem er eitt edr fleire/hañ skal brigt hafa jnnann x.Vetra sijdan hañ tok vid Fiar

vard

rigt. m r v. vrtu p. 4. 26

vardueislu siñe/ og er hñ siñan Landz/ ella a hñ þess mals alldri vppreist/nema Naudsyn bañe. Nu þo ad hñ eigi fleiri Lønd ad brigda þa skal hann brigt hafa aull innanñ x. Vetra sijdan hann er vr Omegd/ Og suo ef hann hefur Vtan Landz verit/ þa skal hann so brigt hafa/ ef hann kiemur vt Fulltijda/Ef madur vill Jord brigda/þa skal hann fara vm Haustit til Bæiar þess er sa byr a sem Jord kallast eiga / og seiga honum vid Votta/ ad hann vill þa Jørd brigda/ þetta skal hann giort hafa fyrer Jola Nott/huar sem hann finnur hann/hañ skal stefna honum til Jardar þeirrar er hann vill Brigda Fimta dag Viku þañ er iij. Vikur eru af Sumre/ og flytie þar Vitne sijn ad þetta er hans Jørd/ og hann selldi ei nie gallt og ei gaf hñ/ Og eingi sa er hann baud vm / Og ef hm̃ fullnast þessi Vitni/ þa sku Dom endur Dæma honum Jørd sijna / enn

hinum Aura sijna af þeim er honum selldi/R. B. N. K. Ef Þors dag þann er iij. Vikur eru af Sumre ber a Helgann dag / þa komi aull gogn fram vm Jardar brigde hinn næsta Virkan dag epter/Nu hefur Jørd meir ad sølum farit/ þa eigi huer vid sinn Heimildar mann/edur hans erfingia ef hann er daudur/ & hafi þeir fie epter hn̄ tekit/eun vid fiar vardueislu mann ef hn̄ er Vtanlādz/þar til er Fiar vardueislu madur hins Vnga mans var/Nema hn̄ fae vitne til þess ad hañ selldi Jørd þa
rþ. k: 19 fyrer skulda sakier þeirra sem adur voru a Fienu/ Og eigi matti hann þær med
f. 6. 2. audru gialllda/ edur til Biargar þeim Omøgum er a fienu voru / og ecki var añad til fyrer þa ad leggia/og hn̄ sellde
rþ. k: 18 sem Dyrst matte hann / og fyrst selldi hann Leigu Bol/edur þad er Omāginn atti j annara manna Jørdum / Og ef hann fær hessi Vitne/ standi Jørd sem

komin

kominn er / Enn ef honum fallast þessi vitne/þa eigniſt hiñ Vngi madur Jord ina jafn goda ad næstum Fardøgum / Enn ef Hüs eru betre enn þa er Jord var selld/þa bæti hann fyrer þad / Enn ef verre eru / þa bæti ſa honum þad er Husum hefur spillt/ Nu kiemur ſa ei til er stefnt var/þa skal Sækiãdi hera láta stefnu Votten ſijn/Sijdã eignar Vitne ſijn/þa skulu Domendur Dæma honũ Jord/enn hinn snuiſt a ſiñ Sala epter ſlijkum Aurũ ſem hñ gaf fyrer Jord/ Nu fallast honum þesse brigd fyrer einhuerjar Naudſynia ſaker edr Vankuñendi/og mete þad vj. Skynſamer meñ/ þa brigdi þeirri jordu ſm̃ nu var mællt/ þo ad ſijdar ſie.

Cap. II.

Vm Jardar ſølu Attrædz Mans

Eige a Madur ad selia Lannd vndā Erfingium sijnum þa er hn̄ er Attatige Vetra gamall edur Elldri/nema fyrer Fulla þørf sijna/og suo ef hann liggur j Bana sott/nema fulltijda Erfingiar lofe/ Enn ef hn̄ selr/ þa ma Erfingi brigda ef hann vill/Hann skal suo brigd hefia og suo ad allri sokn fara sem fyrr skilr/ fyrer vtan þad/ad sa er þessari Iørdu brigder/ skal greida fulla Aura fyre þa Iørd af sinu fie at næstum Fardøgum. Nu vill hann ei vid Aurum taka/þa sy ne hn̄ Aura / huert sem þad er Bufie edur annad fie/og hafe ad Lane þar til er hinn heimter og Abyrgist ad øllu/ Riett er honum ad byggia ødrum þetta Fie/og er hann þo fyrer Skulldu sem adur.

Cap. III.

Vm eignar Skipte a Iørdum

Ef [illegible]

Ef menn vilia Jordum skipta sijn j millum Eignar skipte/og verda þeir aller a eitt satter/ skipte sem þeir vilia og legge Hlute à/og hafe þat huer sem hlytur/ & lyse à Þinge sidã huad huer þeirra hefr hlotit / Og ef þeir jata þui Aller / þa ma þad skipte einge madur riufa / Nu vilia meñ Jordum sinum skipta & hafa vid Nieradz meñ / þa skal sa er skipta vill Stefna þeim ollum til Jardar er ad mote eigu/so longu fyrer ad vm lid meige Sysla/ad Sniolausum Jordum og Osanum og obreiddum Vollum/Sa skal rada er stærstum vill skipta/ef onguañ skadar þar j. Medur Skapte edur Taugu a Jordũ ad skipta jñañ Gardz/ Eñ sionhendingum vtan Gardz/Mark steina sk þar nidr setia & grafa sem þeir verda asatter/ og leggia hia iij. steina/ og eru þeir kallader Lyrittar/Suo skulu Nieradz menn Jordum skipta mz þeim

monn

mønnum aullum er þar eigu Hlut i/ad
vel mægi huer sijns nióta/ Og eingi
þeirra þurfi Kuikfie sitt heiman yfer
b 17 annars Land ad reka/ Eigi skal husum i
moti Jordu skipta. Nu er þar sumt
Land betra enn sumt/ þa skal þui skipta
mun Oüijdare/ suo iafngod sie bædi.
Vatn skal z falla til allra bæia/ og al-
lur saman skal fara huers þeirra Hluti/
Og ef þat er øngum þeirra til skada/
þa hafi þad huer sem næst er þui Landi
er adur a hann. Vm þueran Dal skal
j sundr skipta ef þad er Dal Land/ nema
þar falli a su at ei gángi Kuikfie yfer/
Og sie þeim iafn hægt til þa er Riett
ad skipta ad ende laungum Dalnum/
Husum skal og skipta ad iafnadi/ þeir
lex kix fa. eiga ad Þuerkyrfa Hus j sundur / enn
ei ad endiløngū skipta. Nu verdur Hus
mās þar a Añars Jordu/ z sk þat hus
þar vera medā sa vill er hus a z sk hañ
vr sinu Landi allt til færa vm ad bæta.
Enn

Enn ef hann vill vr stad færa Husit edur auka pad/pa skal han a sina Jord færa/ Menn eigu ad briota Jord ef peir vilia til Tadna sier edur Akra po ad fleire eige saman/ og eiga peir jafn godre jordu ad auka sina Todu/ef peir vilia er sijdar auka/ Pess er og kostur/ Par sem Einuelli er skipt ad muna vt Garde/og kuedia vj. Skynsama men til at meta ef peir verda eigi asatter/ ella nær peir auka jøfnu/ Nu vilia sumer auka enn sumer ei/pa skulu peir gialda hinum slijka Jord sem til peirra kiemr/ epter vj. manna mati/ ef misminnur er.

Cap III.

Vm Bufiar j taulu j haga

Hvar er menn sia eigi Log skipt a Landi/ pa skulu peir skipta Husum/ [illegible]um/ og Akur Laund/ fl. b. 4 k. b. 2

Løndum/Eingium og Skogum/Veid-
um og Rekum/ Eñ Kuikfie skulu þeir
telia j Haga/so ad þeir hyggie ei nytra
þo ad færra sie/og sie þo skipat til fu-
lls. Þar skulu Menn j Taulu Bufiar
hafa j haga er Skynsømum møñum lit-
ast þær fleire Nætur er Fie Geingur j
annars Land. Þar skal telia Þreuett
Naut vid Ku/ij. Tuæuetur Naut vid
Ku/ Enn þriu Vetur gømul vid Ku/
Eigi skal Kalfa telia / Hross Þreuett
vid Ku og suo þo ad elldra sie/ Tuo
Hross tuæuetur og yngre vid Ku/ Eigi
skal Fyl telia/Geitz v. vid Ku/Gam-
ler sauder x. vid Ku/Lomb xx. vid Ku/
Eigi skal Suin j Land telia nie hafa.
Nu þo ad meñ vilie husum einum skip-
ta edur Tødu Vøllum/Eingi teigũ edr
Nesium/ Rekum edur Veidum/þa skal
hañ æ þeim heimstefna adur er til motz
eigu vid hann/so at vm Lid meigi Sy-
sla. Skulu me[illegible] jafnan til skiptis kõa
edur

edur virdingar fyrer Midian Dag/ ella sekist sa ij. Aurum vid Kong er ei þer Løgliga til kuaddr/ nema naudsyn bañe.

Cap. V.

Vm þañ er ei vill Lande skipta lata

NV ef einhuer madur edur fleire vilia ei til skiptis koma sa er stefnt var/ þa skal þo skipta sem nu var talt/ Vitne skal [illegible] bera lata er sækir/ad hann hefur Hon[illegible] þangat stefnt til Jardar skiptis vid sig/ Hluti skal þa i skaut bera / jafn marga sem þeir eiga i Jordu til. Sia skulu skilrijker menn mark hluta þeirra adur / og vita huad huer þeirra hlytur i Husum edr Jordu. Adrer meñ skulu hlute þeirra bera er ei vilia sialfer bera/A. Þing skulu þeir . þa fara og lysa þar eignat skipte sijnu/ þa hafa þeir ad logū skipt

eignum

eignum sinum. Og ef sa madur er ei ŝñ-
ann Landz er Jørd a med þeim/ þa skal
Stefna vmbodz Manne hn̄s til / edur
Erfingia ef hn̄ er ei til/og skipte so sm̄
Eigande sie sialfur hia. Nu vill Vm-
bodz madur edur Erfinge ei til skiptis
koma/ þa skal stefna hm̄ til Nefndbols
med ij. Votta/ꝛ niote þar votta siña/
ad hn̄ stefndi honum til Jarda skiptis/
Sa skal skipti rada er stærstū vill skipta
ef ønguū skadar/ Skipti i sundr Heilū
[hl]utum edur hálfum / nema þeim þiki
annad sannara. Nu skulu Valen kunner
menn skipta/og hluti a Þinge/ Sijdan
merki hann sialfur sinn hlut/enn Valin
kunner menn kasti hlut Þriotz omerktum
i skaut/ꝛ lyse þar þegar huad hn̄ hlyt-
ur/þad skipte skal halldast vm alldur og
æfi sijdan.

Cap. VI.

Vm Laga Kaup a Jordu

Ef madur vill selia Land / og kemur
vid verdi / þa skulu þeir fara
og ganga um Landamerki med sier / og vitni
Land og Skoga / Eingiar og
Reka / Veidar og Afriettirnar / Allra giæ-
da skulu þeir geta þeirra er þui Lan-
di eiga ad fylgia / þo ad þad eigi j annars
Land / edur adrer menn eigi þangad j Itak /
Sijdan skulu þeir j hendur takast / og
kaupa fyrer Vottum / og eirnin ed fleirum /
Nafn skal handsala honum þad Land med
Uppverkium þeim aullum er Landinu
eigu ad fylgia / Hann skal heimila honum
Fiarhlut allt ed þar liggst j Jordu edur a
Iardu upp(?) ... til. Enn ef Land er
ei vid Votta keypt og handsalad / þa er
sem Okeypt sie / enn annar huer þeirra
skal ript hafa / nema Tolf Manada /
ella sie fast kaup þeirra / og sekur vj. au-
rum vid Kong huer þeirra / nema þat er
þeir keyptu Vottalaust. Skylldur er sa
madur er honum selldi Land ad ganga a

D

merki

Merki jñann xij. Manada / og ſkepnū
þeim til øllum aduꝛ er til motz eigu vid
hann/Þat er ei ſkyllt ad ganga a merki
ſem Firder deila/edur Ar þær er Net-
et nam
r fiskar nœmer Fiſkar ganga j/ Eñ ef þar lig-
gia Eyiar fyrer þa ſk kueda a þær. Nu
ef Madz a vid añañ Mañ Eyiar þær
er Mørk eru j/þa ſkal þau ſyna ſem a
meigin Lande/ Eigi er ſkyllt ad ganga
a Merki þar er Fiøll eru þau er Vatz-
føll deilaſt mille Hierada/ og ei er ſkyllt
ad gãga vr Bufiar hogum a Fiøll vpp
6. xx. kueda ſk þar a merki/Nu proua zt ſo ad
hañ atte mña eñ hañ ſellde/bœte fyrer
þat epter vj. ſkynſamra mana virdingu/
og halldiſt þo kaup þeirra.

Cap. VII.

Um Landz Nytiar til Fardaga.

EF madur selur Land sitt fyrer Fardaga/edur a midium miss- erum/þa a hñ allar Lãdz Nyt iar sem adur framan til Far- daga nẽa fra sie skilt j Kaupe þeirra/eñ Reka til midz Dags Friadaginn j Far- døgum/allt þad er þar til Rekur a / og Fie þad allt er finst þar j Jørdu ⁊ a/ Enn suo skal hann Skog hoggua sem Leigu madur/Hann skal a byrgiast Land vid Elldi ⁊ Skridum/Vøttnum ⁊ øll- um spiellum til Fardaga/Enn ef adrer menn Skedia þar Jørdu/edr giora þar ønnur spiell a Lande þa a sa sokn a þui er felldi/ enn hinn ef hann vill eigi.

ll. 6.

odals / sk. hier / Stan

Cap. VIII.

Vm Løgmala a Lande.

SVo er mællt þar er Madur selr ødrũ mañe Land sitt og vill hãn leggia a Løgmala/þa skulu

þeir Handsalazt vid þañ mala sem þeir verda a satter/ Pad er Løgmale a Lādi/ ad hañ skal eiga kost a ad kaupa Landit fyrir ut ad jøfnu verde sem annar bydur til þa er Landit er falt/ Vera ma og sa Male a Lande / ad þeir kuedi sialfer a med sier huersu Dyrt vera skal Landit þa er falt verdur/ Þeim Mala skal hñ lysa fyrer vj. Grønum sinu og hid næsta Sumar epter a Alþinge so ad Løgmadur heyre a/ Nū skal lysa þeim Mala siñ a huerium x. Vetrum a Nieradsþingum a medan hiñ lifer/ enn ef sa er Daudur sem Maliñ er vid/ þa skal lysa hid þridia huert Ar a Nieradz Þinge/ Eñ ef ei er so lyst þa er af Maliñ ōdi Ved/ Enn ef sa Deyr er Malañ atti/ Þa skulu Erfingiar hañs skipta þeim Mala med sier/ og lysa a Nieradz þinge hid þridia huert Ar.

gmala lysing

Cap. IX.

Vm

Ef Madur vill leggia Logued j Land mans / huert sem þat er byrer Landz verd edr adra Aura/þa skulu þeir Nädsaleʃt þad vid. Enn þat er Logued j Landi mans ad hann skal taka jafnmarga Aura sem vj. Skynsamer menn virda ad hann sie vel halldinn af/Enn þat skulu þeir giora Fimta dag Viku þann er iiij. vikur eru af Sumre/hid sama Vor er hann missir Fiar sins/ þa eignast hann suo mikit fie j Landi sem þeir dæma honum/Suo skal madur lysa Vedi sem Mala/Riett er ad selia edur gefa Landz Mala edur Ved og so annara Gripa/ef sa er innan Heradz er vid teke/ Oz skal hann seiga mz Vottum þeim er Land a hid fyrsta Ar ad hn skal bioda honum þn Mala/ og skal hn lysa a Þingi a huerium iiij. Vetrum/Enn ef hann giorer ei suo þa

Lögveð land

Ver

er hañ af þeim Mala edur vede/huert sem þad er Land edur annar Gripur.

Cap. X.

Vm Sølu Vedz og Mala Landi

EF madur vill selia Mala Land sitt/þa skal hñ fara til fundar vid þñ er malann a edur Vm bodz mann hans/huert sem hñ er j Omegd edur er hann vr Landi farinn/vij. Nottum fyrer Sumar og seigia honum ad Landid er falt/Hañ skal stefna honum heim mz vottum Sumar dag hinn fyrsta/og seiga honum ad hñ man þa þar koma og bioda honum Landz Mala / og hafa þa þann med sier er kaupa vill/ Nu er hann ei heima þa er honum er Heim stefnt Sumar daginn fyrsta ad Naudsynia lausu/Og hafi hñ enguann mann fengit til kiors fyrer sig þñ

sig þann er Handsøl sie vid eigandi / þa verdr sa Sekr vj. Aurum vid Kong er Landit var bodit / Enn Landit malalaust / Utan þui ad eins ad hun kaupe oddyrra enn honum var bodit / edur giordu þeir til þess ad vilia koma Mala hans aff Landinu / enn kaupa ongu / þa er huer þeirra sekur vj. Aurum vid Kong / og haflur Male sem adur / N. B. E. K. Sektalaust er manni ad kiosa vndan sier Mala Land sitt.

Cap. XI

Ef madur selur þat Land sem annar a Mala edur Ved i.

Ef madur sela Mala Land annars mans / edur þat er annar a Ved i / þa skal sa er Malan a edur ved / þessi Laund brigda innan næstu xij. Manada / nema forþaull

dæmir/ella a hann þeſs mals alldri vpp-reiſtu Nu ef madur fie ad manne/ en ſa er gialldaga handſalar honum Land ſitt at heimilar fyrer hueriū manne/ Og ef þat fie giellds ei ad gialld daga/ þa verdur hāns Land ſuo mikit ſem hā atte fie ad honū/ og þarf þeim maldaga eigi at lyſa. Nu ſelur hann j burt Landit / enn hin miſſer fiar ſins ad gialld dogum/ þa gangi hā ad fialſu til Landz ſins.

Cap. XII.

Vm Profentu

Jursb. t: 18 EF madur giefur Land med ſier til Foſturs / edur þeim manne
audrum er hā vill framfæra/
b. 14 og ſkilur ſuo fyrer ad Omaga eyrer ſkal j þui Landi liggia medan hann þarf framfærſlu / enn verdr framfærſlā ei efnd/ edur ſuo jlla ad Skynſomum

meñum

monnum virdist eigi yrduært/ Pa skal sa er til Omaga Framfærslu stendr brigda Landit þegar hann veit þad/og hañ ma þyrer Naudsynia sakier/ Og brigdi sem þyrer seiger/Enn sa er sekur vj. aurum vid Kong er Omagann skylldi frañ hafa þært.

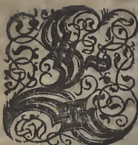
Hier Hefur Landzleigu,

Balk Niñ vj. hlut Løgbokar Islendinga.

Cap. I.

Um Løgliga Bygging og Abuud Jarda.

kpb. 23

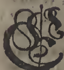
f madur vill añars Jord Leiga vndir bu sitt/ þa skal hañ þa Jord taka m3 Hand solum og ij. Skil-riskum Vitnū edur fleirum/ þa skal hñ þa Jord hafa heimila hina næstu xij. Manadi ad Tua a/e jnna hinū Leigu slika sem þeir verda asatter. Nu er Lei-ga eindøgut/og kiemur eigi fram j ein-daga/þa Oheimilar hañ sier þa Jord/ Nu reider hañ suma Leigu eñ suma ei/ þa skal sækia vt m3 Vottum og Fimtar stefnum þad er epter stendur/og suo þa ad til allrar þurfi ad sækia. Leigulidi skal a Jordu bua til fardaga ad odru Vore/ nema þeir hafe leingri maldag-agiøruan. Af þeirri Jordu ma hann e[illegible] audrum selia a Leigu/til heimilldar/nēa þaim skilie þat þa er hann tok Jord/

Enn ef

Enn ef hann selur / þā er honum Jørd Oheimil / og so hinum er teke / og gialldi Landz Drottne Landnam fullt hûtueggi þeirra / og heimile sier suo Jørd sa er af Landz Drottne tok / Af skal hiñ fara er af Leigulida tok. Enn allt þad er hann misser sijns j / þa skal hinn bæta honum er hañ Leigdi Jørd ad og halfa Mørk ad Handsals slite / Og so sk huer bæta sa er audrum selr Oheimillt / nema hann hafi adra Jørd Jafn goda ad fa honum.

Cap. II.

Vm bygging a Kongs Jordum

EF Vmbodz Madur Kongs bygger Jarder hñs j Heradi ad Kiettum Jardar mala / þa skal þad halldast epter þeirre Abud og Landskylld sem Leigulide þær Vitne til / þuiat so a Kongs Jarder ad

byggia ſem vm adrar ſkilur ad Løgum/ þo ad Vmbodz manna ſkipte verdi þa ſkal hver ſiñ Leigumala hafa/ Ef madr tekur mutu til Kongs Jarder ad byggia edur annara maña/ gialldi aptr þat ſem hann tek j mutuna/ enn Kongi Tuenn- ſlijk. Enn fyre þær Jarder ſem Kongr a eigi/ gialldi halft Kongi enn halft Landeiganda/ z ſie ſkildur vid Vmbod/

eingur od heite Dreingur ad verre/ enn ſa er

ad vetti Mutuna gaf/ giallde ſlikt ſem hñ gaf/ epter þui ſem adur var ſkilt/ og ſie ſkil- dur vid Abud Jardarinnar. Eñ ef ma- dur byggier Kõgs Jarder dyrra eñ va- ne er a/ þa ſk þui framar telia til Leid- angurs og Landuarnar ſem leigã er me- ire a Lodine/ ſem añad huort aukar fy-

b, 10 rer badum edr minkar fyre badum/ epter þui ſem adur byggizt. Ef Kongs Vm- bodz madur lætur Jarder hans vndan honum ganga ad vilia ſinum/ edur fyre vantækter ſakier/ þo ad Kongdomurinn

fyre þær

þat þær apkur/ giallde Vmbods madur sapn mikit Fie af sinu sem hā liet vnda h.n ganga þyre vanræktar saker/ og ska da þañ sem af þui vard ef hñ vissi. Ef madur segert ei lausa Jord manz þyrer Nottina helgu/ þa skal hñ hafa þa jord en Landzdrottinn vill hallda h n a hendi þa xij. Manude ad slikre leigu sem adr var mællt. Eñ epter Nottina Helgu þa biodi Landzdrottinn honum Jord sijna/ og ef hann vill eigi hafa/ þa hafe Lādz drottinn sialfur Jord sina/ og Leigu mz af þui er af fer slika sem adr var skild/ Ef madur giører Kallda kol a Jordu mans/ þa er þat/ ef hñ fer af hendi fy rer Nottina Helgu/ suo ad eingi madur er epter/ þa a Landzdrottiñ þat allt sem epter er fiemætt/ nema Kuikfie/ z gia lldi honum a ofan xij. Aura / og suare þyrer Bodburd og færu manā plutning ef fellur/ Ef sa madur andast er a Jor du byr/ og kallar Landzdrottiñ ad olokin

ſte Lãdzſkylld/ þa nioti arfi hins dauda Votta ſinna ad Landſkylld er lokinn/og ſuo vm alla abud Jardar/Enn ef hann hefur ei vitne til/þa hafi Lãndz drottiñ vitne til. Enn ef huergi hefur Vitne til/þa ſuerie arfi og Huſfru hins dauda/ at ei lendi abud Jardar epter edur Landzſkylld ſuo ad þau vite ſkil a /Og ef þau ſueria þetta/þa hafi Landzdrottinn ſuo buid/og ſo ſkal fara hid ſama ef hinn er j Vtlegd.

Cap. III.

Vm Abudar ſkylldu Leigulida

Skylldur er madur ad hallda vpp Huſum þeim øllum er þa voru er hañ kom til Jardar/ þad ſkal hann ei abyrgiaſt þo ad Hus fyrniſt. Nu er husgiord ſkild a hendur manni / þa ſkal hñ giørt hafa

Huſit ádur enn hn̄ ꝼer aꝼ Jerdú/ Enn eꝼ
hn̄ heꝼur ei giört/ gialldi Landz drottni
hus verd adur hn̄ ꝼer j burt / edur láti
giora hus ſem ſkilt var / Enn eꝼ hann
giorer þau hus ſem ei voru ſkild á hn̄/
þa a hn̄ þau/ Hn̄ ſkal bioda Landz drottn
ne mz vottum at kaupa þau hus/ Neim- Ll. b. 9
illt a hn̄ ad ꝼæra burt huſid ꝼyrer Far-
daga. Enn eꝼ hus ſtendur epter Fardaga
þa a ſá hus er Jörd á nema hinn ꝼæri
vidinn ꝼyre Fardaga á Holkn edr hrey-
ſát ſo ad huerke ſie ad ꝼlytia þadan yꝼ-
er Akur nie Eing/ þá má hn̄ ꝼæra þann
Vid burt epter Fardaga þá hn̄ á beſt
kom til/ Suo er og eꝼ madur leggi vid
ſinn j þau Hus er adur voru þar / þá
ſkal hn̄ burt taka Vidin ꝼyrer Fardaga
og bæta Hus ſem adur var/ Sa eignaſt
Vidin ſem Land á eꝼ hinn tekur eigi vr
Huſum adur. Landzdrottinn er ſkylldur
ad ꝼa Vid til ad hallda vpp Huſum ſo
ad þar ſie ohætt mn̄ og ꝼie. Enn eꝼ hn̄

þar til Vid til Abyrgist skada þā allan sem þar giorist a/ Epter þui sem skynsamer menn meta. Enn ef hñ þar vid tek/ þa skal Leigulide Abyrgiast þo Hus falle nidur/ og hladi Vegg sudur samann

Cap. IIII.

Nær Leigulide skal til Fardaga koma.

Leigulidi skal koma til Fardaga þegar at Vbyrgr hñ vill/ at Vor hefir hann þar/ eign. bygdum med hñ Ek vadi þara þa er vist Vikur adur Skinre/ En þeim þar þa heimult Nagel og Fot sijn og Busgagn sem ad bera/ Þeir skulu midlast husrume vid. Enn ef þeim vinst ei badū husrum/ þa a hinn heimil Fiarhus tuy Nætur. er adur bio þar/ Huiadeins a sa er þar skal a Landi bua Smala siñ sian at hafa til Lauga

at dags/ad sa lofi er fyrer situr / edur hn þurfi ei allt husrum/Enn sa a sijdan fyrer Landi ad rada og husum er þa hefur leigt. Enn þegar vj. Vikur eru af Sumre þa a hinn ei er þar bio adur ad beita þar eing/Hafa a hn þar hross j haga til Sunnudagsins/ enn annann smala til þess et lijdur Helgina. Riett er honum og ad vera þar vm̄ Helgina mz hiu sijn/ og eru honum þa heimil Fiarhus til inne vistar / ef þeim vinast ei badum inne hus. Þuiad eins skal hn̄ smala sinn inne hafa ef þeim vinist badum Rum/og fare burt Manudagin̄ nema þa sie Log helagt/ ella natt sijdar medur smala sijn̄ allan̄ / og onnr fauṅg.

Cap. V.

Ef Landzdrottin̄ edr Leigulidi hallda ei Leigumala

b. 8 Ef madr leiger madr Jørd ad maki/ og kiemr ei til þorþallalaust þa er vr, Vikur ero aþ Sumre/ þa skal Landzdrottinn þara til/ edur senda til/og nyta sier Landit so sm hnn heþde ei leigt/ Og byggia ødrum eþ hann vill / og heimte þo Leigu alla aþ þeim er þyrre leigde. Nu selur Madur Jørd a Leigu/og vill ei þann haþa lata er tok/ þa giore sa huort er hn vill er Jørd leigde/ ad hann Løgþeste Jørd og leggi a þimtar Steþnu/Og mote Votta sinna huersu hn heþur Jørd tekna/Og eþ honum berast þau Vitne ad þullu/ þa eiga Bændur ad Dæma honum leigu Jørd sijna epter. þui sem Vitne baru hm/Ninn kost a hn annann/ad heimta aþ Landz drottne Landzskyllo slijka sem hn skilde aþ honum/vill hn ei giallda sækie sem Vita þie. Sa madur sem Jørd leiger a Gras naum alla a Jørdu þeirre/og allt ad Vinna a henne þat er

hann vill og þarf til Husa vmbota edur Garda / ad bua vm anduirke sitt/ þar er huorki spille Akri nie eing. R. B. E. R. Suo skal Leigulide hion haþa/ad hañ þae vñid Eingiar allar/ ellg bæte Landz drottne skada hañ allañ sem meñ meta ad Land spillist aþ þui/ vtan þeir skilie audru vijs.

Cap. VI.

Eþ Landz drottinn Bygger tueimur

EF madur selur eina Jørd ij. mönnum ad leiga/ þa skal sa haþa er þyrre tok / og suo skal hueruetna þar sem madur selr ij. mönnum hid sama / ad sa skal haþa er þyrr kauper edur leigier / Halldå skal hñ Skiladomi þyrer kaupe sijnu/ z mota Votta sinna ad hñ tok þyrre. Adra Jord skal Landz drottiñ hinum pa eþ hñ

hefur til/Enn ef hann hefur ei Iørd til/ þa skal Landzdrottinn giallda honu̅ fie iafn mikit sem han̅ skildi sier af hu̅m i Landz skylld og sie sijdan satter. Enn þetta skulu þeir reynt hafa innan̅ halfs Manadar sijdan jørd var tueimur bygd.

Cap. VII.

Huad Leigulande skal fylgia

7. EF men̅ beita Eingiar Leiglendings edur Haga/ þa a hu̅ sek a þui/Enn Landeigandi ef hu̅ vill ei sækia/Og suo ef Iordu er skadt/þa skal honum þad allt bæta skada botu̅ og landname/sem vj. Gran̅ nar þeirra meta/ Ef Fiskueidur / edur Fugl veidur/edur Egguer fylgier Leigu

F:D. lande/þa a Leigulide þat allt nema fra

34 sie skilt i kaupi þeirra / Og suo ef þar tekur Fugla/edur Fiska/ Sela edur Hva-

skerdiga

fferðinga/og Hnisur. Eff við rekur á Leigulandz fiøru/þa a Leiguliði at draga við vr flædar mali / og marka þess marki er fiøru a/og festa sem hann eigi sialfur/Hann skal eiga þar Alnar kiefli og smærri/Heimillt a hñ að flytia þar Farma a fiøru hins. Nu rekur Hual á fiøru þar/þa skal hñ festa Hual sem hiñ eigi og/hafa af vj. Vætter halff hvert Spik og Reingi/ef Hualur er Tuttugr eðr leigri/Po er hñ skylldr at festa Hual þo að skemri sie / Enn ef hañ bergur verf Hual eður Midi eñ nu var mællt/ þa er hañ sekur vj. Aurum við Landz drottinn/og abyrgist skaða þann allann sem eigandi fær af hanns Vanrækt/ Leiguliði a þar Veiðar allar að hafa þær sem þui Landi fylgia/vtan Eggver fugla þa skal eingi Madur veida / Ny verpa þar Elptur fyrer Fardaga / þa eignast sa þat er til Jardar kiemur þa/ eñ hiñ þuiliff sem var hið fyrra Vorið
 Egg

Egg ꝛ Vnga/Leiguliði a at grafa torf og ſkiera j Landinu ſem hann þarf til elldi vidar þar nær ſem adur hefr ſkorit verid/ ꝛ fella ſamā Torfgrafer/Eñ vid ſkal hann Hoggua ef adur hefr vide ellt verit/ Huort tueggia ef adur hefur ſuo verit / nema þeir hafi annan veg Skilt / j Skogi ſkal hā hoggua Sloda hrijs og girdi/ꝛ Liedengingar kol ſier/ og nepta þeſſ alls ſuo hagliga ſem hñ ætti ſialfur þann Skog/Hann a og ad bæta Bus buhluti ſijna vr Skogi edur af Refa vide / Enn ef hñ giører nya þa a Landzdrottinn þad / Ni'u a hauſt Elldi branda þar epter þa er hñ fer af Jørdu/þa ſkal Landzdrottiñ edur ſa ſem til Jardar kiemr hafa þa Elldibranda/ og jnna hinum fyrer ſtarf ſitt epter vjſ manna dom/Ella flytie hinn burt/ eda ſegie ad Oſckur.

Cap. VIII.

Nar Leiguliðe skal til Jardar komiñ vera

Imtu dagur Viku er vj. Viku eru aꝥ Sumri er hinn ꝥyrsti Fardagur/Fria dagur/Laugar dagur og Sunnu dagur/maður ma ꝥæra heimile sitt arla Fimtudaginn og þess j mille/Suo að huer sa Maður er sier heꝥur Jørd tekið/og tueggia misſera vist tekið/sie kominn til Jardar/ og þess heimlis sem hñ sk haꝥa/Suñudaginñ að apꝥni Forꝥallalaust/Eñ hñ er aꝥ vist siñe arla Manudagiñ/ So skulu m̃ kõa til Jarda siña sem ꝥyrr seiger/Leiguliði er skyllðr að ꝥæra alla myki a Vøll vnða ꝥienaði sijnū aðr hñ ꝥer aꝥ Jørdu Ella tuigillði ꝥyre þat sem oꝥært er þa er hñ ꝥer aꝥ Jørdu þañ kostnad sem hiñ þarꝥ til bygt ꝥærstunnar er til Jardar ꝥer.

Cap. IX

Vm þa hluti sm̃ Leiguliði epter skil

EF Madur þer af Jordu og a hñ þar Kier jnne/ þa skal hañ þat vt hafa þært og allt hus gagn sitt þid sijdasta Laugardaginn j Fardøgum / nema hann loþe/ Riett er manne ad briota hus til þess ad þæra kier sitt vt/ ef hann bæter husid aptur jafn vel sem adur var / ella þæri vt j stoþum/ Nu brytr madur Setstocka vr huse/edur brijkur þær sem Greyping nemur / edur nagl fast er vnder Bialka, edur bita / þa skal hñ þat aptur þæra/. Enn allt þat er Husbrot nemur bæti Mørk halfa Konge enn halfa þeim er hus a/og giøre hus jafn gott sem adur var. Nu skal hñ af Jordu flytia allt þat sem hñ a mz Riettu / Korn sitt og Hey og slijkt sem fyrr sagdi/Þa skal hñ hafa burt flutt er vj. Vikur eru af Sumri/ Vtan Hey og korn ma standa medan hinum er eigi mein ad/ Og færi sijdan vr hlodum edur Stackgørdum/

og hue

Og tul þar vm a Jørdu hins ad huorki spille Akre nie eing/ Nu vill hn̄ ei burt flytia/þa er hinū er mein at/þa abyrgiſt hann ſialfur hey ſitt edur korn þo ad hinn kaſti vt/Enn annat þat ſem epter er fiemætt/þa er vj. Vikr eru af Sumre/vtā Kuikfie/þa eignaſt ſa ſem Jord a vnder/vtan hiñ hafi fært j fioru edr a hollt vtan gardz þar er huerki ſie ad flytia þadan yfer Akur edur Eng/Og hafi þadan burt flutt fyrer næſtu Vetrnætr/R. B. E. K. Vm falldakol fyre Fardaga forfallalauſt/þad ſem fiemætt er epter vtan Kuikfie þa eignaſt ſa er Jord a. Suo ſkal ſa madur alla hluti af Jørdu færa og ſuo m; ollu fara er Jord ſijna ſelur / ſem fyrr ſeiger vm Leigulida/þann er af Jørdu fer.

Cap. X.

Ef madur ſitur a otekinne Jørdu

Weruetna þar sem madr sitt a Jordu Otekinne/þa a Lādz drottinn lód alla /: Enn hinn leysi allt Bu sitt vndan med Landname vid Landzdrottinn. Nu vill hann ei aþ Jordu þara/ þa skal Jardeigandi stefna honum þing ... beida þar bændur lidz/ad þæra hñ aʒ Jordu sinne / Sekur er sa huer eyri vid Kong er ei vill til þara/ Vmbodz madr Kōgs er skylldur til ad þara/ og odlast mz þui halfa Mørk Kongi til handa.

Cap XI

Vm Heysølu aþ leigulande

Eiguladi skal ei loga þie sinn til þess ad hñ selie hey aþ Jordu/ Enn eþ hñ giorer þat/ þa eigi Landzdrottinn halþt heysverdit/ Enn ei er madur skylldur at taka

fulgu fle til. Enn ef hn̄ a Korn edur Hey fallt j stada þa er han̄ fer burt af Jørdu / þa skal hn̄ bioda Landzdrottne med vottum ad kaupa þad / og giera hn̄ halfs Manadar stefnu til verd Lyckn- ingar slijks sem vj. skynsamer m̄ meta / Enn ef hn̄ lykur þa eigi verdit / selie hueriu̅m er hn̄ vill / edur hafi sialfur / ꝛ hagi sem fyrr seiger. Nu ef ij. Menn eiga stada saman / huert sem þat er korn edur hey / þa skal huergi j burt flytia fyrr enn skipt er / Ef madur heggur hey mans vm Merki fram̄ / þa sekist han̄ ei ꝛ medan hn̄ hefur jafnmikit hey þar / þad sem hann þarf til ad leggia. Nu ef hn̄ flyter allt j burt / þa sekast hn̄ ij. aur- um vid þann er heyit atte / og Eineidi med ad hn̄ flutti ei minna hey aptr þad er Granni hn̄s atti / enn þat var er han̄ flutti j burt.

Cap. XII.

Vm Heykaup

EF Menn þurfa i bygdum hey ad kaupa / þa skal sa er þarf fara til Vmbodz mans Kongs mz ij. votta/ z beida hñ Þing stefna/og nefna til vj. Skynsama menn ad ransaka bygdar lag/til heysalna/suo vijda sem þarf / Og þar sem hey þirst til afhlaups/ ætli fyrst Hrossum bonda fradgiof til Sumars/Saudfie z Geit um til Fardaga/ Miolkum til Þings. Enn þat sem afgeingur selie sem flestra manna geingur i mille i þui Hieradi/ Fyrre þar Hreps monnum enn ødrum/ þeim þo ad fullar vørdslur leggi i moti. Enn sa er ei vill suo hey selia sem fyrr skilur/gialldi halfa Mark/halft Kongi enn halft þeim er Heysølu var syniad/ Og hafi þo Hey fyrer onguañ Penig/ og suo sie skipt at jafnade þeirra i mille er þurfa/Eñ ef Kongs Vmbodz madz vanrækir til ad fara / þa giallde hann halfa

halfa Mørk þeim er hey þurfti ad kaupa / Enn ef nockur ver Oddi edur Eggiu þat hey sem vppnæmt er ad Løgum / þa verie hñ ogilldur / huert sem hñ fær sat edr adrar a komur / Enn ef hñ deyr af þa sie vnder Kongs Myskun:

Cap. XIII.

Vm Leiguliða skipte á Husum

Ef fleire menn enn eirn bua j oskiptum husũ / þa skulu þeir Ellda hus ad Mantali enn ei at Jardar a høfn / Þuiat þion þurfu Elldingar enn eigi husin / Enn huersu sem þeir skipta Husum / þa eiga þeir allar dyr jafn heimilar þær sem oskiptar eru / Enn ef nockur madur, høggur edur brytur fleire Dyr a Husũ enn þa voru er hñ kom til Jardar / gialldi Kongi halfa Mørk / enn adra halfa Mørk

Ll. b. 5

½ mörk

Mørk þeim er Land a/Og a ôfan fyre
Husa spell sem vj Skynsamer menn me-
b,14. 20, ta/ Sa skal krefia Husa skiptis er til
Jardar fer/og hafa vid votta ij. Og
lyse þui vnder þa ad hann krefur Husa
skiptis/og giøre hinum Fime til skiptis
vtan skipt sie adur/enn ef hn̄ vill þa ei
...ir skipta ...r húsum skipta/þa nefne hn̄ til ij. Granna þeir-
ra og skipte til hlutfalla/og hlute sidā/
og hafe þad huer er hlytur. Enn ef hn̄
stendur fyrer þui sijdan skipt var/gialldi
þeim Mørk er til Jardar fer/ og hafi
þo hus sem adur var skipt/ vill hann ei
...itafie giallda sæki sem vita fie. Enn þegar
skipt er husum þa skal sinum hluta husa
huer hallda og rada/ Enn þo ad einn
til áuird ing. Naut bindi sijdan a hlut annars Mans
aura d: leyfis laust j hus jnn / þa sekist sa ij.
Aurum vid þann er til Jardar fer.

Cap. XIIII.

Um Tadþall og ſkipte á Vellum. og Eingium

Adur ſkal þad tadþall haþa er þeſſ mans Fienadr giørdi ſem þar bygdi er hn̄ keþur ſier bol þeſtu tekid/Eþ madr tekr myke aþ annars mans Bolþeſtu/r þærer á Voll ſinu edur Akur/ſá er hn̄ ſekur ij. Aurum vid þañ er myktna atti/og tedie honum þo jaþnmikinn Akur edur Voll og jaþn vel ſem hiñ taddi ſier adr medr þeim Todum ſem hn̄ þlutti burt / Nu koma Leigulidar aller ſenn til Jardar/ þa ſkal ſa kreþia ſkiptis er haþa vill vid ij. Votta edur þleiri/ Enn eþ obygd er Jørd/ edur er ſa ei komeñ er jørd heþur tekit/þa mæli hn̄ ſier Teig jaþn mikinn og tedie jaþn uel/ og giøre ſijdan huert er þeir vilia/hluti edur haþi þann huer ſem taddann heþur/Eñ Leigulida ſkipti hellſt æ medan emhuor þeirra Byr a jerdu er ſkipti/Enn eþ einnhuer þeirra

þer

Ll.b. 8

r. anna

Leiguli ſkifte

fer burt enn annar kiemur til / þa hafi sa þa Teiga og þau Hus er til kiemur sem hinn hafdi er burt for/ ꝛ nioti huer sinnar Abudar/ Suo skal jordu skipta ad aller Teigar þyki iafngoder epter Leigu burd.

Cap. XV.

Huersu sækia skal til Leigulida skipta

l.b, xx, SWo skal krefia skiptis Engia sem Akra edr Valla/ Af añars Jørdu skal madur huorki sla nie skera edur sier nyta Eñ ef madur slær Vøll mans edur Eing / edur skier akur mans / þa skal sa sem a gfesta fara til og Løgfesta fyre akr edr Eing/ huert sem korn edr hey liggur a edur ei/ Og leggi a fimtar stefnu er helldur þiskist þurfa. Enn ef þess verdur akur edr Eing er Løgfeste fyrri/ þa skal hñ beidast apturfærslu Korns edur Heys ad

aptr fæ

aptur koma þyrer þimt/Og leggi a Lád-nam/ z Ein eidi mz ad hn̄ flutti ei mi-nna aptur Korn edur Hey enn hn̄ flutti burt/Enn ef hn̄ þærer þa ei aptur/þa kreþie hinn vt og stefni heim innann halfs Manadar/Og ef þa kiemr ei he-im/þa stefne hn̄ honum Þing þyre ran og Løgleysu/Og láti bera Vitne sijn a Þingi hüersu farit er/ Og beidi bændur döms z ádfarar ad taka sem Vitafie/ Ef fleiri menn bua a einum Bæ / þa skal eingi þeirra fleira fie hafa en̄ Lā-dit ma vel vpphallda/ Og skipte þeir fie og Landi ad jafnadi mz sier/En̄ ef an̄-ar hüer hefur fleira fie j haga gialldi Grasuerd sem menn meta.

lan ne
eg einei
ll.b.26
fnf.b.
ll.b.54
gxá fy verd

Cap. V XI.

Vm Landamerki

VM ganga menn a Landam-erki og verda ei asatter / þa skulu þeir Løgfesta til þeirra

Q Vm̄

16 6 Vnmerkia er þeir seigia riett vera ef
þar eiga Lønd til Motz fyrer vtan eda
ofan. Enn ef þeir Løgfesta eigi jnnan
xij. Manada siidan þeir hafa a Merki
geingit / þa eiga þeir þess mals alldrei
vppreist/ Nu Løgfester madur yfer merki
fram þar sem riett var til geingit/ bæti
hinum Skada þann allann sem hann
fundar bot hafdi af þui/og ofundar bot med epter
vj. manna Dome/ Ef madur Løgfester
Haga sinn/ þa skal sa madur er Land a
þar næst lata reka Fu sitt allt j þat ho-
rn Landz sins sem first er Løgfestu hins/
ll,b,24 Enn ef fleire menn hafa Løgfest/ þa skal
hann lata reka j midian Haga sinn Fie sitt
vm Aptna/ Hann skal hafa rekid þad vr
Haga hins þa er Sol er j Austri mid-
iu þad sem hann matte finna/ þad heita
hirdis hirdis Rismal/ Nu skal fa mann til ad sitia
Rismál ad vm Daga/ Og ef so er giørt/ þa er
hann syknsaka þo ad hage hins beit[illegible]/
Huerge a madur ad bæta fyre Hagabeit
nema

nema Løgþest sie / vtan hañ late reka at Lande eda j land hins / suo ad hñ villde ad hage hins beitist/ þa bæte þyre skada ꝛ Landnam med þeim er Gras a/ Sø ꝛ landna ef hañ vardar midr vid þar sm̄ Løgþest er eñ þyrr. var skilt/ ꝛ so ef h̄ þær ei þñ mañ til Hirdis er Skynsømum mõñum virdist ad vel meigi giæta ef hañ vill.

Cap. XVII.

Vm Løgþestu

EF madur Løgþester Hollt edur Haga/ edr Veidistadi/ þa skal Løgþesta ad Kirkiu edur á Þingi þar sem Jørd liggur/ hñ skal suo mæla / Eg Løgþesti hier j dag Eign mina er N. heiter/ Akra ꝛ Tødur / Eingiar og Skoga/ Hollt og Haga / Votn og Veidistadi / og allar Landznytiar þær er þui Landi eigu ad þylgia til viñ merkia þeirra er adrer meñ Løgþestu form

elga j moti mæli bædi ad Ordpullu og Løgmali riettu / pyter byd eg hiedan ap huerium manne j ad vinna / edur sier ad nytia / nema mitt sie løp edur leypi til / ad vitni þinnar N. og þinn N. og allra þeirra er ord min heyra. Enn sa madur sem Løgpester sk tala suo hatt ad aller heyri þeir sem hia eru ep þeir vilia / Enn su Løgpesta skal standa xij. Manadi hina næstu epter ep Eigandi Løgpester edur hans Løgligur vmbodz madur.

Cap. XVIII.

Vm Landnam & auerka a Jordu

EF j er ortt Kongs Jordu þa a hann Auerkabot so mykla sem Auerki er verdur / epter Skynsamra manna virdingu / og Landnam mz japn mikit Aukabot / þar til er auerki er verdur xij. Marka / Enn Land=

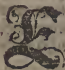
nam er halfu meira Auerka eþ Løgþeſt er/Enn þo ad auerki ſie meira verdur/ þa kal þo Landnam alldrei Leingra þram̄ ganga/Eþ j er ort Jord Erchi Biſkups edur Hertuga/þa ſkulu þeir taka auerka bot epter virdingu huert ſem auerki er verdur meiri edur minne/ Og ſuo ſkulu aller men̄ auerka bot taka/Enn Landnā þeirra ſaþnmikit Auerka bot þar til ſem auerki er verdr xx. Aura/en̄ halfu meira eþ Løgþeſt er/Eþ j er ort jord Byſkups edr Jarls/ þa ſkulu þeir taka Landnam epter auerkabot þar til ſem auki er verdr ij. Marka/ halfu meira eþ Løgþeſt er/ Eþ j er orte jord Abota edur Abbadiſſar/edur Vmbodz mans heilagrar Kirkin/þa ſkulu þau taka Landnam epter auerka bot þar til ſem auki er verdur xij. Aura / halfu meira eþ Løgþeſt er. Eþ j er ort Jord Barons / Stallara edur Merkis mans/ þa ſkal huer þeirra taka Landnam epter auka bot þar til er auke

auerka bot

er verdr jx. Aura/ halfu meira ef Log-
fest er/Ef j er ort Jordu Riddara/ þa
skal hñ taka Landnam epter Auerka bot
þar til er auerki er verdr vj. aura/halfu
meira ef løgfest er / Ef j er ort Jord
Bonda edur Hauldz/edur þeirra manna
vr Noregs Kõgs Ryki eru og stadfest-
ast hier a Landi/þa skulu þeir taka lãd-
nam epter auerka bot/þar til sem auerki
er verdr halfrar Merkr/halfu meira ef
løgfest er/nema þeir sie hærri menn ad
Nafnbotum/Eñ einkis mans Landnam
skal leingra fram ganga enn hier er a
kuedit / Enn allan auerka jardar skulu
meta vj. Skynsamer menn.

Cap. XIX.

Vm Skogar skipti

F fleiri meñ eigu Jord sam-
an/þa skulu aller epter hinũ
besta manni Landnam taka
þeim

þeim er j Jørdu a med þeim ad Oskip-
tri Jørdu / Og skipte auerka og Land-
name epter Jardar magni/slijkt huerin̄
sem j Jørdu a/Enn Mær taki Landnā
epter Fedur sijnum/ Eñ eckia epter þm̄
er næst atti hana. Nu ef sumer leyfa j
neytslu j Jørdu enn sumer ei / þa taki
sa huer Landnam sitt fullt er ei leyfdi
slikt sem hann er madur til / Enn suo
mikit af auerka sem hañ a j Jordu til.
Enn ef fleiri hafa Oleyft enn einn/þa
taki aller eitt Landnam/Enn auerka bot
epter fafnadi þeir sem Oleyft hafa og
so þott þeir aller hafi Oleyft ef Jørdu
er Oskipt. Eñ ef Jørdu er eignar skip-
te skipt/þa tekur huer þeirra fullt Land
nam af sijnum hlut epter þui sem hañ
er Madur til. Nu fer madur j Skog
annars Mans vtan leyfi þess er a/ og
vinnur sier þar j/ þa skal sa er Skog a
leida til vj. Skynsama menn ad sia
Stofna/og meta Markar spell/Og suo

þo ad madur rijþe hrijs a añars Mans Jørdu/ þa skal sa er sier vann j Landnami þyrer suara / og bæta þo Skogar spell sem virt er eþ eigandi heþr Vitni til a hendur honum/enn ella synie hann þyrer mz Lyrittar eidi. Nu høggr madr suo Trie j annars mans skogi ad hann hylur Stoþna og heþur sialþr edur þær ødrum/ þa verdur hñ þioþur aþ sem hñ heþdi stolit audru jaþn miklu / eþ Trie eru suo mikils verd ad Þioþs sok nemr. Eþ madur høggur Skyli høgg a Vide mans / Birkier edur Skieþur suo ad spiell er j/ bæte Skogar spell sem metit er og Landnam mz/ Eþ madur høggur vpp Merki biørk og veit hñ þad / bæte skada og þulla oþūdar bot mz epter dōe/ huerium er Mark atte j þa Biørk. Hnuetna þar er Madur hitter Auerka j skogi sijnum þa skal hñ ad osekiu j burt taka.

Cap.

Cap. XX.

Um Skogar skipte.

EF ij. Menn edur fleire eigu Skog saman/Eng edur vthaga þa skal enge meira j vinna ad Oskiptre Jordu enn j Eign a/edur tala rennur til/nema elldi Vid/ Enn þar sem menn eiga Skog saman Eing edur Vthaga/þa skal sa er skipta vill sækia þa til skiptis er i mote honum eigu/epter þui sem Løgbok vottar j eigr nar skiptum/þui ad sa skal skiptum rada er skipta vill/Enn eingin skal so rada ad giøra ødrum Spilltuirke nie Fiarskada j skiptum/Enn huer sem meira yrker þiker skiptri Jordu enn til kiemur epter riettre til tølu / þa suare slijku byrer vid þann er j mote a sem sa ætti er j van j Oleyfe og ei atti adr j Jorduñe/bæte Aukr og Landnam. Suo skal Skogi skipta ad

þeim ſkal Riodur ættla, er meir heꝼur Skog hogguit enn Løg voꝛta/Eñ eꝼ ei er Skogur riodur hogguiñ / og er meir valdꝛ/ þa ſkal ſa haꝼa þui vijdara ſkog er miñur heꝼur neytt/ſuo ad ſaꝼn godur þike/vera huers þeirra hlutur þeim er ſkipta/Enn eꝼ hiñ heꝼꝛ ſo miøg Hogguit ad ei ma med Skogi jaꝼna/ꝛ bæte þa med ødꝛu Fie ſuo ad ꝼullt ſie og þo Lãndnam med. Ecki ſkal madur hoggua j annars mans Skogi nema vmꝼerdar meñ Farar greida hot/ꝛ bæta huad ſem bilar ad Vøgnum edur ſleda/ Klyꝼbera edꝛ audrũ Trie reida/og Reyris Vønd ꝛ til Elldꝛ neytis eꝼ vti þarꝼ a: bua vm Nætur ſaker j ſama ſtad/ vtan haň nae huerki ad giøꝛ nie at kaupe/ og geingur Naudſyn til/þa hoggui medan þarꝼ/ꝛ bæti Skogar ſpiell Lãndams lauſt eꝼ ſa a malgar er ſkog a edur hañs Vmbodꝛ madur/Suo ſkal og ꝼara vm reka vid/ eꝼ menn ꝼara a Skipti / og vm nætur viſter

visser hid sama til Ellidinga. Enn eß meira hoggr edur heßr enn þyrr seigier/ bæti þyrer Spiell og skada Landzdrottni a Skogi edr vidi & Landnam mz/ nema hñ loßi.

Cap. XXI

Vm Skog a annars mans Jørdu

EF madr a Skog a añars mãs Jørdu/ þa a hñ ad niota skogar þess so sem j hñs Jørdu sie sialßs ad hoggua. Eigi skal hã þar eyki haßa vm nætur/ hñ skal giøra þar kol og haßa burt flutt þyrer Vetur nætur hinar næstu/ og hylia graþer allar so ad ei liggi Bu fie j/ Enn eß hñ giører ei suo bæti Landzdrottni skada þann allann sem aß gioriist groþum þñ sem er ei voru huldar / og Laandnam med/og so skal hueruetna þar er Madr giører Kol a annars Mans Jørdu/

Eß

Ef madur færer ei kol af annars mans Jørdu innan̄ næstu xij. Manada sijdan þau voru brend forfalla laust/ þa eignast sa kol er Jørd a ꝫ er þa lokit Landznami og vsla giolld. Nu vill sa nyta lim er Skog a a annars mans Jørdu/ þa skal hn̄ lata bera samā lim/ ꝫ Fauska og Stofna j Køstu fyrer Vetur nætur hinar næstu/ ella a sa er Jørd a vnder/ Og so ef eigi er burt flutt jnnan næstu xij. Manada þo ad saman sie borit. Ef madur høggur Skog annars mans til hlutar/ þa skal þat halldast sem j kaup þeirra kom. Hn̄ skal hafa Grafa giørd affrialsu/ so sem þa er madur a Skog a annars Mans Jørdu. Nu vill an̄ar skipta Kolum edur Koluide/ þa skal so skipta sem fyrr seiger. Ef vidur vex vm Þiodbraut þuera suo ad þar ma ei aka edur Klyfiar bera/ þa hoggui sa er vill ad osekiu þann vid og kasti j Skog burt fra gotu. Sa madur a beita Fie sijnu

j Skoge

j Skogi annars mans er Jord a vnder medan meir bijtur gras enn Skog. Ef sa madur er Skog a ma beita Bue sijnu medan meir bijtur Skog enn Sinu/ Enn huer sem odruuijs beiter bæti Skada sem men meta/ z Landnam mz. Ef sa rekur edur reka lætur bu sitt j Skog mans er huerki a Skog ne Jord vnder/ bæte huerumtueggia skada sem men meta/og Landnam med. Huer madr a Vidar vort j sijnu Skogar marki mz ein hn a þar nockurn þornan vid. Ef menn hoggua Skog þann allann vpp er ij. menn edur fleiri eigu samann / þa skulu þeir skipta med sier Merkibiorkum og hoggua þar sijdast/Oz þa er Skogr sa er suo eyddr ad eingi vidur þrijst epter/þa eignast sa Skogar stodu er Jord a vnder.

Cap. XXII.

Vm Eing a annars Mans Jordu.

Ef

EF Madur a Eng a annars Mans Jordu/ þa skal hinn ei beita þad Eigi þadā fra er vj. Vikur eru af Sumri. Enn sa er Engit a sk þad fyrst lata vinna/ nema hn̄ vilie Todu sijna fyrri vinna. Enn ef hn̄ vinnur ei so/ & vill þo vn̄it hafa/ þa bæti halfri Mørk þm̄ er Jord a/ Og er þo Oheilagt Nefit og Engit. Nu a madur Engi a fleiri manna Løndum/ þa sk hn̄ sitt Sumar huert fyrst Sla/ og ei fyrre heima enn þau eru øll Sleginn/ Madur ma giøra Stiflur a eigi þui sem hn̄ a a an̄ars mās Jordu/ og grafi j sinu Landi torf til/ Og veita suo vottn a Engit/ hn̄ sk a sijnu eingi upphefia veituna/ & sk þadan falla vatn j hinn forna farueg. Enn ef annars mans Land spillist af veitunni/ bæti skada sem metin̄ verdur & Landskam mz/ og suo ef bufie bær þar skada af. Kost a madr at giøra Løggard vm þetta eingi ef eigi

ef elgi liggia þar beitu Teigar einnata
Manna v. Aura verder edur meira / Og
skal graþa j sinu Engiamarki gard til /
og lata hlid a Garde. Enn ef hann vill
Griot gard haþa / þa brioti Griot a ann-
ars Manz Jerdu ef hann vill / og bæti
Landnams laust skada þann sem af verdr.
Riett er honum ad setia Gard þann a jord
hans þar sem er hriostur edr Holkn / ef
ei verda jnnan Gardz Beitu teigar, his
v. aura verder edur meira. Enn ef hann
giorer annann veg bæte skada sem menn
Meta / og Landnam mz Landz Drottni /
Honum er riett ad Byrgia apter Hlidit a
Gardium fimta dag viku er vj. Vikur
eru af Sumri. Hann skal hirt haþa Hey sitt
vr Gardium / z vpp lokit hlid er iiij. vikr
eru til Vetrar / nema Naudsyn banni /
Sijdan er Oheilagt Heyit og suo Eigit
fyrer þeim er Jord a og so Gardurinn ef
ei er Hlid a.

bæte sk. landnä laust

Cap. XXIII.

Ad búa vm Ney a annars Mans Jørdu

HVergi Adur ma giøra Løggard vm Ney sitt a annars Mans Jørdu / og grafa i sinu Engiamarke Torf til / Og suo skal giøra Løggard i Fiarhøgum þo ad hann eigi eitt Þumlung Jord vnder / Og i Engimarki sialfs sijns / ef eg er er lengra fra annars Mans Tallda merki enn xij. Hundrad Fadma Tolfræd. Og ef Gardur fa fellur edur þrutnar Suell vpp hia / edur Votn / þa sk sa er bolt a vmhuerfis Gardinum edr so nær sem þyrr-fellget / giøra ord þeim er Ney a i Gardinum / og varda Bufie sinu vid Neyi þinn medan. Nu sk þegar til fara vid ad Bua / edur burt fara Neyid er honum er sagt forfallalaust / ella er Neyit Oheilagt vid Bufie þess er þar a Teit so

nær.

nær. Sømuleid ſk þara þo ad Snio leggi vnder Gardinn / nema ſialþur hn̄ vilie þra lata moka / Enn eþ hn̄ vardar ei vid/edur gioꝛer ei ſuo ord eiganda ſem nu er mællt / bæti ſkada þn̄ allann er þie hn̄s gioꝛer þeim er Hey a / og Landnam med. Eþ madur lætur Eingi ſitt oppi liggia Oſleigit iij. Sumur j ſamt / þa er ſa ei ſkylldur vid ad verda er Jord a vnder/nema hinn ſeigi honū þyrer Fardaga ad hn̄ vill þa ſla eingit. Nu eþ madur byr ſuo nærri eingi ſijnu þui er hn̄ a a añars mans Jordu ad hn̄ vill heiman Beita Eingit og ſla ei/þa a hañ þad þrialſt/medur þui ad hn̄ ſkal haþa Mann ad þie ſijnu/ þann er ſuo giæti/ ad ei gangi j Eing edur Haga þeirra ſem næſter eru. Eþ þie mans þeſſ er Beit a ſuo nær ſem þyrr ſeiger trediſt vnder j Gardi þeſſ Mans er Eingi a aþ þui ad ei var Log Gardur þar ſem hn̄ atti ad vera þa ſkal þad allt bæta

 þullum

þullum ſkada botum Eiganda ſa er þeim Garde’ atti vppi ad hallda. Enn eþ Ney er þært j hlødur edur Nus/ſud nær beit hinſ ſem þyrr ſeiger/þa a ſo vm ad bua ad Fie komiſt ei at Neyinu/ Eñ eþ hus
itaz, þellur Oþan/þa ſkal beitar Madur lata
adur ſeigia þad Eiganda / og varda vid þie ſijnu þar til er hiñ kiemur til ad giøra vpp Nuſit et Ney a/edr giøre vpp ſialþr Ella. An vill hann ei til þara ad giørá vpp Nuſit edr heþr ei byrgt Vindáugu/ z kiemſt þar Fie hins jñ og tredzt þar vnder edur þellur Nus a/ þa abyrgiſt ſa þad þie og ſkada þañ er þar verdur aþ/
b, z, z, er Nus a/ og ſækie ſem Vita þie. Eþ Fen Votn/edur Forud edr Diki Girda vm Ney manz/þa er Ney þad Oheilagt þegar þie kiemſt yþer.

Cap XXIIII

Vm Skogar vøxt/z Engia vøxt

Nuer

Huer Madur a Vidar vøxt j sijnu Eingi marki / Enn eß vijdara vex þa a sa er Jørd a vnder/ Nu vex Vidr j Eingi mans þar sem annar a Jørd vnder/ þa er riett ad sa madur rijße vpp Vid þañ allann er Eingit a/eß þat er Rißhrijs/ Ella a sa vid þann er Jørd a vnder/eñ þat er Rißhrijs er skiotara er ad rijßa vpp enn at hoggua/ Enn þad er Høgg skogur er skiotara er ad høggua enn ad Rijßa. Nu a madr Eingi a Jørdu mãz ꝫ vex þar Høgg skogur/þa skal sa kaupa er Jørd a vnder eß hann vill/epter þui sem vj. Skynsamer menn meta ad Eingit var vert/og skal sa kiosa er eigit atte / huert hñ vill haßa Eingi jaßn gott edr adra aura. Sa er Jørd a vnder eignist bædi Eingit og Skoginn eß hiñ vilt ei selia.Enn eß Landeigandi vill ei kaupa þa eignist hinn bædi Eingi sitt og Skoginn/ Enn eß eingi þad spillist

Rißhr.

Høggsk.

ef Eggueri er madur a a annars mans Jørdu/þa ſkal a ſomu leid fara ſem um þad Eingi er Skogr vex a/ og ſo þo at þar komi Fiſki vøtn upp/So ſkal Eingi virda ſem þa var vert adur enn þad ſpilltiſt af Skogi/ edur Eggueri/ edur Vatni. Menn meigu veita Vottnum þeim er uppſpretta j ſialfs hn̄s Jørdu/ og j ſijno Landi huer / Enn ef þad eru Brunnar Manna/ þa ſkal huer fella j hin̄ forna Farueg af ſinne Jørdu. En eingi madur ſkal veita ſuo at þeim verdi mein ad er þan̄ Brun̄ Læk hafa haft/ Enn ef hn̄ giører ødru viſs bæti ſkada allann þann ſem af þui giøriſt/og Landnam mz/þeim er Brun̄ atte/Og ohelgar Stiflur hn̄s allar vid Broti þo ad a ſialfs hn̄s Landi ſie. Nu eiga men̄ Merki vøtn ſamann/og vill annar veita þui a Eingi ſitt edr Akur/ En̄ ef hinunn þijker mein ad / þa ſkal ſkipta ſem fyrr ſeiger/Utan Vatn ſie ſo Lijtid ad

þeim vinnist ei badum/þa skal sijna vi-
ku haþa huer. Moñum er riett ad æia
Eikium sijnum a Sumar j añars manz
ládi/þar sē ei heþr adr fleigit verit/ Nu
madur a Vøxt a sinne Jørdu / Eþ þar
briota Merki, vøtn suardþast Land aþ
Jørdu Manz/þa a sa Holm siñ er adr
atte/ᵹ nyte sier sīn hñ vill/ᵹ Løgþeste
ei þyre Buþie hins. Riett er honum ad
þella Vatn j hinn þorna þarueg/ ei skal
hñ reka þangad þie sitt. Enn eþ þad
er Eingi/þa sk hñ þar so vid varda sem
Einge annars manz sie a hūs Jørdu
Eigande skal ᵹ so vinna lata/eþ Einge
ver j hinum þorna parueg/þa a þad hū
sem Land a ad þar.

Cap. XXV.

Huersu Ney skal þurka a annars
Lande

,6, z6, Ef Sior edur Vøtn/ edr Vedr rekur Hey Manna saman þa skal sa er Hey a a annars mās Jørdu Rūedīa mann þann til skiptis er Hey a mz honum/vill hñ eigi skipta/Løgþesti Heyit og leggi a Fimtar steþnu/haþi þad huer sem Domr dæmer/Þeir menn er þad Hey eigu saman sem a annars Jørdu Rekur skulu ad þrialsu þurka þar Heyid/enn ei j Burt þæra adur skipt sie/Hñ ma þad z viña a Jørdu hins þar er huerki spille Akri g garð nie Eing ad giøra Løggard vm Heyit. Enn eþ Hey rekr a eingi mans/þa bæti sa þann skada allann sem metinn verdur er Heyit atti/Eþ hey rekr j haga mans/ þa a sa ad giøra Løggard vm heyid er þad a/z þurka þar eþ hñ vill.

Cap. XXVI

Vm Løgþestr z Fimtar Steþnur

Alle

Allt þad er menn skilur a vm auerka a Akr edr eing/Hollti edur Haga/Skogi edr Reka/ edur suo vm Landa merki/þa skal Løgbeſta ꝥyrer / og leggi ſa Fimtar ſtebnu er helldur þijkiſt þurba/ Nu ſkal ſuo mæla. Eg Løgbeſti hier j dag eign mijna þeſſa er N: heiter/edr þar liggur/Bu og Lood og allt þat er þar matil Gagns ab haba/þar til er dõur bellz a millu ockar ad Logmali Riettu/ Sieb eg þier þat ad Søk N. ad þu ſitur a Otekinne Jørdu epter Eign edur Vmbodi/Og eignar þier þad er eg þijkiunſt eiga/byre byd eg þier hiedan ab ad yrkia edur gagn ab ad haba/ nema mitt ſie loꝥ edur leyꝥe til / ad Vitne þinu N. og þijnu N. og allra þeirra er ord mijn heyra / Enn epter Løgbeſtu mijna Legg eg Fimtar ſtebnu vid þig a Fim̃ natta breſti a þeſſari Jørdu ſem nu hebur eg

 Løgbeſt/

Løgbest/Eiga hút er eg vil vle edr ſtie/
og ſkal allur dagur til ſtebnu/ þar til er
eg hesur malū miſnum lokid/ Beide eg
þig Laga beidſlu & Lyrittar/at þu leg-
ger Fimtar ſtebnü j moti Løgbeſtu minni.
Byd eg þier N. ad giøra heimilldar
manni þijnum ſtebnu til Varnar j moti
ſakar.gipt minne epter Løgum/og nebni
Vitne vid/ Sex Skynſama menn ſkal
huer þeirra j Dom nebna a ſtebnu ad
virda Vitne þeirra og Mala ebni. Enn
allt þad er Madur vinnur a Akre ednr
eing til pimtar ſtebnu og bærer ei vndā
Lagā domi/þa ſekiſt hñ eigi / Sa ſkal
xii b.17 byrri lia ſijna Votta byrer Doms mm
er þijrri ſagde Løg & Dom byrer / enn
veriandi ſijdar / Og ſkal ſa ſueria lata
ſijna Votta er Doms monnum þijkier
lijkára ad ſannara ſeigi/& þeir vilia ſua-
ra þyrer Gudi epter ſinne Samuiſku ad
Riettara haþi/ Enn ei ſkulu þeir bada
b.3 ſueria lata. Enn eb þeim ſemur ei er j
Domi

Domi ſitia/leggi til Løgmáſ/ Nu hefr madur Skog/ eing edur Haga / Reka edur adrar Landz nytiar ꝛc. Vetur edur leingur a tølulauſt/ þa a ſa þad er hafe hefur/nema hiñ hafi Løglig Vitne til þeſſ ad hñ a ef hñ ſkal orœntur vera.

Cap. XXVII.

Vm votta leidſlu a Fimtar ſtefnu

ALlar þær Eigner er meñ ſkulu Fimtarſtefnu til leggia / þa ſkal ſakar aberi Løgfeſta fyrer/og nefna Votta ij. / og leggia fimtar ſtefnu epter/ Og ſk þeirri ſtefnu ei Spilla meiga/ Enn ef nockur Spiller gialldi ſa vj. Aura halft Kongi eñ halft ſakar abera. Vottar hãs ſkulu ſo bera og hallda a einni Bok/þeir ſkulu ſo mæla/ ad þeir ſkiota þui til Gudz ad þeir voru þui nær er Fimtar ſtefnu

var løgd/og ſuerie ei framar/Enn ef þa ſkılur a er j Domi ſitia/z verda ei ſamdoma/þa gialldi ſa vj. Aura er Rangara hefur ad mæla / halft Kongi enn halft Sakar abera/nema hann ſuerie þeſſ ein eidi ad hann viſſi ei annad ſannara fyrer Gudi.

Cap. XXVIII.

Vm Vmbod yfer Jørdu edr Reka

HVer madr ſkal hafa ſier Vmbodz mann jnnann Fiordungs þeſſ er Jørd hans liggur, edur Reki/nema hann ſie ſialfur jnnann þeſſ Fiordungs/Og þo ma hann hafa Vmbodz mann ef hann vill. Sa madur ſem Vmbod hefr ſæki Landnam og allann Jardar auerka ſem hann eigi ſialfur/ halft Landz drottni til handa enn halft ſialfum ſier / Enn ef hann ſækier ei hafi af alla ecki. Vmbodz madur ma Jarder bygg-

er byggia ødrum enn ei sialfum sier / og Leigu af taka ef Landzdrottinn vill / Nū er og skylldur ad suara fyrer ad Løgum af Landz drottins hendi ef nockr kiærer a þa Jørd / edr giøra ord Landz drottni. Nu dylur Vmbodz madur ad hañ hafi Vmbod tekid / þa hafi Landzdrottinn til ij. mañа vitne at hñ hafi hõnum Vmbod feingit. Enn ef Landzdrottinn dylr, ad hñ hafi honum Vmbod sitt feingit / þa hafi sa er Vmbod tok tueggia mañа Vitni til ad Landz drottinn edur hñs Vmbodz madur fieck honum þat Vmbod / og hafe suo leingi sem Vitni bera ef Landzdrottinn er jnnañ Landz / Enn þa er Landzdrottinn vill Vmbod af hm̄ taka / Biodi vm þeim er hñ vill ad af honum taki þat vmbod, So ma og skyti giøra vm sijnar heimtur / Enn sa hafi Vitni til ad eigandi baud honū vm̄ ad taka af þeim Vmbod er adur hafdi / og þa þeim er hñ vill þad Vmbod ad jafn

fullu

Ar. kr. t. 2 k. B. E. K

Kb. 11. 2

vp. t. 24 Bullu sem Eigandi sialbur. Eb Landz-drottinn er vtan Landz / edur andadur
b, 4. edr andast Vmbodz madur hns hier/ þa halldist Abud Jardar til næstu Fardaga enn ei leingur / þo ad leingr habi bygt verid/nema þeim semie annad er bygget. Og hinum er a Jørdu byr/Og suo skal vera eb madur andast Vtan Landz þo ad Vmbodz madur libe/sijdan Erbingi þebr sann spurt Andlat hns. Eb madr er
b, 10, vtā Lādz huort sem hn ber Kōgs erinda edur sinna/þa skal Vmbodz Madur hns
vp. t. 24. edur Løgarbi suara Riettindum ab hns Godzi/ vm þau mal sem hn hebur ab-laga giort adur hn bor j burt.

Cap. XXIX.

Vm Abyrgd a Elldi

Sinn Elld sk hu abyrgiast prial-madur og bulltijda/ þann elld a huer madur er a helldr og kueiker

sijdan

sijdan/Nu brennur Madur/ og ei med heiptugri hendi/ þa skal sa abyrgiast er mz Elld þer/ og bæti Skada allann er þar verdur aþ sem vj. Skynsamer menn meta/nema Mein verde aþ þm̄ Elldi er menn haþa til Parþinda sier/þa abyrgist Landz drottinn Pridiung husa enn Leiguliði ij. hlute. Aunguar liggia þar Sekter vid / þad heiter Voda elldur/ Eþ madur vijsar Omaga sijnum epter Elldi/ þa skal sa Abyrgiast øll Omaga verk er Omagann a/ Enn eþ þullttijda madur vijsar Omaga annars ad giøra þad sem andrum er mein ad/ þa skal sa bæta Skada þann er Omaganum vijsadi / Enn sa sie lidugur er Omagann atti / og so Omaginn. Brenna ma Madr Sinu aþ Jørdu sinne þar sem hn̄ vill/ og bæti Skada þn̄ allann er adrer menn þa þar aþ/og Landnam mz/eþ hn̄ heþr ei Ordloþs ad bedit þa er næster Bua.

Voda ell

B.b.17.

Cap. XXX.

Um brennu Varg

EIngi madur skal fyrer ødrum Brenna mz heiptugri hendi Hus nie Hey hlada/ Sæturbud nie Skip/Enn ef hā Brennur ꝛc verdur ad þui Kunnur og Sannur/þa er hā vtlægur og Oheilagur og heiter Brenuargi/og hefur fyrer giort huerium Peningi fiar sijns j Landi ꝛc lausū eyri/eñ tuigilldi þeim aptur er hā brende fyrer slijkt sem vj. Skynsamer menn meta/og Riett sinn a ofan epter Laga Domi adur enn vnder Kong falli edur Frændur/mz þui skipte sem seiger j Oбota malum j Mannhelgi. Enn ef mz ødrū hætti verdi/fare epter Skynsamra maña virdingu edr Domi/epter Atuikum. Nu kuedur sa madur nei vid er Brenna var kiend/þa skal Sakar abere

fara

þárá til heimilis hñs og stefna honum Þing fyrer Brennu e Vtlegd/ þa skal sa er Synia vill festa Tylftar eid þar á Þinginu/Og hafa þñ vnnid innann x. Vikna Sætta daga/fellur til Vtlegdar ef fellur. Ef Madur rædur Brennu e verdur ad þui sannur/þa sk hñ þad allt tuigillda aptur er brent var ad hñs radum/Enn ef hñ seiger nei fyrer Synie mz Siettar eidi/Og sk sa eidz fram koma innann x. Vikna Sætta daga/fellz til halfra giallda ef fellur. Ef madur Brenner fyrer manni Vidar Kost/Timbur edur Grindur edur Sleda/ edur ønnur Ambod þau er moñū þijkier betra ad hafa enn missa/ Nu huer er þad giører/sekur Mørk vid Kong/enn tuigilldi þeim er hñ brendi fyrer/og ofūdar Bot med epter domi Landzdrottinn a jafnan Landnam ef þad er Brent er hñ Skadar.

Cap. XXXI.

1. Vm Løggarda og Garda ſkepnur

NV ſkal Gørdum ſkipta ⁊ øllum Auerka epter jardar høfn/ Gardur ſkal granna ſætter/ Huer Madr ſkal Løggard hafa vm Tødu Vøll ſinn þo ad ei hafi fyrr verid/ Ef ſuo nær er annars Landi ad miñur ſie fra enn ij. Hundrud fadma Tolfræd/ og ſuo fyrer þa vøllu alla ſiñ adur hafa Løggardar vm verit og ſuo Eñgiar. R.B.E.K. Fulla Skada bot ſkal greida fyrer Beit Tødu / Akra og Eingia / Landnams lauſt/ fyrer þeirra manna fie er Beit eigu j ørſkots helgi/ þo ad ei ſie Løggardur vm/ eñ ella fullt Landnam mz/ R. B. E K. Skyllt er ad hafa Løggard huar ſem hladid er Korne edur Taudu/ Þat er Løggardur er v. Fota er þyckur vid Jørd enn þriggia

þriggia ofan/hñ ſk taka j mil Medalm-
anni af þrepi/þeim manni enhñ er han
ſfrar fiordu Alnar hafa/ Og þo ad þa
hlaupi fie þñ Gard/ Þa bæti ſa ſkada
Landnams lauſt er þat fie a/ Menn ſku-
lu gioruan hafa Gard at Botolfs Vø- Botolfs
ku/ og Abyrgiſt ſijdan huer ſinn Gard. uaka
Enn ef Kyr er Gardbriotur edur añad
Bufie/ þa ſkulu fara til Grannar þeir-
ra og ſla Gard/og ef þeim lijſt ſa Ga-
rdur gilldr/þa ſk ſa gialldа fyrer Gard-
brot. er gardbriot a ſkada þñ allann ſem gardbri
af verdur. Ef Bufie geingr vr Kuijũ tur,
edur Gielld fie vr Afriettum og gører
monnum Skada/gialldi ſa er þad fie a
ſkada þñ ſem metiñ verdur Landnams
lauſt/vtan hinn hafe ei Løggard þar ſm̃
hñ ſkylldi hafa / þa miſſer hñ Skada
bota. Botolfs Vøku dag ſk vera Gra-
nna Stefna / þeir Gardar ſkulu gillder
vera ſem þeir taka þa fyre gillda a þeir-
re Stefnu/Og ef Gardr verdr brotiñ/
S þa ſk

þa sk sa er þñ i Gard á leida menn til ad
sia Gardinn / og ef þeim synist Gardur
gilldur verit hafa / þa sk sa giallda vslã
er þñ Fienad atti er gilldan Gard brá-
ut / En ef þeim synist Gardr ei gilldur
verit hafa / þa sk sa giallda Vsla allã
b,36. er þñ Gard atti. Ef Merki gardur he-
fur verit Bolstada j mille / og er sa nidr
fallinn / þa skulu þeir er Gard vilia hafa
gerda sinn Hlut / og bioda hinum til er j
mote eigu ad gerda sinn Hlut. Enn sa
er ei vill gerda Abyrgist skada þñ allann
sem af verdur huers fie sem giører / Og
o aura ockabót iij. Aura medur j þocka bot þeim er fy-
rer Skada verdur.

Cap. XXXII.

Vm Løggard bæia j mille

EF Menn vilia Løggard hafa
Bola j mille þar sem ei hefur
fyrr vered / Þa gerdi huer ad
Jardar

Jardar magne sa sem haba vill/og sud sk huer er til motz a ad Jardar hebd halda sijdan. Enn sa er ei vill Gard giora edr hallda honum sijdan/ giallde at ollu skada þn allañ sem þar gioriſt ab. Eige er madur skylldur ad giora þeña Gard þo ad hñ verde beiddur eb torb þarb a Eykium til ad bera. Eb þar verdr Nogg skogur edur Egguer edur Todu vollur byrer/þa skal byrer nes Gerda/enn ei j giegnum. Enn eb Ribhrijs er byrer edur Eingiar þa skal þar ei byrer nes Gerda nema vilie/eñ bæta skal þa þeim er atti odru Einge jabngodu og jabnmycklu/ Fimt skal giora til Gordum at skipta/ og hluta og haba Votta vid huort sem hum vill edur ei/Og abyrgia hñ sidan Gardinn og allañ vsla þñ sem Fienadr giorir þar/huerier sem þñ Fianad eiga/ Eb þiodvegur liggur ad Garde Manz þa sk Hlid a vera halbu v. alnar breitt/ Og hiara grind byrer og Rimar j so ad hiaragr

Fienadnr meige ei smiuga / Okar ij. a
b, 44. endum / enn Krossband j midiu / þa er
Grind gilld / So skal Grind setia ad hū
renne sialf aptur ef Madur tekur af
Hrossi til. Ef madur skytr vpp Grindū
og geingr Fienadur j Akur edur Eing/
bæti skada þū er giør var þeim er Korn
edur Gras a sa er þad giørdi / og Landnā
mz / Suo og ef madur hoggur Grindar
Hæla j sundur / edr vellti Steini fyrer
edur fra / og stendr fyrer þat Hlid opid.
b 44 Nu liggur Þiod vegur vm Bæ mans
edr Garda þa ma hann færa Gøtu af
Bæ sijnū z so fra Gardi / ef hū giører
adra iafngoda vtan gardz ad fara j
þurru og votu / ei leingra fra Þiodhlidi
en ij. Hundrud fadma rij. ræd / Og skal
þa þū veg fara þo ad sa sie leingri.
b, 44 Ef madur rijdur edr geingr yfir Todu
vøll Akur edur Eing og vill ei fara
Vegu rietta / hū er sekur Mørk vid hañ
Lood a / Og bæti skada þū allann sem
þat

þar verdur. Eſ madur brytur Gardinn þa leggia ij. Aura vid Nidbrot/ Nid er þar til er halfrar ſiniſtu alnar er breitt/Enn eſ leingra brytur þa ſekiſt ſa Mørk vid þñ er Gard a/og bæti ſkada þñ allann ſem aſ giøriſt/ nema girt ſie vm Þiodbraut þuera/edur Gata ſie leingra aſ Þiodveg ſærd eñ ſyrr ſeiger/ þa er ſa Gardur Oheilagur vid brote ſyrer þeim er þar þurſa ad ſara/huert ſem þeir ſara Virkan dag edr Helgan/ og ſuo Lood ſu er aſ þui Spilliſt.

Cap. XXXIII.

Huernen Fienad ſkal jñſetia

EF eirn madur a Akur Tødu edr Eing/añar Fienad/ þridie Gard ogilldann/Sa er Lood a ſk epter monnum gañga ꝛ lata ſia ad ſienadur er kominn j Akur Tødu

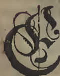
 edur

edr Eing/þa sk hñ mz Vottum vr taka og lata þa vj. menn meta Vsla þñ er gior var/ Og setie sijdan jnn bienad þñ allann/ Og reki lausan j hus jnn edur Trød/ z legge huerki a Bost nie Band/ Enn þo ad huert stangi añad til bana/ þa er þat j abyrgd eiganda eñ ei þess er jnnsetti / þad sk hñ Abyrgiast eþ tredst
b, 23 vnder aþ hus þrong/ edur bellur hus a edur Gardur/nema bienadur belli sialbz oþan / Nu allt slijkt sem sa misser er Buit a byrer þeim er Lood a/þa bæti sa honum þad er Gard atte Ogilldann þar sem gilldur skyllde vera / Sa sk bod
b, 39 giora eiganda samdægris er Bu er jnnsett/ er Bu setti jnn/Nu vill hañ ei vt leysa /þa sk Bu jnni standa til bimtar/ Enn eþ þa er ei vtleyst / þa a sa bie er jnnsetti/og heita þa lokinn Vslagiolld. Eþ madur tekr vt bienad þñ er jnn var settur/og vill ei vtleysa ad Legum/ þad
Lokuran heiter Lokuraan/ Sekr Nøþdingi Miork
b, 10

vid þã er jnnsetti/ Enn huer annar er ad er m; honum sekur is aurum. Eþ Suin kiemst j Akur edur Eing edur annad Buþie ad gørdum gilldum/þa sk jnn setia til vsla giallda og leysi eigandi vt ad løgũ/Sama mal er vm annann þienad eþ mein giører ad gørdum gilldũ þa sk jnn setia og vtleysa ad Løgum. Enn Tiodur hestar og Tiodur Kyr og allur sa þienadur er bændur setia sialþer jnnann garda/ og verdur þad laust og giører monnum skada/setie jnn til Vsla giallda / og leysi eigandi vt ad Løgum.

Cap. XXXIIII.

Vm vtlausn Bus þyrer vsla.

F Madur vill Bu sitt vtleysa eþ jnn er sett og heþur eigi Vadmal til / þa sk hñ Vedleggia edur þa Vordslu mann

 jaþn

faþngodañ vedi/Eñ eþ hinn vill ei lata þie vt þyrr enn hañ heþur Sektar þie j hendi/þa suelltet hñ aþlaga Niord hins og Niu/og sie sekur Mørk vid þñ er bu a/Og bæti bu missu sem vj. skynsamer m̃meta/og þiarskada mz/Nu vill hñ ei bu hins vtlata edur Sekt giallda/ þa beidi hñ vt bus sijns vid votta/og lyse a rane / og stefnui sa er bu a Kirkiu soknar Þing/ og beidi bændur adþarar ad taka vt bu hñs og Sektina mz/Huer madur er Sekur Eyri vid Kong sa er ei þer. Vmbodz madz Kongs er skylldur til adþara eþ hñ er nær/ og audlast mz þui Kongi hálþa Mørk til handa þyrer Butan/þeir eru aller þridhelger er til sakia enn hiner Ogillder er þyrer standa huert sem þeir þa ben edur bana. Eþ sa madur er þyrer beit verdur Rekz eda reka lætz bu hins aptur j Akur edz Taudu Eing edur anduirke þess er Fie a /bæti skadá þann allañ sem aþ verdur og Landnam med

med/og hafe eckí fyrer þñ skada er hñ fieck. Nu Rekr madr edr reka lætur bu annars mans so ad mals misser/ Bæte bu missu sem vj. Skynsamer menn meta og Mørk med þeim er Bu a/ Þa misser Bufie mals er þad kiemr heim vm̃ aptna er vm̃ morgeñ skyllde / enn þad vm̃ Morgin er vm aptna skylldi/nema sa er a vanrækte og vilie ei leita lata.

bæte, missin,

Cap. XXXV.

Vm halfgillde ꝫ algillde a Nestū

EF madur a Gradann Nest/þa fẽ hñ kaupa Nross til hñs edr fa ad lane / Og ef honum er lied þa skulu þad Vottar vita. Ef þeirsektar biytast er so eru vardveit̃ler/og fær annar huer bana af/þa skal þñ meta er daudr er/og giallda þñ halfum Verdaurum/nema sa sie verri allr

k. b. ꝫ.

er lißir enn hinn halfur er daudur er/þa
sk eigi meira bæta enn sa er verdur er
lißer/þuiad ei matti hñ meira þyrer gio
ra eñ sialfum sier. Eß madur a þñ Hest
er ecki fylgier Hross/z biyst hñ til Stod
stædu annars Hestz/a þeim Hesti er all-
gilldi/Eñ eß hñ fær bana aß er til hle-
ypur/þa liggur hñ daudr a verkū sijnū
sialfs Ogilldur eiganda. Eß Hestr biytr
gillde Hross til dauds þad er algilldi/Eß Hross
biytur Hest til daudz þad er halfgilldi/
Eß Gradr Hestr bistur edur lystur Jalk
til bana þad er algilldi/Eß Jalkur biytr
hross til bana þat er halfgilldi/Eß hross
liggur vte dautt/þa sk sa er þad hross a
leida menn til ad sia/Og eß þeim synist
Hestz verk a vera þa ma Eigandi gießa
iiij. monnum Sok til jaßns riettar þeim
er hesta eiga i Grend/þuiad eins hinum
Fiorda ad hañ giøre þess hest Vitnis
sannann ad/ Syme huer Eineidi fyrer
sinn hest epter sinne samuisku / Enn eß
emhuer

einhuer vill ei ſyna ßyre ſiñ heſt/giallde ſa heſt Verdaurum. Eß hroſſ er rekit j Beck edur Dy/ßyrer Fiall edur j For⸗rad/ z ma ſia Tueggia hroſſa ßar til eñ eins ßra/ þa ſkulu þeir menn ſem heſta eiga j grend ſuara hinũ ſama rietti ſem ßyrr Vottar/Eß hroſſ edur Naut drepa ſma ßienad þad er algilldi/og a øllu þui ßie ſem oßrijke geingur ad.

Cap. XXXVI

Vm Neſta vijg z taglſkurd

HWeruetna þar ſem menn etia heſti mans at oleyßi þeſſ er a/ bæti ſkada þañ allann ſem aß verdur z oßundar bot mz/ept er dome þeim er heſt a/Enn eß halßrar Merkur Skadi verdur a/ bæti ßullrietti epter dome eiganda þeim er heſt a/epter þui ſem mz heipt edr oßund væri giort. ll. b, 3

huer

huer madr ſk abyrgiaſt ſig ſialfr a heſta Viſgum huerier ſem etia/Ef madr lyſt ur heſt mans a heſta Viſgi Naudſynia lauſt/ gialldi eiganda øfundar bot/ epter domi / Enn ef heſtur ſpilliſt af/ bæti fyrer ſpiell og fullrietti þeim er heſt a epter laga dom̄. Ef madur ſkier Tagl vr ſtodheſti mans edur Þing heſti/ edur þeim heſti er madur hefur j brud ferd/ bæti fullrietti þm̄ er mz heſt fer/nema hann hyggi annad / þa bæti ſem ſijdar ſeiger. Ef madr tekur hefting af hroſſe mans olofad/gialldi eiganda fyrer epter domi/og abyrgiſt hroſſ at øllu ꝛ ſo verk þeſſ þar til er Eigandi kiemur hondum a/ella ſynie eins eidi fyrer /vtan madur ſetie jnn til Vſla giallda/ Enn ef hroſſ edur annar fienadur rem̄ur eptir man̄i/ þa ſetie hn̄ jnn a fyrſta bæ er fyrer hm̄ verdr a leid/ ella abyrgiſt hn̄ ad øllu þn̄ fienad edur hroſſ/Og bæte ſkada þn̄ ſim̄ Eigandi fær af. Nu vill ſa ei taka med

honum

honum er byrer situr edur jnn lata þa abyrgist hn̄ at øllu þn̄ bienad.

Cap. XXXVII.

Vm leigu Hross

EF madur leiger hross at mann̄i/ edur er honum lied til Þings/ abyrgist sa er mz ber/vtan þat ef hallt verdur edur sart og verdi heillt jnnann næstu xiiij. natta er, heim kiemr/Nu deyr hross byrer mann̄i/ bæte sem þa er vertt er hn̄ tok/ og þa ongua Leigu mz/Nu verdur ridit hrossi, þui er madr ber mz ad Leigu edr Lane/ þa a hn̄ sokn a þui. Alm skal kaupa giætzlu a hrosse hueriu a Alþingi/Enn giæslu madur skal suo mz bara og var, dueita hross sem hn̄ eigi sialbur/og vilie þo vel mz bara og geyma/ Og abyrgist hn̄ þa ei/Rijda ma giæslu madur ef hn̄

vil,

vill og Reka Hroſſ til Þings og ſo fra Þinge/Og ſkal þ ſkipta þui at jafnadi/ og abyrgiſt hañ Hroſſ þat j þeſſa ſijna
b.17 naudſyñ/Giæiſlu madr ſk ſyna hróſſ hút ad Þinglauſnū huerium Eiganda/añat huort lijfs edur daudt/ella Abyrgiſt hñ vid Eiganda.Ef giætſlu Madur giell dur eigāda verd fyrer Hroſſ þad ed hú fur fra honum a Þinge/þa a hñ ſokn a
b.24 þui og heimtu a þeim er j burt tok.Ei ſkulu Þingmenn helldr enn adrer Meñ
36. æta j Engiū Bænda/Eñ ef þeir vita ei Engia mark manna þa ſkulu þeir ei
ack,gard ær æta þar ſem Stackgardar eru nær/ Ef menn reka fra monnū hroſſ a Afong um/bæti ōpundar bot epter Laga doml

Cap. XXXVIII.

Vm Abyrgd a Hroſſe

Ef

EF eigandi sender mann mz hross sitt Eyk edur annann grip sijns eyrnidis / þa abyrgist sa þat ei er mz fer / vtan hn̄ fari adra leid / edr lengra / edr fari ei suo mz sem Eigandi kuedr a / þa abyrgist sa er med fer. Nu kiemr Hross þad j Land mans er madr veit eigi huer a / þa skal hn̄ lysa ad Kirkiu edr a Þingi / og ef eingi kiemr eigandi epter jnnann halfs Manadar fra þui er lyst var / þa er honū riett ad lata virda hrossit / Sijdā ma hn̄ mz fara sem hn̄ eigi og abyrgist ad ollu / Suo skal virda sem þa var vertt er lyst var. Nu kemr eigādi epter þui hrossi / Kiosi sialfr huert er hann vill Hross edr hross verd / Nu mistruer hinn ad hn̄ eigi / þa lati eigande bera Tueggia manna Vitni ad þad er hn̄s eign / ef hn̄ skal orœntur vera / Sømu leid sk fara ef Logligr Vmbodz madur Eiganda kiemur epter Hrossi.

Cap. XXXIX.

Um skada bot a Fienade

Aldrei geingr Fienadr sier til Ogilldis/Nu drepr madr Fienad mans/og geingr vid/ og seiger sialfr eiganda/hafi sa hid dauda og hid Lamda er drapi Ovilłandi/enn hinn heillt fyrer/En ef madr Drepr Fienad mans eda Meidet vilia hendi/og seiger ei Eiganda/bæti Fullrietti epter Domi ef halfrar Merkur Skadi verdr/enn ofundar bot epter döe ef minne verdr/ halft Kongi enn halft þeim er fie a / Og ad auk bæte Løstu a Fienadi sem vj. Skynsamer menn meta/ R.B.N.K. Ei skal Sarbot a Fienade ef heillt verdr / Verka fall og Nytfall skal bæta sem menn meta. Tueir Aurar liggia vid Auga a Nauti / Suo vid Horn/Suo vid hala/ Enn fiordungur

verdz vid Auga a Hrossi/ Ef madr hoggr Tagl af hrossi so ad Roofa fylger sekiz xij. Aurum/ halft Kongi enn halft þeim er hross a og gialldi Hross verdaurum/ hafi sa Støku er styfdi/ og heiti madr ad heimskari/ enn hinu heillt hross fyrer jafngott er atti edur annad fie ef eigi er Hross til. Ef Madr hoggr Tagl af Hrosse fyre nedā rofu/ bæte Mørk/ holfa Kongi enn halfa þeim er Hross a/ utan þa Hesta sem adr vottar/ fare sem fyrr seiger. Nu skier Madr Hala af iij Nautum edr færrum/ bæte halfre Mørk halft Kongi enn halft þeim er Naut a/ Enn ef Madur skier af fleirū Nautū eñ þrim/ sekiz Mørk vid Kong/ annare vid þann er Naut a/ Nu er ein sokn a øllum Ofundar riette þeim er Fienadur er Bardur edur Drepinn/ þa skal Eigandi stefna honum Þing þrinætt j þui Hieradi sem sa er er fienad hefr drepit edur sært/ þar skal hñ sækia

og lata satt giora mz tueggia manna vis
im ad þeim syndist Manna handa verk
vera a Fienadi þeim / nema hinn vilie
vid ganga/ ella skulu Þingmenn dæma
b, - 12 honum Lyrittar eid/þn skal hn vñ it ha=
- - 16. þa innañ Mánadar særra daga/ Og ef
sa Eidur bellur/ giallde Fienad verd=
aurum/og þad meira sem fyrr seiger

Cap. XL.

Ef Naut banar naute

Lb. 16, NV fer allt saman Niørd og
E - 21, Nirder / þa skal Nirder vita
huad af Niørd verdur/og bera
þar vm Bokar vitne ef hann
cp. t. 24 er vottbær vm þat mal/Ef Vxi stang=
alp gillde ar Vxa þad er halfgillde / Enn ef vxe
Igillde stangar Ku þad er algilldi / og ollum
þeim nautum sem yngri eru enn þreuett
vtan Gradungur þa er algilldi a þeim/
Og

Og so a øllum Kollottum Nautū / Nu
ef Naut er stangat/þa skal sa er a meſt
til leida ad sia / Og ef þeim synist ad
Naut hafi Stangat/þa skal hyggia ad
Nautū ⁊ Hornum Nauta þeirra er mz
hafa geingit/og ef eitt hût Naut hefr
Beñ a Hornū Blod edr Sor edr Har/
þa er þad lijkast til og bæti sa þañ ſie-
nad aptr þeim er a er þad Naut atti/ Ll.b, 35
epter Løgum sem adur seiger. Ef Hun- 34 - 39
dur bijtur fienad mans edr ellter a Fo-
tad / fyrer Biørg edr a Sio / bæti sa
er hund a halft fyrsta sinne enn allt
iafnañ sijdan ef Vitni eru til/Enn ef
ei eru Løglig Vitni til/halldi fyrer eins Ll.b, 35
eide fyrir sierhuetia grein þessa ad sinne
vitund.

Cap. XLI.

Um eydi Jarder

r.f.b,xx. Ingi madur ſk Bolſtad ſinn J eyde leggia ef han þær bygt/ Enn ef hn̄ þær ei til leigu bygt/þa ſk hn̄ bioda þeim med Vottū þa Jørd ad leiga er næſter buá/ epter þui ſem vj. Skynſamer men̄ meta. Enn ef þeir vilia ei Leiga / þa ſekiaſt þeir þar ſo a beit ſem a bygdu Bole/og ſo ſku þeir vid varda Sa ma z Løgfeſta þa Jørd er a ef hn̄ vill/En̄ ef hn̄ vill ei byggia Landit edur bioda Grønnum

ſijnum/ þa ſekiſt han̄ halfri Mørk vid Køng/en̄ Land oheilagt vid beit Granna hn̄s ef fie þeirra geingur miſgongū þangat/ en̄ ei ſkulu þeir reka lata þangat fie ſitt.

Cap. XLII.

Um Sætur og Selfarer

Huer

Heruetna þar sem Sætr eru til bæia manna/þa skulu meñ fara m; bufie sitt yfer añars Land til sætra og hafa fornar Gøtur ef til eru/Og hafa j Togi laus hross ef yfer eing er ad fara / Enn ef Kielldur eru a leid hñs/þa ma hñ giøra þar Bruar yfer og vinna þñ auerka a Jørdu hins / Menn skulu fara vr hus haga med fie sitt þa tueir manader eru af Sumre/vtan þeim þijkr aullū annad hentara er burt færslu eigu/ Enn ef einnhuer situr leingur nidre/þa sk sa er ad tel; fyrer bioda honum þar setu/Nu sitr hiñ heima ei ad sijdr/þa sk hñ steffna honum Nierads Þing fyrer Ran og þra setū/ þa eiga Þingmenn ad dæma Kongi halfa Mørk fyrer Gras ran/ Enn Grønnum hñs halfa Mørk fyrer Gras verd þeim er Gras missa. Nu skal hñ æsta so marga Bændur lid; sem hñ þarf at færa fie his vr haga sijnū/

ll.b.44 52

ll.b.4

gras,

Sekt er sa huer iij aurum vid Kong er ei þer eþ hñ er til kraþdr/Slijkt hid sama liggr vid eþ Madr þer heim j hushaga þyrer tui Manad.

Cap. XLIII.

Vm Almennings vegu

VM skal til sætra a Fiøll vpp vera Merki sem ad þornu þare heþur verit / Og þæra sætr ei vr stgd vtan hñ þæri ønguum manni til Skada/Og suo skulu þeir hid sama Sætrum hallda / Eingi madr skal setia Sætr sitt vid annars land edr haga þar sem ei heþr ad þornu verit / þar skal mæta Norn Norni og Noþr Noþi.

Cap. XLIIII.

Vm Þiodgøtur

Þiod

Hiodgata og Sætur Gata og aller rekstrar skulu vera sem at fornu fari hafa leigit/ vtan þæra ma Gøtu ef vill sem fyrr seiger/ Nu sk Piod gata vera v. alna breid/ enn ef hañ spiller vijdar Akri edr Emg/ þa skal hñ bæta sem vj. Skynsam er menn meta Skada þañ og Landnam mz/ Nu ræner madur añañ mañ Piodgøtu þa skal hañ gialla Kongi halfa Mørk/ og so fyrer handran/ enn þeim Fullrietti epter Domi er ræntur var/ R.B.E.K. Skyllt er bændum ad giora Vegu þæra vm þuer Hierud ꝛ endilong þar sem mestr er almanna Vegur/ epter radi Løgmans og Syslumans/ Sekr er huer. Eyri er ei vill giora og leggist þad til Vega bota. Nu brytur madr Bru af Piod gøtu edr Sætr gøtu. giøre aptur adra bru jafngoda sem adur var/ ꝛ bæti þeim Mørk er bru atti/ Ef madr ræner annann mañ Sætr gøtu edr

Hiodgata 5. alna breid

þ. Mk ½ tvo Kecc

40

Akur Eng

rekſtri þeim ſem ad bornu bare heþr verit/bæti Kongi halþri Mørk þyre Vega ran/ og haþi hinn þo gotu ſem adr.

Cap. XLV.

Vm Bruar giørd og Ferlur

EF a ſkilr Lønd manna/þa ſkal ſa er Bru vill giøra bioda þeim er til motz eigu Land vid hann audru meiginn ad giøra bru eþ hn vill/en eþ hn vill ei/þa ma hn giøra badum meiginn Torþ til ad briaſlu. Nu verdr hinum menn ad groþum þeim er þar giøraſt aþ bruar giørd þeirri/þa ſk ſa er bru giørdi þar ſem ei heþr þyrr verit bæta Skada þn allan ſem þar verdur aþ groþum þeim Landnams lauſt/ þeim er til motz a. Nu vill ſa bru giøra er huorugu meiginn a Land/þa biodi hn þeim þyrſt ad giøra bru er þar eigu

Lond tueim meiginn vid/Og eß þeir ta-
ka ei til jnnann næstu xij. Manada/ þa
ma hñ at osekiu bru giøra/ z taka Torß
og Griot badum meiginn/og bæti Land
nams laust þeim er Jørd a eß mein ver-
dur aß grøßñ þeim. Hñ skal giøra Skil-
ord a bruñe þat sem hñ vill/og lysa þui
a Hieradz þingi/og sekist sa epter Løg-
um er aß bregdr. Huergi ma banna od-
rum þeirra mañа er Land eiga vid Ana
ad haßa Skip a/Riett er og þeim ma-
nne er huorugum meiginn a Land vid ad
haßa Skip a Anne/eß hñ vill ad þar sie
saßuan Skip medan Ain er þijd og me-
ta ei Leigu/Suo er þar vm Gøtr sem
ßyrr seiger. Eß madr Vardueiter bru edr
Skip þad er ßie er til Lagit / þa sekist
hñ eß hñ eßnir ei þñ maldaga sem þar
var a giør/Nu ßyrnist skip þat sem Jie
var til lagid so at ei er ßært/ßae til añ-
ad jnnann iij. Natta sa er Feriu Vard
ueiter/ella sa er Skipinu s̃k hallda. Eñ

ef Feriann bratnar fyrer Botnum edur
Vedrum/fgi til adra sem fyrst ma hñ.
eigi skal sa abyrgiast almennings far er
rhirdir flutt[u]r er/Deu metr Farhirder þar Lei-
gu sem Leigulaust sk flytia/þa er syniad
fars/Nu neyder hñ Vegferla til meiri
Leigu eñ skild er/þa er syniat fars/Su
er hin þridia Søk/ef hñ syniar manni
fars er fulla Leigu bydur/ Su er hin
fiorda Søk/ef þess fars misser Dægri
leingr þar sem skyllt er ad flytia/Og ef
Farhirder verdur ad þessu kunnr og san-
egafall ur/þad heiter vega fall/og er hñ Sekr
halfri Mørk vid Kong / og bæti þeim
fyrer farar talma er fars misser/og ska-
da þñ allann er hñ fær af og ij. aura j
ckabot þocka bot. Ef madr lætr flytia Naut a
Skipi komi kaupi sem hñ getr. Enn ef
hñ geingr a Skip Farhirdis Olofad/
eda tekr fyrer hendr honum/þat er for-
rnæmi nœmi/tekr Mørk sa er þat giører/halfri
vid Kong enn halfri vid Farhirdi/Nu

er far

er farhirder ei Skylldꝛ leingꝛ ad flytia a Sumar eñ til þeſſ at er Solu er ſett/ og ei fyrr enn Sol kiemꝛ vpp/ þuiad Sol ſkal vm Sumar flutnigi rada/enn Dagꝛ vm̃ Vetꝛ. Ef Farhirder flytur ſekann Þiof yfer a Ooulldꝛ/ þa hefer hñ fyrer giørt Nud ſiñe ⁊ heiter Þiofs nautꝛ/Ef Vtiuar hallo er ſkilt a hendꝛ mañi/⁊ ſkilt ei giørt/ þa ſk hñ ad giøra ſo ad bru ſie Drugg og hun halldiſt fyrer fyrnſku ſakier/og giøra ſk hñ adra ſem fyrſt ma hã ef Ain brytꝛ Bru af.

Cap. XLVI.

Vm Afriett og rekſtur

Aller þeir Menn ſem af riett eigu ſkulu reka fie ſitt j midia afriett/R. B. E. K. Vm gielld fiar rekſtꝛ a Vorum til af Riettar/og Fiallgørgur a Nauſtum

huern

huern tijma vera ſk/þa giøri epter þui ſem Hreppſtiornar menn giøra rad fyrer Og huerin bygdar lægi hæfer / þuiad þad hæfer ei øllum bygdar løgum eirn veg til. Nu er ei ſo giørt/ þa er hū ſekr vj aurum er þñ afriett a/ halft Konge enn halft þeim er næſter bua / R. B. N. K. Lofad er ad gielldfie ſie j heima Løndum ef Hreppſtiorar edur Grannar lofa og. giefa øngua ſøk a/ Eigi ſkulu menn malnytu ſijna j afriett reka nema þeir eigi j tølu/Eigi eiga menn ad lofa afriett nema j tala ſie þa ma huer fylla ſijna Itølū/Eñ ef ſumer lofa eñ ſum er ei/þa taki þeir er ei lofa ſkijft gras verd ſem menn meta og fullt Landnam mz/Enn ef einn hefur Oleyft hafi ſa gras verd j ſinn hlut og fullt Landnam mz/ Eigi ſkal Sætr giøra j afriett/ Enn ef giører þa eru þau Oheilug vid broti fyrer þeim er þñ afriett eigu/og bæti þo fyrer Skada ſa er Sætr giør- di/og

bi/og Landnam med þeim er þä aßriett eiga. Eß madr rekr eda reka lætr ßie sitt j Aßriett vtan Ordloßs/ ßra þui er vi=Vikr eru aß Sumre/og til Suklu dags þess er Laugardaginn adur eru iiij. Vikur til Vetrar / þa bæti ßullt gras verd hueriü er þä aßriett eiga ⁊ Land=nám mz/Sa Mad[illegible]ma beita aßriett a Vetr er hlut a j henni/eß hä þarß ei at reka ßie sitt yßer annars land til. Þad heiter aß riettur er ij. Menn edr ßleiri eigu saman huersu mikit sem huer a j/ Eß madur slær j aßriett vtan Ordlöß þeirra er eiga/þa eigu þeir Heyit er aß. riettinn eiga / og Landnam med huer þeirra.

huad af sie

Cap X LVII

Vm einkiennu ⁊ Märk

Mett

MEnn skulu einkienna Fie sitt allt vtan Hross/ og hafa einkient er viij. Vikur ero af Sumre allt þat er hañ má á henda/ Eitt Márk skal huer madr hafa á auklu Fie sinu/ Enn ef hn̄ giører eigi suo/ þa er hann sekur halfre Mørk vid Kong. Ei er madur sekur þo ad ei verde riett hans Mark a þui Fie sem hann hefur af ødrum kil/ Enn færa skal hañ sem hn̄ ma næst sinu Marki/ Erfda Mark skal huer madur hafa ef hañ a/ Skipta skal Marki sem ødrum Arfe ef fleire standa til enn eirn. Nu vill madur giøra sier Mark/ þa skal hn̄ lysa þui a Nieradz þingi adr hn̄ Markar fie sitt huert mark er hn̄ vill hafa/ Eigi sk hn̄ þad Márk hafa sem añar hefr adr j þui Nieradi/ edr so nær ad fiargangr þeirra komi saman/ Af skal hn̄ lata Marki þo ad hn̄ hafi a þingi lyst/ Ef nockr verdi sijdar-eigādi til þess marks/ R:B.E.K.

Um

Vm Kalfa og Lomb/ Kid og Grijsu/ þa sekist madr eigi þo ad Omarkad sie medan j fialfs hans Laudi geingr/ Nu er þie Omarkad þa er viij. Vikr eru af Sumri/ þa ma huer boudi er vill ⁊ þess kyns þie a/leida til Skilrijka Menn ad sia þad þie sem Omarkad hefr geingit j Lād hñs/huad þie sem þad vár/⁊ skyllt var ad Marka og leggia a sitt Mark og eignast/ nema hinn hafi Vitni ad þad er hñs þie/ og hñ matti þad þie fyrer Naudsyna sakiet ei Marka. Og ef hñ fær þessi Vitni þā a hñ sialfr þie sitt/ og er þa huertueggi sykn saka/ Enn ef hiñ vill / þa ei laust lata sæki seṁ vita þie/Ef madr færer Bunad sinn Hreps a medal/þa sk hñ.seigia til Eimkunnar sinnar j þeim Nrepp sem hñ hefr bu sitt j fært/ og lata skra mz Eimkunnum þeirra manna er þar bua adur fyrr/Ef menn verda ei fyrre varer vid ad Mark ber samann mz þeim enn þie er a fialt
Rekid

Rekid/þar sem þeir eiga samgeingt/ þa
skulu þeir taka fie þad allt er þeir hetu
reka j Afriett/og Reikna ꝛ suerie huer
ad sijnn fie Emeidi/ ad suo margt var
sem þa hefdi hn̄ talt og þess kyns fie og
suo Gamallt. Nu skal huer þeirra syna
a Naustid Grønnum sijnum vj. þad fie
er þeir heimta/og þeir skipti sem þeim
þikier jafnligast epter fiar fiolda/huer-
su margs hu̇er þeirra sk̄ missa / ef þeir
heimta ei allt/nema annar huor hafi til
ij. Løgliga keñenndi ad þad er hn̄s fie/
og ei Gaf hn̄ nie Gallt nie Sølū sell-
di/og þat er hn̄s eign ef hn̄ skal orænti
vera/Og ef þeir suerta þetta þa sk̄ hn̄
taka þad fie af. ngmi/ enn þui færra a
hā epter ad heimta/Nu þijker so ødrū
uen: g:4. huorū sem ei sie allt til skiptis latid/þa
suerie hañ fyrer Lyrittar eid/ ella greidi
honum slijkt sem hn̄ suer ei fyrer. Riett
er manni ad lia ødrum Mark ef hn̄ er
Saud laus og hafi sialfr þegar hañ a
Fie

Fie til a ad leggia/ella a hñ ei helldr enn adrer þo ad þat hafi adr hñs erfda mark verit. Enn ef Dilk ær eru/þa er monnum ei Skyllt ad marka Dilka vnder þeim/medan moder ber þar Vitni vm/ Og so Kyr vm Kalf/Gylltr vm Grijs.

Cap XLVIII

Ef menn eiga sam merke

EF ij. menn eiga Mark samañ/ þa skal sa afbregda er ei a erfda mark/ nema sa sie þangad komenn j Hierad er erfda mark a/ þa skal hñ afbregda enn hinn hallde marki er fyrer sitr / þo ad honum sie ei Erfda mark/Nu a annar kaupa mark / enn añar giafa mark edr giørdar mark / þa skal sa afbregda er giørdar mark a. Nu eiga bader Erfda mark edr huerge/ þa sal sa afbregda er verri faudi a/og

skulu þeir skipta a Næsta haustl er þeir vita ad Mork ber saman med þeim. Skal sa er mark a ad hafa beida hun med vitnum ad bregda af marki / ꝛ ef hn vill ei af bregda / þa sk sa er mark a at hafa eignast so margt fie sm þ a vo hut Haust sidan er Fie kemur af Fialle / Enn hin er þo sekur halfri Mork vid Kong / Og hafi þa eina Saude er hinum geingr af
lb 47 Tolu sine er Mark a ad hafa. Ef sauder ero golldner mane þa skal þ af marki bregda sama Dag ꝛ færa sem næst sinu marki / og þott þa verdi annars Mans mark a / þa a hn enn ei sa er Mark a. Suo og ef Naut verda golldin mane / þa skal af Bregda marki innan halfs Manadar sem giefit er edur golldit vtā Hrossi / enn ef ei er so giort þa eignast sa þad fie sem Mark a / ef ei er afbrugdit innan halfs Manadar sidan hn banade
ena mork Logliga mz Vitnum. Eyrna mork skulu vera a aullu gangande Fie enn einge vn-
ur / Skil

ur/Skilur mørk þo at Eyrna skipte sie a þie. Nu verdur Lamb mismarkad j Steck/þa sk sa er markade giallda aññat Lamb þyrer/ jaþn gott Omarkad/ edur verd Lambs/nema hinn vilie helldr eiga Lamb sitt/og þæra sem næst ma hñ sinu marke/ Eþ madur Markar Fie annars mans vtan orloþ þess er a gialldo þyrer Spell sem menn meta/ og oþundar bot med epter Dome þeim er þie a./ R.B. E.R. Eþ madr leggr sitt mark a aññars mans þie mz leynd/ og viller suo heim illder a/ þa er hñ þioþur eþ þie er suo miked ad þioþs sok nemur. Nu verdur madur Vitnis þaste at þui at hñ Markar þie mans aññars mans Marki til þess ad rægia þa samann / gialldi þullrietti huorum tueggia epter vj. manna Domi eñr Kongi iiij. Merkur.

farm:L. Ub: 39

þulltie eñ Kongi 4

Cap. XLIX.

Vm Fiallgongur & þiarþe imur

HVuer madur er Saudi a ſkal ganga a ꝼiall eitt ſinn / ꝛ vm Landeign ſiјna huert ſinn er Logriett ſk vera a Hauſt / Enn ſkipta ſo ødrum gøngū ſem Hreppſtiorar giøra rad ꝼyrer / Sekur er ſa madꝛ halꝼri Mørk vid Kong er ei geingꝛ vm Landeign ſiјna / og abyrgiſt Saudi vid þa er eigu alla þa ſem ј hās Leit voru ſiener þa er hā atti gønguna. Þar ſkulu Riettter vera ſem ad ꝼornu haꝼa verit / og ſo langt og viјda til reka. Nu villaſt Dilkar ј Riett / og verda þeir er til kalla ei a ſatter / þa ſkulu þeir ſyna vj. Grønnū ſiјnum þeim er næſter bua riett / og ſkal þar ſyna þa Saudi er þeſſ væri Von ad þa Dilka mundi leida. Og ſkulu þeir menn ſkipta Dilkū med þeim er til kalla øllum þeim er ær kannaſt ei vid / Nu verdur nockrum Dilkum Oſkipt ad ſiduſtu Riett / þa ſk Bondi ſa er Riettina vardueiter ſyna Grønnum ſiјnum

Dilka þa adur hñ leggur sitt Mark a/ og eignast hñ þa. Eñ ef þadan af gan ga Dilkar Omerkter / þa ma suo giora huer madur j sijnu Landi huar sem þeir kunna fram ad koma sa er Saudi a/ Sama mal er vm ellri Saudi Omarkada/edr annad fie þad sem einge telst til/ vtan madr mætti ei marka. Nu finnr madur fie Omarkad j Almenningi epter sijdustu Riett þad sem Moder markud er ei Vitne vm/þa eignast sa þad fie er finnr. Ef Nrutr edur Hafr kiemur j fie mans fyrer Vetur nætr/ og þijker honum mein ad/ þa ma hañ innsetia og ala sem sitt fie/og segia Grannū sijnū huert Mark a er/ Riett er hm̄ ad lata sauma fyrer. Nu verda Nrutar edr Hafrar Otynder ad Vetr nottum/ þa sk sa er Riettina vardueiter syna þa Saudi Grannum sijnum/ Og ef þeir vita eigi huer þa saudi a/ giore huert er hñ vill/ skieri edr leggi a sitt Mark e eignist ad
 allra

allra Heilagra Messu. Vetur gamlann Hrut edr Hafzr fyrer Lambgymbri edur viij. alnar/en Tuæuetran fyrer halfa fimta Eyri/Hrutlamb edr Hafur Kid fyrer eyri/z sk hn lata skra mork Sauda þeirra/z lysi a Kirkiu sin a hueriu Tueim Manudum til Sumars/Og eitt sinn a Hierads Þingi hid næsta Sumar anad og hid Pridia/ og ef þa verdr nockr eigande at/þa luki hn þeim þetta Verd/ella eignast hn a Pridia Hausti ef hn hefr ad Logum lyst. Nu kiemur sa Hrutur edr Hafur til fiar mans er han weit huer a/setie jnn og fædi og giore ord Eiganda/En eigandi lati fara epter sem fyrst ma hn/og ho ad hinum hafi mein þar til af ordit/þa sk. eigandi hat ei abyrgiast/vtan hn hafe heimt adr/þa bæti sa er atti fyrer Skada þeim er fie þad atti er Hrutr edr Hafur kom til.

Cap. LI.

Um þad Fie sem ei finst eigandi at

EF ad sijdustu Riett verdr Fie þad epter er eigi verdr eigandi at/þa sk Bonde sa er Riettina Varduciter og v. adrer þeir er næst bua Riettine/og þagad eiga Saud um til ad safna/skipta þeim Saudū z Annast sem sitt fie/z segia til ad sokanar Kirkiu sinnar edr Samkundu huersu margier Sauder þar eru at hūs/og med huerriu marki þeir eru / Og suo sk huer Bondi giøra er a Jordu byr. Ef Sauder koma j fie mans epter Vetur nætr/ þa skal hañ hafa sagt til innan næsta halfs Manadar. Nu kiemur sa til er Saudi a edr hūs Løgligr Umbodz madr adur ij. Manuder eru af Vetri/ þa sk hñ Saudi j burt hafa fyrer ongua full gu/ og syna þeim adr er a Jordu byr/ Enn ef hñ tekur suo j burt ad hñ syner ei adr þar/ gialldi halfa Mørk halfst

Kongi enn halbt þeim er a Jørdu byr. Enn eb madr kemr sijdar epter bienu en ij. Manuder eru ab Vetri / þa sk hinn haba slijka bulgu sem þar væri til Sumars/ ⁊ late ei laust bie byrre en hn hebr bulgu j hendi edr Vørdslu byrer eb han vill/ N.B.E.R. Nu kiemr eingi epter bie þui byrer midian Vetr er bondi veit ei huer a og hebr þar verit halban Manud sijdan sagt var til/ þa er honum riett a byrstu Viku Þorra ad lata virda bie þad vj. Skynsama menn/ þeir skulu suo virda bied sem þa er vert er þeir virda/ Eigi sk þess kyns bie virda byrr nie sijdar. Standa sk þa bie m Marki hinu sama/ Hann skal seiga til biar og Marks iij Sumur hin næstu a Þingi/ Hn eignast a þridia Hausti eb adr kiemr eigi Eigandi epter/ nema hn lysi ei adr ad Løgum/þa Tuigillde þeim er bie a/ en Kongi halba Mørk. Nu kiemr Eigandi edur hns Vmbodz madr epter þui

Er uit a skal. ie,

Fie/adr ilſ. Sumur er vti / og ei er virdt/þa haþi hñ j burt þie ſitt/ eñ hiñ ſkal haþa þyrer þulgu Miolk og Kalþa vndan Kum/Lømb og vll aþ Saudum/ Kid og Nyt vndann Geitum/ Og bæti øngvu þyrer þo ad þat ſie meira vert/ e añiſt ſem ſitt þie eñ abyrgiſt at øngu.

Cap. LI.

Eþ Moñum ſemur ei vm Aþriett.

EF ij. Menn edr þleiri eigu Aþriett ſaman/Sumar haga edur Vetr haga þañ er þie geingur ſialþala j/Og ſa er miſhalldiñ þijkiſt aþ ſteþni þeim øllum til aþriettar edr haga er til motz eigu ſo miklu þyrer ad vm lid meigi Syſla / Tolþ bændur þeir er næſter Bua ſkulu telia Fie j aþriett edur haga ſuo þeir ætli ei muni Feitara þo ad þærra ſie. Þeir ſku þetta

giøra þo ad ei komi aller þeir er ſteſnt var/ þeir ſkulu ſuo j haga telia ad þeim
5, - 5, þijke til ſulls ſkipad/ Sijna Jtølu ma huer madur ſylla huert ſem hañ vill ſie ſijnu edur annars mans/ Eñ ſa þeirra er ſijdar lætz ſleira ſie j haga Reka eñ
6 - 6, j Tølu ſijna Tuigilldi þeim ſyrer Grad verd er j mote eiga/ Meñ ſkulu Kugilldum telia ſie j aſriett edr j haga ſem j Buland/ Eigi ſk Suin þangad reka/ R. B. E. K. Landnam z Skada bætur ſk ſa bæta er þau Suin a er Skada giøra ſem ſyrer annann ſienad.

Cap. LII.

Vm Almenninga

Kapitul ad eral ... ningr ... ſiond ... ad m ... ga all ... ſaman.

SVo ſkulu Almenningar vera ſem ad ſornu haſa verit bædi hid eſtra og hid ytra/ Enn eſ menn ſkilur a og kallar annar

ſitt

sier Almenning edr Afriett/þa þeßi sa
Løg þyrer er sier kallar og steþni Þing
þar er menn eiga þui male ad skipta/og
skere vpp Þingboð þyrer Fimt/Enn ef
hñ giører ei so/þa er ongt Løgþesta hñs
ad þui siñe/eñ a Þingi skulu þeir nefna
xij. Bændur hina Skynsomustu/vj.
huer þeirra j Þinga þeirri / og haþa
þa ij. aþ þeim xij. ad bera meigi og
Sueria huert su aþ riett er hañs eign
edr Almenningr/Enn aþ þui Þingi leg
gi sa Fimtar Steþnu er sier kallar þa
Jørð / og mote þar Vitnis þeß er a
Þingi var neþnt. Eþ Fimt ber a helganu
dag/þa sie Fimtar steþna hiñ næsta
Rumhelgann dag epter/og þærz þar
þa Vitne fram ad iaþnfullu sem a Fimtar
steþnu/Enn so skal þauu eið sueria/
Ad þui skyti hñ til Gudz/ad þad heþur
hañ sier Elldri Skynsama menn heyrt
seigia/at þar skili Mark fullum Eignar
Bonda og Almennings edr aþriettar/z.

et veit eg annad sannara fyrer Gudi j þessu male / Enn sijdan sie sett Fimtar stefna og dæmist þa huerium þat sem hafa skal.

Cap. LIII.

Ef Fie geingur vr Afrett

b. 54. —48. —44.

EF fie geinger vr afriett j Land þess mans er næster byr afriett / þa ma hann reka fie þad aptur j afriett midia / Riett er honum ad hafa þad fie j sijnu Landi / so og ad lata reka heim til þess er a / Enn ef hann reker fie j annars mans Land / bæti þeim fyrer skada sem menn meta og landnamm / Sama mal a sa er þa er fie j Land rekit / og suo huer þeirra manna er þad fie kiemur j Land / Riett er monnum ad lata ganga fie þad huert er vill / Ef madur rekur fie mans vr afriett / Og huadan

huadan sem hñ reke so ad hñ þikist et fyrer godu giøra/Afyrgist sa ad øllu/og øfundar bot mz epter Domi þeim er fie a/ ella Suerie fyrer Lyritar Eid ad hñ þottist ei fyrer jllu giøra/þa falle nidur øfundar Bot/Eñ hñ bæti þo fyrer skada/vtan hinn hafi honum vmbodit þa er Secktalaust.

Cap. LIIII.

Vm Gardlags skefnu

Rett er þeim manni er næstur byr afriett ad giøra stefnu a ein Manadar Samkomu vid sig til Gardlags þeim mønnū er þū afriett eigu/ Enn þad er afriett er ij. menn edur fleiri eigu saman/þeir skulu giøra Gard þū ad Jardar magni suo sem huor þeirra a j Afriett til/suo ad þeir giøri halfan enn sa halfann er

Gard

Gardlags beiddi/og halldi so huer sidã/ Enn sá er ei vill gerda/ Tuigillde þeim fyrer skada þañ allañ er giører þeirra Fie/og so allra þeirra maña Fie er þeir hafa lofad þañ Afriett / Su er hin fyrsta Laga Stefna til þessa Gardlags/ þegar torfu þydt er og þar til at m̃ viña Vøllu sijna/ Su er oñr þa lokid er vor verki og til þess er heyslatta tekr til/ Su hin þridia þa Hey er hirtt og til þess er Jørd frys/þetta eru Laga stefnr til þeña Gard ad giøra/ Ꝫ so Bolstada j mille/þad heiter Aña j milli. Allt þat er þar j mille spillist ad þessum gørdum þa skal j þessum stefnum Bæta / Ecki skal vinna a medan Gard auñ er annad enn reka Smala heim og heiman/ og fæta heim Elldibranda/enn ei er madur skylldur ad giøra þeiña gard þo hañ sie til frafdur þar sem ei hefur adur verit/ nema hñ hafe giørt siñ hlut a iij. Sumrum/suo ad hñ take ei fyrer þat fleire

vinnu

vinnu menn.

Cap LV

Eß Madr leider Berßie til Gradßiar

EF Madr leider Ku Oloßad øxna til Gradungs/edur hross alægt til hestz / Sy ræda til Galltar/a blæsma til Hrutz/ Geit til Haßurs/ þa eignast sa þat er vnder elst er þad Gradßie atti er til var leitt/ R.B.E.K. Eß Gradungr ellter ßang vr Kum suo ad skade virdist aß sa er heima er giætt mz Bue/Bæti ßiordungi bota eß sanproßad er/en onguu eß hañ lier/ Enn eß eigande edur sa er lied var vill·ei vardueita Gradung/edr reka hañ j aßriett/ bæte skada sem meñ meta þñ sem hñ giører. k.b.-1 fiordun bota

Cap. LVI.

Huer

Um Vatzfoll & Veidestodur Bæia j mille

HVer Madr a Vøtn og Veidi stødu fyrer sinne Jørdu og a suo sem ad fornu hefr verid/ nema mz Løgum sie fra komit. Vøtn øll sku so Reñа sm̄ at fornu hafa Rüñid/ Veita a þeim eingi madr a Bæ edr af Bæ añars/ nema þau briote sialf/ Enn ef þat er veitt þa sk veita aptr Vattn og giallda Eiganda Jardar spell og Landnam mz/ Enn ef a edr Beckur rennr j mille bæia manna og eru fiskar j/ þa eigu halfa huorer ef þeir eiga so Jørd tueim meginn til/ Enn ef a edur beckr Rennur riett og brytr a huerkis Land/ þa giøre suo huer veidi Viel af sinne Jørdu sem ad fornu hefr verid/ Enn ef a brytr af annars þeirra Jørdu þa skal sa er Jørd átti þa er hun braut a eiga/ eñ hiñ Granda edr Eyri þangat

sem

ſem hun var mid/medan Aín ꝥiell riett ad ꝥornu. Enn eꝥ hun brytr meira þa a ſa er Jørd atti bædi a og Granda þangat til ſem hun var mid medan hun rañ rett. Eingi ſkal ꝥyrer ødrum Veidi ſpilla edr banna þa ſem hñ heꝥr adr ad ꝥornu haꝥtt/ Hueruetna þar ſem menn eiga Fiſki a ſamann/þa ſkal huer þeirra veida ſem vill medan anni er Oſkipt/og draga Voder ad huoru Landi ſem hñ vill/Enn ei ſkal hñ ødrum veita nie veida. Eñ eꝥ nockur þijkiſt mishalldinn aꝥ vera aꝥ Añi þa beide ſa ſkiptis a/og ſkipte vj. Grañar þeirra Anni: Þeir ſkulu ſkipta Vikum edur ſmærrum/þeir ſkulu rada er leingſtum vilia ſkipta eꝥ þa greiner a/Suo ma og ſkipta ꝥleirum Veidiſtødum/þad ſkipti ſk halldaſt med þeim þad Sumar/ og ma þa huer er vill Veita ſinn Hluta/Huer madr ma giøra Veidi viel j ſinne a/og giøra þo ſuo ad Fiſkar meigi ꝥara vpp ad a huerre.

Ganga ſk Gudz gioꝼ til Fialls ſem til
Fioꝛu eꝼ geingit vill haꝼa. Enn eꝼ ei-
nhuer Gerder ꝼyrer/þa ſkulu þeir er A-
na eigu ꝼyre oꝼann giora honum ꝼimtar
ſteꝼnu til aꝼ Þingi vr ad briota/Eñ eꝼ
hñ kuedꝛ nei vid/ þa ſk ſa er ad telꝛ æſta
bændꝛ Lids til vr ad briota. Bondi hu-
er er ſynar honum til ꝼarar er ſelꝛ eyri
vid Kong Enn þeir er Gard giørdu j ad
Pløgum gialldi Mørk huerium þeim er
ꝼyrer oꝼann byr og þeir meinudu Veidi
ꝼyrer/Eingi ſk j annars a ꝼara oloꝼad/
nema hñ vilie Veida þeim er Ana a/E
gialldi honum þo Landnam mz ſuo ſem
Veidꝛ er mikil til/Suo er og eꝼ madur
ellter Fugla edꝛ Fiſka vr annars Mans
Veidiſtødu huar ſem hñ Veider þa. Ei-
gi ſkal ødrũ veide ſtød banna ꝼyrer ſijnu
Lande/og einge añars veidiſtødu ſpilla/
Enn eꝼ meñ ſpilla þeirre veidiſtød/og
briota vr Garda vtan þuergardar ſie
þeir ſem ꝼyre bodner eru/edꝛ ſpilla veidi
gøgnũ

gegnum/seks Nøpdige Mørk vid Kõg/ enn aňare vid Eiganda j øpundar bot/ Eñ huer annar er hm̃ veiter lid til seks halpre Mørk vid Køng/eñ aňare halpre halpre mørk vid Eiganda j Opundar bot/ ꝛ bæte Gard aptur og veide gaugn aull og spielluirke sem vj skynsamer meñ meta

Cap LVII

Vm Fugla veide

WAle alla/Elpts ꝛ Gias ꝛ alla adra Fugla omerkta a huer madr a sinne Jørdu/Leiguliði sem Landzdrottinn / nema pra sie skilt j kaupi peirra/utan Perns ædar og Ander skal eingi Madur veida nær annars Landi enn ij. Hundrud Fadma xij. ræd sie til Eggvers annars mans / Og ei skal madur pa Fugla Veida sua miøg j sijnu Landi/ po ad pirr sie Egg-

ueri þins/ad ſkynſð.mum moñum vj. þe=
im er næſter bua þijki þeſſ von ad egg=
uer ſpillijſt aþ þui/ Enn eþ hñ Veider
annann veg enn nu er mællt/ Tuigilldi
þyrer Fugla þa er hñ Veiddi þeim er
Egguet a/enn Kongi halþa Mørk/Nu
tekr madur Merktann Fugl j ſijnu Lan=
di/ þa ſkal hñ giora ord eiganda jnnann
halþs Manadar/eþ hñ er ſamhieradz/z
varduelta ſo Fuglinn ad hñ ſpilliſt eigi/
Enn eþ hñ þær ei ſuo vardueitt hñ ha=
þi ſialþr þuglinn epter virdingu Grañnã
ſinna vj./og gialldi þeim verd er Fug=
linn atti/og ſuo eþ hñ veit eigi huer a/
þa late hñ virda og lyſi ad Kirkiu edr a
Þingi jnnann halþs Manadar/ og ſuo
huert mark a er/A þitium ſk þugla me=
rkia/z ſyna mark þat vj.Grøñũ ſijñũ/ei
er Løgmark ella.Eþ madr nytr ſier mer=
kta þugla Þuirta/þa tuigilldi þeim er a
enn Þioþr verdr hñ eþ hñ lyſer ei. J
huers Lande ſem Elptr Verpa/þa eig=
naſt ſa

naſt ſa er Mark a/eþ hñ Veiter j ſiſnu Lande ad Rodur j þyrſtu/ Og ſo er þad v.n alla Fugla og Fiſka eþ þeir Rea j ſijnu Lande ad þyrſt/þo ad hñ take vid añars Land edur a/ og er þyrſt j hans Lande ad roid/edur j þñ hluta vatnz er hañ a. Nu drepur Madur vijſuitande merktañ Fugl/ giallde þeim Fugl verde aurum er atte/og Oþundar bot med epter Dome. Nu haþa þar orpit Elpteur iij. Sumur j ſama Lande ſamþleytt/þa eignaſt ſa þad er land atte/j huers lande er þã krepper edr merkier / og þo ad añ ar Marke þa eignaſt hum eþ Grannar hñs vilia þad med Eide ſaña/ad þeim þijker þad lijkaſt ad þær Elþtur haþi i hans landi Orpid / Eñ hiñ haþe þyrer ſtarþ ſitt. [ll. b. 50] [oþund bót]

Cap. LVIII.

Um veidar Fugla ꝛ Fiſka ꝛ Dyra X. iij.

ROngt ma lata Veida Vale alla a huers Mans Jordu er hṽ vill/R.B.E.K. Ef Madur tekr Falka a añars mans Jordu/eigi ſa Þridiung verds er tok / enn Jardeigandi ij. hluti edur Leigulidi er a Jordu byr. Eñ huer ſa madur er fugla veider/ edur tekr Egg vndann a annars Jordu/Bæti fugla og Egg fullu Verdi/og Landnam med þeim er a Jordu byr/vtan riett er ad veida a añars Jordu hueriũ er vill Ornu/hrafna/Smyrla/Lær og Spoa/og alla ſma fugla þa er eigi fliota a Vatni nema Riupur/ Melracki er a huers mãs Jordu Oheilagur/Ef madr fer yfer annars Mans Land/þa er honum riett ad taka fugla omerkta er a Gøtu hñs eru edur Egg vndann/ ef þat er ei j Veidiſtød annars/og ſuo Fiſka ef liggia a Leid hañs a Brotum ef þat er ei j Veidiſtød hís. Ecki ſk madr vijdara fara yfer Lãdeign

annars

annars til þess. Biørn er Oheilagur a huers mans Jørdu/ og a sa Biorn er byrst kiemr bana sare a hañ. Rosmhual eigu meñ ad veida a huers mans Jørdu edr Netløgum er vill/og a Landzdrott-inn halfann enn sa halfann er veider. Engi Madur skal lesa Ber a annars mans Jørdu nie Grøs til heim ad bera vtañ sa lofi er a/Eñ ef hñ les tuigilldi Ber og suo Grøs.

um ber grøs tuygia fiolei gra tol

Cap. LIX.

Huad Almeñingar sku kallast.

HAd eru Almenningar er ad fornu hafa verit/ Satr ma huer madr giøra er vill er þñ Almenning eigu ef hann vill þar sitia j Sumar setri ef þat er vr Bufiar gangi. Enn ef ij. menn ganga j eina slattu bader senn/hafi bader þad

Ll.b.5

 er þeir

er þeir ſla/Enn eþ þa ſkilꝛ a/huer þeirra þyrri Orte a/haþi ſa ſitt mal er ſannar mz Emeidi/nema hiñ leidi Votta j mo te. Fiſki Votn oll j almenningi eru ollū jaþn heimil/þar eigu meñ ad taka Fiſka og Fugla. Eingi madur ſk beita j Al- menningi þra Kroſſmeſſu a Vor og til Botolþs Voku/Þar eigu menn ad tel- gia Vid og þæra til Skips edꝛ Budar/ og er þa Vidurinn heilagꝛ. Nu koma menn þar a odru Skipe ꝛ þa eigi þarm a ſitt Skip / enn hiner haþa meir enn þarm ſijnu Skipi / huert ſem þad er Vidur edꝛ Hualur/ Þa er riett ad þeir taki þarm ſijnu Skipe/enn bæti hinum þyrer Starþ ſitt/N. B. E. K. Ecki a Jord j Vide þeim er þluttꝛ er vr alm̄- ingi/nema hñ ligge leingꝛ enn Log Vo- tta. Nu kiemꝛ Hualꝛ þa er menn eru j Almenningi/ þa ſk bod vpp ſkiera ſa er næſtꝛ Byr/ og lata þara alla vega ſem dagꝛ endiſt/ Sekꝛ er hñ vj. aurum vid

Kong ef hñ skier ei bod vpp/enn Fyre
huer er fellr nema Naudsyn bañe. J al-
menningi sk Hual skiera huer sem vill/
& burt fœra huort sem vill a Skipe edr
Eykium/Enn suo sk fara vm̄ þañ sem
eigi verdr burtt fluttr sem adr skilr/Eñ
ef Skot finst j hual þeim / þa skal sa
vardueita Jarnhual er næstur byr. Nu
brennr madr Sætr j almenningi/Veidi
bud edur Anduirki þad sem þar er/þa
sekist sa er þad giorer iij. Mørkum vid
Kong/Enn tuigilldi þeim er hñ brendi
fyrer þad sama aptur jafngott/& Riett
sinn a ofan epter Laga dom.

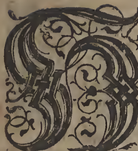
Hier Hefur Reka Balk

Og seiger vm Reka Vida og Huala og añara hluta

Cap. I.

Xv.

Huer

Ver madr a Reka
b 57 allann fyrer Lande
56 sijnu / Vidar og
Huala Sela og
Fiska / Fugla og
þara/nema m̄ Løg
um sie fra komit.
Ef Vid Rekur a
fiøru mans/þa skal hañ Marka Vidar
marki sijnu þui sem adur hefur hñ synt
vj. Grañum sijnum / Eigi er Løgmark
b, 59, ella. Riett er honum ad Vada til og
7 marka þa Vidiñ ef hñ kiemr ei vr flæd
ar male/ef þad er vid þa Fiøru hñs er
fesla ma reka a/ Og a hañ þa þo ad a
annars fioru komi sa Vidr. Enn hinn
er fiøru a sk̄ giøra ord þm̄ er Vid a ef
hñ veit huer a. Lysa a madur ad Kirkiu
R 3 aur um Markinu ella er hñ sekr iij. aurum vid
Kong/Enn ef hinn giører ei epter jnn-
ann xij. manada sijdann hñ friettcr/ þa
leysi

leyſi hn̄ vt mz fullu Landnami ſem ſa er
madr til er Land a þat er Vidr liggr a/
Ef Vid edur Hual Rekur j giegnum
Mierki Oſa a Land vpp/þa a ſa er Land
a fyrer Ofan/ Ef Votn edr Lon gan-
ga fyrer ofann fioru mans / og kaſtar
þar Hual edur Vidi yfer malar Kamp
edr Eyrar Tanga / vpp j Vatnit þa a
ſa madur þad er Land a fyrer ofann ef
a Land rekr/Helgar þar feſtr Hual enn
mark Vid ſem annar ſtadar. Ef nyia
Oſa brytr vpp j giegnum fieru mans ⁊
Rekr þar Hual edr Vid vpp a Jord/
þa a ſa þat ſem fioru a fyrer vtann/
Eñ þo ad briote Nyia Oſa vpp j gieg-
num fioru mans þa ſkal hinn forne Os
rada. Ef Hual edr Trie verpr a Jord
vpp/þa a ſa Madur bædi er R.ka a.
Enn ef þad er Jord groinn yfer Vidr
edr Beinum/þa a ſa madr bædi er Jord
a/.Eñ þar ſem Trie edr bein finſt j Jo-
rdu halfu ofar eñ nu geingur Flod yf-

et/Og a sa madr er Jørd a byrer Oban huert sem er Beim edr Vidur. Eb Trie edr bein edr Taikn eru j blædar mali po ad Sandi sie Orpinn/edur Grióte best/ pa a sa madur pad allt er Reka a. Nu eru Osar ad merkium pa a huer peirra Reka til mids Ossins/ Eb rekann bester j midium Osnum pa a halbann rekann huer peirra/Nu rekr Hual edr Vid vpp epter midium Osnum/ og kastar a suard bast Land edr bester j Vats bockū byrer obann reka Markl/ pa a sa er Jørd a edr Eyrar/eb par bester a/nema besti j midium Osnum/ pa sk rekiñ jabnt huer pa til huers Landsins og allt pad er par bester/Eb Birki vid rekr vt ym Merki Osa/og a sa pad er Jord a byrer Obā reka pñ er Vid rekr a/Eb Vid rekr ad Osium obann/og bester j Eyrum/ edur e kr a Land vpp/ pa a sa pañ Vid er Jørd a nema eirn madr eigi Skog allan pa a sa.

Cap

Cap. II.

Vm Flutningar

HVer Madr ma þie Nyla ſiet Vid þan̄ allann er hn̄ þinnur þliotanda þyrer annars Landi vt þra reka marki / Taka ma madr þar Nual og Vid þyrer annars Landi ad þlytia er eingi er von ad þeſti/ nema ſo ſie nær þeure þioru er reka ma a þeſta/ad þadan meigi ſia þiſk aþ bordi eþ ei bæri Land þyrer/og ſo a allar þlut ningar ad taka. Eþ madr þlytr Vid ſin̄ a annars mans þioru/þa ſk ſa Vidr þar ei leingr liggia enn iij. nætr/eþ þad er reka þiara nema Naudſyn banne/ ella bæti ſa er Vid þlutti þullu Landnami z Skadabot þeim er reka a. Riett er hm̄ ad þæra a Land vpp vr þioru og haþa þadann þlutt innann xij. Manada þadā þra. Aller menn eigu at veida þyrer vt an Net

4 lóg hu ann Netløg ad oſekiu/Eñ þad eru Net
tèu, løg yꝼ er Selnot ſtendr Gruñ xx. Mø-
ſkua diup ad Fioru/e komi þa ꝼlar vpp
vr Sio. Eꝼ madr kauper reka aꝼ Lādi
mans ad Løgmali rettu / og ſkilia þeir
þad ei giørr eñn ſuo/þa á Land eigandi
aꝼ ꝼioru þeirre alnar Løng Kieꝼli øll e
þadann aꝼ ſmærri/enn reka madr a þar
Vid allann Otelgdann þñ er þar rekur
vpp/og ſo Huale þa alla er þar hlaupa
Kuikier a Land/ nema meñ valldi/Og
ſuo a hann þa Huale alla er þar Rekur
b, 7-58. vpp/Sa Madur er Landia a þar þara
allañ og Fugla alla e Roſtunga Sela
alla/ og ſo eꝼ Madur drepur þar Sel/
b -59 hñ a þar og Hnijſur allar og Haſkerd-
inga og Fiſka alla/nema þar reki ꝼleire
ſen a Land eñ v. þa a Reka Madur/
Landeigande a þar ꝼlutningar allar/ og
eb. b, -12 Vogrek allt/ og Huale þa alla er ꝼyrer
mønum hlaupa a Lād vpp / og Veidar
allar j Netlogū og j Fioruñe/Eꝼ vidr
ꝼlytur

ꝼlyti j Netløgum þa a Reka madr þn/ Enn eꝼ vtar er Vidr ꝛ ma þo ſia Fiſk a borde/ þa a ſa madr er Jørd a og allt þad er þar ꝼlytur/ Enn ꝼiøru madur a allt þad ſem j Netløgum ꝼlytur/ huort ſem Net er lagt aꝼ Landi edr Skere. Eꝼ Sker edur Eyiar liggia ꝼyrer Landi mans / þa a ſa þat og Reka þn allann er þui ꝼylger er meiginn Land a næſt/ nema mz Løgum ſie ꝼra komit.

Cap. III.

Huer ꝼeſta ſk Hual eꝼ rekur

EF Hual rekur a ꝼiøru mans/þa ſk ſa er a Lande byr þar næſt ꝼeſta Hual þn huer ſem ꝼiøru a/og haꝼe ſliykt ꝼyrer ſtarꝼ ſitt ſem ꝼyrr ſkilur Leiguliða/þott Landzdrottinn bue ſialꝼur a Jørdu. Nu ſk ꝼeſta Hual þeim ꝼeꝛkum ad ei ſie Oſterkarꝛ eñ

Reip

Reip þau x. ad tueggia mañа Alne hall. di huert og sie þa boriñ añar ender vm Stock edur Stein/ Riett er honum ad skiera flestar af sialfum Hualnum/ & ef suo er festur þa abyrgist hñ ei þo ad vt taki Hualinn ef sumur er festar stufur a Landi eñ sumr j Hual/ þa a sa Hualinn er adr atti þo at a annars fioru komu/ Hñ sk. j burt flytia Hualinn huert sem hñ vill a Skipi edr Eykiũ/ & neyta þar einkis nema Vatz og haga. Enn ef vj. Skynsamer meñ sanna þat med eidi at Hualur sie verr festr eñ nu var talt/ þa a sá ecki j. er festi þo ad vt taki/ Og abyrgist ad ollu ef annar a Hual. Hñ a þegár er Hualr er komiñ/ ad senda mann þñ er fare fullum dagleidum ad seigia þeim er Reka a. Enn Landbue sk skiera Hual til Fiordungs og þeir Menn er hñ fær til / þar til er Reka madur kiemr edur hñs Logligur Vmbods madur/ þa skulu þeir rada þeim er Oskorinn er/ eñ

ef fleiri

eþ ƀleiri menn eiga þar j Reka/ þa ſkal þeim Ord giøra er meſt a j/ enn hinna Hlut ſk hñ Vardueita ſem hñ eigi ſialƀr og abyrgiſt vid Nanduømmum ſijnum. Nu ſkier madr Hual a ƀiøru / og tekur Þioſer vt/ Talkn edur Bein og Rekr a annars ƀiøru/þa a ſa þad er ƀiøru a / eþ þad er leingra ƀra ƀiøru marki hins enn ij. Hundrud ƀadma xij. ræd/ Suo er og vm Garnar og Seymi og allt þad er ƀiemætt ſlijtur vt aþ Hual / Enn eþ Vrgur eru j Þioſum þeim er vt ſlijtur þa Helga þær þeim er Hual atti j ƀyrſtu/Nu þo ad Hualr ſie minne enn ƀeſtingar Hualur eigi aþ ad takaſt/þa er ſa jaƀnſkylldur er a Jørdu byr ad ƀeſta hinn minna ſem hinn meira/Allt þad er ƀiemætt rekr a þa ƀiøru ſk hñ vr ƀlædar male þæra ſem hñ eigi Land og Reka / ella abyrgiſt hñ ad øllu vid reka mann / Laus er ſa madr vid Reka Vardueitſlu er a Jørdu byr/eþ reka madr heƀr ødrũ

ll.b. -
urgier
Þioſum
ƀestin
ƀikkl

Vmbod þeingit ad Løgum/ og ſk ſa þa þyrer ſia og abyrgiaſt ſuo ſem hinn ſkylldi. Eþ nockur madur kallar ſa til meira huals en þyrr heþr haþt ſm men vita ad nockud a j Reka þa ſkal honū þo til handa ſkipta yþer þad er Reka madur veit ad han a/halþu miña Hual en han kallar til. Eñ ſa þeirra ſem ad telr ſkal ſetia Fimtar ſteþnu/ ꝫ þara ſo ad þeirre ſteþnu ſem þyrr vottar. Nu proþaſt ſo ad annarhuor heþur logit/ giallde ſa tueñum giølldum þeim er a/ og koſtnad ſin allan þan er hn̄ heþur þyre haþt/og Rogi halþa Mørk j Ranbaug. Nu kiemur Hualur edr Trie a Reka mark þa eigi ſuo huer ſem reka a vnder

Cap. IIII.

Eþ Skot þinſt j Hual

Eþ

EF Hual rekr a Fioru mans og a fioru madr þñ allañ ef ei er Skot j/ Enn ef Skot finst j Hual þat er Þingborit mark er a/þa a Skotmadr halfann ef hñ kiemr til adur hañs hlutur er allur Virdur og Veginn og af fioru flutter. Enn suo sk madr Skotz leita sem hann ætti Skotz von j Hual a annars fioru/Sa madr a Vætt Spiks af Skotmãs hlut er fyrstur finnr Skot. Ef fiorumadur veit huer Skot a/þa sk hñ giora honũ Ord ef hñ er suo nær ad fara meigi þñ dag er þa er/ ef hañ færi ardeigis/ Eñ so mikit sk hann hafa af sijdara deigi sem var þa af hinum fyrra er hñ var sendur/Enn ef hñ giører ei Ord Skotmañi þegar Skot finst/þa er hñ sekr Mørk/ hafi Kongr halfa eñ Skotmadr halfa/ og slijkann Hual sem hm̃ væri ad Løgũ ord giør. Landeigãdi a ad skiera til fiordungs Skot mans hlut þat til er Skot-

madr kiemur til/og abyrgist hañ þa þañ
Hual vid Skotmann/Sijdann sk Skot
madr rada hinum Oskorna/ og Abyrgist
sialfr þñ þa er hñ kiemr til/og ef hinn
dylr ad hñ eigi þad Skot þa skal Skot
madr lata bera ij. maña Vitni mz suor-
dū eidi at þat er hñs Skot/og eigi gaf
hñ nie gallt og eigi Solum selldi suo at
þeir visse. Enn ef hinn vill þa eigi þñ
Hual lausañ lata sæke sem vita fie/Eñ
huer er leyner Skotio/þa er hñ Þiofr
vtlægr/og skiptist fie hñs epter þui sm̄
seiger j Obota malum/Nu skier Madur
Hual vndan festum vm̄ natt/ og fara
þeir til sem ecki eiga j/þa sekist sa huer
er þad giører xiij. Mørkum vid Kong/
enn þeir hafi Hual sinn sem eigu.

Cap. V.

Ef Skotmadur kiemur ei til
Huals

Huer

Veruetna þar sem Skotmadr kiemur suo til Skothuals ad sumr er Oskorit/þa sk hn rada hinum Oskorna iafnaan enn hin hafi Fiordung af þeim er hn skar/ & so sk iafna þara ef Skot madr kiemr fyrr til Huals enn hs Hlutr er allr virdr & veiginn & af fioru flutti/Nu kiemr eingi til ad kalla til Skotz þess er þar er fundit/ þa a Landeigandi ad vardueita Skotid og hafa Skotmans hlut halfann/huersu sem hann kiemur kaupi vid Skurdarmenn / Skotmans hlut skulu virda vj. Skynsamer menn til Vadmala. Nu eru fleiri Skot j Hual enn eitt/þa a sa Hualinn er fyrst kom bana Skoti a hn og Þing borit Mark hafdi/ Ecki sakar ef j Spik kiemr/Ef madr Veider Hual þn er adur er Banuænn af Þing bornu Skoti/þa a sa Skotmans hlut er Skaut fyrri/ enn hinn fyrer skarf sitt epter vj. manna domi/þeir skulu Skot-

R b-4

þingb id ma

Hual virda er Skynsamer menn eru og
næster bua þui er Skot ßinst. Sa madr
a Vardueita Skotmans hlut er Land
a/eß annar a Reka / enn halßt a huer
Bein z Talkn. Landeigandi a heimting
vid Reka mann eß hualur er selldr adur
eñ Skot ßinst/eñ Skotmadr vid hñ. Eß
Hual slijtr vt þñ er meñ haßa Skorit/
og ßinst Skot j huar sem a Land rekur/
þa a Skot madur heimtu aß øllum þm̃
er þa ßiøru attu er sa Hualr kom/og so
eß menn ßinna edr Skiera Hual a ßlo-
te/ þa Skere til helmingar eß Løgliga
er virdur/ enn til Fiordungs eß eigi er
virdur. Sa madr er Skot heßr ad vard
ueita/sk syna þad og seiga til Marks a
Skotinu a Alþingi/ og suo til Naßns
sijns/edr Vmbodz madur hñs/z huor-
su mikit ßie ßylgier Skoti/ og luka þar
a Þinginu þeim er taka a edr ßa ßullar
Vørdslur. Eß ßleiri menn haßa þad ßie
ad vard ueita/ þa skulu þeir suo giøra
þegar

þegar hãn hefur sagt til Skotz/Enn ef nockr vill eigi Greida skotfie/ sakt sem Vita fie/ huort sem sæker Skot madur edur hãns Vmbodz madur/ edur Landbüe sa er hual selldi. Nu verdr Nualur eigi Virdr þa sk Skotmans hlutr til fiørdungs skoriñ hafa verit/enn ella til helmings ef Skyte kiemr ei til adr hãns hlut ur er allur virdr og veigiñ og af fioru flutt. Nual Skyte huer sk syna Grønum siinum vj. mark a Skoti þui er hãn vill hafa/ og siidan j Løgriettu/ nema hãn hafi keypt Þingbortt Mark / edur sie honum lied giefit edr golldit/og hafi hãn þar Votta til/þa er honũ þad jafn heimillt sem hitt. Nu kiemr Skotmadur ei til Nuals adr hañs hlutr er virdur og veiginn og af fioru fluttr/eñ Vmbodz madur hãns kiemr til / þa sk Skotmans hlutr til helmingar skorinn hafa verit/og sk hã þui ad eins j hurthafa þã hual er Skotmadur hlytur nema hañ lati bera

 Vitni

b, 27 Vitni vm at hn̄ er Vmbodz madur hn̄s
– 28 edur Landeigandi lofi ella.

Cap VI.

Ef Madur finnur Hual a flote

EF madur finnr Hual a flote/ þa skal han̄ flytia huert er hn̄ vill/ef hn̄ er vtar fyrer an̄ars Landi enn Fisk sier a bordi/ þad sk vera Þorskur flattr alnar j øxar þærum/a þui bordi er til Landz veit sk vtleggia til synar/ ⁊ þadā til ad sia sem leingst fiarar. Ef menn koma til þa er hn̄ hefr festar borit j hual/ þa er hn̄ ei skylldr vid þeim ad taka ef hn̄ fær flutt an̄/Og þo ad þeir bere Festar j Hual þa eiga þeir ecki at helldur. Nu koma þeir eigi Hual til Landz er neittu lide hinna/þa skulu þeir abyrgiast Hualinn vid þa epter þui sem vj. Skynsamer Menn

nar j / arfæ, / um,

menn virda.

Cap. VII.

Vm flutnings Qual

HEſſ Quals er fluttur er eigu flytiendr Pridiung/enn Land eigandi ij. hlute/nema Skot finnist j / þa a Skotmadur þridiung/og ſk ſa Skotmans hlutur ad ollu ſuo fara ſem vm̃ reka Qual ſkilr/ Enn þeir Menn ſem fyrſt bera feſtar j Qual / eiga ad hafa finnanda ſpik af hm̃/þad er xxx. viij. fiordunga vætter halft huort Spik og reingi/ ef Qualur er tuitugur edur leingre Ofkiertur/ edur ſo ſkiertur ad hañ ſie ei miñe þeſſ kyns Qualur/ þad a allt af flutningar þridiunge ad taka/Eñ ef þeir hafa nockud ſkorit a Skip ſitt/enn flytia þad ſem epter er/þa ſkulu þeir þat fyre fiñanda Spik hafa/ eñ ſkipta ſem odrum Qual

Y v. þui

þui ſem meira er. Ef Landeigande er af flutninge þa a hñ koſt ad flytia Hualiñ a ſitt Land/eñ ef þangat er leingra/þa Abyrgiſt hñ hualinn vid ſijna Lagsmeñ ef þeir miſſa fyre þad/Ef Landeigendr eru fleire ad fluttninge/þa ſk a þeſſ lãd flytia ſem Land a næſt/Eñ ef Skynſamer menn bera ad Hualr ſie a añad Lãd fluttur eñ Løg ſeigia/þa a ſa Lãdzhlut j hual er þad Land atte ad Hualur væri riett fluttur a/ Enn huer þeirra ſekur Mørk vid hñ er ad flutningu var. Og ef þeir menn lata lauſann Hualinn er hønd hafa ad/þa ſku þeir til fiørdungs ſkorit hafa. Ef Grid menn mans finna Hual a flote / og a Bondi verk þeirra allt/þa a hñ hualinn/Eñ ef hñ a fiſki þeirra ad eins / þa a hñ eigi meira enn Syſlan dualdiſt ſu er hñ atte/epter þui ſem vj. Skynſamer menn meta/og Skip hlut ſiñ ad auk og abyrgiſt þeir ſo Skip ſem adr. Nu flytia meñ Hual vr Alm-

inge

ingi/ þa eignaſt þeir ei nema þeir berl þyrr þeſtar a land eñ þeir lati hual lau• ſañ og þeſti ſem þyrr vottar/ella er þad Rekhualr. Nu rekr hual ſuo miog þyrer Vedre edr Straumi/at hã Rædr ſkipiu enn ei ſkipit honum þa er ſem þeir haþi Opundit Hual.

Cap. VIII.

Eñ vm þlutninga

EF menn þlytia hual þadañ þra Landi Mans er ſia ma Fiſk a- bordi/þa a ſa hual er adr at• ti/enn huer þeirra ſekur Mørk vid hañ eþ þeir viſſu /J Fiørdum edur Sundum þar ſem hualr þlytr ſo ad ſia ma þiſk a bordi aþ þleirum Løndum enn einu / þa eiga þeir aller jaþnt Hual er Land eigu ſuo nær/þo at einhuer þeirra þlytie a ſitt Land /. nema aþ einshuers

Landi

Landi standi suo mikit Vedr ad þangad matti eigi flytia. Ef Menn reka huali a Land mans/þa eiga þeir ij. hluti enn Landeigandi þridiung. Ef menn finna hual j Vøkum vtar enn fisk sier a bordi/þa a sa er fyrstr finnr allann þñ er hñ kiemr a Js vpp. Nu koma menn ad og bera Vopn a huale þa/og festa vid Jsbrun/suo ad eigi ma seckua/þa eiga þeir er veida. Eñ þeir sem sijdar koma til og neita hiner Lidi þeirra og søckur huali fyrer þat/þa abyrgist þeir er fyrre komu til epter mantale vid þa þann hual/Eñ huad sem þeir fa af/þa skulu þeir þar a Land bera sem þeir vilia.Eñ ef Landzdrottiñ telr ad ꝛ seiger ad þeir spille þar Eing hñs edr Haga/bæti sem vj. Skynsamer menn meta Skada og Landnam mz þeim er Gras a edr Jørd/ Enn ef hñ leggur a Holkn edr hollt edr føru þar sem eingi er skadi ad/flytie burt ad osekiu. Nu finnr madur hual j

Jsum nær Lādi/og þo þyrer vtan nets løg/þa a hn̄ halþann eþ Ruikur er/enn Land eigandi allaun eþ Daudur er. Nu geingur Bøk allt ad Landi su er Menn særa Huale j þyrer vtann Net Løg / og rek̄a þeir Ruiker a Lād vpp/ þa a so at þara vm eiginn ord þeirra sem men̄ reki þa vpp m₃ Skipum/Enn þo ad menn Skiote huale j. Vøkum m₃ Þingbornū Skotum/þa eiga þeir ei helldꝛ en̄ adrer men̄/nema Dauda reke a Land/þa eiga þeir Skotmans hlut. Huer Madur a veidi sijna þyre vtā Netløg/þad er veidꝛ er madꝛ flytꝛ a Skipe til Landz en̄ flut ningꝛ ella/ Eþ madꝛ veider hual j Reka marki og þo þyrer vtan Netløg þar er fisk sier a bordi/þa a sa allan̄ er veider

Cap. IX.

Vm Sela veidar þyre an̄ars Jørdu

EF madur hitter Net j Latrum ſijnum og Sel j/ þa a hn̄ Sel og ſuo Net þar til ſem hinn Leyſer vt med Landname. Nu ma madur ſkiota Sel af ſkipe ef hn̄ fer Riettleidis/ huert ſem Selur er a Sio edur Landi nema Selur liggi a Latre þui er ſtille er til hladit/ þa veider hañ
l. b. 56- þeim er Latr a. Nu Skytur madur Sel af Landi og er eigi ſtilli til hladit/ þa ſk ſa Sel hafa er Latr atti. Eñ ef ſtilli er til hladit þa ſk hn̄ hafa bædi Sel og Landnam med/ Nu Lyſtr madur Sel og finna þn̄ adrer menn/ þa a ſa halfann er Løſt enn ſa halfann er fann a flote/ Enn ſa Skutul ſiñ er Skøt ef Skutill fylgier/ Ef rekr a Land mans Nafr hual/ Biørn/ Roſtung/ Hniſr & Sel/ og finſt Skot j/ þa a ſa Þridiung er ſkaut ef hn̄ hefr Vitni til Skotz ſijns ef eigi er Þingborit/ þa ſk ſa madur er a Lādi byr þui er a rekr/ lyſa þui Skoti

ad Kirkiu eda a Þingi innann halfs manadar/Ef Madur hitter a Sel edur hnisu edr adra fiska vtan hual fyrer ofan Marbacka/og færer þeim er a Jordu byr/hafe hñ Fimtung af enn Jord iiij. hluti/ enn ef hañ færer burt færi aptr og leggi a Landnam.

Cap. X.

Vm hualflutninga a helgū Døgum.

EF Hualur er flutttur edr skorinñ a Løghelgum deigi þa sk giefa af hinn [Fi]mta hlut þeim er fluttur er/og af suo miklu sem skoriñ er a helgū Deigi/ eñ ei er meira skylle. Af sela veidi og allre þeirri sem Løghelgann dag er veidd skal giefa hiñ Fimta hlut Fatækum mønnum þar jññann hreps sem a Land kiemr/ þeim er ei giøra Tiund/ ⁊ skulu hreppstiornar meñ

þessu

frf.b.c

þessu skipta mille fatækra þuiad so heſr forn Løg verit og vane/ R. B. N. K. Enn huer Madr er þetta vill eigi Greida er sekr vj. Aurum vid Kong.

Cap. XI.

Vm flutning hvals vr Almenninge

EF meñ flytia hual vr Almeñingi/þa skulu þeir fylgia feſtū til Landz/eſ þm̄ er Ohætt fyrer Stormi og Brime/Nu skiliaſt þeir fyrer þad vid ad þeim er eigi Ohætt/þa eiga þeir þo hualiñ eſ a þad Land rekur er þeir villdu a flytia. Enn eſ annar stadar kiemur þa er þad Rek hualur.

Cap XII

Vm Vogrek

HAd heiter Vogrek er Rekur a Land mans Lik edur Vara og allt þad er fiemætt er/ og menn hafa att/þo ad þad sie Vider Telgder/ huert sem þui kastar a Land mz Likum edur ødru vijs/ Landeigande skal Vogrek varduelta huer sem Reka a. Enn sa er a Jordu byr skal allt færa vr flædar male/ z giøra ord Lãdzdrottni/ Eñ sa þeirra færi Lik til Kirkiu sem bett kiemst vid/og hafi af fienu til þess Kostnadar slijkt sem þarf/ sa er a Jørdu byr skal Abyrgiast Fied ef af hans vanrækt slijtur vt. Vogrek skulu virda vj. Skynsamer Menn/sijdan skal Landzdrottinn hafa þad er vid spiellum liggur/ edur selia ødrum ef hañ vill/og varduelta sem sitt Fie og Abyrgist hañ þa ei/ Ef sa madur kiemr til Vogreks er riettar heimillder þikist a eiga/ z hefr til þess Skilrijk vitne/ og suer hann til Lyritar eid/huort sem þad er Arfr mãz

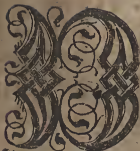
edur ødru viis/þa skal hñ hafa sem hñ kallar til/Eñ verd fyrer hitt sem Loog-ad er. Nu koma ei Eigendur til/þa sk-al lata seiga til a Alþingi huad fie þar er Rekid/hñ skal suo jafnann laust lata sem Eigendur koma til annadhuert Fie edur Verd/enn þad sem eingi verdr ei-gandi til þa eignast hañ þad. Enn ef LandzDrottinn lætur ei virda Vegrek/ edur fer ødru viis mz enn nu var talt / þa skal hñ giallda tuennum giølldum er Eigandi kiemur til /og er hñ þo Sekur Mørk vid Kong. Enn ef hann leyner þui Fie/ edur viller heimillder ad Vog reki /þa er hann Þiofur ef þad Fie er so mikit ad Þiof søk nemur.

Hier Hefur hiñ Siouñda
Hlut Log Bokar og heiter Kaupa Balkur

Cap

Cap. I.

Vm Grip

Ad er nu þui næst ad vor skal Einge þyre audrum taka/ ecki skulum vier off ad gripdeilldū giøra/ Doms er hüer Madur verdr þyre sijnu ad haþa / Enn sa er þyrer ødrum tekur skal þad aptur þæra/ og bæta hīm þullriette er hñ tok þyrer eñ Konge iij. Aurum/þyre þad er hñ tok rangliga/eñ sækie sitt epter Løgum sijdan. Eþ lendur Madur edr Kongs Vmbodz madur tekr vpp Bu bonda Ofalt edur Odæmt/ edr veiter hīm adra Fiar vpptekt Ologliga/ þa skal hañ þad allt aptur þæra/ og þo sekur x. Morkū vid Kong/ Eñ hüer sa

mørk er hm̄ veiter lid til þess/ Eñ þeim er Fied atte Fullrietti epter Løgligum Domi.

Cap. II.

Huernin Madz skal krefia biar sijns.

EF Madur Krefur Mann biar sijns/ þa sk hñ suo Krøfu verlast/ad kuedast þa Skulld ødrū golldit hafa / og nefna Votta sijna þa er vid voru Stund og Stad. Nu ef Vottar eru innann Hieradz/Eñ þa er suo ef Vatnz føll deilast i mille til Hierada / þa sk skapa þeim Leidarleing til/Enn ef Vottar eru vtan Hieradz/ þa sk giøra þeim Laga. stefnu ad þeir komi þar og beri vitni þat sem þeir voru vid. Nu bera þeir suo Vitni/ ad þeir voru þar vid er hann luckte þeirre Skulld sier af hendi þeim i hand er atti eda hñs Løgligum Vmbodz mañi. Enn

sa er

ſa er Logligur er hn̄ heþr til þeſſ Vmbodz ij. Loglig Vitni/ þa heþr hn̄ riett varda Kroþu þa / þat heiter Alycktar Vitni/ þar ſkulu ecki Anduitni j moti koma. Þeſſir meñ meigu ei Vitni bera/ Sakadr Þioþr/ Meinſæris madr/ eigi Yngri enn xv. Vetra/Fiormenningr at Frændſemi og Mægdum/ nema þeir ſie badum jaþn ſkyllder/ R. B. Y. K. Fimtan vetra gāmall madr ſk vera vitnisbær/z eiga ſialþr Riett a ſier eþ hn̄ verdr mz øþund miſþyrmt/ og ſuo ſkal Fiarhalldz madr hn̄s þullu þyrer ſuara aþ hn̄s Gotze/eþ hn̄ kann brotligur ad verda. Riett er ad þeir menn bere vitni er verit haþa Magar mans/ eþ þa er ei Mægd er vitni þarþ at bera/Taka meiga tueir vid eis mās Vitni / og er ſa Frumvotti er vid var j þyrſtu/og er hn̄ ei þær annar er vid var/ og haþa hiner adur heyrt hn̄s Vitni/þa er þat Vitni Jaþn þullt ſem þeir haþi aller vid verid
 þyrer

M.b.

frumvitni

fyrer øndverdu/Fedgar tueir edr Brædr tueir eru sem eirn madur j hueriu vitni/ nema tueir m̄ nefni þa til/vtan þeir sie stadder vid Deilld manna / eda Viijga ferli. Allar þær skullder/er eidar kōa til/ þa sk eiñ Eyris synia eñ ij. tueggia/ iij. þriggia. Eñ þo at Skulld sie meiri þa kiemr ei meiri eidr til enn Lyrittar eidr/ Huernetna þar sem menn kaupa samañ ad Løgum/þa sk aptr ganga Oftalt enn fram̄ Vantalt/ þar til sem þeir hafa sk riettar Tølur vid.

Cap. III

Huernen krefia skal Vitaskulldar

Ef madr a fie ad manni þad er Vottar vitu edr vid geingit/ þa sk sa er skulld a at heimta/ Krefia fiar sijns vid Votta ij. huar sem hñ hitter hñ er gialda a/

Riettar

K. B. E. K. Nu Krefur madur mann fiar siins j Riettann Gialldaga þess er Vottar vitu edr vid er geigit/ þa er vel ef hñ gielldr/ella stefni hm̃ heim a xiiij. Natta fresti/ og Krefie hann par fiar siins/enn ef hñ vill ei greida/ þa stefni hm̃ Þing og Krefie þar enn Skulldar siñar/ Nu vill hñ ei greida/ þa sekist hñ ij. Aurum fyrer hueria Krofu. Enn þadan af Þingnu sk sækiandi nefna so marga Menn sem hñ þikist þurfa/ og fara til heimilis þess mãs er Skulldina atti ad giallda/ og vitda honum þar fie sitt og fullrietti epter Laga domi af fie Þriotz/og eru aller Bænndr Skyllder til þessarar ferdar/ Sekr er huer Bondi ij. Aurũ vid Kong er ei vill fara/ Umbodz madr Kongs er skylldr ad fara og odlast mz þui halfa Mork Kongi til handa/ Enn ef hñ vill eigi fara þa fellur hañ mz þui Kongs sekt. Nu standa Menn fyrer og veria mz Oddi og Eggiu/ þa

falla þeir aller Vtlæger og Ohelger er
fyrer standa/ enn hiner aller Fridhelger
er til sækia og Laga vilia giæta. Enn
þo at þeir falle ei er fyrer standa/þa er
sa þo Sekr xiij. Mørkum vid Kong er
skulld atti ad giallda/enn huer hinna
Mørk er fyrer stod mz honum.

Cap IIII

Vm Eindagad fie

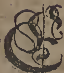
NV er Lanfie og dæmt fie/og
allt þad fie er Vitne vita/edr
sa geingr vid er Luka a /þa sk
suo sækia sem nu var mællt.
Eñ allt þad fie er vitni veit at eindag-
ad er/ þa sk madr so niota Votta siña
j eindaga sem hann hafi honum heim
stefnt. Nu kiemr sa ei til er fied skylldi
taka/enn hinn kiemr til er luka a/þa sk
hañ bioda fie j eindaga ef nockur er sa
þar

þar kominn er vm sie bodit mz votkum ad taka þad þie/og ef sa er þar þa skal honum j hønd selia. Enn ef eingi er sa þar/þa sk sa seiga þied vr sine Abyrgd er Luka a og virda liet Løgliga/ᴛ haþi siþan sialþur /og abyrgist vid sijnum Nädvømum þar til er sa kiemr til er þa skulld a ad taka ad Løgum/þa sk þeim j Hønd selia/Ei er madr skylldur ad taka vid Kuikþie þyrr enn vj. Vikr eru aþ Sumri/Sex skynsamer men skulu virda Kuikþie allt. Nu kiemr sa madr ei til er heimta a Kuikþie sñan halþs Manadar þorþalla lauft þadan þra er golldit var Løgliga /þa sk hinn haþa þad Kuikþie Leigu lauft til annara Fardaga er þa Skulld a ad Luka/ og lata lauft er eigandi kiemr epter edr hãs Vmbodz madr. Eþ madr sender añann mann til Gialldaga þyrer sig mz þie/þa er hiñ ei skylldur til vid at taka/nema hiñ vite ad sa Madr heþr jaþnmikit þie sem hñ gielldr/

Og el er madur skylldur ad greida Vm-bodz manni fie/ nema hn̄ lati suería ij. Skilrijk Vitne þad Vmbod adur/ þar sem fie er golldit. Nu a madur fie ad manni þat sem ei vitu Vottar/ þa skal sækiandi stefna honum heim til Kuødu/ og Kuedia hn̄ þar þess fiar er hn̄ kallast eiga ad honum/ hinn sk an̄ad huert festa fie eda synia slijkum Eidi sem fyrr seig er/ Nu vill Veriandi huerki Eid vinna nie fie festa/ þa sannar hn̄ sier skulld þa a hendur/ og sækie ad fyrri sokn/ Nu kaupast m̄ vid z er ei a kuedit nær gialld-ast sk/ þa gialldst ad næstum fardøgum epter.

Cap. V.

Huad Laugaurar eru

F mællter eru Laugaurar med Landz mønnum hier/ og þo ad madr mæli suo vid annann ad

þu skallt

þu skalt mier Vadmal fa/ eñ skilr ei fra adra Aura/ þa neitar hñ ei Logaurum eþ ei er Vadmal til/ Nu er Løgeyrer vj. alner Vadmals nytt og onotid/ tueggia alna breitt/ og ei þui leingra ad Jadre enn Hrygg at mune Alinn j xx. Alnū/ og sk stika huert er vill ad Hrygg eda Jadre/ og suo Kosti sem tekit er a Alþigi/ Ad skemra Jadri skal stika eþ. skackt er R.B.E.K. Morent Vadmal vj. alner fyrer eyri/ Gelldinga Klyppingar vj. fyrer eyri/ Naust Lamba Giært vj. fyrer eyri/ Eyrer Gulls þess er stendt Elldig fyre lx. aura/ Eyrer brñt Silf :s fyre vj. aura/ Jarnketill Nyr z Velldr og veigi iiij. Fiordunga og liggi j viij. Skiolur fyrer xv. aura/ þad er Katla mals Skiola/ eþ Trie er sett j Logz/ og tekr ødru meigin a Þrom vpp/ xij. Þum lūgar Medal mañi j Naglsrotū/ Stal laur Liar Eggelningur og veigi xviij aura heill og Stalsleigunn/ þeir skulu vera 60, Ap

vera iij. þyrer ij. aura Atta þiordunga
vætt Blaśtz Jarns þyre v. aura/ Vætt
þellu Jarns þyrer vj. aura.

Cap. VI.

Vm Fiarlag

HEtta er eitt þiarlag suo sem
lagt et Dyrt a Vor j þui
Hieradi/ Kyr viij. Vetra gømul
ei yngri enn ad ødru
Vetri og haþi borit ij. Kalþa/ heil og
heilspenud/ og haþi Kieþlt vm Veturin
epter Pals Messu / ei verri enn medal
Kyr/ Hierads ræk ad þardøgum/ Þriu
Vetur gømul Naut vid Ku / Tuo
Tuæuetr Naut vid Ku/ Kyr gielld mi-
olk edur Kuiga ad þyrsta kalþi ij. aurum
verri enn Kyr/ Vxi þiogra vetra gamall
Gielldr edr Gradr vid Ku/ Vxi Þreuetr
ij. hluter Kugilldis/ og Kyr Gelld med

sama

sama lagi/Vxi. Fim̄ vetra Þrldiungur
annars Kugilldis/ Vxi vj. Vetka ij.
hluter annars Kugilldis/Vxe vij. Vetra
ßyrer Kyr ij. og suo þo ad elldri sie Lāð
geinginn/Arður Vxe gamall a Vör hñ
er metßie/vj. ær vid Ku ij. Tuæuetrar
og ßiorar gamlar og ßædi Lømb sijn O-
rotnar. Loðnar ⁊ Lembdar að ßardøgum/
vij. Lambskotur vid Ku/viij. ær algiell-
dar iij. Vetrar og elldri vid Ku/ viij.
Lambgymbrar og ßædi Lømb sijn vid
Ku/ viij. Giellðingar Tuæuetrer vid
Ku/Sex giellðingar Þreuetrer vid Ku/
Fiøgra vetra gamall Giellðingur ⁊ añ-
ar Tuæuetꝛ vid ij. ær/ Hrutꝛ Tuæuetꝛ
agilldi/xij. Vetꝛ gamler sauder vid Ku/
allt þetta ßie skal vera gillt og j Vllu
Þreuetꝛ Forustu Gelldingꝛ ⁊ elldri þat
er met ßie/ Geitꝛ vj. mʒ Kiðum og suo
ßarid sem am vid Ku Enn atta al-
giellðar vid Ku/Þreuetrar ⁊ elldri/vij.
Lambskotꝛ vid ku/viij. Hauðnur ⁊ ßædi
kið

kid sijn vid Ku/viij. tuæuetrer Naþrar vid Ku/Fiorer kiarn Naþrar eitt inf. algiellder vid Ku / Sex Þreuetrer vid ku/ iij. huorer/iiij. vetra gamall Naþur x añar Tuæuetr fyrer Geitr ij./ Tuæ uetr Naþr jafn Geit/ Ef haþrar eru elldri enn nu eru kalder þad er met fie/ Tolf vetrgamler Geitsauder vid ku/ha- lft Naudnur og algelldingar/ enn halft kiarnhaþrar og gielldhaþrar/. Nestr iiij. vetra gamall og ei elldri enn x. Vetra/ heill og Lasta laus/jafn vid Ku/ Nroß mz sama alldri heillt og lastalaust fiord- ungi verra enn Kyr/Nestr iij. vetr jafn vid hroß/Nroß Þreuett ij. hluter Ku- gilldis. Tuæuett hroß og Nestur tuæ- uetr vid Ku/Þriu vetur gomul hroß og einn hestur j. vid Ku Ef madr gielldur eitt hroß Vetur gamallt fyrer Þridiung Kugilldis þa skal fylgia eyrer / þetta skulu vera medal hroß. Stod hestur og sie Verdi betri fyrer Vijgs sakier/
Giellð

Gelldur hestur og sie Verdi betri þyrer Reidar sakier / og Fyl hross j Stodi þad er allt met þie. Syr Tuæuetur og elldri mz jr. Grijsum vid Ku/ Albreitt Lierept iij. Alner þyrer ij. aura/ Enske Lierept tuielnt ij. alner þyrer eyri/Mörk Vax þyrer eyri/Skrud klædi ny skorinn og oskorinn/ Naþnar Vadmal ny og Vnotin/ Katta skiñ ny ꝛ Lamba Skiñ/ Flattsmide nytt/ og Vörusmijde nytt/ Teint Jarn/Eirkatlar nyer þad er alle metþie/og þo Riettgolldner Løgaurar. Alle met þie skulu virda vj. Skyusamer meñ iij.aþ hus hendi/Priar viij. Fiordunga Vætter gamalla sauda Vllar vid Ku/iij. Vætter Miølvægs matar vid Ku. Vætt Vetrgamalla Sauda vllar ꝛ Olldungs Hud/Pridiungr Kugilldis ꝛ bæti eyre huert/tuær Kyrhuder vid olldungs hud/ Riett er eþ snøgguar ær eru golldnar ad lata þylgia Vætt Vllar rc. am.

k. h - 4

Cap

Cap. VII.

Um Aureiga skullder

EF Aureigi a manni Skulld at giallda/ sa er latit hefr Peniga sijna fyre Elldi edr Skipsbro-tum/ edr ødrū misfellum/ suerie xxiv. b. - 10 eineidi ad hn̄ skal luka þa Skulld þegar Gud gefur honum efni til/ ef eigandi heimter/ Og hefr hañ ei adur vid Offil kiendr verit. Nu krefr Madr Skulldar hn̄ Oreiga er ei eru slijk tilfelli er fyrr voru tøld/ varduerti hn̄ j giætslu t ku-edie Þings/ og lati fara lausañ a Þing fram/ og biodi frændū hn̄s ad leysa hn̄ vndann Skulld þeirri er hn̄ a at luka/ Enn ef þeir vilia ei leysa hn̄/ þa dæmi Þingmenn ad hn̄ vinni af sier/ þar sin hn̄ fær sier vinnu/ þeim til skulldar er a. Enn ef hn̄ hleypr brutt/ hafi Ref-sing epter Laga domi/ nema Skynsomū

monnum virdist meiri Nauþsyn vera/ og skipi þeir sem þeir vilia/ fyrer Gude suara epter at uikum R. B. N. K. Vm þa Lausa menn sem Oskil giøra og Skulder eiga ad giallda/ Þa taki Syslu madr Godz þeirra medr vitorde skilrijkra Bænda/ og luki huerium sijna skulld eþ til vinst/ella misse huer madr sa er skulld atti ad honum epter þui sem Tala rennur til/so skal giøra huer Syslu madr j sinne Syslu.

Cap. VIII.

Vm skulld epter daudann mann

NV er sa Daudr er skulldina atti ad Luka/enn hinn lifer er heimta a/ þa kiemst hann ei til Skulldar/nema mz vottum þuiat eigi sk eid sueria fyrer Briost hins Dauda. Erfingi sk þann Eid sueria eþ hann

er fullteida madur ella fiar halldz madur hans Logligur/ad ei var su skulld suo ad hann visse/þa suer hann fyrer sitt Brioſt enn ei hins dauda/Nu steindur skulld xx. Ve-tur edr leingr/þa fyrnist su skulld fyrer Vottum/ Enn hann ma koma hinum til Eida ef hann vill/þiuat j Sallti liggr sok ef Sækendr duga/ N.B.H.R. Eingi madr skal abyrgiast vitni vm skullda lykt-ingar leingr enn iij. Ar/ef skulld er minni enn vj. Hundrud/ Enn ef skulld er mei-ri abyrgist ei leingr Vitni enn v. Ar

Cap. IX.

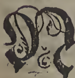
Vm Fiarsokner vtan Nierads

N kiemr sa madr j Nierad er þu villt sott hafa vm eitthuert mal/og a enganu Erfingia j þui hieradi/z var ei þar Na-ttina helgu/þa skal hann spyria hann ad heimili sijnu/

ſijnu/ ⁊ ef hn̄ nefner heimili ſitt/ þa ſk hn̄ ſtefna honum þangat/ ei ſk hn̄ ſeiga ad Balldz mans nema þar ſie/ eñ ef hn̄ vill eigi ſeiga/ þa ſk hiñ lyſa vnder votta og ſtefna honum huert j Gard er hn̄ vill/ nema ſialfum ſier/ og ſækia hn̄ þar ſijdann/ þa er og Riett ſtefnt huerium manni er ſtefnt er a Kauprein þar er þeir keypeuſt vid/ ſuo ſkal og einhleypū manni heim ſtefna ſem Bonda þangad ſem Erfingi hn̄s er junañ Hieradz/ ella ſk hn̄ ſpyrıa hn̄ ad heimile ſijnu/ þar ſk vera ſem hn̄ ſeiger/ nema hn̄ ſeigi ad va‑lldz mans/ Eingi madz ſkal ſok giefa a annars Fie.

Cap. X.

Vm Fiarſokner junañ Hieradz

V ſkulu Hieradz ſokner ſtan‑nda vm Alþingi/ ⁊ vij. næ‑tur fyre ⁊ epter/ ⁊ vm Laga

faustu/ Christins doms Riett ma fafnã sækia & Ny verk þau er verda/ Ecki ma ad soknum giora a Løghelgum døgũ ne-ma stefna mañe heim ad eins/ og til Løg mans/ Mádr ma stefna mañi heimstef-nu annars mans sem sialfs sijns/ ef hñ hefur Vmbod til þess med Vottum/ og suo til Løgmanz/ R. B. G. K. Eigi er
L.b-28 Vmbod fullt ad Løgum nema mz vottũ og Handsølum. Sialfur skal huer sijna
L.b-23 sokn sækia jnnañ Landz/ Frials madur & fulltijda ef hñ er jñañ Landz/ Enn ef
K.b-22 hann hefur ei Kuñattu til edr mennig/ þa sækie Kongs vmbods madr honũ til handa/ og ødlast so þa sekt sem vid liggr
L.b-28 ad Løgum/ & ecki framar/ Ef madr fer af Lande j burt / þa skal sa hallda Fie hans vm iij. Vetur er hñ hefur vm þat
Arf:t.16 bodit med Vottum ad hallda skylldi/
– 24 & skal sa hafa Sokn & Børn fyrer hñ/ Enn ef hñ er leingr j burt eñ iij. Vet-ur/ þa skal sa hafa Sokn hans & Fiar-

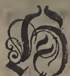
hallð

hallð er Arfe er næſtur / og eyða øngu aß /. Enn eß hinn kiemur aptr / Luke hm̃ ſlijkt er hann tok og vottat vita að hañ atte. Suo ſk Konu ſækia ſem Karl mañ eß hun er ein fyrer ſier / Eñ hun a koſt að ſelia hueríum er hun vill Sokn ſijna og Børn / Eigi ſkal hun ſelia Valldz manni / eður Ofrijkis mani þeim er við hana a / Maður ma ſækia hennar Sokn ſem ſijna eß hun hefur hønum Løgligt Vmboð til þeſſ feingit m̃z Vottum. Nu vill maður ſækia annann mann vm eitt huert mal / Enn hm̃ hefr annar Maður fyrri ſokn a hendi / þa ſk ſa aß lata fyrr er ſijðar tok til / þuiað ei ma hñ tueimur ſenn ſuara / nema þat ſie Virkt ſokñ við hm̃ giør. kaup: b 13.

Cap. XI.

Vm Laga kaup og Fals kaup

Kaupa

Heruetna þar ſem meñ kau-
pa Jarder edur ſkiptaſt vid
Huſum/Skipum edur ødrum
Gripum/þa ſk kaupa medur
Handſølum og medur Vottum ij. edur
fleirum og mz heimilldar tøkum/ Enn
øll ønnr kaup þau ſkulu halldaſt ef hand
ſølut eru/og ſo øll þau er Vottar vitu
ef þeir Meñ kaupaſt vid er kaupū ſinū
eigu ad rada/nema madr ſelie Oheimille
edr ſie Fals j/þa ſk þat kaup aptr gan-
ga/ enn hinn hafi Anduirdi ſitt. Ef
madur ſelr Gull edr brent Silfr Smid-
ad edr Oſmijdat þad er ſkirt ſk vera/og
fyre Skirt var ſellt þad ſk Skirt vera/
Suo og ef madr ſelr Huuang j Tunnū
edr Vøckum/Mallt edr Korn j Pund-
um/Miøl j Seckium/Smiør edr Sallt
j Laupum/ edur nøckiuru þui hlut ſem j
Belgium edr Bøndum er / þad ſk jafn
gott vtann ſem jnnann/þuigd engi ſkal
ødrum ſelia Fox edur flærd/ enn ef ſa
giører

giører þals j er selldi/ bæti Riett sinn
þeim er keypti enn Kongi xiij. Merkr/
nema meira eda minna virdist ad Løgum.
Enn eþ hañ selldi slijkt er hañ keypti ꝛ
visse þo at þals var j og villdi, þo ei vr
taka/Gialldi þeim Mørk er keypti enn
Kongi vj. Merkr/ Suo ꝛ, eþ madr selr
Klædi Lierept edr Vadmal/ og allt þat
er Fals er j/suare slijku þyrer sem adur
vottar sa er selldi/ nema þuiad eins ad
hñ vissi ei ad þals var j ꝛ haþi þyre sier
Siettar eid/Sijdann haþi huer þrañ
siñ Heimilldar mañ/þar til er til Proþs
kiemr/ꝛ suare sa þyrer Fals er at Løg-
um a þyrer ad suara/ þat er allt Fals
er Skynsamer m̃ meta til þals/ eñ ei sk
þat Sy'lu madr meta nie hñs Vmbodz
Madur þuiat þa ma virda til agirñi/
Nu eru kaup Handsølud og eru ei vitne
til/synie Eineide sa er selldi edur kaup
halldist.

Cap. XII.

Huer Kaup skal Brefa skal.

At þau Skilord sem Menn giora q̃ Kuenna giptingum/ z suo ef menn kaupa Jarder/ z pyrer huert Sex Hundrada kaup edr meira/ þa sk huer tueggi giora Bref epter Kaupi sijnu/ og Skildaga/ og nefna Votta sijna þa er vid voru Stund og Stad/ z hafi pyrer Lögmās Jurisdictiodar Syslu mans edur nockra Skilrijkra Manna þeirra er vid voru Kaup þeirra/ Enn ef ei þær Jurisdicti/ giori Chirographum og beri þad Vit ni Kaupi þeirra ef eigi eru Vottar til/ huert sem þat mal Dæmist pyrer Lög maum edr sömum riettum Domara þess måls.

Cap. XIII.

Ef madur vill ei Vitne bera

HVert þat mal er Vitnad verdur vnder mañ/og so þo ad ei se Vitnad/ huert sem helldur heyrt madr sied edr heyrt a/ þa skal hñ vera skylldur ad bera þad Vitni Lögliga til kunddr af Rietkaranum. Eñ ef hñ vill ei bera/ þa skal Sakar aberi krefia hñ þess Vitnis burdar/ Enn ef hñ vill þa ei bera helldr enn adur þa er hñ sekr Mork halfa Konge eñ halft þm er sakiers/ suo skal hñ og bera þat Vitni sem hñ er ei nefndur til/ad hñ skal bera vidur vist sijna epter þui sem framast sa hñ og heyrdi/ Sijdann dæmi Lögmadur edr dæms menn huorsu fullt þeim þijker þad Vitni/ enn sa er Vitna þarf skal hallda þeim Kost allañ.

Cap. XIIII.

Huer Kaup ad halldast skulu

NV skulu halldast oll handsøl-ud mal þau sem halldast eiga ad Løgum/og Løgbok mæler ei j mote/ þat ma ei halldast eþ madr selr þad ødrum er hn̄ heþr aduť ødrum sellt/En̄ eþ sa heþur Hønd ad er sijdar keypti/ þa ma hn̄ hallda Skila domi þyrer kaupi sijnu til Løgmans vr-skurdar/Nu a sa Kaup ad haþa er þyrr keypte eþ honum þullnast vitne ad skila Domi/ þa er hinum kaupþor er sidar keypte/þa skal hn̄ lysa vnder Valinkun-na menn/Þad er Kaupþor eþ Madur Kauper þad er hinn atte ecki j er selldi/nema ad þess rade være sellt er atte.Nu skal hann hitta þann man̄ er hin̄ sellde og heimta sitt aþ honū/ En̄ eþ hn̄ vill ei honum j haund selia/þa skal hn̄ honū heim Steþna/ og niota Votta sinna at hann liet ad løgum laust/og Kreþie han̄

Fiar

Fiar sijns og legge hm̄ Rán vid/ Enn eþ hā selur ødrum sijdan/þa er hn̄ sekur halþre Mørk vid Kong. Nu eþ hn̄ þær eigi hinum þeingit þad sama Kaup edr annad jaþngott/ þa giallde hn̄ Eyri aþ Merkur kaupe hueriu þeim er keypte/ ꝛ þo Eyre ad Kaup sie minná/ ꝛ sie þeir þa satter. Enn sa er vijsvitandi Keypti þat er annar heþr þyrr Keypt/ sekr Eyri vid Kong þyrer Merkur Kaup huert/ Nu Kauper madr vid Vtlægann man̄/þa a Kongr þad þie er hn̄ Keypte ad honum/ og þo sekr [illegible] Aurum vid Kong/ edr synie mz Lyritar eidi ad han̄ vissi ei ad hinn var Vtlagr.

Rán vid
Eirir aþ mrk kau
M.3- 6-
or kur 6-aurum v. Kr

Cap XV

Vm Leiguþie

NV aþ þui at j þessu Lādi þurþa marger menn vid Leigu Fie ad hialpast/þui sk eingi Dyrra

selia

ſelia dyrra Malnytu Kugillde a Leigu eñ
ij. Fiordūgū Smiørs/edr ala iiij. Lømb
epter Kugilldi/og abyrgiſt ſem ſulgu
k. b – 16. ſie/R. B. E. K. Enn vj. Skynſamer
Menn meti huort ſa er leigdi heſur til
Foodr edr Smiør/Og eſ ei er til gialldi
hñ annañ Mat jaſn virdan eſ hñ þarſ
ei vti til ad Kaupa/ella leyſi xij. alnum
k. b – 14 Vadmals/Enn ſa er Dyrra ſelur ſa er
tuyggialldi meira haſa eñ Løgleigu/e tuigilldi þm
þad ſem hñ eykr Løgleiguna/Eñ giellð
ſiar Kugilldi epter ſamkomu Lage er
riett ad byggia [illegible]. Alnum/Enn aſ þui
ad huer madur verdur ſkylldur ad hialpa
jaſn Chriſtnum ſier aſar Koſta lauſt/
allra hellſt er þeir taka ſo mikinn Auøxt
aſ ſijnu Gotze/þa ſkulu aller Skyllder
ad byggia ſijna malnytu a Vor ad þeſſe
ari Leigu þeim er þurſa/og Skynſømū
mønnum virdaſt Ohætter Skulldunau-
tar/vtann ſlijkt ſem huer vill haſa ſialſr
ad ſijnu Bue.

Cap

Cap. XVI.

Um Abyrgd a Leigu fie.

M(V) selr madr Kú a Leigu edr annad bufie/ þa skal sa abyrg iast vid aullu er Leiger/ nema vid Brada sott e Lũgna sott/ Kielfing edr Lamburd/ alldre edr Lystr Reid/ og þo ad alla abyrgd skilie þeim a hendr er Leiger/ þa skal þad ei halldast/ Enn ef Kugilldi edr Kyr Deyr fyr er Fatækum manne/ þa gialldi hñ a iij. Arum verdit/ epter þui sem vj. Skynsamer menn meta/ enn ongua Fiemissu mz/ Eingi madr skal Ku edur añat Kufie Leiga leingr enn lifer/ nema sialfr hñ Drepi edr þeir meñ er hñ a ad hallda Ordi edr Eidi fyrer/ edr þeir Menn er hañ bydr vm. Nu skal hañ Ku hafa edur Kugilldi at Leigumala Riettum til Fardaga ad ødru Vori/ nema þeir hafe

annañ

k.b - 4.
k-b - 7- gialldi a 3a
k.b-ꝛ, 17

ännann Maldaga agioruann sijn j misse
þa er hn̄ tok Ku/Ru er su Kyr Daud
enn hn̄ atti Med j annari/þa skal hañ
þa hafa fyr sijna Ku/þuiad Kyr skal
j Kyr stad koma jafnañ/enn ef su Lifer
er hn̄ a/þa sk hn̄ þa hafa þo ad su sie
k. b – 18. elldri enn Lagagialld/ enn ef Lester eru
a ordner þo ad Horn brotni edur Hali
slitni/þa sk h þa Løstu bæta epter Løg
um. Ru vill hn̄ Ku ei leingr Leiga/þa
skal hn̄ hitta þn̄ mann er Ku a ef hann
er jnnann Nieradz og bjoda honum Ku
vid Votta. Enn ef hn̄ er vtann Nier
adz/þa skal hn̄ færa Ku heim og Leida
menn til ad sia og meta Ku/ ad hun er
k. b – 4. heil og hinum tæk er a/ og seigi þar af
st. b – 2. sijna abyrgd/og veiti Vørd sem Nautū
Arg. t. 24 sijnum/ og þiggi Nyt af/ og hafi þad
fyrer Gras og giætslu/og abyrgist vid
hand vøñum sijnum einum / Ru er sa
af Landi farinn er Ku atti / og hefur
mann Vmbodit vm fiarhalld sitt þa a
hañ

hā honum Kir ad bioda ef hĩt er jnnan
Nierads / En̄ erfingia ef ei er Vmbods
madr til / ef hn̄ vill ei leingr Leigt hafa.
Suo ſkal fara vm annad Leigu fie ſem
vm Kyr ſkilr. Nu Drepr Madur vilia ll.b-39
hendi Leigu fie vtann Orlofs þeſſ er fb-16
a / bæti halfri Mørk fyrer Kugilldi, hút
epter Riettri til Tolu / huert ſem er me-
ira edr minna / hafi þat halft Kongur k.b-21
en̄ halft ſa er leigu fie atti / ꝛ ſæki ſem
Vita fie / og hafi eigandi fullar Leig
ur af þui fie ſem Lifanda væri.

XVII

Vm̄ Handuām̄er

N V fekr madr Tufie ſitt jn̄e mz man̄i at fulgu mala riett um / þa ſkál hn̄ abyrgiaſt vid handvøm̄um ſijnum øllum / þad er hand vøm̄ hn̄s ef hn̄ ſuellter eda ll.b-29

drepr

K. b- c. 16 drepur/ edr þeir menn sem hñ skal ordi
eda Eidi fyrer hallda/ og svo ef hñs fi-
ar halldz madr ecker ei fyrr enn Aund
er vr/ edr fellr fyrer Berg og fylger ei
LL. b- 40, Fiar hirder/ Enn ef hñ synier þad fie
adr hud er af fleigiñ og fylgier kefud/
þa er þat ei hädvøm hñs. Pad er hand
vøm hans ef Druknar j Brunni eda
i bandi Kyrkier Klafe/enn ef Nes er j bande/
eda Renur stauo fyrer/þad er ei Nand-
uøm hñs. Pad er Nanduøm hans ef af
megri verdur Daudt/ Nu skal hñ þada
Fulgu fie til Kross messu a Vorid/ þa
skal hñ hitta þñ er Fie a/ z bioda honū
ad taka vid Fie sinu/og syna honum ad
37 fært er ad mat sier og seigi af sijna A-
byrgd. Nu tekur madur Kross a Fulgu/
edur bit/þa a hñ ad Abyrgiast vid sinū
häducmum/ eñ þad eru handuøm hñs
ad Grannar hans virda til þess/ z vilia
þad med Eide sijnum sanna/nema hañ
Reb. b - 15 seige þad þa er hann tok ad hañ vill ad
aungo

bnguð Abyrgiast. Nu tekr madr Naut a Fodr/og skal hann so abyrgiast sem fulgu Naut/Þad skal madr ei abyrgiast þo ad kyr fae ei kalfs ef hann hefur Gradung med Nautum sijnum.

Cap XVIII

Quad Løggilld Kyr er

NV hefr madr ku mællta i skilulld sina þa er huerki skerde Veid nie Leigu/ þa skal su ei elldri vera enn viij. Vetra/ og ei Yngri enn ad ødrum kalfi/Heil & Heil Spenud/og hafi kielft vm Vetrinn epter Pals Messu/ og slijk ad ødru sem fyrr seiger. Nu kauper Madur ad manni Hross edur Naut/ edr annat Bufie/þa er þess abyrgd a er keypt hefur/ þegar hann fer i burt mz. Kuikfie allt þat er madr selr ødrum/ þa skal eingi Suik

selia nie med leynandi Løstum/ þad er
Leynādi Løstı a hrossi eþ þad er Dauþt/
Blint/Kuid drage/Vāhallt/ Stiarþt/
Statt/eyn a ødrū Kuikþie eþ þad dre-
ckur sig sialþt/ Sa sk suerıa er selldı ad
hū vissı ei leynandi Løstu a/edr haþa sia-
lþr ella/ eþ hiun þiñr a þyrsta Manade.

Cap. XIX.

Eþ madr kauper Osied

NV kauper madr Grip osienañ
ad manni/þa er þess abyrgd a
er sellde/ þar til ad þeim kie-
mr j Hond er keypti/edr þeim
er hū baud vm þyrer vottum vid ad ta-
ka/ nēa þeir skilie ødruuıjs þyrer vottū.

Cap. XX.

Vm.

Balkur
Um þa Gripe er ei ma skipti á koma

ALLa þa Gripe er Menn eiga saman/huert sem þad er Akr edur Hus/edr Teigar edr adra hluti þa er skipte ma a koma suo ad ei verdi skadi af / þa skal sa Skipti rada er Skipta vill sem seiger j Eignar skiptum/Eñ þar sem ij.meñ edr fleire eigu eirn Grip saman þañ er eigi fær skipti a komit so ad ei verde Skade at/eda þñ er annar vill gagn af hafa/enn annar Orœker/edur vill ei gagn af hafa/biode þeim fyrst er til motz a vid hñ. Nu vill sa ei Kaupa/þa hlute huor Kaupa skal/og leysi sa er hlytr sem skyn samer menn meta/Nu vilia þeir ei leysa þa selie hueriũ er hann vill og luke þm̃ siñ hluta verdz. Vilia þeir ei vid taka þa hafi at Osekiu þar til er hiner heimta og abyrgist sem sitt Fie.

Cap. XXI.

Vm Abyrgd a láns Fie

SA skal Lan abyrgiast er lied ek
þ. b – 8 og koma heilu heim/enn ef hñ
16 vill þad eigi þa sæki sem vita
fie/Eñ þad er allt vita fie er
vottar vitu/ og suo allt þad er Domur
dæmer mañi/edr Løgmadr seiger a hen-
dur manni mz Løgligum Laga vrskurdi
þ, b – 14 ad giallda ødrum/ Nu lier madr edr selr
þat sem honum var lied/ & misfer mz/
þa sk eigandi heimta ad huorum sem hñ
vill þeim er sellde edr hinum er keypti/
Og suo sk hueruetna þar sem Madr selr
edur lier annars eign.

Cap. XXII.

Vm Vedfie

NV leggr Madr odrum manni Ved fyrer eirn huern hlut/ þa skal sa abyrgiast Ved er tekr/ Enn ef þeir hafa giort eindaga til nær vt sk leysa/ þa sk h bioda hm edr hns Vmbodz manne j Eindaga/ og hafa Votta vid. En ef sa leyser ei vt/ giore huert er hann vill ad Skynsamra manna virdingu/ hafi sialfr edr selie odrum/ hafi sa Skulld sijna er Ved tok enn hinn þad sem ad auk er. Nu er eigi eindagi asettr/ leysi innann xij. Manada eda fari sem fyrr skilr. Nu-a madr fie ad heimta ad odrum manni/ og tekr hann Ved fiar sins j einhuerium Grip/ huert sem þad er j Jordu edr odru fie/ þa sk þad Ved virda. Nu selr madur Ved j burt odrum manni/ þa sk sa hafa Votta til Veds sijns er Ved atti/ og hafi leyst vt a fyrstu xij. Manudum ef hn er innann Hierads/ Enn ef hn er vtann Hierads/ þa sk hn hafa leyst innan xij.

Manada er hann kiemr j Nierad/ nema Naudsyniar hanni þær sem j Løgum eru taldar. Vitni sk hñ hafa til þess at þær sie sannar/ ella a hañ þess Mals alldrei vppreist/ Nu selr madr ij. mønnum eitt Ved/ þa a sa ved ad hafa er fyrre tok/ enn hinum Vedfor er sijdar tok ef þad vitu Vottar.

Cap. XXIII

Vm Skulldskeytingar

NV heimter Madur skulld ad manni ef hñ er innann hierads/og skulld skeyter hñ vid annann mann/ þa hefur hñ Lokit þeirre skulld sier af hendi ef þar eru Vottar vid ad hinn tok/ þñ skulldar stad ef sa vill taka ad giallda er luka sk. Enn ei er hñ skylldur ad giallda ødrum enn þeim er fyrst atti fie ad honum/

nema

nema hñ ſie vtan Hieradz/ edur eigandi
haþe adur heimt j Riettann gälld daga
og þeingit eigi/ þa a ſa er ſijdar tok þa
ſkulld ad Kaupi edr giaþ/ ⁊ er riettr þeſ
kandi þeſſ þiar og eiguar madr eþ hñ he-
þur Loglig Vitni til ad hinn heimiladi
honum þad þie/og er hiun þa vid ſkil-
dur/R. B. E. R. Med handſolum ſkal
Jarder byggia og j borgan ganga. So
og eþ madr þær manni Logligt Vmbod
til ad heimta þie ſitt ſuo til komit ſem
þyrr ſeiger/þa ſkal gialldandi Vmbodz
manni ſuara og Luka þad þie/enn ei eig
anda/nema hñ haþe mz Vitnum ſialþur
aptur tekit aþ hõum þad Vmbod.

Cap XXIIII
Vm Kaup Omaga og Kuenna

 Omagi

Magi ma aunguum Kaupum rada/þad skal og vita huorsu mycklum Kaupum Kōur meigu rada/Bonda kona Eyris Kaupi a xij. Manudum. Riddara Kona ij. Aura kaupi/ Lendz mās kona halfrar Merkur kaupi/nema bondi hennar sendi hana til Skipa ad Kaupa þeim badum þarfindi/þa skulu halldast kaup hennar oll ofolsut/og þad allt er hun þarf j bu ad Kaupa ef Bondi hennar er j burtu/ huert sem hū er jñann Lands edr vtan/ Enn Jarder skal hun onguar selia/ enn ef kona kauper annann veg/ þa skal hū riufa a fyrsta Manadi þorfalla laust er hū kem̄r heim/og hann veit/ef honum þikier hun Of keypt hafa/ella a hū þess mals alldrei vppreist.

Cap. XXV

Vm Verkmanna Kaup z skilord

MB Kauper Madr Verk ad Frialsum manni mz handsø-lū/ þa sk þat allt halldast sem þeir verda a satter/ Enn ef Bondi vill ei hallda mala vid Leiguman̄ sinn/ og vijsar honum vr Vist/ þa skal hn̄ krefia med Votta vistar sinnar/ og bioda verk sijn slijk sem þeir urdu asatt-er/ Enn ef Bondi vill ei vid hon̄ ta-ka/ þa er hn̄ sekr halfri Mørk vid Kōg/ En̄ hin̄ sk hafa kaup sitt og matarverd þat sem Oneytt er. Ef Leigu madr vill ei hallda kaup sitt og mala vid Bonda/ þa skal Bondi krefia hann verka slijkra sem hn̄ handsaladi honum/og bioda hm̄ vist mz Vottum/ En̄ ef hn̄ vill þad ei/ þa er vinnu madr sekr halfri Mørk vid Kong/og a þo Bondi ad heimta ad hm̄ slijkt sem han̄ skylldi reida honum/ enn Matar verd þær han̄ ecki þuiad hm̄ hafnadi þui sialfr/ Nu tekr leigu madr a hond sier eins mans verk og giefr eigi

A a v. vnnit

vunit / þa skulu vj. Menn meta huert Leigu fall þad sk honū verda. Ef ma-dur tekr vijs vitandi añars Viñu mañ/ sekr halfri Mørk vid Kong/ X. B. E. K. Ef Verkmadr liggr siukr nj. Nottum leingr vm Heyanner/enn half-ann Manud vtañ Hey aña/ mete skyn-samer meñ huert Leigu fall þad er/ ne-ma hñ hafi Akuædis verk/þa giell dst ei Leiga fyrer þad er Dunnit er/eñ Bondi sk hallda honum Kost sem adur er skilt. Enn ef madr liggr leingr/þa sku Skyn-samer menn meta Verka tion hñs og mat þañ er hñ neyter/ella færi a hendr Frændum/X. B. E. K. Eigi er Laga-kaup vid Verk menn nema med Vitnū og Handsølum.

Cap. XXVI

Vm Voger Stikr og Mælekier

SVo er mællt ad Menn skulu eigi
haþa Ranga Stiku/Pundara nie
Mælikierølld. Enn sa er Riettr
Pundari er xx. Merkur sie j Fiordung
huern/og meigi a Vega ij. Niu Fiord
unga Vætter enn ei meira/ og Risse ad
þiordūge/Sa er añar Pundari at Rij-
sa sk ad halþri mørk/ og ei meira a ve-
ga enn halþann annann þiordung/ þad
sk vera Tungu Pundari. Stika sk su
vera ad ij. Alnar giøre Stiku sem verit
heþur ad þornu / Enn þessi skulu vera
Mæli kierølld til Tunnar og til þeirra
hluta sem j Kierølldum sk mæla/er þad
þyrst Buskiola su er j liggr halþur añar buskiol
Fiordungr/þad er Fiordungr er gjører huad sit
ad Vog xx.Merkr Rugar og hrista tuy-
svar j Kierallði og draga Trie yþer/
Kuenna askar eru uij. j þiordungi halþr
annar Kuenna askur j Karl aski/ skulu
þesser Pundarar Stikr og Mæli kierølld
liggia a Þinguelli vndir Løgmans Lasi/
Skal

Skal þar epter huer Syslumadr Riettasijna Pundara og Stikr og Mæli kierollo/ Enn Bændr epter þeirra Pundurum Stikum ⁊ Mælikierolldum j huers syslu/ Eñ hũ sm̃ eitt hůt j þessari grein hefr Rangt / sekist Mørk vid Kong ef hñ veit/ og hafi hañ matt epter Syslumans Pundara marka edr Stiku Enn ei eru aller Bændr skyllder Mælikierolld ad eiga/ R. B. N. K. Biørguinar askr Mot markadr sk ganga hier til Lysis og Nunangs/ og sa sem Løgmadur Lætur þar epter giøra/ Enn huer sem j Rønguin aski mæler / suare fullri seckt sem Løgbok vottar eñ hinum fyrer skada siñ er sijns misste rangliga/ R. B. N. K. Einar Voger og ein Mæli kierolld sku ganga vm allt Land/ R. B. N. K. Ef madr verdr sannprofadr ad þui ad hann Stikar Rangt med Riettri stiku/ edur Vegur rägt med riettum Vogum/ edur mæler rangt mz riettũ Mælikierolldũ/

og

og verdr þad Eyris skadi/ suari slijku fyrer sem hñ heꝼdi stolit iaꝼn miklu.

Hier Hefur hiñ Attūda Hlut Løgbokar og kallast Farmanna Løg

Cap. I.

Vm Løgliga Farteklu

HV einer Løglig Farteк ia eñ eingi øñur/ ad hønd skal taka Styrimanni edr hñs Løglig um Vmbodz manni/ og neꝼna Vitni vid ij. edr fleiri/og seigi sa til a haꝼnar sinnar er Fare tekr/enn hiñ til Leigu er Skip

byggier

bygger/Enn ef þa skilr a vm kaupmala/þa hafi sa sitt mal er vitni fylgier e þeir suerta suo/Vid heyrdum ord yckur og voru þid þa satter og sam kaupa vm Fartekiu/ suo vm Lest og Leigu/ þa er þad vitni Løgliga bórid/og ad fullu fat tekit epter farmanna Løgum Riettum.

Cap. II

Huersu Skip skal fært vera

SKip þat er ausa þarf þrysuar a Tueim dægrum er talt fært j allar fárar nema Hasetar vilia hlita lekara Skipi. Enn ef Styri menn lata ausa Skip vm Rætr a Laun fyrer Hasetum/þa heyrer þat til suika vid þa / og eiga Styri menn ad bæta þm̄ skada allann er af þui giørest/ huert er þad er vm fie mañа edr fiør edr huortueggia/ þuiad þat fals a huer at

bæta

bæta er sialþr giørdi. Nu er þarmur a
Skip kominn Føt z Matz z Dryckz/
hñ sk eigi minni enn ij. menn haþi iij.
Bioruerpla mz Vatn/og allt annat þat
sñ til er ætlad/Og eþ þa syniſt Haset-
um Skip sie Oþhladit vnder þeim/enn
Styri menn kalla Mundang hladit ve-
ra/þa skulu þeir neþna ij. Styri menn
aþ ødrũ Skipum eþ til eru/Og eþ þeir
vilia þui til Gudz skiota ad þeir villdu
þara a so hlødnu Skipe jaþnlanga leid/
þa eiga Hasetar eigi ad vanda vm þa
Hlødslu/og þare þa vid so buit. Enn eþ
Styri mounum aþ ødrum Skipum þik-
ier Oþ hladet Skip/þa skulu Styri m̃
aþ bera alla sijna Vøru adra enn þã er
þeir høþdu ætlat sier til Reida Kaups/
þuiad Skip er huergi þært eþ Reida
korter/ Eñ eþ Skip er þa eñ Oþhlad-
et/þa skal sa þyrſt aþ ganga og aþ bera
er eþſt tok þari/z. huer ad ødrum er tekit
heþr/til þess er þeim þijker Mundang-
lega

bioruerp

orrida kaup

siga Skip hladet er þessu Male skulu skipta og til voru nefnder. Enn ef Styri menn af ødrum Skipum eru ei suo nær ad þeir meigi til koma/ þa skal Bænd til nefna þa er næster bua z hellst hafa vit til og vaner eru j Kaup ferdum/ ad skyra þetta mal epti þui sem fyrr seig-
er/ Enn huerium Manni er af Skipi geingr m3 fie sijn z fie/þa eru Styri men skyllder ad fa þeim førunepti jafn gott til þess Landz sem þeir høfdu sig til ætlat. Enn ef þad fæst ei/þa greidi Styri men þeim slijkt fie sem þeir skyll du taka af þeim ef þeir færi þangat sem þeir høfdu sier fare tekit/og giall di apt Leigu slijka sem hiner høfdu ad af hendi greitt.

Cap. III

Um Skips vppsatur

Þa er

HAr et Styri menn vilia Skip sitt fram setia edr vpp/þa skal hann skiera bod vpp vij. nottum fyrer/og suo vijda bera lata sem hann þijkist þurfa. Enn huer sa Bonde er þad bod kiemr til er skylldur til at fara og Huskarlar hans nema Sauda madr/Enn huer er ei kiemr forfalla laust er sekr ij. Aurum vid Kong. Enn ef Boudi duelr hus Karl sinn fra þessari ferd þa suari hann þeirri sekt er vid liggur/ enn Grid menn skulu sialfer fa sier Sykn ef þeir hafa til Enn ef þeir eiga ei til þa skulu bændur fa þeim Sykn ef þeir eiga til/ Ei eru Landr skyllder ad fa Grid monnum Sykn fyrr enn vj. Vikur eru af Sumri / og eigi sijdar enn iiij. Vikr Lifa Sumars/ Enn þegar Bod kiemr þa eru aller skyllder ad fara. Ef Skip er j Dræfe komit þar sem firder eru fyrer edr Sund/ þa er bonde skylldr ad fa þei Skip ef hann hefr til/enda eru

þeir ſkyllder ad fara þo ad Styrimadr
fae þm̄ Skip. Eru z Styrimeñ ſkyllder
ad Ala þa m̄ j, ij. Mal er ei meigu fa-
ra Tuiueigis heim fra Skipdrætte edur
heim ad Kuølldi. Styri menn eigu ad
giøra Røf ef þeir vilia/ſuo z ad ſkiota
farm. l. – 5 Nunini/og Feſtar til ad fa/og vm Sk-
ip ad bua ad ollu mz Naſeta fulltingi.
Styri menn eigu og ad feria þa menn
heim er fara eigu yfer Fiordu edr Ar
Ozærar/ella eru þeir ſeker halfri Mørk
huor halft Kongi enn halft þeim er til
Skip drattar voru kuadder/ og hafi þo
Skip ad ſeckin og abyrgiſt ad øngu/ þa
ſkulu menn a feſtum taka er Styri madr
vill/og leiti vid þryſuar af øllu Afli.
Og ef þa geingur ei. ſkip vpp edr vt/
þa eru þeir aller oſeker er þar eru vid/
þo ad ecki giøri þeir þar meira ad/og ſie
menn til kuadder j ødru ſinni ef þarf/
farml. 2 – 3 Enn þeirra Abyrgd era ſkipe ſem heima
ſatu Løgliga til Kuadder / og þo ſeker
ſem

ſem fyrr vottar.

Cap. IIII.

Nær Skiparar ſku til ſkips komner Þeim deigi er Styri madur vill vt leggia þa ſkulu aller ſkiparar til koma forfalla lauſt/ enn þad eru for foll ſem Løg Votta/Enn þegar þar kiemr Skutſtafn ſem adr var Fram̄ ſtafn/og horfer ſkip a Leid/þa a ſtyri madr ſkipleigur allar nema hn̄ vilie betr giort hafa/ huad ſem af ſkipi verdur ſijdann/ nema þau ſkip ſetieſt hier vpp ſem ættla til Noregs/ þa ſku þeir bijda Byriar til Mariu meſſu ſijdari/þuiad hiedan ſkal eigi ſijdar Sigla / Nu þo ad ſkip ſetieſt þa vpp/þa ſk ollū viſt far ad Vore þm̄ er tekit hafa fyrer þa Leigu er þeir greiddu fyrra Sumarit/ Deya og nockrer þeir ſem ſier hafa fare tekit edur fara ei/þa eignaſt Styri m̄ þa Leigu alla er þeir

 ſkylldu

skylldu hid þyrra Sumarit greitt haþá/ Eingi Islenskur madur skal hiedañ þara med minna Fie enn hann haþi til Tiu Hundrada. Sekur Mørk vid Kong sa er vid þeim tekur/eñ añare Mørk sa er Fare tok/ nema hñ þione/edur þare til Skola / edr þare þyrer nockra naud-syn/þa er Riett at þlytia þo at all lijtid þie haþe.

Cap. V

Vm Haþner

L.b.-24 HAr skulu meñ til haþna hall-da sem Skipa vppsat eru þyr er/eþ þeir meigū komast/þar eigu þeir aþ graþa þyre Hlu-nni og giøra Hroþ ꝛ hlada Vegg þyrer Skip sitt Vatns ad neyta ꝛ Haga og suo þeir menn er þangat koma til kaupa vid þa/nema þeir sie leingr eñ iij. Natr þar

þar með Eyki sijna / þa bæti Landnamé
þeir er til kaupa koma / øyguann Toll
skulu Kaupmenn greida fyrer þetta

Cap VI.

Ef Styri madr seiger tuent til hvert
hñ sigla vill

EF Meñ taka sier Fare af Sty
ri manne / og seiger hñ sitt hú-
um huert hñ vill farid hafa /
Nu þar sem leid skilur og vill
huer þangad fara sem sier tok fare / og
hefist vpp Þræta med þeim / þa skulu
þeir sitt Mal hafa er fleire eru þo ad
einum auke / Eñ Styre madr skal onguo
vm rada. Eñ ef huorer verda jafnmar-
ger / þa skulu þeir bera hlute i Skaut e-
hluta / og skulu þeir rada er hlutur fylg-
er. Nu vilia þeir af Skipe ganga er
lyge var fyre Beriu og lausungar ord /

 þa

b. 24. þa skal Styre madur giallda Mork hû-ium þeirra er aff geingur Skipe/ z skip leigur vm fram̃ er hn tek aff þeim/ Eñ þær hinum sem epter eru a Skipe sk hñ fa so marga Menn ad þeir sie vel Lid-færer/ og hallda þa mz sijnũ kostı þãg-ad til Kaupstadar sem þeir hafa sier Fare tekid

Cap. VII

Vm Syre menn

Einn skal vera Styri Madur a Skipe huerıu nema a Jslands Forum þar meiga fleiri vera/ Styri madr sk Pridiungi meiri Lest hafa enn Hasetar/ og þo ecki meira vppleggia eñ Hasetar/ fyrer þui ad hñ a Pridiung ad hafa til Reida kaups sier eff hñ þarf/ þad eiga aller Hasetar ad flytia/ þui skal hlada j klofa Rume vid

Siglu

Siglu. Styri madur sk Leidsogu mann til ßa enn aller Tulk/Allar Lester skulu jaßn skorar vera ad ßullu Fare / nema sumum Nasetum sie skild meiri Lest enn sumum minne/Suo sk huer madr haßa marga Punda Punga j Lestt sijna/og so myckla Voru sem hñ heßr sier ßare vnder tekit og Leigu ßyrer ßest/Nüer madr sk Nirder ßa yßer Voru sijna / suo ad jaßn marger Seckier skulu vera vnder jaßn mikille Hud.

Cap. VIII

Eß Nasete ryßur skipan

EF Nasete ryßur skipan vnder Styri manni og verdr hañ ad þui Vitnis sannr / Ryßr hann jnnann Landz þa er hann sekur Mork vid Styri mann ßyre Lest huerja er hñ ber aß / Enn eß hñ Ryßr skipan

vnder Styri manni j Dañmørk/ edur j Gautlãdi/edr Suiþiod/gialldi ij. Merkur adra Kongi enn adra Styri manni þyrer Lest huería er aþ berst/Eñ eþ madur ryþr skipan j GotLandi/ edr Smalande edr Sunnar a Saxlandi sekr iiij. Mørkum halþt Kongi enn halþt Styri manni. Ryþur hañ skipan j Einglandi edr Skotlandi/Orkneyium/edur Dyþlynni/ Færeyum edr Hialltlandi/ gialldi viij. Merkr halþt Kongi eñ halþt Styri manni. Nu Ryþr madr skipan a Grænlande edr hier a Jslandi sa er vtlenskur er/edr Austr j Gørdum/sekr viij. ertogu og xiij. Mørkum Silþurs halþt Kongi enn halþt Styri manni. Nu heiter þegar skipan roþinn er. Skipari kiemur eigi til Skips mz Varning sinn j þær steþnr er adrer skiparar koma/ẽ Styri madr giør er Rad þyrer / Og haþa slijk Løg øll j heimþerd sem þeir høþdu j heiman þerd/ og Skip j allra þeirra abyrgd þar til sem

sem vpp er sett/ nema Styri madr vilie betr giort hafa.

Cap IX

Vm bid epter Styre manne

NV kiemr byr a/ þa sku hasetar bijda styri mās sins vm ij. fio ar foll/ eñ sijdā meigu þeir fa ra huert er þeir vilia ad Oseku. Nu kiemr Byr a ⁊ er haseti geiginn fra Skipi vtann Leyfi Styri mās og Haseta/ þa skulu þeir bijda hañs ij. Stoarfoll/ þa meigu þeir fara ad osekiu. Nu geingr Hasete fra Skipi ⁊ kiem ur Byr a/ þa skulu ij. Menn ganga a Land vpp og sk einn þeirra standa vid Bryggiu spord/ og annar vpp fra honū enn þridie leingst vpp/ so at huer meigi heyra annars kall og æpi ij. sinnum/ og gangi sijdan til Skips/ Eñ ef hñ kiem

 ur þa

ur þa ei/ fa meiga þeir fara at Oſkiu/ ef hn̄ er a Cryſtnu Landi ſtaddr/ Eñ ef h ī er a Heidnu landi/ þa ſk bijda hn̄s ij. Sioarfoll ef þm̄ er Ohætt fyrer Heid=num mønnum. Nu ſtendr Madr epter j bygdre Ey/ þa ſkulu þeir leiga honum far til meiginn Landz m3 Fie hn̄s/ Eñ ef hn̄ ſtendur epter j Obygdri Eyiu/ þa ſk leggia honum epter vij. Natta viſt z Eld færi/ Bat og Toløxi/ huers dags Skickiu. Nu ſtendr Madur epter enn Møtunautar hañs bioda mann a Leſt hn̄s/ og hafa vid þad Vetta/ Eñ Styri madr og Haſetar ſuedoſt ei þurfa/ þa frialſar þad fie hn̄s vid Styri menn og Haſeta/ huad ſem j hueriu gieriſt. Nu koma Hermenn at þeim og kiemr eitthût Hervopn jnnann bords af Ofride / og verda meñ Sarer edr Drepnir/ og hafa þeir eigi bodit mann a Leſt hn̄s er epter ſtod/ þa hefur hañ fyrer giørt huerium Penningi fiar ſijns þeim er hn̄ atti far j

Skipi. Nu fara menn fra Skipi med radi Styre mans og Hasita/ og kiemur Ofridr ad þeim þa hafi þo þie sitt þeir er fiarre voru stadder ef hier fa vallt er a Skipe voru.

Cap X

Ef kasta þarf fyrer bord

EF Menn hitta j Storma edur Volk/edr þann Vanda ad þeir þurfa ad Lietta Skip sitt/ þa skal øllū yfer burd fyrst kasta/ Enn ef meira þarf fyrer bord at kasta/ þa ski þui fyrst kasta er þyngst erog fie minst/huer sem þann Varning a ef þui ma'na/ Og skulu aller þeir sem jnnann bordz eru gialda þeim Verd fyrer er atti sua mikit sem þeir mætti fyre fa j þeim Kaupstad er þa koma þeir til/sua ad allra þeirra skadi verdi jafnmikil at

jofna

ſoþnu þie/þuiat epter Fiarmagni ſk þie kaſta eun eigi epter Mañmergd edr Leſta Tale. Enn eþ þeir koma mz heilum. Bulka til Kaupſtadar ꝛ haþa onguo ka⸗ ſtad/ þa ſk yþer burd ſkipta at jaþnt ſku aller aþ haþa/ jaþnt Styri meum ſem adrer Haſetar/nēa þeir ſku meiri Skip⸗ leigu haþa þyrer þa Leſtenn þyrer adrar þær er þeim voru Vegnar ut j Skip/ ſuo margar ſem þær verda. Enn þat er yþer burdr er þa liggr epter er huer heþr Vegit ſijna Leſt fulla.

Cap. XI.

vm Sio volk

Ef menn hitta j Volk edur þañ Vanda/at þeir Leſta Skip ſitt ſuo mieg ad Farm þarþ aþ ad bera/og er þo bætanda/þa ſku aller haſetar byda halfā Manud Burfa

daga

daga. Enn eß nockrer skiliast þyrri vid Skip enn nu er· skilt þyrer vtan rad og leyþi Styrimans/þa eru þeir sekier xiij. Mørkum vid Kong og Styri mann er þyrst Riuþa skipā/Eñ huer þiña Mørk er sijdann geingt aþ/ þar til at þeir eru so þameñer epter ad Skip er Oþært ept er þyrer Lid leysis sakier / enn þeir eru ecki sekier er sijdar ganga aþ. Enn eß Skip Brytur j Spon og eru Menn á Fridlandi/þa skilie meñ ei þyrre vid eñ Reida er Borgit þeim er þa ma na/og suo Skiphræ.

Cap. XII.

Vm Skipbrot

Veruetna þar sem meñ brio- ta Skip sitt og þiskiast eigi sialþer þa borgit sier/þa skere þeir Bod vpp þeim er næster

bua so morgū sem þeir þijkiast þurþa/ mz Skykiū sijnū þeim er þui meigu vid koma/ þeir skulu haþa vij. Anra þyrer Lest hueria er þeir vinna vpp/ og Kost til þædu sier vmþraiñ. Þeir eiga og ad biarga Skipe og reida þyrer saþnadar Leigu enn huer er eigi kiemr epter bodi. aura 6: þorþalla laust er sekr vj. Aurum/ halþt Kongi enn halþt Skipbrots monnum.

Cap XIII.

Eþ Madur leiger aþ hasceta

EF madr leiger eins Punds þar ad Hasceta/ og byggier hann ad Logum/ og æ medán hñ a eins Punds Rum jnnann bords/ þa a sa þad er Leigdi. Enn eþ madr Leiger ij. Punda þar ad Hasceta/ og so þo pleiri sie/ þa a hñ slijkt ad haþa sem hñ keypti ad hinum/ huert sem þad er þar hñs

edur fæ̈ring edr annad fle þad er ſa a er
ſelldi æ medañ ſa a til. Eñ ef Haſeti vill
ei fara þar ſem hñ tok ſier fari og hefr
ecki adr a Skip borid/ þa ſk hañ greida
Styri manni ſlijka Leigu ſem hañ feſti
honum/ og færi þangat ſem hañ hafdi
fare tekit. Enn ef Styri madur Rýfur farml.
ſkipan vnder Haſeta/ þa ſuari hñ ſlyku
fyrer vid Haſeta ſem Haſeti ætti vid
Styri mann ef hñ hefdi ſlijkt vid hañ
Rofid. Nu tekr madr ſier fare og ber a
hofn ſijna a Skip/ og ber þær Naudo
Nuiar til ad honum er ſyn Fiarſkadi j ef
hñ fer/ þa fae hñ Styre mañe annann
haſeta jafn godann j ſtad ſinn og jafn
mikla Leſt og Leigu. Enn ef hann fær
onguann þa fare hñ ſialfur/ edur ſuari
ſlyku fyrer ſem fyrr ſeiger nema Styri
madr lofi honum.

Cap XIIII

Ef meñ beriaſt j Kaupferdum

EF menn Beriaſt j Kaupferdum og ſættaſt þar epter med Styri mans radi ꝛ haſeta/þa a hver- gi ad Riufa þa Sætt. Enn Noregs Kongi a Seckt þa ſem vid lig- gur/og ſæki ſa Kongs Vmbods madur ſem þar hefur Lien er þeir riufa Bulka ſinn og bera af Skipe/Enn ef Noregs Kongs menn beriaſt/edr giora ønnr þau Verk er ſekt liggr vid/ j Danmørk edur j ødrum Londum / og bæta þeir þeim Kongs Vmbodz mønnum er þar hafa Lien yfer/þa eru þeir Oſekier vid Nor- egs Kong er þeir koma heim / ef þeir hafa til þeſſ tueggia manna Vitni ad þeir bættu þar ſlykt er þeir brutu / ef þeir hafa vid Vtlendſkann mann att/ Enn ef Nord menn beriaſt ſijn j mille/ bæti Noregs kongi Fridbrot er þeir kõa heim / þuiad a hũs þegnum var vñit/ ꝛ ſiae þeſſ meir vid ſundur þycki ſidan ſijn j mille.

Cap

Cap. XV.

Huer Nøfn skal hafa

SA a Nøfn er Rær / enn hinn Lægi er fyrstr kiemr Land fester vm festar hæl. Ef madr ræner mañ Nøfn/ þa sekist huer þeir ra Mørk er a þui Skipi er/ jafnt Styri menn sem Hasetar/ þa seckt a halfa Kongur eñ halfa þeir er hafnar Ran er veitt/ og skipte ad Mañ mergd. Þad heiter hafnar Ran ef madur hoggur edr leyser festar manz/ edur bægier þeim vr Lægi er adur lagu fyrer. Nu eru margier menn a Skipe saman þeir er sijdar koma / og bua ei aller vm eitt lynde og seigia sumer so ad ei munde ad Roit ef þeir riede/ þa synie med eins Eidi vilia sijns huer þeirra og sie þa saklausir/ Enn ef þeir vilia ei giallda er Hafnar Ran veittu þa sekt er vid liggur/ sækie

 sem

sem Vita þie/ þar sem þeir Riuþa bulka siñ til vppskipanar.

Cap. XVI

Vm Haþnar-Ran

HAt heiter Haþnar Ran eþ m̃ Sigla j Ackeris læge j høþn og Sigla adrer eptir suo nær ad ei er Skipe hinna suiþrũ. Nu tala þeir vm er þyrre komu til haþnar/ ꝛ beida hina j burt leggia er sijdar komu/ suo ad Skip þeirra haþe Suiþrum/ ꝛ ei ligge Skip a Streingiũ þeirra. Nu vilia þeir ei j burt leggia/ þa er þat haþnar Ran. So og eþ Skip brytz vnder þeim/ þa liggr hier vid þetta haþnar Ran slijkt sem hid þyrra. Eñ eþ þeir briota Skip vnder mønnum er sijdar kõa/ huort er þeir briota j Ackeris sæte edur Landþestum/ edr giora Reidaspiell/ þa

þa skulu þeir bæta sem verk er/og Oß, *Oszun*
undar bot med epter laga Dome. Eß *bot*
madur høggr skyle Høgg a Haßskip ma,
us/ og huatki sem hñ meider eß Skipe
edur Reida/ edur Vidum/ bæte Spiell
sem verdt er og Oßundar bot med epter *íb 3*
Laga Dome//Enn eß þeir vilia ei bæ,
ta/þa liggur hin sama sauk vid sem adr
var neßnd.

Cap XVII

Um Skipsbat

Uskal Styri madur Late ra
da/og eß þeir liggia vm Ack,
eri/þa sk hñ lata flytia Haſe,
ta til Landz eitt sinn vm Dag
og vt aptr. Enn Matsueina iij. Eitt
sinn ad taka Vatn og Eldsuar at Mat
bua. Sa sk Bat festa er sijdast geingr
vr Bat/Enn bat Festr sk taka fram at

 Bulka

Bulka brun/ þa er Tatur er heimtur ad Skipi/ Nu ef brestr vr bordi edr Tardi/edr brestr Raung edr Vidiar slitna/ edr Batfestr/ þa abyrgist Styri madur sialfr Bat sinn/og fae Hasetum annañ Bat/ella abyrgist allt þat er a Skipi er ef nockut kann ad bordi ad bresta fyrer Batleysis saker. Enn ef Knutr losnar gialldi sa Bat er þñ Knut Knytti ef eigi kiemr aptr/edr fa annann Bat. Eñ ef hann vill ei Abyrgiast Bat þa sæki Styri madr sem Vita fie/Eñ ef nockr tekur Bat ad cuilia Styrimans þa lysi hñ Rani vrdir ij. Votta a hendr hm̄/ þa er hñ sekur halfre Mørk vid Styri mann. Enn ef hñ tekr Bat leyfis laust og Rær j burt suo langt ad leita þarf/ þa er hñ sekr Mørk vid Styrimann/og færi jafn godann aptr Bat sem hñ tok/ enn ef nockut grandar Skipe eda mm̄ fyrer Batleysis skakier medañ Batr er j burtu/þa er hñ sekr xiij. Morkum halfe

Kongi enn halft Styri manni / Enn fyrer man huern er tyniſt fyrer Batley, ſis ſakier gialldi ſa er Bati Nere j burt ſlijkt Pengilldi og ſlijkar bætur ſem Kongs Umbods madr leggr til mz beſtu manna Radi.

Cap. XVIII.

Ef Menn Sigla a adra fyrer Naudſyn

EF Men Sigla mz Lãdi fram j ſamfloti þa ſkulu þeir Vægia et vtar Sigla ſuo ad eigi bære hinum ad Landi er nær Sigla. Ef Menn beita fra beiting og Sigla hiner a Vedr þeim / og bægia þeim ad Berge edr Boda edr Neſi / og Leſtiſt Skip þeirra fyre þa ſok edr brytur j Spon/bæti hñ Spiell er hinum bægdi af Leid ad Landi / epter þui ſem vj. Skynſamer menn meta/og ofundar

 bet

bot mz epter Laga domi. Enn ef menn beita þrakeiting/ og ber þa ad Bodum er a hlie Sigla/ z villa þeir helldr a þa Sigla enn j Boda brieta. Nu ef Skip þeirra bretnar edur Reidi slijtnar er a Vedr Sigldu/ z eigi villdu Vægia/ þa koma þar ongvar bætr fyrer/ þuiat hinum var ærin Naudsyn til. Nu Sigla menn til miorra Sunda mz myklu samfloti/ þa skulu þeir Sigling minka er sijdar Sigla/ þar huer sem staddr er suo ad ongvum verdi farar talmi ad/ Minka sk Sigling mz halsan z hefslaskurd/ helldr skal nidr leggia en a adra Sigla.

Cap. XIX

Ef menn sigla edur Roa a adra Naudsynia laust

Ef menn Sigla a adra Naudsynia laust/ hút sem þeir Sigla til Hafna edr mz Hafi edr mz

Lande

Lãdi/og giøra þeim moñum Spilluirki j huerıu sem þad verdr/þa bæti sem vj. Skynsamer menn meta/ Nema Menn Roe ꝧyrer bard þeim/Eñ eꝧ madr Sig ler vpp a mann og brytr Skip hũs, suo ad ei er bætanda/bæti Skip sem menn meta/og suo ꝧarın allann þã sem a er/ og øꝧundar bot med epter Laga domi huerium sem skadi var giør og a var/eꝧ hã braut ad villd sinni. Enn eꝧ Voda verk verdr/þa sañi mz ein eidi/og ꝧalle þa nidr øꝧundarbot. Eingi madr skal a annann Roa helldr enn Sigla/ edr þad giøra sem ødrum er Skadi ad/eñ eꝧ hãñ Rær/þa liggr hin sama sekt vid og adr var søgd.

Cap. XX.

Vm samꝧlot

MV leggur Madr vr Logi og ber Erida siña/ z latr bryggiu epter liggia/ þa a sa Lagi þegar hñ kiemr til er bryggiu liet epter liggia/ Eþ menn leggia samþlot sitt samann ad Farmañalogum riettum/þa skal eingi þra odrum Sigla leingra enn sia meigi As aþ bordi Enn eþ þeir Sigla leingra/gialldi Mørk þm̃ er þra var Siglt jaþnt Styri madr. sem Nasetar. Enn þær eru Naudsyniar eþ Skips haski liggr vid/Fiørs edr Fiar/ Enn eþ þessar Naudsyniar liggia vid/ þa ma Seckt lauft þra Sigla eþ hmer vilia þad sueria er j samþloti voru m; þeim adrer/ Eñ eþ ønguer eru adrer til þa sanni sialþer søgu sijna mz Siettar eidi. Enn eþ eidr þellr gialldi sem þyrr seiger.

Cap. XXI

Eþ Meñ draga vpp Ackere

Eþ

EF menn draga vpp Ackeri med sijnu Ackeri/og fylgier huerki Strengr ne Hnackmidi/ þa a Styre madr halft enn Hasetar halft/nema nockr madr kiẽni sier ꝛ kalli til ij. Manna vitnis burd/ og leysi vt af þeim er fundu mz halfvirdi þa er Vitna er notit/ Lysa skal fundi hueriũ samdægris fyrer Vottum/ef menn ligggia þar sem bygt er. Eñ ef ei er so Lyst þa ma sa Þioffok a giefa er a. Eñ ef madr dregur vpp Ackeri mz sockn/ edur Kafar til og kiemr Reipi j Hring/ þa leysi af hm̃ mz halfvirdi/Eñ ef eigandi kiemr ei til edr hñs Vmbodz madur/ þa eiga þeir Ackeri er vpp drogu.

Cap XXII.

Vm samfielag

Ef leggia Menn Fielag sitt samañ/þa skulu þad Vottar vita/ þad Fielag ma vid ønguann auka sekta laust nema hinn lofi. Eñ ef hñ.eykr/þa skal sa er fyrri lagdi fielag taka Mørk Silfrs j Norege af Oskiptu / enn Hundrad a Jslandi/og eigi skal hann fara leingra Naudsyniã laust enn skilt var nema hñ vilie abyrgiast vid hañ huern Pening/ꝛ ei sk hñ Høggua j burtu þad fielag nie Lioſtá/ og eigi legords saker af giallda og øngnar adrar Oskullder edur ofneytslur / nema beggia sie vilie til. Eñ ef þeir skipta fie sijnu og fielagi/þa leggi hñ fram slijkt fie er hñ vill/ꝛ mæli so. Hier er nu allt Auøxtur og Justæda er vid eigum bader samann/og suerie sijdan eineidi. og slijkann Klædnad skal hñ hafa þa er þeir skipta fielagi sijnu sem þa hafdi hñ er þeir Løgdu samann/ og eigi verra. Nu leggiã menn hia fielag/

þa

þa skal sa ed vid tekur Klædast af sijnu fie/ enn eigi af hins fie taka er hiafie lag lagdi vid hañ/ nema Skipleigu og Vppburd og Vtburd fyrer þad er j fie lag var lagt þat sk hñ abyrgiast sem sitt fie. Enn halfann Auoxt sk huer þeirra hafa/ enn sa Innstædu eyri sinn fyrst af er Hiafielog lagdi / Nu skilia þeir sem þeir verda asatter/ huert hñ skal mz fara/ Enn ef hñ flytr þad edr færer a annann Veg/ þa abyrgist hñ þad fie ad ollu. Enn ef hañ hitter j harda Kaupstefnu/ og fær eigi sitt Dyrt selle sem virt er j hendr honum/ þa skal hñ heim fara/ og færa þeim fie sitt er a. Enn ef hñ selur Dyrra / þa skal þad þess Skade er mz fer/ Eñ eigi þess er fie a.

Cap. XXIII.

Ef annar Fielag manna Deyr edur Sykist

Nu

NU leggia hm̃ ßielag ſitt ſamã og veria vr einum Siod/ og bera Føt ſijn a Skip/og ßara þangat ſem þeir toku ßari/Nu legſt ãnar ſiukr ⁊ gioriſt hattr vid Dauda/þa ſk ßielagi hñs ganga til Styrimans og haſeta og bidia þa ganga til hins ſiuka manns/þa ſkal hñ ſeigia til ßiar ſijns og til ßielags þeirra. Nu eß hñ andaſt ſijdann / þa ſkulu þeir vera Vitnis Menn er þa voru þar vid ſtadder eß nockr verdr Tortryggd þar a/⁊ ſk ßie Virda þegar a Lãd kiemr/⁊ ſk ſa Virdt taka er vid tekr / og ßæra ßram̃leidis ſier til Auaxtar/eß hñ ßlytr Innſtædu eyri til Arßa riettz edr hñs Vmbods mans. Nu kiemr hñ ei þeim Vottum ad ſier er Fie Virdtu/ þa auki hñ Vitni ſijtt med þeim Monnum er þangad ßara ſem Arßi ſitur ßyrer/ Nu andaſt ßielagi hñs ſijdan Bulki var bundiñ/og adr enn þeir ſie a Ferd komner/

þa skal hñ setia mann a lest hñs þañ er
vpp halldi Rodri og Austri/tialldan og
øllum kostnade aþ Fie hing Dauda/ eñ
ecki a hñ þleira aþ ad hafa nëa Erþige
loþi hm.

Cap XXIIII.

Vm vaarhalld a Skipum

Veþ þeir eru a Leid komnir og þurþa þeir Vardhalldz vid og Værhygdar ei sijdur vm daga eñ vm nætr/ þa skul þeir Berguørd hallda z heþia j Staþni, berguord þram og þara aptr epter Skipi a Stiornborda / og þara þram epter Skipi a bakborda/ Naþnar austr sk heþia aptr a bulka brū, a bakborda/z þara þram epter Skipi/og þari so aptr a Stiorn borda/ Siglingar austr og Ra vørdr a ad heþ-iast þia siglu a bak borda/og þara þram

epter

epter Skipi og so aptr a Stiorn borda. Þau Embætti eru nu tøld j. Farmanna Løgunu er veþa eigu a hueriu Løglongu Skipi. Enn þad er Løglangt er Sessum ma telia edr a Nøþnum Skipa.

Cap. XXV.

Ef fleire Men eiga Skip saman

Kaupab. 19 EF Menn eiga Naþskip saman/ og vilia sumer þara enn sumer ei/þa skal sa er þara vill steþna
b-3-5 þeim øllum til Skips er j moti eigu/ suo løngu þyrer ad vm Lid meigi Sysla/og þara suo at þessu Skipti sem seiger j Jarda Skiptum og vm adra Gripi þer j Kaupa bælki/ Enn ef þeir
K b. 10 Menn eigu Naþskip samann er huergi heþr Kost til at Kaupa/og vilia ei adrer Kaupa/halldi sa til Vegns er vill D greidi þeim sinn hluta Skipleigu er til

mots eigu vid hñ/ꝛ taki aþ honum þat
er hann þurþti til Kostnadar at haþa a
hñs hluta / Suo skal og þara eþ menn
eigu minne skip samann enn Naþskip og
vill annar hallda til þiskiar edꝛ þeingiar
Skipinu/enn annar vill ei/þa sk so vm
þad Skip þara sem þyrr seiget vm Naþ
skip. Nuernetna þar sem menn skulu mz
monnum einshuerium Skip skipta edur
virda / þar sem þeir eru ad Løgum til
kuadder/þa skulu þeir jaþnan til skipta
koma þyrer midiann dag edꝛ Virdingar/
ella sekꝛ ij. Aurum / halþt Kongi enn
halþt þm̄ er Virdingar kuaddi Løgliga/
nema Naudsyn banni/Enn vm Skip-
reida allann og Vatns kierolld er þeir
attu bader saman mz Skipinu/þa skulu
Skynsamer menn meta/og skal þad allt
skipi þylgia. Nu vill huerkueggi hallda
Skipinu til þiskiar/eda þeingiar/og a
sinn veg huer/þa skal suo ad þara sa er
eþ vill skipta vm skipit vid annann sem
adꝛ

adr Vottar/fyrer vlan þad ad þa skulu skynsamer menn hluta huor þeirra hafa skal Skip edr Verd ef þeir verda eigi sialfer a satter/og ef annar helldr skip-inu til fiskiar edr feingiar suo ad annar veit ei/edr er ei ad spurdr / þa abyrgist sa Skip er hefr/eda hafa lætr/ eñ hiñ hafi þo fullann hlut af sijnum hluta Skipsins er øngu ried fyrer/ edr Leigu slijka sem vj. Skynsamer menn meta ef skipid er vnder farma lagt. Enn ef beg gia þeirra rad voru til j fyrstu þa aby-rgist huer at þīn hluta Skipid sem hlut hefr af þui tekit. Enn ef ei gielldst þīn Verd fyrer Skipit er hafa a/ þa sækie sem Vita fie. Eñ ef menn eigu Vatn bata samann/ edr þau Skip ad suo eru Vond at eigi eru Siofær til fiskiar ad hallda/og vilia þeir þo skilia Eigu med sier/þa skal suo ad þessu skipti fara at øllu sem fyrr seiger vm meira skip/ Ef Madur setur fram̄ Nafskip mans/eg-

suo

þo annar madr eigi mz hotinm ad ouilia þess er a mz honum Skipit/ og so ef hā þer j burt mz/Suo og ef madr hoggur Skyli hogg a annars mans Skip/ og huad er hann Mœider a Skipinu Reida þess edr Vidum/suari slijku þyrer sem vj. Skynsamer menn dœma Logliga til nefnder. Og huernetna þar sem madr giører ødrum mañi Fiarskada mz heipt øfund/bœti fa fullriette epter Dom er giorer og Fiarskada med ef Vitne eru til/þad er allt fullriettis skade er menn meta til halfrar merkur. Enn ef minne er þa er øfundar bot epter Dome þeim er Skadinn var gior. Riettare skal jafnan nefna menn til Doms ef Logmadur er ei nær/Nu dylur hinn eñ ei eru vitne til/synie mz Lyrittar eide hinū meira þyrer fullriettis skada/eñ ef Eidur fellur/ gialldе slijkt sem adur var talt/Eñ ef verr tekit eñ hā vill/gialldi skada sektalaust jñañ vij. Natta þeim er fyrr atti.

Cap. XXVI.

Vm Farargreida Skipmanna

NV Feria Menn Farma. Fyrer Landi fram̄ edur vr Vtehium/ Enn þad er farmᷣ er skip er halfz hladit edur meir/ þa eru þeim allar Nafner jafn heimilar ef þeir eru ei meir enn iij. Ꝛætur j somu hofn ad Vedri fælu/ Nu eru þeir leingur og ei. Vedurfaster/ þa bæti Landnami Lā‑dzdrottni. Riett er ad þeir sie j somu Nofn medan þeir þurfa ad þurka edur selia Varning sinn edur feing/ edur færa a Land Godz sitt til Pirdslu/ Nu brytur madur skip sitt þa er hn̄ fer mz Lā‑di fram̄/ Arar edur annann Trie Reida þa taki sier Vid af annars Reka suo ad hn̄ sie birgur og leggi verd epter mz vi‑tnum epter Skynsamra mana Virdingu ef til eru/ ad þess bonda er næstur byr

Reka

Løg

Reka þeim er Vidr var a.

Cap. XXVII.

Vm abyrgd a Skipū fyrer Stormi

EF Madur dregr vpp Skip sitt þar er hū a ei vppsat/og hefr Skip vpp og Lyster vid annars Skip/þa a sa ad abyrgiast bædi er vpp dro þar er hū atti ei vpp sat/ Nu hefr þess Skip vpp er vppsat atti/ og Lystur þui vid þess Skip er et atti Vppsat/ꝛ brytur/þa Abyrgist huor sitt Skip. Nu eigu þeir bader vppsat edur huorgi þeirra/þa Abyrgist sa bædi skipin ef annad lestist af ødru/ er þad fyrste er vpp tok/Enn ef bæde hefr senn vpp ꝛ lystur a lopti saman/þa abyrgist huor sitt Skip. Nu dregur Madur Vid vpp þar j hia sem Skip standa/þa skal madur so festa Vidi ad ei take Vedr vpp/

Enn ef Vedr tekur vid vpp og Meidet Skip edur Reida/ þa Abyrgist sa Skip er Vidinn atte ad bæta. Ef madur ber bie sitt edur bæing a Land/og hefr þad vpp vedur og brytur med Skip manna/ þa Abyrgist sa Skip er þat bar vpp er spiell vard ad / Nu dregr Madur bøng sinn a annars Land/þar sem eigi standa Skip byrer og ei veit hann von til Skipa vppsata/og draga menn þar vpp Skip sijdan/þa abyrgist hann þad ei þo at Vidr hans edur bøng briote Skip. Ef Vid mans edr Feing hefur vpp byrer Vedurs søkum/og kastar a annars mans Vid edur being/edur Hus/so ad þar meidist af/þa Abyrgist sa þad er at skødum verdur er Vid edr being atte ad bæta/z skal þad suo bara sem vm Skip skilur / Nu bara menn mz Landi fram edr med Eyium/og setia vpp Skip sitt j Topt edur Naust/ og kiemur sa til sijdan er a med Skip sitt og vill þar vpp draga/ þa skulu

þeir vt draga er ei attu vppsat. Nu vilia þeir ei vt draga/ þa bæte ƀullu Land-name þeim er vppsat a slyku. sem hñ er madur til/og Abyrgist sialƀur Skip sitt að øllu þo að hñ dragi vt/ Riett er hm̃ at ƀesta skip sitt med Torƀe og Griote/ og viñe þad a Landi hiñs þar er huorke Spille Akre nie Eing / og jnne þeim ƀyrer skada sinn er þa Jord a. R. B. E. R. Eigi vilium vier at mikil skreið ƀlytiest hiedan aƀ Landinu medan Hall-ære er.

Hier Hefur hiñ Niũda
Hlut Løgbokar ∗ kallast Pioƀa Balkur

Cap. I

Ad er nu þui næst ad vor skal eingi ann ann Stela/ Nu er þad greinanda ad ef sa madr stelr mat er ei fær sier Vinnu til Fosturs/ꝛ hialpar suo Lifi sinu fyrer Hungurs saker þa er sa skuldr fyrer onguann mun Refsingar verdr/enn ef Madr stelur Hundi mans edr Kietti / Knifi edr Bellti/ og ollu þui er minna er vert en til Eyris þad er Huinska/og ef madr verdr sannr ad þui gialldi Kongi ij. Aura/ en þeim Eyri er atti/og heiti madr at verri. En ef sa Madr stelur til Eyris er sier fær Vinnu til Fosturs sa er adr var eigi ad slijku kiendr/þa skal hann a Þing færa og leysi Hud sijna iij. Mørkum vid Kong/Nu stelr hann annad sinn til eyris Leysi Hud sijna vj. Mørkum/ Enn ef hann

hañ leyser ei lati Nudina og sie brugdit Lyckli a Kinn hm/Nu stelr hñ j Pridia sinn til eyris lati Nud sijna enn Kongr taki xiij. Merkr af þie hañs/Enn ef sa madr hinn sami stelur optar þa er hann dræpr. Enn ef sa madr stelr til Merkur er ecki var þyrr ad-Þyþsku kiendr/þa skl hñ a Þing þæra z leysi sig xiiij. Mørkū vid Kong/ edr þari Utlægr sem þingm̄ dæma/Enn ef hñ stelr optar þa er hañ dræpr/Nu ef Þioþr stelur til Tueggia Marka j þyrsta bragdi/þa heþr hñ þyre stolit Lausa þie sijnu ollu/Enn ef hñ a j Jordu/ þa virdi vr til xiiij. Marka/z haþi ad auk slijka Refsing sem sa madr leggr a hñ epter dome er Kongs valld heþr j hendi til riettra Refsinga/og hall di þo Lijþinu. Eñ ef sa hinn sami stelr optar þa haþi hñ þyrer stolit Landi og Lausum eyri og Lifinu mz. Jafn sekur er sa madr sem tekr vid þie Þioþstolnu vijs vitandi/ad Gioþ/Kaupi edr Lanu/

 heþur

befr hn̄ þad og hirder og leggr/ laun a sem hinn er stal/ vtan ei verdur hn̄ dræpur fyrer/ Sa heiter Þiofsnautr/ Enn halfu minna er sa sekur sem rædr Þiof Radū/ nema hann vijsi Omaga sijnum Yngra enn xvj. Vetra til ad stela / þa suari fullri seckt sem hn̄ hafi sialfr stolit/ R. B. H. K. Skyllt er ad Bondum̄ moñum sie Refsst þar sem þeir verda teknir/ ef þar er adr Løgligt Prof a komit Ella færist þeir j henndr Syslu manni þar sem þeir verda tekner/ og sendi þa huer Syslu Madur fra sier til annars j godri Geymslu og sinni abyrgd/ þar til er hn̄ kiemr til þess Syslu mans er mis giort var ad.

Cap. II

Huersu Þiof skal refsa

Ef Þiofur er fundinn/ þa skal binda fola a bak honum j þeim Hrepp sem Þiofur er tekinn/ og færi hann Umbodz manni bundinn/ e halldi Kongs Umbodzmadr honum til Þings/og af Þingi j Fiertu edr Hraun edr nockurn þñ stad sem henti ast þyker/Enn Umbodzmadr fae mañ til ad Drepa hañ og suo alla Þiofa/ Eñ Bændr eru skyllder ad fylgia Þiofi til Draps þa er af þeirra abyrgd. Enn ef þeir vilia ei fylgia Þiofi til Draps/ þa er huer þeirra sekr halfri Mork vid Kong/Enn sa er ei vill Þiof a Þingi dæma Logliga til fuaddr/ er sekr halfri Mork vid Kõg/þo ad Sysslumadr vilie ei Refsing a leggia. Fie þat allt er tekit verdr af þiofi/þa a sa þad er Þiof tok ef ei berst odrũ Vitni til/Eñ alla adra lausa aura a Kongr/Sa abyrgist Þiof er hñ bindr iiij. Morkum vid Kõg/þat til er hñ setr hñ bundiñ a flet Kongs

Vmbodz mannz/og haſi Vitni vid/eñ eſ Þioſur vill veriaſt þa ſkellz hañ vt, lægz. Eſ madz lætz Þioſ lauſann þa ſekiſt hñ iiij. Mørkum vid Kong/ ſuo Vmbodz madz ſem annar madur/Eun eſ eiñ madz tekz þioſ/ þa liggz hm̃ ekki vid þo ad hñ verdi laus. Eigi er Madz ſkylldz at taka Þioſ/nema hñ ſtandi hñ med þyſi þui er binda meigi ſola a bak honum edz grañi hñs kuedie hñ til ſa er hñ veit ad ſtolit er ſra. Þar ſkal huern þioſ dæma ſem hñ ſkal eſ ei ſær adur Løgligu Þroſi a komit þar ſem hñ er tekinn.

Cap. III

Vm Rans Menn

Menn eru Rans meñ Ebeta m̃/ huar ſem þeir verda tekner/ẽ ſuo huor ſem þ m̃ reiter Lidtil þeſſ/epter þui ſm̃ ſeiger j De bota malum j Männhelgi. Eſ Madur

R aner

Ræner mañ Þiofi edr Vtlagū mañi/ suari Landrada søk vid Kong/ Eñ huer annar er j geingr Ohæfu og ad er mz hiñ er sekr Mørk vid Kong. Nu kenner Madr fie sitt þiofstolit j hendi ødrum manni/og tekr vid fie sijnu/og skilr suo fyrer ad hñ drepur huergi Kongs rietti nidr/og hefr þar Votta vid/þa er hiñ sannr ad søk/enn sa osekr er vid tekr fie sijnu/Ef madr leyner þiofi/ & tekr vid fie sinu þiofstolnu af honum/þa er hñ sekr iiij. Mørkum vid Kong. Nu mæler þad Syslu madr edr Lendr madr ad þeir hafi sætt giørua sa er stal og hiñ er stolit var fra/og hafa drepit nidr Kongs rietti/þa sk sa er stolinn var synia med Lyritar eidi/fellr til iiij. Marka ef fellur/enn hinn er Þiofr sem adr.

Cap. IIII.

Huersu Þiofstolit fie skal aftr takia.

Nu

NV ſtendr madr fie ſitt Þiofs ſtolit j hendi ødrum manni/ enn ſa væniſt heimilld at og kallar Kaup ſitt/ þa ſkal beida hann Vørdſlu mans fyrer hn̄/ ⁊ ſo fyrer fie
o 7 þad er hn̄ kallar ſier/ og giora eindaga til/ þa ſk hañ færa fram̄ Vitni ſijn ad þad er hn̄s fie/ og eigi gaf hañ þat nie
l.b-38 gallt og ei ſølum ſelldi ⁊ eingi ſa er hn̄ baud vm̄/ þa er honum fied vppnæmt/ þa ſk hn̄ giora huort er hn̄ vill ad fara
b 7 burt mz fie ſitt/ edur Reyni heimilldar tøku hins/ enn ef hun breſtr honum þa er hn̄ þiofr ad. Nùuetna þar ſem madr hefr heimilld til þeſſ Gripar er tekiñ er
h.b-24 fra manni edr ſtolinn/ og hugdi hañ ſier
- - 21 heimilann munde vera/ þa ad hn̄ fregni añad ſijdar/ og er honum riett ad hallda til þings edr Løgmans vrſkurdar/ edr añ ars Rietts rannſaks/ Enn ef hañ lætr Grip fyrri lauſann enn domr dæmer af honum/ þa a hn̄ øngua heimting til þeſſ

vr hn̄

er hñ gaf vid/Enn þa hefr hñ heimilld
til/ef ſa heimilar honum er hañ a aura
ſinna forrad / og hñ hugdi ad ſa mætti
honum heimilañ fa þñ Grip eñ ei elliga
ar. Nu Kipter madr Grip vndañ mañi
þñ er hñ hefr heimilldar toku fyrir ſier/ kb-14
þa ſæki huer ſitt af ſijnum heimilldar --21
mañi þar til er til Profs kiemr & ſuari
ſa fyrer ſkuld ſem fyrer a ad ſuara ad
Løgum.

Cap V

Huernen madr ſkal vndan ſkulde færaſt

NV kienner madr ødrũ maske ſkuld/ þa ſk hñ giøra hũt er hñ vill/ad ſtefna honum heī og þadan til þings/ edr lyſa fyrir hañs a þingi/ þa eigu þing meñ ad giøra honum ſtefnu til næſta þings ef hñ er iñañ Hierads / Enn ef hñ er vtan Hierads/þa ſk giøra honum Laga b-9 kb-2

ſtefnu

stefnu aptr til Þings/vm huert mal/ꝛ eindaga þat þing/ꝛ ef hñ kiemr ei/ þa ber hñ a baki sok nema Naudsynia Vit ni berist honū/Nu kiemr hñ sialfr/ þa sk hñ eid festa/fellr til secktar ef fellr/ epter þui sem adur seiger / epter fiar magni.

Cap. VI.

Vm Ransokn epter stolnu Fie

Ef madr er stolinn fie sijnu/og sier hañ manna farueg liggia fra/ þa sk hñ gāga epter Nier adz moñum sijnum/og lysa tor reki sijnu/ ꝛ æsta sier lids til epter far ar so mijkils sem honum lijkar/og spyr ia til Gardz mans / þa sku þeir setiast vtā gardz edr Tunuallar ef ei er Gardr vm/og giøra einn mañ til huss og seigia til Erindis/og æsta Ransaks. Nu bydr Bondi Ransokn/þa sk hiñ ganga epter Grøñum sijnum/ þa eiga þeir ad ganga j Vll-

j Vllſkyrtum einum og lauſgyrder jnn. Enn ef bondi byðr Rannſokn/ og finſt ei ſoli ad hu̅s/ſynie hn̅ Sicttar eidi ef þeir vilia honum kient hafa / Enn ef eidr fellr falli til iiij. Marka. Bondi ſk ſa þeim Lyſi ſem þeir þurfu medann þeir Rannſaka/Þeir menn ſem ei vilia lata Lyckla til ad luka vpp Hirdſlum ſijnum/þa eru Lok þeirra Oheilog vid broti. Skulu hiner ſomu menn Ranſaka j ollum ſtodum bædi vti og jn̅i/og giora þm̅ ei Skada j Ranſokn er fyrer bua/ Enn ſtanga ſkulu þeir Jord og grafa j ollu̅ ſtodum/ꝛ leita þar ſem þeir vilia/ og ef þeir finna þie ſitt j þeim huſum ſem menn eru j/ þa er ſoli jnni fundin̅. Suo og ef þyfi finſt j þeim Grofum er vti eru og er jnnann til Grafit/edur finſt j Vthyſum edr Vtifylſnum odrn̅ þeim er Lyckiu̅ ſpor liggia til og fra huſum þeim er menn eru j/Enn ef men̅ finna j giegndyrum/edr Vindaugu̅ ſuo ... at kaſta

at kasta ma jn̄ þa hafi sa fyre sier Siet tar eid sem fyrr seiger / enn ef þeir men̄ er Rannsaka bera þa Ofrijki sem fyrer eru edr fara m̄z ologum ad ransokn/ edr annann veg enn nu var mællt/og verdr bondi Osan̄r ad sok Suari hofdingi h̄m fullrietti epter Lagadō i/ En̄ Kongi ins. Merkr/ enn øngu ef h̄ū verdur sannur ad/ Enn ef sa emhuer er Ransakar edr ein huer annar madr ber eda bera lætur fola j Hus mās edr Hirdslur/ suari full rietti epter Laga domi þ̄m er Huus edr Hirdslr atti / Enn Kongi slyku sem sa atte ad suara ef han̄ hefdi stolit jafn-mykla.

Cap. VII.

Vm Nandran og forname

Ef madr fin̄r fie sitt þiof stolid og fylgier ei Þiofr/ þa sk̄ han̄ hafa vid Nauistar menn sijna er hann tekur fie sitt/ Enn ef Sysslu

Syslu madr misteruer/ z seiger at Þiofur hefr fylgt/ þa lati hinn bera Vitni vm ad þar var ei þiofur/ vid er hann tok fie sitt. Taka ma Madur fie sitt edur Grip sinn ad heymilu huar sem hn̄ finnur ef er er a halldit. Ef madr ræner mann Nanndrane / edr giører Fornæme bæti þeim er Rænte var slijkum Rietti sem vj. Skynsamer menn dæma Løgliga til nefnder af Riettaranum. En̄ þad er Nandran er madr tekur edr slijtur vr høndum manni edur af honum huar sem a hønum er/ þad heiter Fornæmi er madr helldur ei a og þijkist eiga. enn hinn tekr so j burt ad hā sier a/ Ei a madr sitt ad taka ef a er halldit fyrr enn Vitni eru til borinn/enn ef hn̄ tekur bæti Ofundar bot epter Løgligum Domi.

Cap. VIII.

Vm vndannfærslu Studar

NV kenner madur manni ſtuld enn ødrum vid tøku/ad hann hafi tekit vid fie hans Þiofſtolnu/en ſa kuedur nei vid/ þa ſk hn̄ ſynia med Siettar eide/En̄ ſa eidur fellur til ſlijkrar Secktar ſem fyrr ſeiger epter Fiarmagni ef hann viſſi ad Þiofſtolid var/ Ef madur ſækier annann mann vm ſtuld/ og er ei Lyſt Þyfd epter/ þa ſk ſa er fyrer Søk verdr ſyna mz Siettat eidi/Sa eidur fellur til iiij. Marka/Enn ef Omagi ſtelr xvj. Vetrum Yngri/þa ſk bæta aptur Verk hn̄s fullu/ei a Kongur a þui/R. B. E. K. Ef madur er ſtolinn fie ſijnu/ þa a ſa er ſtolinn er full giølld fiar ſijns af fie hins Seka/og Koſtnad þann allann ſm̄ hn̄ þarf til epter farar/og riett ſinn epter Lagadomi ſem hn̄ ſie Løgræntur j afnmycklu.

Cap. IX

Vm

Vm̃ ſkuld Fugla og Sela.

EF madur tekur Hauk bundinn i Hreidri og leyner / þa er hñ þiofur ad ef hinn leyner er atti / enn ef madur ſtelr Sel af Jordu mans / þa er hñ Þiofr ad ef ſo mikill erad þiofsſøk nemur / ella ſynie med Siettar eidi / bellr ꝫ til iiij. Marka ef bellur / ſuo vid ſama byrer Hauka / Kongur a ſekt a þui.

Cap. X

Ef madr ſelur Jord Kongs.

EF madur ſelur Jord Kongs ad Oleyfe hñs / þa er hñ Þiofr ꝫ ſo ſa er kauper ef hñ veit þad / ella ſynie mz Siettar eidi / bellr til iiij. Marka ef bellur / Nu tekur madr Mark ſteina vpp vr Jordu / og ſetr nidr j odrū ſtad ꝫ bærer a þeſſ hlut er j moti hm̃ a / þa er hñ ſekur aleigu vid Kong byrer vtañ Jarder / nema Lauſa bie hñs

 vinniſt

mork vinnist ei so aþ Kongur haþi xiij Mer-
ur/þa virdist j Jørd eþ hañ a/ og suo
skal hueruetna þar sem xiij. Marka mal
aurum eru. Enn vj. Aurū er madur sekur eþ
hñ tekur vpp Markstema/ ⁊ setur huer-
gi nidur/ Eþ madur legst vnder Fienad
manna og dreckr/ sa Madur a aunguañ
Rettlaus madur Rett a sier/ R. B. E. K. Eþ Madur
miolkar Buþie añars mans stelande hē-
de/bæte sem þyrer Stuld sa er Fie heþr
N.b. - 23 til/ ella late Nid sijna epter Laga domi
og Reþsing riettarans/nema solltiñ sie/
Ll, b - 34 þa giallde þo nyteþall sem vert er þeim
er Bu a.

Cap. XI

Vm stuld a Aldine ⁊ Auexte

EF Madur geingur j Eplagard Mans/edur Nuannagard/edur næpna Reit/ ⁊ allt þat Aldi/ er meñ hegna med Gørdum edr giætslum/þo ad Botn þalle vm/ ⁊ vill

sa ei

sa ei loþa er a/Tuigilloe þeim skada er
atte/ og ij. Aura j Pocka bot. Enn eþ
madr tekur til Eyris edr meira / sækie
sem vm annann skuld/Enn eþ þeir men
giora þetta er eigi haþa Fie til ad bæta
þyrer/þæri til Þings/og suare þar þyre
epter Laga dome.

Cap. XII.

Quernen aþodur skal taka.

Ad þer madr ad veg mz Hrossi/z þo ad þeir sie iij saman/ z stendr Hey nærri Gøtu/ enn Bæt eigi allnær/ þa taki þeir ad osekiu þad sem Hross þeirra þurþu til Aþodurs/ eþ Naudsyn geingur til. Enn eþ madr kienir vm Natt til Bæiar med Eyki sijna/og er honu synjad Foodurs ad Giøþ edur Kaupi / haþi ad Osekiu Vøndul þyrer huert Hross þyre einglugan Pening/eþ Naudsyn geingur til.

ij. aura i pockabot
ll. b - 24 - 37
farm. l - 5 -
Vöndul

Cap. XIII.

Um Mißganga

Vad verdur manni Mißgangi/ þa sekist hñ ei þyre þad/ eþ hñ lyser þyre mĩñ sãdœgris/ siþdã h verdr var vid/ Ella vedr hñ Pioþr ad/ eþ so mikill er munur Gripa ad þioþsok neimr. Enn þad er Mißgangi er madr tekr þad er annar a/ og lætr siñ Grip epter liggia/ og sie þeir suo lijker ad Skynsomum Mönnum sie kiost ad hñ þottist sinn Grip burt-haþa/ og skal hñ aptr haþa þært Gripinn innann vij. Nätta siþdann hñ verdr var vid/ til þess stadar sem hñ tok/ nema Raudsyn banni/ Ella er hñ sekr halþri Mörk vid Kõg/ og hinum þyter skada sinn er atti þad þie. Enn er er þad Mißgangi/ eþ mar kad er añad þra odru/ þad er Mißgãgi/ eþ madr tekr þess kyns Grip j burt sjem hñ lætr epter j Vopnũ og Klædum edr

Hross-

Nid dam sœgris

Nad Guad margt slag midgangt verdur, ma brim Orda

Hroſſum/ þeſſ kyns ſem hn̄ atti og ſo at Lit. Eigi er þad Miſfāgi/ ef madr tekr þar Neſt ſem hn̄ a hroſſ/ edr Berfie þar ſem hn̄ a Gradſmala / og ſuo vm adra Gripi/ þa ſk Madr þeſſ kyns fie j burt taka ſem hn̄ a von/ og mz þeim Lit. Nu kiemr madr ſijdat ꝫ ſier ad an̄ar Gripur liggr epter/ ſa er annar a/ lyſi fyrer m̄m ſamdœgris/ og hafi ad Oſekiu þar til er hn̄s Gripr kiemr aptur. Ef madr tekur Grip Mans ad Miſfanga/ a Oxar ar Þingi/ a Fiøllū edr Obygdum/ og finnr ei fyrr enn hn̄ kiemr heim j Nierad/ þa ſekiſt hn̄ ei a medfør þeſſ Gripar/ ef hn̄ hefr til Oxarar Þings an̄at Sumar hid næſta/ enn huer Abyrgiſt þat er mz fer. Ef manni verdr Miſfangi j Þingfør/ eda a Oxarar Þingi/ þa er þeim Riett er þeſſ Gripar ſaknar edr hroſſ/ ad bida til þeſſ er menn eru j burtu/ og hafi þat hroſſ edr an̄ann Grip er þa verdr epter/ ef þad er ſo lijkt hn̄s hroſſi ad hn̄ ætlar at

ad hinum ſie þad ad Miſfanga Ordil/ og lyſi ſem fyrr ſeiger. Nu huar ſem miſfangi verdr j þeim ſtødum er madr á heimillt til Þings ad færa/þa hafi hn̄ mz ſier iij. Sumr til Þings nema fyrr verdi Riettr eigandi ad/ og lyſi j Løgriettu/Enn ef þa kannaſt eingi vid/ þa eigniſt hn̄/nema ſijdan̄ verdi riettr eigandi ad mz Løgligum Vitnum.

Cap. XIIII.

Ef madr finnur fiarhlut

EF madr fin̄r Fiarhlut mans og hefr eigandiglatad/ þa ſk hn̄ Lyſa fyrr m̄m ſamdægris/ella verdr hn̄ Þiofr ef hann Lyſer ei/ef fie er ſuo mikit at Þiofs ſøk nemur. Madr ſk j lioſi hafa fie og Nyta ſier/ og þo ad eigandi komi þa epter er ſlijtit er/þa bæti hin̄ øngu/Enn ſa madr er til kallar/ ſkal til hafa ij. Skilrijk

f. 6 — 7 huorninn med fund skal fara, f. M. L. 21

haft t-uitny

Vitni

Vitni ad þat er hans fie eþ hann ſk Orænti vera/og ſuerie ad fullann eid/þa lætr hn ad Løgum lauſt/ ella a hn. Nu fara menn ad Gøtu ſamann/og finnur ſa fund er fyrſtr fer/þa eiga þeir aller ſamann þat/og þeir er epter fara/Eigi eiga þeir j er vmfram ganga/ Eþ men fara a Skipi ſamann og finna þn hlut er fiar er verdr þa ſkulu þeir ſkipta ad ſafnadi ſijn j mille. Eþ madr finnr fie j Jørdu mans/hafi ſa Pridiung er finnur/enn Landeiganda ij. Hluti/ enn allt eþ hin helldr ei vpp ad Løgum. Nu finnr madr fie j Jørdu j Almenningi/hafi ſa Pridiung er finnr enn þeir ij. Hluti er þn Almenning eiga/ Nu brytr Madur Haug edr grefr Jørd mans ad Oleyfi þeſſ er a til fiar/ færi þeim er Jørd a ſlijkt er hn fann/ og leggi a Landnam og Jardar ſpiell þeim er Jord a/enn eþ ſa miſtruer er Jørd a ad hinn hafi hin ſo mikit fie þært ſem hn fann/ þa ſyníe

f b-4-7
Llb-38
Lb-6-

 hann

hñ mz Siettar eidi/ſa eidr þellr til iiij. Marka.

Cap. XV

Vm Geymſlu þie

EF madr ſelr þie ſitt til Nirdſlu aþ Trunadi audrum manni/þa ſk ſa er vid tekr Nirda z Vard ueita ſem ſitt þie þad ſem hañ vill vel Vardueita/ Og eþ þad þie hü þur edr glataſt/ þa ma ſa er þad Fie a koma þeim til Lyritar Eids er vid Fie tok/vtann ſa ſeigi þad þa er hñ vid þie tok ad hñ vilie ad ongua Abyrgiaſt og eru til þeſſ Loglig Vitni/ ſuo og eþ þat þie huerþr vr einnri Nirdſlu z hñs þie ſialþs/enn eþ eidr þellr þar ſem ſkildur er vm þetta mal þellur til iiij. Marka.

Cap: XVI.

Eþ madr liker Mañe grip

Ef madr lier manni Grip sin̄/ ll.b - 37
þa a huor lani heilu heim ad kb — 12
koma edr gialldi Verd eigāda - - 4
sem vj. Skynsamer m̄ meta/
nema hinn tynist mz laninu er lied var/
þa ma hn̄ ei lā Abyrgiast er hn̄ matti ei
Lijf sialfs sins/ Eigi er erfingi skylldr
fyre þad Lan ad giallda/ Neimillt verdr f.b – 17
Skip Hross edr ān̄ar Gripr þeim er lied
er/ & øllum þeim er hn̄ vill j þeirri ferd/
ef hn̄ hefr eigi Leingr edr vijdara enn
honum var lied/ enn øngum sk hn̄ lia ef
hinn hefr þad fraskilt er Liedi. Einginn
madr sk Lan hafa leingr enn lied er/ ella
giallldi ij. Aukа þeim sem fyrr seiger giallt tva
nema sa krefie er atti/ þa sekist hn̄ For- f.b – 17
næmi nema Naudsyn bān̄i / Nu þo ad m.b – 24
madr fare mz Syk ann̄ars mans ad Lei- llb – 35
gu edr Lani/ þa sk sa Abyrgiast er hest farml. 17
a þo at hn̄ giøri nockrum manni Skada
ef ei er af þess Vølldum edr vāgeymslu
er mz fer. Ef madr tekr Grip mans O-

liedañ/Neſt edr Skip/huert ſem þad er
meira Skip edur minna Eyki edr adra
hluti þuilijka/bæti ſkada þañ allann er
l.b - 39. hinn hefr af epter vj. manna dómi Løg
liga til nefndum/og Riett edr Ofundar
fundarbót bot mz þeim er tekit var fyrer epter at-
uikum/huer Naudſyn til bar þañ er tok
og huer Ofund j var giør / edur huer
Skadi þeim vard ad er tekid var fyrer.
l.b-16 Jafnann Riett og Ofundar bot ſk huer
madr hafa a fienadi ſijnum edr ødrum
7-39 hlutum er tekid er fyrer edr miſþyrmt/
huad manni ſem hñ er ad Nafnbotum/
vtann Landnam fari epter þui ſem fyrr
ſeiger/ꝛc. þeir Rietter ſem til Mañhel-
f.b-8 gi heyra. Handran og Kuenna legord
þad dæmiſt epter þui ſem ſa er madr til
f.b - 7. er þetta er miſgiort vid. Ecki á Kongr
a þeſſum fiar tøkum nema halfa Mørk
½ M. fyrir handran fyrer Handran / Ef madr tekur Skip
mans/ þa ſk hñ eirn ſok fyrer ſuara ſig,
og Omaga ſijna/enn ef fleiri menn eru
j einne

j einni þørp þar sem Oskil verda giør vm Hrossa reider/ edr hrossa epter rasir/ þa sekiast þeir einer er O skil giøra enn ecki þeir er skil vilia giøra/ Eþ madur tekur Eyk mans og er eigi ødrum vm Varðveislu bodit suo ad hñ viti / og bærer heim er a og þer so mz sem hann ætti/þa sekist hñ ei a þui eþ hañ villdi hm̄ j þui gagn giøra er a. Eþ ij. Meñ edr fleiri eiga Skip saman Eyk edr adra Gripi/ þa abyrgist sa ad øllu er med þer/eñ huerm̄ þeirra er heimillt j sijna þørþ. Eigi a hñ ad sia edr byggia Skip ad Oleyþi þess er a mz honum / enn eþ hñ giører þad þa suari hñ þeim er a mz honum/enn hinn er sykn saka er Lied var edr Leigdi. Eþ madr teke Grip mäs Skip edr Hross og viller heimillder ad þa er hñ Þioþr ad.

k. b. – 20

ll. b. – 45

f. b. – 2 –

Cap. XVII

Eþ madur lier þad hm̄ er lied

Nu

NV Lier madur manni Hross sitt edr Skip/og vill sa hafa ad Þørf sinni er Lied var/ẽ hiñ fer ei til er Liedi og tekr af honum Lanit/ þa gialldi sa halfa Mørk ad Afangi er Skip edur hross atti/Enn ef sa hefr vijdara edur leingr ad vedri færu eñ honũ var lied/ þa gialldi sa halfa Mørk at Afãgi þim er Skip edr hrossa/ẽ bæti þo skada þñ er ad verdr þeim er Liedi. Nu Lier madr ødrum mañi þad Skip edr Hross er hm̃ var Lied/þar ekki vita þeir er hafa ef þeir vissu ad sa atti ei ad Lia/ Nu hyggia þeir ad sa ætti at rada Skipinu er þeim liedi/og vardar þa honum einum. Nu koma þeir aptur er mz Skip mans hafa farid/ þa skulu þeir vppsetia Skip og Vmbua sem adur var/ Nu meiga þeir ei vpp koma/þa skulu þeir þeim til seigia er a Skip/og bioda honum Lid sitt/ enn ef hñ vill ei til fara/ þa Abyrgist hann

hñ sialfr Skip/enn þeir ella er med bo-
ru/ꝫ so ef þeir bua ei um sem adr var
er þeir toku. Ef madr Lier manni Skip
edr selur a Leigu / þa verdr ollum þeim
heimillt Skip til medfarar er hñ þarf j
þa for at hafa/N. B. H. K. Þar sem
meñ Kiufa skipann j Veri edr Logfer-
dum/sekr huer halfri Mork vid Kong/
er þad giorer enn þeim epter Laga domi
er Skip atti/ Enn huer sem tekur vijs
vitandi annars Brunnu mann edr Skip-
ara/sekur halfri Mork vid Kong/og sk
þo Skipari þar vera sem hañ Kied sig
fyrre

Cap. XVIII

Um Dufl ꝫ Teninga kast

Ef menn Dufla edr kasta Te-
ningum um Peninga sie upp-
næmt Kongs Umbodz manni
allt þad er vid Bord liggur/ꝫ
huor þeirra sekr halfri Mork vid Kōg/
Enn

Enn eþ menn Vedia haþi ad ongun og sie Secktalaust.

Cap. XIX.

Vm Tylþtar Eid

Nans — 2 —

EF Kongr kiennir manni Land-rad/þa sk: hn̄ synia med Tylþ-tar eidi/og suo skal synia allra Obota mala; Nu skal neþna vj Menn a huora hond hinum er vndann skal þæraſt/Jaþna ad Rietti vid hann/ þa sem næster honū eru z. vm þad mal ma kunnaſt vera / huorki Sakada nie Siþiada/Fulltijda meñ ≠ Valinkuña/ þa er huorki sie adr reyndur at Rongum Eidū nie Skrokvottum/og haþi vij.aþ þeim/enn sialþr hinn Attundi/og þiora þanga vokta/ og ei od meinsærum reyn-da/og suerie jñañ x. Vikna særra da-ga/Sa skal suerja þullann eid þyrer sig er þyrer sok verdur/enn aller adrer sañ mal hñs mz þuí Skilordi/ ad eigi vita

þeir

þeir annad sannara pyrer Gudi enn þa sor epter sinni hyggiu.

Cap. XX.

Vm Siettar Eid

Siettar Eidr skal standa vm øll xiij. Marka mal/ ꝛ Þiopnadar mal sem seiger j Þiopa bælki/ og suo pyrer x. Marka mal. Nu skal nepna iij. menn a huora hønd þeim er pyrer søk er hapdur/a þaß hatt sem sagt er vm Tylptar eid/ hapi iij. ap þeim/ sialpur hinn piordi/ og ij. panga Votta.

Cap. XXI.

Vm Lyrittar Eid

Lyrittar Eidur skal standa vm øll v. Marka mal/ ꝛ iiij. Marka mal þar sem nepna skal ij. menn a huora hønd þm̃ er pyrer søk er hapdur/ hapi þa ij. þar ap þeim

 sem

sem hñ þær/enn sialþr hñ hinn Þridie. Eñ þyrer merkur mal ꝛ þadan aþ smærri/skal neþna til Lyrittar eids j.menn a huora hond hinum er þyrer sök er haþðr hapi annann aþ þeim/sie sialþur annar/þanga Vottur hiñ Þridie þessi eidr skal standa þar til er haþa skal ij. manna eid edr ein Eidi/þuiat einn skal Eyris synia enn ij.Tueggia sem Logbok.Vottar.

Cap. XXII.

Vm Meinsære

Eir menn sem ad þui verda kiender og sañer ad þeir suer ia Rãga eida og Proþast þat mz sannendum/þa skulu þeir vera Vtlæger til Noregs vm iij.Vetr/ vtan Kongr vilie meiri myskun a giora. Skuln þeir eingis mans eida edr votta niota med þui ad þeir giordu sig sialþer Onyta/og giallde Konge iiij.Merkr eñ vj.Aura

hua — hoa — ad hm̃ — tuis ꝛ — 2, b — ꝛ — es ,recess 8 — utlagir til Noregs

vj. Aura þyrer huern mann er Sor med hm̄/eþ þeir vissu ei ad Osært var. Enn eþ þeir vissu ad Osært var þyrr enn þeir foru gialldi Kongi iiij. Merkꝛ sem hañ. Eñ eþ þeir adburder kuña til at þalla at þm̄ m̄m̄ verda gieþnar saker eþ vid ligꝛgur lijþ edur Limer/edꝛ fie aleigu mal/ þa sku þeir ftikra Vitna ꝛ vndā þærslu niota/ sem þess er Mysꝛkum til er Rōgs valld heþꝛ j hende til Riettinda

Cap. XXIII.

Vm Sakeyrer

ALLur Sakeyre Løgliga sagdur a Menn skal golldinn at næstum þardøgum epter/hañ er Riett golldin j Vadmalum og Vllu/og j allre skinna vøru/ꝛ j øllu Kuikþie epter þui sem þlestra maña geingur j mille j þui Hierade/j slatrum og

 alls

Þiofa Balkur
allskyns mat/ j Lereptū og øllum austrœnum Varninge/ og øllu Jarnsmijdi epter vj. mannā virdingu/ þella ei til vøru nie Buþiar/ enn virda þó til þullra Aura.

Hier hefur almeñeligt Registrum Islendskrar Løgbokar/

Þingfarar Balkur.

Christin

Christins Doms Balkur.

Kongs Þegnskyllda

Mañhelgi

Cap. X

Cap. XI

Cap. XII.

Cap. XIII

Cap. XIIII

Kuennagiptingar

Almennligt erfdatal

Ef.

Framfærslu Balkur

Nar.

Landabrigda Balkur

Landsleigu Balkur

Vm

Cap. LIX.

Reka Balkur

Cap. I.

Cap. II.

Eþ

Cap. VII.

Cap. VIII.

Cap. IX.

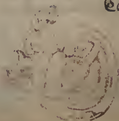
Cap. X.

Cap. XI

Cap. XII.

Um

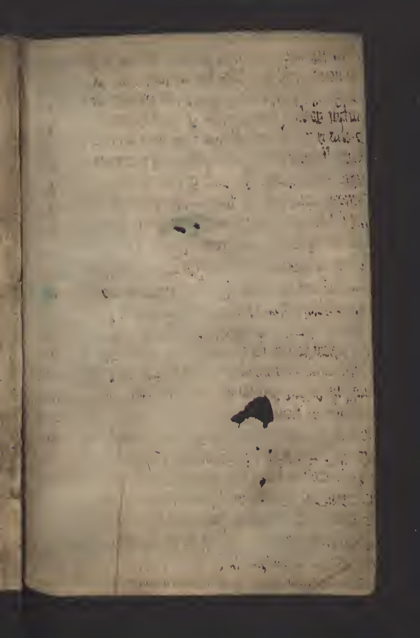
Cap

Þiofa Balkur

Vm

Hier epter fylgia nockrar Riettarbætur vtgiefnar af Virduglıgū Herrum Noregs Kongum Løgunum til Styrkingar og Riettinda

HAkon mz GVDZ Myskū Noregs og Suia Kōgr/sender badū Løgm̄m̄ a Jsslande ꝫ øllum ødrū sijnum m̄m̄ og þegnū og Almuga þess sama Lādz/Kuediu Gudz og sijna/ Ormur snorra son hier med ydr Løgmadr/Ritadı til vors allra kıærasta Herra og Fødurs Herra Magnusar Kongs godrar minningar/ ꝫ tiede honum j Opnu Brefi sijnu/vnder sijnu og annara godra manna jnciglum/ med hueriu hūs brefi þetta vort Bref er mz

 þess/

þess/ ad Petur Halfdanar son kiærde a Løgþinge fyrer hm̄ og Løgriettu moñū epter Arfe Gunnars andres sonar saudi brodr sins Skilgietin̄ bædi til faudrs ꝛ modur/ Enn af annare Alfu kiærde til þess sama Arfs Dottur syner Skilgietner/ꝛ Moder þeirra gietin j hordomi/ og bad adr nefndr Ormur Faudur vorn þetta mal ad skoda med Rade sijnu og giefa Riettar bætur hingad aptur til lād sins/huersu Løgmenn skulu dæma j añare Erfd ꝛ þridiu/þar sem þeir m̄ falla sig til arfs er j Nordōe edr j frændsemis spellum eru vt af komner/ þo at þeirra børn sieu Skilgietinn. Nu af þui ad þetta mal var fyrer þrattnefndum Fødr vorū/so ꝛ fyre oss og beggia voru Rādi skodat epter þui sem Brefit Orms Løg Mans skyrer / og af þui ad Fader og vær skodudum jñuirduliga mz radi voru þetta mal/þa dæmdū vier adur nefndum Petri Halfdanar syni med samþyckt

Rads

Radglaßa vorra adur neßndā Arß epter Gunnar ßodur broder sinn/enn Dottur børnum ßra/so ßramt sem moder þeirra var gietin j Nordomi/ og kollum aptur dom Þorsteins Løgmans j þū mala vm adr neßnt mal/og biodum Løgmønnum vorum ad eß þuilik mal kuña optar ßyre þa ad koma vm þa menn sem aß Nordomi edur Frændsemis Spiellum eru vē aß komner/ad þier setied þū Vrskurd j Løgbok til Riettar bota moti þeim mūs sem suo eru til komner/z skal hiedan aß ßyrer Løg dæmast suo opt sem slijk Mal kunna til ad ßalla/Var þetta breß giørt a Nidar nesi vnder Augdum a Nuttasunnu dag a xx. Ari Rijkis vors Noregs/z Inciglad ossi sialßū þia verundū

Akon med Gudz Myskun Noregs Kongur zct. Niedā aß skulu Karlmeñ neßnast til Eid vættis og vndanßærslu
 med

med Korsum/enn Konur mz konum/so og eꝼ kona Norar vnder bonda sinn og eiga born samã/ z andast ꝼaderin z sijdã barnit/þã Arꝼ skal sijdan alldrei moder taka/er þad barn erꝼdi epter ꝼødr sinn/ vtan þau sættist adur sijn j millum vm mal sijn/og vppgeꝼi huort ødru þat sama Nor/þã arꝼ skulu taka ꝼødr ꝼrændr Barnsins hiner nanustu sem Erꝼdatal vottar. Somu leid skal ꝼara eꝼ Bondi horar vnder Konu sijna/ Triodum vier Syslu mønnum z Løgmønnum þessi Løg og Riettar bætr j Løgbok setia/ þuiad vier vilium ad þau gangi vm Alldur og æꝼi vm allt vort Rijki. Gieꝼi þat JESVS CHRJSTVS ad þessar vorar Skipaner og allar adrar Riettar bætur er vier høꝼum ydr gieꝼit Geymi þier so ad ydr sie til nytsemdar og æꝼinligs Gagns/Gudi til heidrs/ oss til æru øllum samt og Fagnadar / þetta Breꝼ var giørt j Nidar Osi Krossmessu dag

vm

vm Borit þa er lidit var fra Hingad-
burd vors herra Jiſu Chriſti m ccc.
Ar og xiij. Vetur a xiiij. Ari Rijkis
vors/Herra Biarni audunar ſo Incig-
ladi oſſ ſialfum hia verundum/Þorgeir
Torfa ſon Ritadi

Hakon mz Gudz Myſkũ Nor
egs Kongur ſender N. Løg-
manni ꝛc. Marger m̃ hafa
kiært fyre oſſ jdugliga og ein-
kanliga þeir ſem Vmbod hafa vorra
vegna at ſækia Brefa brot eſſ til hãda/
ad þier vilied ongua ſekt a þa dæma er
briota Bref vor edr riufa þa Vrſkurdi
ſem vier høfum a Lagt edr ſtadfeſt/ og
af þui vilũ vier ad þier vitid/ad vier
høfum ſo ſkipat ſtadfaſtliga fyrr meir/
ꝛ ſo vilũ vier at geymiſt vpp fra þeſſ-
um deigi Obrigduliga/at huer ſem bryter
Bref vor hiedan af edr Doma/Varn-
adar bref/edr Stadfeſtu/ edr þau ẽũr

 ſem

sem vier giefum vt Ymsum monnū/til Riettinda Styrks edr Nada/þo ad eigi sie saker a nefndar j vorum Brefum/ þa viliū vier ad hüer madr sie sekr viis. Mørkum er vor Bref brytur/ og suo biodum vier þier ad dæma og Laga Vrskurd a at leggia hiedan af fyrer nefndar viis. Merkur a hucrn þā mañ er ad þui verdr kuñr og sañr/sem adrar Laga seckter þær sem a nefndar eru j Landzlaga bokum sialfri/nema þar sem menn giøra Fridbrot/Heimsokn eda Ran edur adrar þær saker sem oss þijker ei so lijtil sekt til koma/þa viliū vier ad fare epter þui sem Løgbok vottar ꝛ ct.

Akon med GVDZ Myskun Noregs Kongur ꝛ ct. Vier viliumi ydur kunnigt giøra ad a Tyrs dagiñ næstan epter Midfestu a xjx Ari vors Rijkis/ komu þeir fyrer oss a stefnu j Mal stofuna a Tuns

Tunsberge. Ulpur þoralla son aþ Alþu Gudrunar Nuſþreyiu ſinnar og annara Syſkina heñar / barna Meiſtara Neriolþs Korsbroder j Oſlo aþ eiñe Alþu/ og aþ añare Guñar aþ Riſum/Kiærde Ulþur ad Gudrun Kona hñs og ſyſkin hēñar nae ei Riettu aþ hm̄ vm arþ Fru Ragnhilldar moder Meiſtara Neriolþs/ þar ſem Fader þeirra haþde Arþ leidt þau til Arþſijns epter Lögū / eñ Guñar ſuaradi þui at þött Fader þeirra heþde Arþleidt þau til Arþsſijns/þa væri þau þo ecki Arþleidd til Arþs Fru Ragnhilldar Faudr moder ſiñar og moder Meiſtara Neriolþs er,ſijdar andadiſt enn þader þeirra / og kuedſt haþa þyrer Dom Nerra Gūttorms Lögmās ſem ſia ma/ Nu aþ þui ad Lögmeñernir vnder ſtodu ymiſliga ættleidigar Cap. & badu oſſ ſkyra og greina huerſu þat ſkal vnder ſtandaſt/ huort ættleidingr ſkal þañ eiñ Arþ taka ſem hann er ættleiddur til eda

 þleire

fleiri/þa giørum vier þar skyring a med vitrystu manna til løgu ɀ vnderstadning þeim sem Virduligr Herra Fader vor Magnus Kongr hafdi þa er hn̄ skipadi ættleidingar Capitulum ɀ j Løgbok sijna liet setia/at ættleidingr sk taka alla arfa sem til kunna falla sem Skilgietinn eignar Konu son þess sem arfleiddi iafnan hiedan af/ɀ þui dæmdū vier Gudrunu og ødrū børnum meistara Heriolfs Løgliga arfleiddū arf fru Ragnhilldar fodr modr sinnar

HAkon mz Gudz Myskun ɀc. Vier høfum Optliga/ frett verit vm firlags giord þa sem stendr j Løgbok/ad vier skylldū giøra hana liosare/ og vmbæta þad sem oss þætti a fatt vera / og af þui skulu þad aller menn vita/ ad mz hinna bestu manna Radi þa høfum vier suo skipad og stad fest vm allt Landit/þad fyrst/ad

þar

þar sem menn gipta Børn siin saman/ þa stendur sa Skilmale / huort sem er Fielag eda til gieþ. Nu þær madr Mey eda konu med til gioþ/þa mega þau leggia Fielag þegar þau gieta børn til arþs/eþ huortueggia vill / og er su kona gipt med Frænda rade j helmings Fielag/huort sem er at skipta vid børn þeir ra edur vt arþa/ og leggist j Fielag. þad er þa eiga þau eda eigande verda/ med slijkum arþtøkū sem þa giørdu þau siin j millum. Nu eþ þau Hion leggia Fielag siin j millum er bæde edr aññad eiga adur Børn j Omegd/þa meiga þau leggia Fielag siin a millū mz þm̄ hætte/ Ad huors tueggia Frændur hiner Nanustu og skynsømustu samþycke/þeir sem til Arþs standa epter Børnin eþ Fader eda Moder være þra þallin/nema Logmanne & ødrum skynsomum m̄m̄ virdist til suika eda viela giørt vid børnin/ þa skal þad Fielag sem Ogiørt sie. Suo

hoffum vier og skipad ad ef misdaude Niona verdur þar sem ei er Fielag / og fellur añad huort Niona fra ad Sumar malum eda huern tijma Sumars til Michaels messu/þa skal huort sijna läd skylld hafa þa sem jñ kiemr vm haustid og ad vore epter / Enn ef annad huort Niona fellr fra ad Michaels messu ad Jolum edr ad Kyndil messu og vm veturiñ epter og fram til Kross messu / þa skiptist epter Jardar eignum su Land skylld sem Oneytt er sem tala reñur til.

Hakon med Gudz myskū Norregs Kongur z c. Þar sem m̄ sækia Fiarsokner sijnar j Nierade med atfarar Þinge/ligge þar vid half Mörk sm̄ adr la Eyrer vid Kong hueriū er þrioskast heim at fara af Þinge med Riettaranū riett at giora huer sem sækier. So z fyrer biodum vier ad nockr madr kalle sijn mal vndañ

Løgligum Riettara til þess ad draga malit fyrer hinum/og firra hn̄ so sijnū Riettindum/vtā þat sie j Kongs nauc-ru/Biodum vier Syslu m̄m̄ ꝛ Løgm̄m̄ ad leggia so huers manz mal sem Bref þeirra Votta.

SVo skipade Virduligur Herra Eirekur Kongr son Magnus Kongs/ad hueruetna þar sem sakar abere stefner vnder riett frof til Syslu mans og kiemr hañ eige forfalla laust þa sekist hn̄ halfre Mørk halft Syslu mañe eñ halft þeim er mal a/ skulu þær stefnur vera epter leidar leingd/og so ad stefndr hafe noga stund ad koma ad øllum gøgnū og Vitnum/ ꝛ profi Syslu madr mal þeirra jnuird-uliga huort sem koma Annar eda Bad-er/og giøre Riett þeirra a millū/eñ ef hn̄ fær ei yfer komit/þa er hañ skyldur ad Rita til Kongs edr Løgmans slijkt

frof

proꝼ sem ꝼramast ꝼær hn̄ og giøra þad kauplaust / er þa Løgmadr skylldr til ad leggia Vrskurd a þat mal þo at hn̄ halldi þa ei Vitnum sijnum til Løgmans. Sama og þo mans søk sem Syslumadr steꝼner til sijn ꝼyrer Løg at hn̄ vill giøra Riett ødrum monnum aꝼ hønum eꝼ hn̄ kiemr ei Naudsynia laust / So er ⁊ skipat at eꝼ ei eru Løggiaꝼer a neꝼndar / ⁊ geꝼr madr Ymsum monnum adrar giaꝼer / þa skulu þær giaꝼer halldast allt þar til er þær verda jaꝼnar vid Løggiaꝼer / Enn eꝼ meira er gieꝼid þa sk̄ Skierdast ꝼyrer huerium epter þui sm̄ tala rennr til epter ꝼiarmagni / vtan Salugiaꝼer og þær Giaꝼer er madr gieꝼr heill og Osiukr ⁊ aꝼhendir ad sier Liꝼanda eꝼ Skynsømū monnum virdist ei Arꝼsuik a giørt / Suo er og stadꝼest at Fryllu son ættleiddr tekr Riett aꝼ ꝼødr sijnum epter moder sijna þa sem ættleiddr hann / eꝼ eingi er þeirra til sem adr eru talder j Erꝼda talnu /

Fryllu

þryllu so hiñ ellsti eiñ tekr Nøþutþol epter
þodr siñ eþ þader hñs þeſter moder hñs
ſijdā hñ var þæddr/ og þo ad hñ haþe
Kuongaſt þeſſj millum z eigi børn med
þeirri/ og Andaſt ſu og þeſter þa hiua
ſijdan er adr var þrylla hñs/ Eþ Bondi
ſelr Jarder huſþreyiu ſinnar vtan heñar
ſamþyckt og vilia/ þa ſkal hun ſkylldug
vera ad lyſa þyrer Skilrijkum monnum
innann næſtu v. Vetra ſijdan hun viſſi
at þær voru ſelldar/ z ſeigia at huſbondi
hennar heþr Jarder hennar ſellt ad heñ-
ar Ovilia/ vtā hñ haþi ortaſt Bonda ſiñ
edr eigi þeſſ mals alldrei vppreiſt/ Eþ
madr a born mz eiginkonu ſinni medann
hñ er j Vtlegd þa eru þau ei arþgeing/
huerki til þodurs arþs nie modr arþs/
nema þui ad eins ad þader hñs verdi
Jlendur ſijdan

E Irekur mz Gudz Myſkun Nor-
egs Kongur hinn Koronadi z et

Nú af þui at oſſ ber ſkyllda til Innuir-duliga epter at ſia óg vm at bæta Løg ꝛ Landſins Riett þa Skipum vier nockra hluti af mz hinna beſtu manna Rade óg ſendum ydr mz þeſſum greinum ſem hier fylgier / J fyrſtu ad þeir Preſtar hafi Profaſt dæmi ſem ei hafa ſoknar Kirkiur eda heyra leyndar ſkriptarmal/ Item þeir Bændr ſkilriyker ſinan ſoknar ſem vel eru fiader hafi vmbod ꝛ vardveitſlu yfer Kirkiu-fie ꝛ þui Godze ſim hun a ad hafa ſier til vpphallds/ og þo mz vitordi preſtſins ꝛ giøri herra Byſkupi reikning eda Kors Brædrum ef hñ er ei nær. Suo ſkulu og Naudgeingner menn Preſtar og Biſkups mein giøra vtfarar Leidangr og ſkipa fie ſem adrer menn / Geymi menn ad þrim ſinnum verdi lyſt adr ſam gangr verdr Hiona ſ millum/ þuiad ef þau gieta børn ſijdan er ſo var lyſt/þa ſku þau vera ſkilgetin/ þo ad ſijdar meir profyſt meinbuger a/

þeirra

þeirra amillum. Þad er og forbodit ad nockr madr naudgist til þess eigin ords at hñ sk þa konu eiga sem hñ hafdi adr fyrer fryllu/ef hñ legst mz henni sidan hñ bar þat til Skriptar og Yfirbotar. Item þar sem madr er stefndr til Kongs innann Lands og kiemr ei/edr hñs vmbodz madur forfalla laust. þa sekist hañ ij. Mørkũ vid Kong/vtan hñ hafi bod id sitt mal vnder Riett rañsak heima til Løgmans edr Syslu mans/ ꝛ vill hinn þad ei er kiærer/þa sekist sa ei er stefnt var þo ad hñ kome ei til Kongs ad þui sinne/ Itm̃ ad Madr hafe Bref ꝛ incigle Løgmans edr Syslu mans edr añara skilrikra maña ef hñ fer vr ættha ga sinum j adra stade þau er hm̃ bere Vitne vm ad hñ sie skila madr/ So og ef madur seiger Mañe fyrer Brigd a þeirre Jørdu er hañ byggr hañ eiga ad hallda suorũ fyre/ eñ hiñ hefr burt latid a launungu/ og vill so villa Sokn

hins/þa sk veriande vera skylldr at seigia hm̃ huer Naund heþr a Jørdun̄e/enn eþ hn̄ leyner þa gialllde hinum suo mikla Landskylld sem aþ þeirre Jørdu geingur vm þa xij. Manude/Geyme og vm bod burd ad huer sem þeller Giallde Cyrer þyrer hueru Bouda er ei kom bod til a Bodslod og eigi kom til Þings þorþalla laust/ Vm þad þie sem eindagat er haþe atþarar þing þegar hn̄ vill/so ad hn̄ haþe adur heimt j riettan̄ gialldaga/Er z skipad vm eigner þær sem Fader gieþr og Ruongar med Son sinn edr gipter Dotter sijna/ og huſþru han̄s veit þad þa og er j hia og telur ecki ad opinberliga/þa ma hun þat ecki riuþa sijdã þo ad misdaude þeirra verde/nie so þeirra Erþingiar/ vtan meira sie gieþit enn Løg votta / þa jaþnist þad epter Bok. Suo er og greint eþ Bondi selur Eigner Huſþreyiu sin̄ar edur þær sem þau eiga bæde saman/ þa a byrgist sa sialþr

votta

Votta innañ xx. Vetra og hñs Erfinge iar ef hñ er daudr ef Jarder voru selldar mz Hustreyunnar samþyckt/sijdan er vr Votta abyrgd. Item vm Jarda brigde og Garda ad þad kiærist fyrer Løgmanni edr fyrer Syslumanni og giøre þeir þar Riett af huert sem klaga Leikmenn eda Lærder meñ/Suo er z stadfest ef Sonar syner eru ij. eda fleire Skilgietner eins mäs syner z var fader þeirra Skilgietinn samfæddr/ þa skulu þeir taka fullann arf slijkan sem fader þeirra stod til og suo Jarder og Odul z skipti sijn j mille epter mannuirgd/Nñ uetna þar sem Løgmadr er nær þa sk hñ nefna menn til doms / einkannliga þar sem vm stor mal er ad dæma / enn ella Syslu madr og skodi Innuirduliga ad þeir nefni xij. meñ skynsama z skilrijka til doms/huorki sakada nie Sifiada hiñ sem vm sk dæma/og þeir xij. gangi einer saman og stadfesti suo dom sinn /og
 sijdann

ſijdann gangi þeir til annara manna og ſamþycki þeir þa aller ſamann Dom þn̄ mz Loþa take/enn þeir ſm̄ ei vilia ſamþyckia Suerie einn Eid ad ei viti þeir annad ſannara enn þeir ſeiga/ella ſekur huor þeirra halþri Mørk vid Kong/Eþ Kōa miſſer Bōda ſijns yngri en̄ tuitug edr Karlmadr miſſer Huſþrū ſin̄ar yngri enn xx. Vetra/ og koma þau ſaman ad Frænda radi/ þa meiga þau haþa þiarhalld ſitt og annara man̄a eþ vnder þau ber/edr þa ødrū eþ þau vilia þat helldr/ Item. Vid þui ſkal einginn Leiguliði abyrgiaſt hus ad Skridr ſpilli edr Oþuidri brioti/eþ hn̄ heþr vppi halldit Abud epterLøgum

Akon med GVDZ Myſkun Noregs Kongur ꝛc. ct. marger menn haþa kiært þyrer oſſ vm þn̄ Vrſkurd ſem Løgmadr ſeiger manna i millum /og domar þeir ſem

dæmder

dæmder eru/ at eingum Riett: gioriſt á
þo ad kiært ſie fyrer Syſlumønnum
eda þeirra Vmbodz mønnum vtan þeim
ſie giafer/ giefnar/og af þui at oſſ byr
iar þuilijka hluti med ønguo moti þolaſt
lata/þa vilium vier ad aller menn viti/
ad þar ſem ſa er malid vardar og Log
ſkilid er / edr dæmdr er domr til handa
kiærer ſig fyrer vorū Syſlu mm̄ edur
þeirra liens mm̄ / og bidia ſier Riett
giøra og fa einguan/þa fyre biodū vier
vorum Syſlu mm̄ og þeirra Liens mm̄
ad ſækia vora Þegna vm̄ þan̄ Sakeyri
er vier høfum þeim veitta fyrr en̄ þeir
hafa Riett giort þeim er ſig kiærde Log
liga fyrer þeim/ꝛ þeſſ von eiga ofan a
ad vier faum þeim vora Faudur keifd j
hendur er Riett vilia giøra þm̄ mm̄ er
ſig kiæra Logliga. Hueruetna þar ſem
Logman̄i og odrū Skynſømū mm̄ lijſt
ad Syſlu menn eda þeirra Liens menn
taka rangliga Peninga man̄a vtan Log-
 ligæ

ligra sokna/og kuñe einhuer so ßakunn-
igar ad verda eda ßasuiñur / þa vilium
vier ad þeir sækie ongnañ Riett ßyrr eñ
þeir haßa Riett giort þeim er þeir toku
ßyrer aßlaga epter Løgmans radi og añ-
naragodra maña/ var þetta Breß giort
i Tunsbergi a annann dag Jola a xj.
Are Rijkis vors ⁊ c.

Hakon med Gudz Myskun ⁊c.
Þad er opſliga kiært ßyrer oſſ
at frændr þeirra maña er vor
er Vmbodz meñ lata taka til
Ransaks / eda lata Reßsa þeim epter
Løgum/heitaſt vid vora Vmbods menn
edr þa adra er þm̃ vilia, ßylgia ⁊ Rögs
valld styrkia ⁊ Riettinde eiga ad giora
epter Løgum/og aß þui ad hinũ Skyn-
somustu monnum og oſſ synaſt þeſſer m̃
ei betri eiñ þeir menn er heimta giolld
ßyre þa menn er Kongr lætr reßsa ept-
er Løgum ßyrer ſijn aßbrot/ þeſſ og añ-
ars

ars ad epter slijkum heitum: haffa opt vond heit ffram komit/ z af þui kreff z vor skyllda til skordr vid at reisa þuilijkri vondsku og annare Illsku er nu heffst dagliga/ þa er þad bod/ vort z fullkomligr vilie/ ad huer af þessu verdr kunnur og sannr hiedan af/ takist og inniseciest vnder Kongs geymslu þar til er hn̄ fær þa borgunar menn ed hinn sie trauftur og Druggr fyrer honum er hn̄ heitadist vid/ so ad hn̄ fai þar af huorki Skōm nie Skada/ og ā opā iiij. Merkr Kōgs dominum fyrer sijna offdirffd/ og hinum fullrietti sitt epter vj. manna domi er hn̄ heitadist vid/ kann og suo til ad bera ad hin̄ sem heitast var vid fae nockra skōm edur Skada þo ad sijdar sie. / og synist skynsomum monnum nockr sugrunsemd þa a/ ad þess volld haffi til geingit edur Rad er adr heitadist vid/ þa fyre biodū vier Syslumonnum vorum og Logmm̄ nockra vndan færslu taka af þeim/ fyrr
 enn

enn vier erum ad spurder/Enn ef nockr
tekr þa er sem ogiort sie/þad hefũ vier
og vnder stadit sañliga at þeir eru mar-
ger m̃ er vanþærer eru at skipta Løgum
vid þa menn er eigi vilia epter stefnum
þara edr Skynsamliga suara/huórt þeir
eiga malaefni vid adra Menn edr adrer
vid þa/ vtañ ganga fram mz reiduligri
heitan og Ofsucæsi vid þa sem Spaker
eru edr minni þenn eru fyrer sier/og þo
bioda sig til Laga og Riettida epter god-
ra manna domi og Vørdslum þar sem
þad hæfer/ Suo og verdá sumer fyrer
hrædslu sakier siñ riett vpp ad giefa/.
Og þuiad vier viliũ ei me meigũ slijka
hluti mz øngvo moti hlydast lata hiedan
af/ þa biodum vier fullkomliga Syslu
mønnum vorum ad taka þa menn er ad
slijku verda kiender/⁊ til slijkrar geym-
slu og varduetslu sem fyrr seiger/Med
sama hætti sk̃ og vera vm vndan færslu.
þeirra ef þeim kann þorf ad verda er
mala-

malaeþnl eigu vid þa/ biodum vier øllū monnum og einkannliga Handgeingnum mønnum vorum ad veita Syslumonnū vorū Lid mz styrk ꝛ fylgie so at þessi vor og allꝛ annar bodskapꝛ sa er vier hoꝼum skipad godum m̄ n̄ til frelsis en̄ Ohlydnū m̄m̄ til Refsingar ꝛ yꝼer bokar verdi stadfastliga halldin / Var þetta Breꝼ giørt j Tunsbergi a Odins dagin̄ næstā fyre Trinitatis Messu a iiij. ari Rijkis vors Herra Haki Canseler vor Incigladi Pall Klerkꝛ Ritadi.

Þessar Riettar bætꝛ gaf Magnus Kongꝛ ad þott madꝛ hitte j þau Obota mal at hn̄hefꝛ fyrer giørt Lifinu og øllu þui er hn̄ a j Føstu og Lausu/annad huert drepꝛ Madꝛ Logmann fyrer rietta Løgsøgn/edꝛ brennir man inni/Stingur vt Auga maus/edꝛ skier Tungu vr hoꝼdi mans/edꝛ meider man̄/ edꝛ Drepꝛ man̄

 Fodꝛ

Fødur sinn edr Modur sijna. Son edur Brodr dott: eda Sysl: konu sialfs sijns edr kona Bonda sinn/edr Tyner sialfū sier/edr Vegr mann j heimili sialfs/edr tekr j burt eiginkonu mās/ edr taka konr mz rani edr herfangi/ edr falsar Madr Kongs Stedia j Noregi Bref edr Jnnsigli Kongs/edur drepur pañ Mann er hū hefr Kongs Jnsigli fyrer sier/ edur hefrønguar sakier vid / edr j Nerberge Kongs edr j Kongs gardi edr j Kongs Skipi/ edr j nauistu hūs/ edr tekr madr konu Nauduga/edr hefner Obota mans edr heimter giolld fyrer/ enn ef einhuor er sa er j slijk Obota mal fellr (sem Gud lati ønguann henda) og po ad hū hafi fyrer giørt fie og lijfi vid Kong z a einhuer peirra børn eptir j Omegd/pa skulu Kongs vmbodz menn ættla barne hueriu fullañ Forlags eyre af pui fie er hinn Vtlægi atti/ æ medan fie vinst par til ad børn eru matvinnungar fyrer

alldurs sakier epter Logum̄ so ad þie sie
ei meira eñ þeim vinst til forlags eyris.

Magnus med Gudz Myskun
Noregs Kongur ꝛc. Vier
vilium ad þier vitid/ad sakier
hlydni þeirrar og Þegnskylldu
sem vier hyggium oss hafa eiga af ydur
sem af ødrum vorum þegnum/þa viliū
vier og fullkomliga biodum ad eingiñ
madr taki Syslr til nockrs Langframa/
Nafnbætr eda annad starf þat sem̄ Kōg
dominum heyrer til ad skipa/nema sa er
þess vill beidast Komi sialfr til vor ad
vier skipū þa huerium epter þui sem oss
synist huer verdr vera/fyrer biodum vier
fullkomliga ad þeir menn sem Saklausa
menn drepa edr ønnur Skemdar Vijg
vinna færist af Lādiuu nema vor sierlig
bod eda Bref komi þar til/suo leggium
vier og Landrada søk a þa alla sem O-
hlydnis sam helldr edr sam hleyppi giora
 til þess

til þess ad styrkia Illgiørdar menn moti Krununnar rietti og Landsins Legum/ og þa sem drăga þa vndann Laga Refsingum sem þeir eru verder sakier sinna aфbrota/ Suo vilium vier ad Hirdstiori vor lati sækia oss til handa Sysslu giølld og sakar Eyre sem falla kann aф þeim Sysslum sem lausar verda a Landinu medan þeir er þeirra Sysslna vilia beidast eru j ferd til vor og aptr til Lād sins/ vilium vier þessa vora skipan Obrigdiliga hallda lata þar til er oss og vo ru radi verdr Skynsamlega tiad ad ōnr Skipan meigi a giørast/ Vilium vier at Hirdstiori vor hier rietti Sysslumenn þa sem ofstyrer eru og vm Løg fram þuinga vora þegna/ ꝛ eф þeir vilia bæta sig epter hanns radi og Hirdarinnar þa saфnist þeirra aфbrot til vor vnder godra manna Jnciglū/ til þeirra giørda sem vier vilium þar a giøra/ og haфi mist þn godvilia sm̄ þeir aф oss haфa/ til þess er vor

Breф

Breþ og boð þar vm koma aptr til Land sins/ þetta Breþ var giørt j Sona kaup ági a Odins dag næsta epter Nichulaus Messu a iiij. og xx. Ari Rijkis vors/ Sira arni Canseler vor Inciglaði oss sialþum hia verundum. Helgi Juar son Ritaði.

Vm Kaup a Vøru

SVo er skipað og staðþest að Kongur e hñs vmboðz maður a þyrst kaup a ollum Varumgi eðr Parþiðum huort sem þatt haþa Innlendsker eða Vtlendsker/ þa sk hñ þyrst selia þyrer sliskt verð sem aðrer vilidu kaupa/ og vm allt þat er hñ hit ist Kaups við þurþa og þatt er/ þa skal hñs vmboðs moñum þirst selia þeim sai hñ giører til/ Item. sa sem mañi giører þiarskaða til halþrar merkr mz Oþunð e Neipt/ bæti sa þullrietti epter Domi er giorði/ og þiarskaðan sem vj. Skynsäer menn meta eþ Vitni eru til/ eðr Syni

ſiettar eidi eþ ei eru Vitni til enn Oþ-
andar bot þyrer minna þiarſkada epter
Atuikum/eda ſyme-Lyrettar Eidi Da-
tum ꝛ c.

GAMLI SATTMALI A MI-
llum Noregs Kongs og
Iſlendinga

A°. 1261

I Naþni Födr ꝛ Sonar ꝛ Anda Neilags/Var jatad ꝛ samþyckt aþ øllum Almuganum a Iſlandi mz Loþa taki ad vær biodum Virduligum herra Nakoni Kögi hinum Korönada vora þionuſtu vndir þa grein Laganna er ſamþyckt er medal Kongdomſins og Þegnanna þeirra er Landit byggia/ Er ſu þyrſta Grein/ad vier viliü gialldi Kongi Skatt og Þig þarar kaup ſlijkann ſem Løgbok vottar ꝛ alla Þegnſkylldu ſo þramt ſm halldin eru vid oſſ þau heit ſem j mot Skattinum var jatad/ j þyrſtu ad vtä ſteþni vilium

vier

vær onguar hafa vtan þeir ſem dæmder
verda af vorum monnum a Iſlandi a
Alþingi burt af Landinu/Item. Iſlē- 2
dſker ſieu Løgmenn og ſo Syſlumenn a
Landi voru af þeirra ætt ſem ad fornu
hafa Godordin vpp giefid / Item. ad 3
vj. Nafſkip gangi a hueriu ari til Land
ſins forfalla lauſt/Arfar ſku vpp giefaſt 4
j Noregi fyrer Iſlendſkum m̄m̄ huorſu
leingi ſem ſtadit hafa þegar rietter arfar
koma til edr þeirra Vmbods mann/Lād
aurar ſkulu þeim og vppgiefaſt/ Item. 5
ſlijkann riett ſkulu hafa Iſlendſker meñ
j Noregi ſem þeir hafa beſtan haft/jtm̄
Ad Kongr lati oſſ na Iſlendſkum Løgū 6
og fridi epter þui ſem vor Løgbok vott-
ar & hn̄ hefr bodit j ſijnū Brefum ſem
Gud gefr honum afl til. Iarl vilium 7
vier og hafa yfer oſſ medann hn̄ helldur
Trunad vid ydr/ medan þier og Ydrer Conclud.
Arfar hallda vid oſſ þeſſa ſattar giørd/
eru vær lauſer ef rofiñ verdr af yduari
hendi

hendi ad bèstra manna yþer sýn.

Etta var samtekid j Løgrettu a Alþingi og dæmt aþ Løgrettu monñ a odru Are epter. þraþall virduligs herra Herra Hakonar Noregs Kongs hins Korónada/ ad eingenn skule bera vppbundinn kniþ þn at Skockr eda hiølt væri at skapti/ Enn eþ borinn er sũari tij Aura sekt og Kniþinn vpptækr ⁊ at Alþingis manna Domroþi sekr vij. Mørkum/ Jtm. þeir þielauser menn sem oskil giøra/ sem kaupa at monnum Godz maña eda Gripe/ taki aptr huor vid sijnu þott ei haþe sier aptr skilt so þrámt þeir þa Vitni til ad þeir átti þat er þeir selldu/ jtm. þar konr er Osæmdar eru aþ lausum monnum sku ei gieþa Peninga til þrelsis þeim er Osæmdu/ sier til Osæmdar ⁊ sijnũ ørþũ.

Vm Vinnu Folk

I Gudz Nafni Amenn. Var þessu jatat og samþyckt af Nirdstioranum Vigfuse Juar syni Løgmonnum og Løgrettu mm̄ og af øllum Almuga a Islandi bædi utā Viebanda og innann j Løgrettu a almiligu Auxar ar þingi / j fyrstu aller þeir menn Karlar og Konur sem sig Rada j Vist hia Tueimr eda Þremr eda fleirū sie riett fangader af Syslu manni edr Bændum ef ei er Kongs umbodsmadr nær under þuilijka Refsing sem Domr dæmer / enn vera sidan epter þar j vist sem hn̄ var fyrst Radinn. Suo og sku þat nu vera full og øll Laga rad vid Verkmeñ og Pionustu meñ Konur sem Karla hiedan j fra / sem þeir veita vidgøngu sialfer eda hafa veitt fyre Vottum og verde þad Vitnis fast / edur hitt ef þeir hafa Fie edr Peninga ut j hand sier tekid fyre fram ad Piona til / edur verid j vist þeirre tvar Nætur j samt /

skulu

skulu og aller Viñu meñ kommer til siñ-
ar vistar Krossmessu a Vorit þorþalla
laust/þeir sem þau Rad haþa giört/ so
og huer j þañ tijma sem þeir haþa loþ-
ad og asatter vordner j sijnum skilmala
ella sieu þeir sokter ad Oseku huar sem
þeir eru/So og þeir Viñumeñ ed eigi
Viña edur vilia vinna med Bændum/
þyrer biodum vier Bændum ad hysa þa
og heima/lia edur leyþa Fienade þeirra
haga beit/ Itm. Fiske meñ þeir sem ei
gieta lokit sijnar Skreidar skullder viñe
þyre skulldiñe til þess ad lokin er/og suo
huer hiña sem miña viña enn þeir haþa
adr Peninga vppþoret eda a sig skilt og
loþad ad vinna / Enn huor sem Kyþr
þyrer skriþada Articulos edr brytr j moti
þessari Hirdstiorans og Logmannanna &
Logriettu maña og Almugās samþyckt
hier a greindu almeñiligu Oxarar þigi/
þa sekist sa nij Mørkum vid Kong.so
sem hñ Riuþi Logmans vrskurd.

Kong Christians Bref og Riettarbot Vm Skilgietning Presta Barna

WIer Christian Med Gudz nad Dāmerkr Noregs/ Vinda og Gotta Kongur/ Hertuge j Slesuik/Holsten Stormartt oc Dytmersken/Greifꝛ j Oldenborg oc Delmenhorst/ Giørum øllum Monnum vitanligt / ad vier af vorre sierligre Gunst og Nad høfum leyft og lofad/ og nu med þessu voru opnu Brefi leyfū og lofū /ad aller þeir Prestar sem giptꝛer eru edur giptast kuña vpp fra þessum Deigi yfer allt vort Land Jsland/ þa skulu þeirra Børn og afspreinge Arfa taka epter Fødꝛ ꝛ Modur/eins suo sin̄ epter auñꝛ Veralldlig skilfeingin̄ Hion/ vm allt vort Land Jsland / þar fyrer fyrer biodum vier øllum huerier heiist

 þeir

þeir eru edur vera kuña/ sierdeilis vorū Fouitum Embættis Moñum og øllum ødrum vm allt þyrr neþnt Island/ ad giøra nockra hindran edur þorþang adur neþndum eigingiptū Kieñe Moñum edr þeirra skilgietnum Børnum vm þeirra Erþder/epter þui sem hier þyrr Skriþ-ad stendur/suo þramt sem þeir vilia eigi mæta Reide og Oblijdu aþ oss. Gieþit

a vōrū Slote Køpmaña høþn a
Sancti Galli Cōfessoris dag
þa er lidit var þra Gudz
burd. M D L. j.
Aar.

Til Lesarans.

Med þui at álluijda hefr yfersiedst j Pryckingu þessarar Løgbokar-
hańad/ad su Bok fieckst ei til eptet ad
setia sem aullungis var riett j aullum
stødum/þa eru hier nu enn ad Nyju sam-
an teknar þær fierlegostu Laugmals-
greiner sem menn hafa til fundit ad eigi
sie riettar j þessare Løgbok/ Enn þar
sem þessare Bok ber ei saman vid adrar
Løgbækr j hinum ødrum greinum sem
hier eru ei uppteiknadar/og effe er a hu-
ad riettast sie/ Þa byriar enn nu Dom-
endum med skynsømostum monnum ad ut-
skyra huad riettast er/Þui ei var þesse
Bok þar til prentud/ad hun skylldi rada
framm yfer allar adrar Løgbækr. Er
þar fyrer enn nu godum og fromum
mønnum vel og Kristeliga giørt vegna
brodurligs kiærleika/at lagfæra og leid-
rietta huad hier er afatt ordit/ Finnast
og þær greiner laganna þo eins stande
j all-

j øllum Logbokum/ þa hafa þo ei aller menn einn skilning þar yfer. Ect.
Nuar þesse index edur Auissare stendur jn Margine so ☞ þa leita j þessar epter fylgiande greiner/j sama Balk og Cap. og munttu þar finna huad rangt er/edur huar ei eru adrar Bakur þess-are samhlioda/Nitt annad sem j þryck-ingunne hefur yfer siedst er j Lok-inne sialfre corrigerat og leidriett.

Hier epter fylgia hinar sier-
ligostu Laga greiner/ Nuar um̄ þessare Bok ber eigi saman vid adrar Løgbækur.

I Þingfarar Balke j III. Cap. Þing skal standa so lenge sem Løgmadr vill (Þar vantar þesse ord) og honum þiker fallit fyrer mala saker/

Jtm̄. j VII. Kongs erfd vantar þesse ord / Nær meir enn lofad er ad løgum.

Mannhelge

II. Cap. Þar sem talar um̄ þa men̄ er hlaupa burt med Eiginkonur mannz (þar til leggia sumar Løgbækur) edur Frændkonur.

III. Cap. Um̄ Ran og Hernad (hafa sumar Løgbækur) gialde Formadur Konge X. merckr/ enn huer ed

honum

honum veitte lid til sex mork vid Kong.

Jtm. X. Cap Vm Byglysing/ Ef sa er Vijge lyste geingur j giegn (þar hallda sumar Bækur) geingr eigi j giegn.

Kuenna Giptingar.

I. Cp. giallde fullriette Giptingar mañe edr fare vtlægur (þar hallda sumar bækur) og fare vtlægr.

Erfder

J fiordu Erfd þar þiker sumum of aukit þessre grein/ Eñ hueruetna þar sem Odals jørd er j skipte/ þa sk. z. et.

Jtm. XXIII Arfur skal standa med fullum vøxtum z auoxtum/ þar þiker ofaukid z auoxtum.

Jtm. Ef einge kiemr til innañ X. vetra/ þar hafa sumar bækur V. vetra.

Framfærslu Balkur

Item

Item. seinast j VIII. Cap. vm prouentu giøringa/ standa þesse ord ecki j sumum bokum (Og suo þo adrer giore ei kaup ef erfinge losar.

Item. X. Cap. vm bodburd / Ef Madur bær Bod j hendur Omaga edur yngra manne enn XV. vetra/ þar hallda sumar bækr (yngra omaga enn XVI. vetra)

Item. XIII Cap. vm Klæda burd Þar er auket þessum ordum(z klædin vpptæk Kongs vmbodz manne)

Landabrigda Balkur.

Item. IX Cap. vm Ved/ ef sa er jnnan hieradz ed vid tekur / þar hallda sumar bækur/jnnan Fiordungs

Item. hid fyrsta ar/þar hallda sumar bækr /fyrsta vor.

Landzleigu Balkur.

XXIII. Cap. Ef er er leingra fra annars mans landamerke / þar hafa sumar Bækur/Eingemarke.

Item

Item XIII Cap. Þar er eyoukit þessum ordum stiðast (er til jardar ber.

XIIII. Cap. Nu koma leigulidar aller senn (þar hallda sumar bæk:) ei aller senn.

XXXII. Cap. vm gardbrot (van tar þesse ord) og giøre gard jaþngodan

XLIX. Cap. eþ hrutur kiemur til þiar mans/bæte þyrer skada (þar haþa adrar bækur) tuigillde þyre skada.

Reka Balkur.

II. Cap. Nema þar reke þleire senn a land enn V. þar haþa adrar bækur (med einu sioþar þalle)

IIII. Cap. eþ hnn er so nær at þara meige þann dag/þar hallda sumar bækur tuinegis.

Kaupa Balkur.

IX. Cap. þar skal vera sem hann seiger/þar haþa adrar bækur (innann hieradz.

XI Cap. eþ madur visse þals var

i/ bæte

j/bæte Kong. VI merkr / adrar halldа V merkur.

Farmanna Log.

IX. Cap. ef madur er staddr epter a heidnu Lande/ þa skal bida hans II. Siofar boll (adrar hafa III. siofar boll/

Jtm XVII Cap. vantar þessar II. klausur/ Ef j spon brytur/og bæta skada allañ epter þui sem meñ meta/ eñ ef skip er bætanda þa late sa bæta er Bate rere burt/ og gialldе V. merkur halft Konge eñ halft Styre mañe.

Þiofa Balkur.

I. Cap. Ef madr stelur mat sa ei þar sier atuiñu/ þar hafa sumar bækur (til Eyris)

Jtm III. Cap. Ef Madur leyner þiof og tekur vid þie siinu þiofstolnu af honum/þar til leggia sumar Bækr (edr þie þyrer þie sitt)

Jtm IX. Cap. þa er sa þiofur af ef sa

ef sa leyner/ þar hafa sumar Bækr (Ef sa lyser þyfd er atte/

Jtem. IX. X. XV. Cap. fellur til fiegra marka/ þar hafa sumar Bækr III. marka.

XVII. Cap. þar skal vanta þessi ord (og bidia hann til fara/

Jtem. Ef menn riufa skipan j vere edur løgferdum (þar hallda sumar bækr Langferdum.

Jtem. XXI. Cap. vm Lyrittar eid/ þa skal nefna til lyrittar Eids/ II menn a huora hønd (þar skal standa/ Sinn mann a huora hønd)

1580.

Anno Domini M D I. Var þetta Dæmt og Samþyckt Vizbar dag inn næstan Epter pieturs messu af hirdstiora, lögmönnum og lögriettu mönnum og aullum almuga a Islandi. Fyrst ad Sa dömur Sem dæmdur var a þingi um Sumarid: ad huor Syslu madur skilldi hallda Synum nefndar mönnum kost a þing. epter Skialligum hattum. og hafa þar fyrer halfan Skattinn þann meyr er enn nefndar menn taka i Sitt þyngfarar kaup. Suo og dæmum vier ad hirdstiore Sa Sem med lögum a ad vera. skal hallda lögmönnum badum þyng kost vid tijunda mann. En hafi fler fleiri menn. halldi Sialfer uppa Sinn eiginn kost. En Sa hirdstiori er ad lögum Sampicktur Sem hann hefur

kongs brief og helldur oss
med lög og Rett. og er sam
pirktur af badum laugmo
nnum og aullum almuga

Unnct i aftgiine fiot² et Rirtt
Jbt Ran ... dyna ep Nap B v
fn so er sett ad frigit gcitiss kyn

... ica iii · xl ·

... alt

sinistris · p gtam &
tē · p infamiā & bo
Ut seductores · & u
q ignoti & cognit
morientes · & ecce uiu
gati · & n mortifica
tutes · semp aut ga
Sic egentes · multos
plectantes · tāquā n
tes · & oma possiden

fu ... n manda ... uit
ut custodiant
omnibus ...

...ticis repleuerit.
...ebris lux tua. &
...ue erit sic meridies.
...t dabit dn̄s ds̄ semp.
...splendoribꝰ animā
...tua liberabit. Et eris
...rriguus. & sicut fons
...n̄ deficient aque. Et
...t in te deserta scloꜝ.
generationis & gene
...scitabis. Et uocaberis
...[illegible] ...semitas

putauerunt [illegible] esse. &
exclamauerunt. Om̄s enī eū ui
derunt. & conturbati sunt. Et statī
locutꝰ ē cū eis ihs. & dixit eis.
Confidite. ego sū. nolite timere.
Et ascendit ad illos in nauī.
& cessauit uentꝰ. Et plus magis
intra se stupebant. Non enī
intellexerunt de panibꝰ. erat
enī cor illoꝝ obcecatū. Et cū
transfretassent. peruenerunt in
... in genesareth. Et applicue...
... Cū egressi essent de na...

